

หนังสือเรียน ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
เล่ม ๒

กระทรวงศึกษาธิการ

ตามหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๒๑

22.-

หนังสือเรียนภาษาไทย

เล่ม ๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๖

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๒.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๒๕

(นายบรรจง ชูสกุลชาติ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

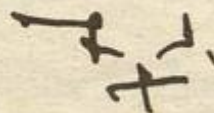
คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อให้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้น ดังคำสั่งแนบท้ายหนังสือนี้

คณะกรรมการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ทางภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกทำยบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

ในการทำแบบฝึกหรือกิจกรรมท้ายบทดังกล่าวนี้ ขอให้ครูและนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในหนังสือโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ห้ามทำแบบฝึกกิจกรรมหรือเขียนลงในหนังสือเรียน

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายสุรเดช วิเศษสุรการ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๘ ตุลาคม ๒๕๒๕

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑๑	บันทึกของปิติ	๑
บทที่ ๑๒	นักเล่นนิทาน	๒๐
บทที่ ๑๓	ไต่วาที	๓๕
บทที่ ๑๔	พืชไมตรี	๖๗
บทที่ ๑๕	วาจาสิทธิ์	๘๘
บทที่ ๑๖	เรื่องข้าชั้น	๑๐๔
บทที่ ๑๗	ร่วมแรงร่วมใจ	๑๒๑
บทที่ ๑๘	แม่จ๋า	๑๔๓
บทที่ ๑๙	ศีกทรพี	๑๖๔
บทที่ ๒๐	ทางชีวิต	๑๙๑

หนังสืออ่านนอกเวลา

ดอกสร้อยร้อยใจ

๒๑๓

ความลำบากของเรา

๒๒๕

ราชาธิราช ตอนสัจจะสมิงพระราม

๒๔๘

ประมวลคำศัพท์

๒๗๑

บทที่ ๑๑

บันทึกของปิติ

๕ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ ตอนบ่ายชักจะง่วงนอนเพราะเมื่อคืนไปดูลิเกกับคนที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกับพี่ชาย กลับถึงบ้านราวตีหนึ่งกว่า ๆ ตอนครูอยู่ในห้องต้องแอบเอานิ้วมือถ่างตาและหยิกขาตัวเอง ถึงกระนั้นก็สัปหงกหัวแทบจะโขกโต๊ะ ตาลาย ตัวหนังสือหกคะเมนตีลังกายุ่งไปหมด พอครูออกจากห้องเลยชบลงกับโต๊ะว่าจะงีบสักหน่อย พอดีซุใจเอาจดหมายมานะมาให้เลยหายง่วง อิจฉามานะจังแฮะ ได้ดูทีวีวันเสาร์ - อาทิตย์ เรื่องนักสืบคอมพิวเตอร์เสียด้วย คอมพิวเตอร์แปลว่าสมองกลใช้ใหม่เอ้ย

เลิกเรียนแล้วรีบกลับบ้านมาฝึกเจ้านิล ตอนกลางคืนไม่ได้อ่านหนังสือเพราะรีบเข้านอน

๖ กันยายน ๒๕๒๖

กำลังเรียนกันอยู่เพลิน ๆ เสียงดนตรีแผดลั่นจนหูแทบแตกดังมาจากบ้านที่ติดรั้วโรงเรียนใกล้ห้องเรียนของเรา สงสัยยายเฒ่าเจ้าของบ้านหลังนั้นเกิดครีมีใจเปิดวิทยุแก้เหงา เสียงดนตรีดังอยู่ตั้งนาน เพลงอะไรก็ไม่รู้ มีเสียงคนร้องเพลงด้วย แต่ฟังไม่ออกว่าเขาร้องเพลงอะไร

ครูต้องหยุดสอนพักหนึ่ง พวกเราวิพากษ์วิจารณ์กันใหญ่ว่า บ้านยายเจิมคงมีงาน

มานี้กับชูใจเห่ลูกสาวครูไพลิน เลิกเรียนแล้วเป็นต้องไปแวะหาเสียก่อนจึงกลับบ้าน เราก็ชอบเหมือนกันแต่ไม่เห่เหมือนพวกผู้หญิง ทำการบ้านเสร็จตอนสองทุ่มกว่า ๆ แล้วเขียนจดหมายตอบมานะ

๓ กันยายน ๒๕๒๖

ตอนสาย ๆ เสียงดนตรีนั้นดังขึ้นอีก คราวนี้มีเสียงร้องเพลงใส่ไมโครโฟนเป็นเพลงลูกทุ่ง ค่อยยังชั่วหน่อย ฟังรู้เรื่อง อาจารย์หยุด

อธิบายให้พวกเราทำกิจกรรม ถึงทำกิจกรรมก็หนวกหู จะพูดกันต้อง
ตะโกน เลิกเรียนเราตั้งใจจะไปสืบดูให้รู้ว่ายายเจิมเกิดศึกอะไรขึ้นมา
พอดีเพื่อนคนหนึ่งบ้านอยู่ใกล้ ๆ บ้านยายเจิมบอกว่า ยายเจิมย้ายไปอยู่
กับลูกสาวที่ท้ายตลาดแล้ว ยกบ้านให้พวกนักดนตรีที่เพิ่งมาจากกรุงเทพ ฯ
เช่าอยู่ ดายละวา คงหนวกหูจนหูหนวกคราวนี้เอง เพื่อนบางคนชอบใจ
พอครูออกจากห้อง ทั้งร้องเพลงทั้งเต้นเข้าจังหวะ ล่ายเอวยีบกัยเหมือน
ตัวลูกน้ำ จันทวน้ำ (ประธานนักเรียน) ต้องห้ามจึงหยุด มานี้บอกว่า
ปวดประสาท

ตอนพักกินข้าวกลางวันแล้วเราไปฝากเงินที่ธนาคารออมสิน
เลิกเรียนแล้วแวะไปเอากากมะพร้าวที่ร้านทำขนมมาให้ปลา พี่ชาย
คิดอ่านกับพ่อว่าจะเอาปลานิลไปขายที่จังหวัดเอง เพราะพ่อค้าคนกลาง
ที่รับซื้อจากเราให้ราคาถูกแต่เอาไปขายที่จังหวัดราคาแพง ดีเหมือนกัน
แฮะ วันเสาร์ - อาทิตย์ เราจะได้อาสาไปขายเอง คินนี้ทบทวนความรู้
ที่เรียนมาจนสามทุ่มจึงเข้านอน

๘ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ พวกเพื่อน ๆ ชักอละวาด พอครูไม่อยู่ในห้องพากันป็น
ขึ้นไปเหยียบบนกรอบหน้าต่าง ร้องตะโกนด่าพวกนักดนตรี หัวหน้า
ห้ามก็ไม่เชื่อ ต้องขู่ว่าจะไปฟ้องครูจึงยอมเชื่อ เราก็หนวกหูแทบจะ
บ้าตาย เสียงเครื่องดนตรีตัวไหนชื่ออะไรก็ไม่รู้ดังแปด! แปด! แสบ
เข้าไปในสมองเขี้ยวละ ครูประจำชั้นบอกว่าครูใหญ่กำลังเจรจากำลัง

๔

เฮ้อ สารุ ! จะได้เรียนเป็นปรกติเสียที แต่เพื่อนบางคนบอกว่าอยากให้ตั้ง
อย่างนี้ตลอดวันจะได้ไม่ต้องเรียนหนังสือ พิลึกคน ! เสียงดนตรี เสียง
เพลงกะซึกกะซึกดังขึ้นทีไร ครูประจำชั้นก็รู้สึกหงุดหงิดต้องเดินออกไป
จากห้องทุกที เราแปลกใจว่าทำไมพวกนักดนตรีพวกนี้จึงชอบร้องเพลง
ต่างประเทศ ชนิดที่ฟังไม่รู้เรื่อง แผลเสียงไม่เป็นภาษาคนเลย ครูสอน
ภาษาอังกฤษสอนให้พวกเราร้องเพลงฝรั่งบ้าง ก็ฟังเพราะดี แปลออก
รู้เรื่อง แต่เราว่าสู้เพลงไทยไม่ได้แฮะ ไม่ต้องแปล ร้องปั๊บเข้าใจ
ได้ปั๊บเลย

ครูใหญ่คงเจรจาสำเร็จ ตลอดวันไม่มีเสียงดนตรีเลยเรียนหนังสือ
เป็นปรกติดี ตอนบ่ายไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

ตอนเย็นฝึกเจ้านิลวงศ์ขึ้น ไม่ค่อยตื่นนอน คืนนี้ทำการบ้าน
อ่านหนังสือแล้วก็นอน

๕ กันยายน ๒๕๒๖

ถึงวันศุกร์เร็วจริงแฮะ พรุ่งนี้ต้องไปจัดกิจกรรมที่ศูนย์เยาวชน
ขณะนี้ศูนย์เยาวชนมีสมาชิกหลายร้อยคนแล้ว

วันนี้ ตอนบ่ายกำลังอภิปรายเรื่องทำอย่างไรเราจึงจะเขียนหนังสือ
ไม่ผิดกันอยู่ เสียงดนตรีเจ้ากรรมก็ดังขึ้นอีก ดูเหมือนจะจงใจแกล้ง
พวกเรา เพราะเสียงดังยิ่งกว่าเก่า ครูประจำชั้นรีบออกไปรายงาน
ครูใหญ่ เพื่อนตัวโต ๆ หลายคนแสดงท่าทางไม่พอใจมาก ร้องตะโกน
ด่าทำทนาย แต่พวกนั้นคงไม่ได้ยินเพราะเสียงดนตรีกลบหมด ก่อนที่

หัวหน้าชั้นจะห้ามทัน เพื่อนคนหนึ่งคว่ำก้นหันทับกระดานขว้าง
 ออกไปสุดแรงเกิด ถูกหลังคาสังกะสีเสียงดัง บัง! พวกเราตกใจ มานี
 ดุเพื่อนคนนั้นแล้ววิ่งออกไปตามครูประจำชั้น หัวหน้าห้องบังคับให้ทุกคน
 อยู่ในความสงบ เสียงดนตรีหยุดไปพักหนึ่งแล้วกลับดังขึ้นอีก พวก
 นักเรียนชั้นอื่นก็ชะโงกหน้ามองที่หน้าต่างเป็นแถว ครูประจำชั้นกลับ
 เข้ามาในห้อง บอกให้พวกเราทราบว่า ครูใหญ่ไปพบพวกนักดนตรีแล้ว
 ถ้าไม่ได้ผลก็ต้องขอให้สารวัตรใหญ่ช่วย แล้วครูประจำชั้นก็ชำระความ
 ที่เพื่อนคนนั้นปาหลังคาบ้านเขาด้วยการนำตัวไปให้ครูใหญ่ทำโทษ

พอดิเพื่อนอีกคนหนึ่งชื่อวุฒิ ออกมาสารภาพว่า เขาเป็นต้นเหตุที่ทำให้พวกนักดนตรีโกรธ เพราะเมื่อวานนี้ตอนเลิกเรียน เขาเดินผ่านหน้าบ้านหลังนั้น เห็นพวกนักดนตรีนั่งอยู่ ๒ - ๓ คน เขาจึงร้องเพลงด่า (ตัวเอง) พวกนักดนตรีโกรธ ออกมาไล่จับตัว เขาวิ่งหนีทัน ครูประจำชั้นโกรธมากที่นักเรียนไปก่อเรื่องทะเลาะวิวาท เลยนำตัวไปให้ครูใหญ่ทำโทษเหมือนกัน แล้วอบรมทั้งสองคนไม่ให้ทำอีก เดี่ยวจะเข้าทำนองน้ำผึ้งหยดเดียว (ว่าง ๆ ต้องไปค้นดูที่ห้องสมุดว่า น้ำผึ้งหยดเดียวหมายความว่าอย่างไร) เพื่อนหลายคนซุบซิบว่า เจ้าวุฒิรันทาที่ อยู่ดี ๆ ออกไปสารภาพ หนึ่งอุปเสียนก็ไม่มีใครรู้ แต่เราว่าดีแฮะ เขามี

มโนธรรมดี วันนี้เราเลยต้องช่วยหัวหน้าชั้นคอยดูแลความสงบอยู่จนเย็น
จึงได้กลับบ้าน

เราเล่าให้ยายฟัง ยายบอกว่า เรื่องซี้ห่มูราซี้หมาแห้ง (เอาอีกแล้ว
แปลว่าอะไรก็ไม่รู้) พวกวงดนตรีที่เล่นเพลงโหม่งฉ่าง ฟังไม่รู้เรื่อง
ตามบ้านนอกอย่างนี้ไม่มีใครหาไปเล่นหรอก

วันนี้บันทึกเสียยาวเลย อ้อ! นายวุฒิ ถูกตีเจ็บแล้วยังอุตส่าห์
แอบร้องเพลงที่ไปร้องดำพวกนักดนตรีให้พวกเราฟังว่า “พวกนักดนตรี
ผีทะเล คิดว่าโก้เก๋ร้องเพลงไม่รู้เรื่อง เขาหนวกหูกันทั้งเมือง อย่า
เปลืองน้ำลาย กลับไปขายเต้าฮวยล้างชวยเออ” พวกเราชอบใจและมี
เสียงเชียร์ดังลั่นเพื่อให้ร้องใหม่

เขียนรายงานเรื่องทำอะไรจึงจะเขียนหนังสือไม่ผิด เสร็จ
แล้วเข้านอน

๑๑ กันยายน ๒๕๒๖

เมื่อวันเสาร์ไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่จัดกิจกรรมที่ศูนย์เยาวชน มีทั้ง
ภาคบันเทิงและวิชาการ ทุกคนมีความสุขสนุกสนานดี มานี้ ชูใจ
ดวงแก้วก็ไป ขาดคู่หูไปคนหนึ่ง คือ จันทร วันนี้เจ้าหน้าที่จัดนิทรรศการ
โทษของยาเสพติดติดให้เยาวชนชมด้วย ได้เห็นยาเสพติดชนิดต่าง ๆ อ่านดู
โทษของมันแล้วเรากลับจนชนหัวลุก ชาตินี้หรือชาติไหน ๆ เราจะไม่เข้า
ใกล้เลย ก่อนเลิกการประชุมหัวหน้าศูนย์ให้ข้อคิดดีมากกว่า เดียวนี้การ
โฆษณาชวนเชื่อมีหลายแบบ การใช้โปสเตอร์หรือการพูดจาโฆษณา

ชักชวนนั้นตอนนี้ชักจะไม่ค่อยได้ผล เพราะคนฟังรู้จักคิด มีเหตุมีผล ไม่เชื่อตามง่าย ๆ ไม่ว่าจะเกลี้ยกล่อมในทางดีหรือเลว ต้องใคร่ครวญและตัดสินใจให้ดี การโฆษณาชวนเชื่อที่น่ากลัวอยู่ในขณะนี้คือ การทำตัวอย่างให้เห็น ไม่มีการเชิญชวนหรือชักจูงเป็นถ้อยคำ แต่การกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าจะทำให้คนดูหรือคนฟังนิยมและคล้อยตามได้ เห็นคนอื่นชอบหรือทำตามมาก ๆ ก็ทำบ้าง ไม่ซำก็ถอนตัวไม่ขึ้น หัวหน้าศูนย์ ย้ำว่า เราต้องเป็นตัวของเราเอง รักษาเอกลักษณ์ แบบแผนวัฒนธรรมของเราไว้ เพราะชาติที่มีอิสระเสรีเท่านั้นที่จะมีเอกลักษณ์ของตนเอง ได้อย่างภาคภูมิ เช่น มีภาษา มีวัฒนธรรมอันดีงามสืบทอดเป็นมรดกมาแต่บรรพบุรุษ ใช้แล้วครับ (ตรงนี้เราพูดเอง)

เลิกชุมนุมแล้วเราไปนา ตอนนี้นำกำลังงาม เก็บสายบัวที่หนอง
มาให้ยายแกงส้มกับปลานิล คินนี้เหนื่อยจะต้องนอนแต่หัวค่ำ

วันนี้ ชักผ้ารีดผ้า ทำงานบ้าน ดูบทเรียน ทบทวนที่เรียนมา
เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว

๑๔ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ มานี (ท่านรองประธานนักเรียน) ทำชื่อเสียงอีกแล้ว เรื่อง
มีว่า ก็เรื่องกรณีพิพาทกับพวกนักดนตรีจอมยุ่งนั่นแหละ ฮี...ต้องจับตัว
ไปฟังหัวหน้าศูนย์เยาวชนพูดเสียที่จะได้เลิกยุ่ง ครูประจำชั้นมาบอก
พวกเราว่า ครูใหญ่ไปเจรจาแล้ว พวกนักดนตรีจะเลิกซ้อมดนตรี
ตอนกลางวันวันที่พวกเราเรียนหนังสือ แต่มีข้อแม้ว่า คนที่ร้องเพลงต่ำ
จะต้องไปขอโทษพวกเขาที่บ้าน พอวุฒิดำเนินก็ตกใจถึงกับหน้าซีด
เพราะเขากลัวจะถูกซ้อม หัวหน้าชั้น มานี และเราเลยขันอาสาจะไปเป็น
เพื่อน เขาคงรู้สึกใจชื้น หน้าตาจึงค่อยดีขึ้น

พอไปถึงบ้านที่พวกนั้นเช่าอยู่ เขาโผล่ออกมาทีละคน ไ้โฮ!
ยังกับมนุษย์สมัยหินหรือพวกฮิปปีแน่ะ! (เห็นในรูปโปสเตอร์) ผมหยิก
ยาวฟู หนวดเครารุงรัง พอเขารู้ว่าพวกเรามาขอโทษก็หัวเราะกันใหญ่
มานีเป็นคนพูดก่อน พูดดีมาก พวกนั้นเลยใจอ่อน เจ้าวุฒิเพื่อนตัวการ
ก็ขอโทษด้วย หัวหน้าวงดนตรีตัวโต เสือไม่ใส่ มีขนเต็มหน้าอก
ชอบบอกชอบใจ บอกให้วุฒิร้องเพลงที่ร้องต่ำอีกที วุฒิร้องเสียงสั้น
พอหัวหน้าวงดนตรีรู้ว่าวุฒิแต่งเองด้วยยิ่งชอบใจ คว่าเครื่องอัดเทป

มาให้วุฒิร้องอัดลงเทป แล้วบอกว่าเรียนจบแล้วถ้าอยากเป็นนักดนตรี เขาก็ยินดีรับเพราะแต่งเพลงเข้าที่ดี เจ้าวุฒิชอบใจใหญ่ เป็นอันว่าสงบศึก

เลิกเรียนแะหาน้อง (ลูกสาวครูไพลิน) เลยเล่าเรื่องให้คุณอาทวีป ฟัง คุณอาบอกว่ามีบ้านอยู่หลังหนึ่งเจ้าของให้เช่า ทำเลเหมาะที่จะเป็น บ้านของพวกนักดนตรีมากกว่าบ้านยายเจิม

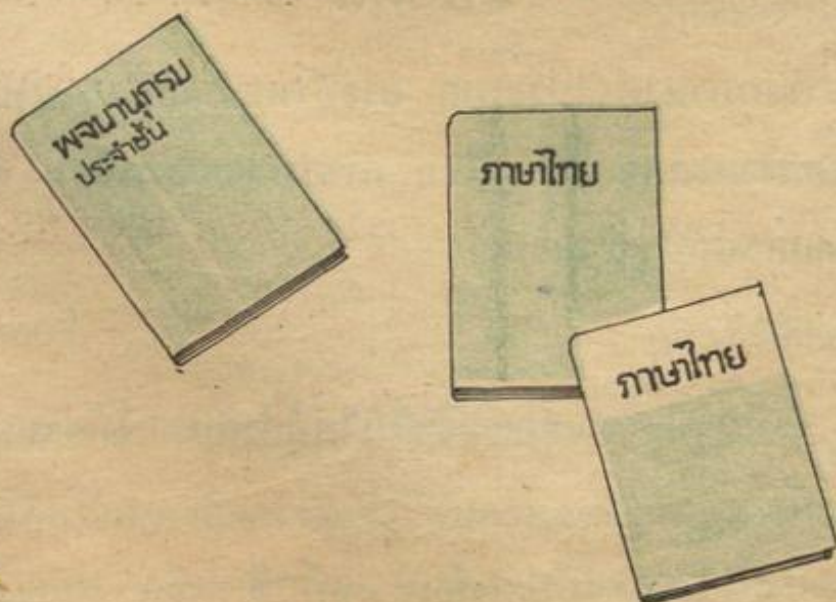
วันนี้เจ้านิลเป็นหวัด พ่อให้กินยา ทำการบ้านเสร็จเข้านอน สามทุ่มกว่า

๑๕ กันยายน ๒๕๒๖

เมื่อเช้าแะบอกพวกนักดนตรีให้ไปดูบ้านใหม่ พอไปถึงโรงเรียนเพื่อน ๆ กำลังโจษจันกันว่าจันทรหายแล้ว จะกลับมาเร็ว ๆ นี้ เราดีใจด้วย นี่เพราะพระบารมีปกเกล้า ฯ จริง ๆ ดูเหมือนมานี้กับชู้ใจจะดีใจมากกว่าเพื่อน

แปลกแะะ สมุดพจนานุกรมประจำชั้นกับสมุดภาษาไทยประจำชั้นหมดพร้อมกัน กระดาษฟูลสแก๊ปก็ไม่มี ต้องรีบช่วยกันเอากระดาษอัดสำเนาที่ใช้แล้วเหลือว่างอยู่หน้าหนึ่ง (ขอจากฝ่ายธุรการของโรงเรียน ส่วนเราขอคุณอาทวิปได้มาแะะ) มาเย็บเป็นสมุดแทน สบ.ม. (สบายมาก)

วันนี้เรียนหนังสือสนุกดี คงเป็นเพราะไม่มีเสียงดนตรีมารบกวนนั่นเอง อาการเจ้านิลดีขึ้นแล้ว อ่านหนังสือเพลินเกือบ ๒๒ น. เข้านอนดีกว่า

๑๖ กันยายน ๒๕๒๖

เจ้าวุฒิบอกว่า คณะนักดนตรีย้ายบ้านไปแล้ว เขาฝากขอใบ
เราที่แนะนำบ้านที่มีทำเลดีให้ แต่ยายเจิมคงไม่ชอบใจเราแน่ เพราะแก
ขาดรายได้ไป

วันนี้ครูพาไปศึกษานอกสถานที่ที่โรงงานทำผลไม้กระป๋อง
เจ้าของโรงงานใจดี ให้ชิม सबปะรดกระป๋อง อร่อยจัง เขาบอกว่าได้
 सबปะรดจากไร่ลุงของวีระเป็นส่วนใหญ่

เจ้านิลหายเกือบเป็นปกติแล้ว เขียนรายงาน ทำการบ้านเสร็จ
ก๊นออน แอน - แอน

แบบฝึก

๑. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อาจอ่านตามเสียงภาษาเดิม หรือ
อ่านตามตัวสะกดของภาษาไทย การอ่านและการเขียน ต้องใช้การ
สังเกตและจำเป็นส่วนใหญ่

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คำที่มีรูปวรรณยุกต์หรือไม่ได้คู่กำกับ ให้อ่านตามรูปคำ
นั้น ๆ

ฮิปปี ฟุลสแก๊ป เต็นท์ แท็กซี เช็ค แบตเตอรี่ ฯลฯ

๑.๒ คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ อาจอ่านตามรูปคำหรืออ่านตามเสียงภาษาเดิม

เซียร์ ฟรี เมตร เทคนิค เทคโนโลยี ไปสเตอร์
ไมโครโฟน

๑.๓ คำใดที่บัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยแล้ว ให้ใช้คำไทย เช่น

คอมพิวเตอร์ (คอม - พิว - เต่อ) ใช้คำไทยว่า สมองกล

รถเมล์ รถบัส " รถประจำทาง

เทป " แถบบันทึกเสียง

ทีวี " โทรทัศน์

ไมโครโฟน " เครื่องขยายเสียง

เครื่องอัดเทป " เครื่องบันทึกเสียง

ไปสเตอร์ " บ้ายประกาศ

แสดมปี " ดวงตราไปรษณียากร

ลอตเตอรี่ " สลากกินแบ่ง-
รัฐบาล

รถแทรกเตอร์ " รถขุดดิน รถไถนา

๒. เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) ใช้เขียนไว้ข้างหลังคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่แสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกตกใจ ดีใจ รับรู้พอใจ ประหลาดใจ ฯลฯ ซึ่งมีระดับเสียงผิดปรกติจากคำพูด

ธรรมดา เรียกว่า “คำอุทาน” หรือบางครั้งเขียนไว้หลังข้อความ
ที่มีลักษณะคล้ายคำอุทาน

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ ใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ข้างหลังคำอุทานที่ต้องการให้เข้าใจ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดีขึ้น เวลาอ่านให้เปล่งเสียงให้คล้าย
กับอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงตามเหตุการณ์นั้น ๆ
เช่น

..... สาธุ! จะได้เรียนเป็นปรกตเสียที

..... อ้อ! นายวุฒิ

..... พิลึกคน!

..... ดังแปด! แปด!

..... ถูกหลังคาสังกะสีเสียงดัง บัง!

๒.๒ ใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ข้างหลังข้อความที่มีลักษณะคล้าย
คำอุทาน เมื่อต้องการให้ผู้อ่านสังเกตและระวัง เช่น

อันตราย! ไฟฟ้าแรงสูง

สะพานชำรุด!

สียังไม่แห้ง!

ระวัง! สุนัขดุ

๓. การพูดหรือเขียน มักจะใช้คำหรือกลุ่มคำสั้น ๆ แต่มีความหมาย
ลึกซึ้งทำให้เป็นถ้อยคำสำนวนที่น่าฟัง แต่ส่วนมากจะมีความหมาย
เป็นนัย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เป็นคำภาษาปากที่ไทยเรียกทับศัพท์ฝรั่งว่า ภาษาสะแลง
(บางคนใช้ว่าคำคะนอง)

เปลื้องน้ำลาย มีความหมายว่า พุดมาก แล้วไม่ได้ผล
โก้เก๋ ” หรุหรามาก

๒. เป็นสำนวนเปรียบเทียบ

เรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้ง มีความหมายว่า เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ
ไม่เป็นสาระ

น้ำผึ้งหยดเดียว ” สาเหตุเพียงเล็กน้อย
ทำให้ลุกลามเป็นเรื่อง
ใหญ่ได้

๔. การอ่านนาฬิกา การบอกเวลา คนไทยส่วนใหญ่ยังใช้วิธีเก่า
ควบคู่กับวิธีใหม่ ควรทำความเข้าใจทั้งสองแบบ

ฝึกอ่านและสังเกต

๐๖.๐๐ น. หมายถึง ๖ โมงเช้า หรือโบราณว่าย่ำรุ่ง อ่านว่า
๖ นาฬิกา และถ้ามีเศษนาที เช่น ๐๖.๑๕ น. อ่านว่า ๖ นาฬิกา
๑๕ นาที

กลางวัน ๕ โมงเช้า (๑๑.๐๐ น.) เทียง (๑๒.๐๐ น.) บ่ายโมง
(๑๓.๐๐ น.) บ่าย ๔ โมง (๑๖.๐๐ น.) และ

๖ โมงเย็น (๑๘.๐๐ น.)

กลางวัน ๑ ชั่วโมง (๑๕.๐๐น.) ๕ ชั่วโมง (๒๓.๐๐ น.) ดี ๕ (๐๕.๐๐น.)
 ย่ำรุ่ง (๐๖.๐๐ น.)

๕. อักษรย่อทำให้ใช้ถ้อยคำสั้นลง เพื่อให้การติดต่อสื่อสารรวดเร็ว
 ขึ้น เวลาอ่านต้องอ่านคำเต็ม

ยศทหารบก พลฯ ส.ต. จ.ส.ต.

ยศทหารเรือ พลฯ ร.ต. (ชื่อ สกุล) ร.น. น.ต. (ชื่อ สกุล) ร.น.
 (อ่านว่า นาวาตรี (ชื่อ สกุล))

ยศทหารอากาศ พลฯ พ.จ.ต. น.อ.

ยศตำรวจ พลฯ ส.ต.ต. ร.ต.ต.

ฝึกอ่านและสังเกต

ช.ม. (ชั่วโมง)

ชม. (เชียงใหม่)

ร.ร. (โรงเรียน)

ร.พ. (โรงพยาบาล)

ร.ส.พ. - องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

อ.ส.ม.ท. - องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

ขสมก. - องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

ร.ฟ.ท. - การรถไฟแห่งประเทศไทย

ปณ. - ไปรษณีย์

ศร - กระทรวงศึกษาธิการ

มท - กระทรวงมหาดไทย

อส. - อาสาสมัครป้องกันชาติ

สอรรด. - กลุ่มสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดน

รด. - รักษาดินแดน

สวญ. - สารวัตรใหญ่

นอภ. - นายอำเภอ

ผวก. - ผู้ว่าราชการจังหวัด

รมต. - รัฐมนตรี

๖. การเขียนหรือเล่าเรื่อง ต้องเขียนให้มีการเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน
ไม่วกวน และเน้นใจความสำคัญ หรือจุดที่น่าสนใจ

ฝึกอ่านและสังเกต จากบันทึกประจำวันในบทเรียนเกี่ยวกับคณะ
นักดนตรี

๑. การลำดับความ โดยสรุปใจความ เช่น บันทึกของปิติใน
วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๖

ตอนบ่ายง่วงนอนเพราะไปดูลิเกกับแม่เมื่อคืนนี้ จึงนั่งสัปหงก
ซูใจเอาจดหมายมานะมาให้อ่านเลยหายง่วง เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน
กลางคืนไม่ดูหนังสือเพราะรีบเข้านอน

๒. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละวัน เช่น เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ
เสียงดนตรี

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังลั่นรบกวนขณะเรียน
หนังสือ

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังมากขึ้นกว่าเดิมจน
 อยากรู้สาเหตุ จึงทราบว่าเป็นพวกนัก
 ดนตรีจากกรุงเทพ ฯ มาเข้าบ้าน
 ยายเจิม

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังรบกวนจนนักเรียนทน
 ไม่ไหว ตะโกนด่าพวกนักดนตรี

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังมากขึ้นเหมือนจงใจจะ
 แกล้ง นักเรียนทนไม่ไหวทั้งด่าทั้ง
 เอาก้อนหินขว้าง

๓. การเชื่อมโยง

วันแรก เสียงดนตรีดัง วันต่อมาเสียงดังมากขึ้น ต่อมาจึง
 ตะโกนด่า ต่อมาเสียงดังยิ่งขึ้นเพราะถูกด่า จึงขว้างปา...
 จะเห็นว่า ทำความต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่

๔. การเน้นใจความสำคัญ

เริ่มเรื่อง ข้อมดนตรี - ดัง - นักเรียนด่า ผล เสียงดนตรี
 ดังขึ้น

ตื้นตัน นักเรียนร้องด่า - ขว้างปา ผล เสียงดนตรีดัง
 ขึ้นอีก

สรุป ตกลงกัน - ประนีประนอม ผล เหตุการณ์สงบ

๗. คำธรรมดาเมื่อใช้เป็นสำนวนอาจมีความหมายแตกต่างกันไป การ
อ่านต้องพิจารณาความหมายให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

ฝึกอ่านและสังเกต

ซ่อมดนตรี (ฝึกดนตรี) โดนซ่อม (ถูกทำร้าย)

สายบัว (ก้านดอกบัวชนิดหนึ่ง) มั่งสายบัว (ห้องขัง ตะราง)

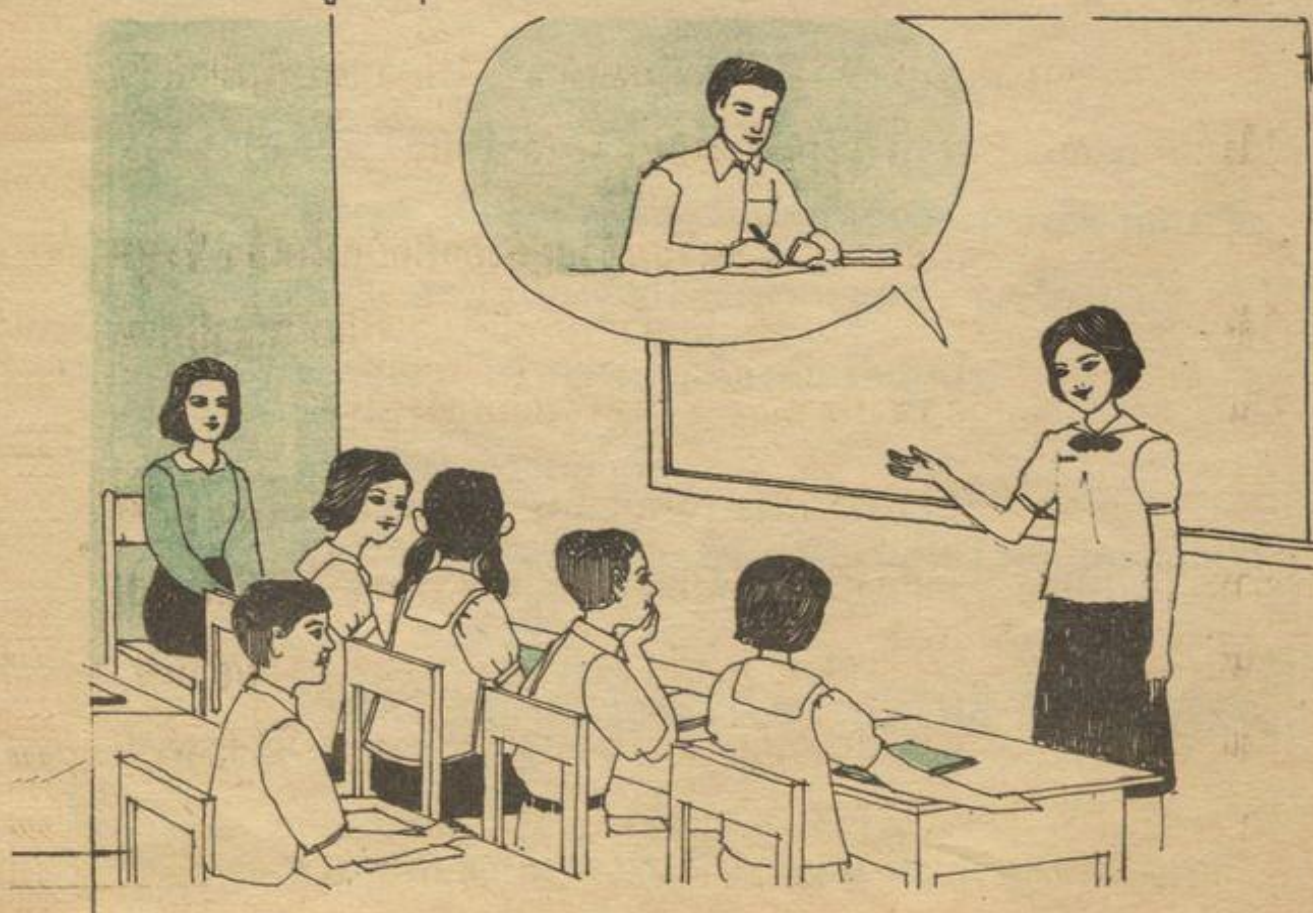
พันคน (คนจำนวนเป็นพัน ๆ หรือ ใช้เชือกพันมัดคน)

มาก่อนไก่ (เอาไก่มัดไว้ข้างหลัง หรือ มาแต่เช้ามีดก่อนไก่ขัน)

แจกหมาก (แจกหมากที่กินกับพลู หรือ ชกปาก)

นักเล่านิทาน

พอถึงชั่วโมง “ช่วยกันอ่าน บันกันฟัง” ชูใจก็เดินยิ้มออกไป
หน้าชั้น เพราะถึงรอบที่ชูใจจะปันความรู้ที่ไปศึกษาค้นคว้ามาแล้วให้
เพื่อนฟัง เขาทำความเคารพครู และโค้งให้เพื่อน ๆ ทุกคนปรบมือให้
“สวัสดีค่ะ คุณครูที่เคารพและเพื่อน ๆ ที่รัก มีใครบ้างคะที่ไม่ชอบ
ฟังนิทาน” ชูใจหยุดนิดหนึ่งแล้วหันไปมองรอบ ๆ ห้อง เพื่อน ๆ ยิ้มแบ่น

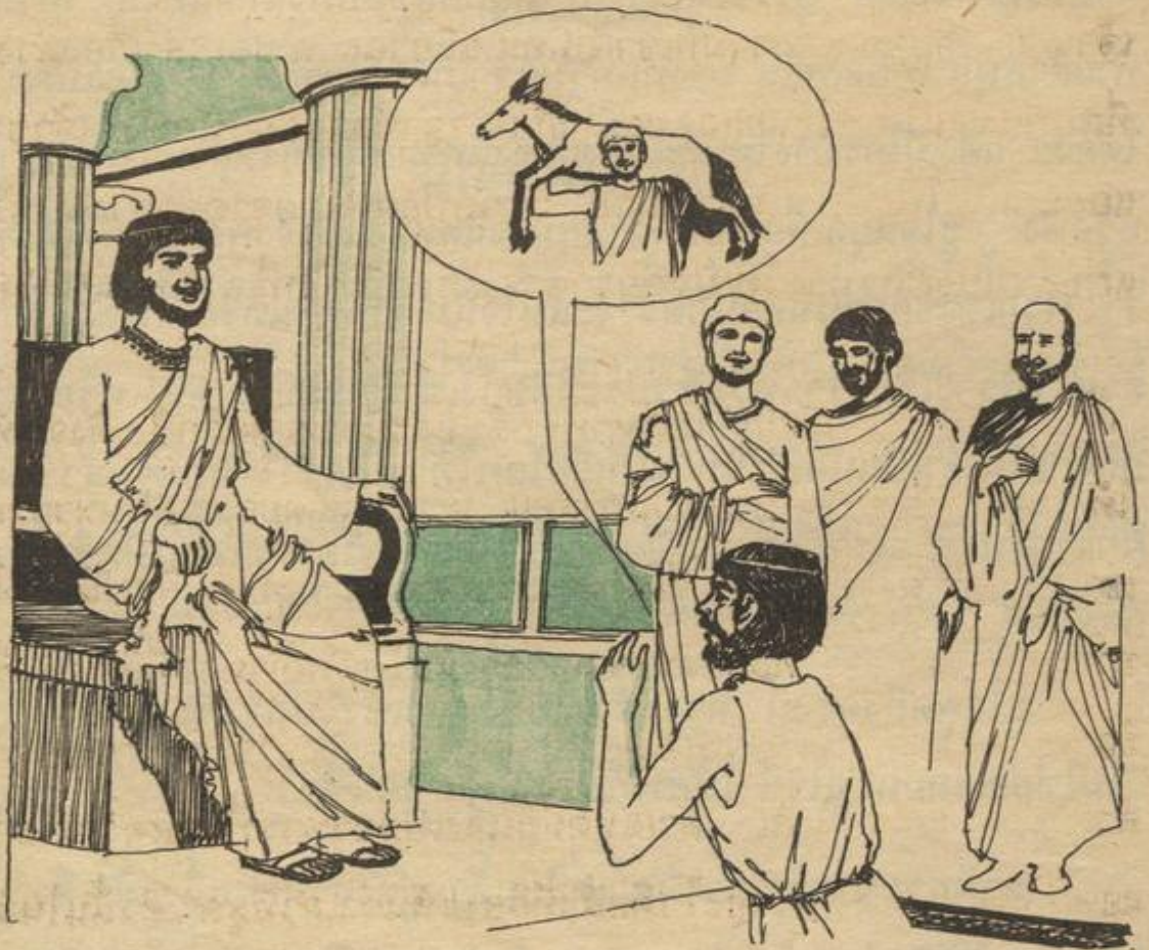
“ไม่มีใครยกมือเลย ชูใจจึงพูดต่อไป “ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น เพราะฟังแล้วสนุก เพลิดเพลิน บางทีก็ทำให้เราเกิดความคิดดี ๆ หรือแปลก ๆ ได้ด้วย แต่...มีใครบ้างไหมที่นึกถึงผู้แต่งนิทานสนุก ๆ เหล่านั้นให้เราอ่านหรือฟัง” ชูใจหยุดเพื่อเรียกความสนใจนิดหนึ่งแล้วจึงพูดต่อ “ดิฉันคิดว่า พวกเราชอบฟังนิทานก็ควรจะสนใจนักเล่านิทานหรือนักแต่งนิทานด้วย เพราะเรื่องราวหรือชีวประวัติของเขามักจะมีจุดเด่น หรือจุดที่บันดาลให้เขาเป็นนักเล่านิทานบันลือโลกได้ เมื่อเราได้ศึกษาแล้ว และฝึกฝนมาก ๆ เราก็อาจจะเป็นนักแต่งนิทานหรือเล่านิทานบันลือโลกบ้างก็ได้.....”

ชูใจพูดถึงตรงนี้ ดวงแก้วก็เอียงหน้าเข้าไปกระซิบกับมานีว่า “ไม่ใช่ย่อยเลยนะชูใจนี้ ใช้ศัพท์แสงบันลือโลกเชียว”

มานีกระซิบตอบว่า “เขาเตรียมตัวอยู่ตั้งอาทิตย์หนึ่งแล้ว จึงพูดได้คล่อง ใช้ศัพท์แสงได้เต็มภาคภูมิ สงสัยว่าต่อไปจะเป็นนักเล่านิทานบันลือโลก” พอดีครูชายตามอง ทั้งสองจึงเงียบฟังชูใจ

“ดิฉันจะเล่าชีวประวัติของนักเล่านิทานคนหนึ่งให้เพื่อน ๆ ฟัง ถ้าบอกชื่อทุกคนต้องร้องอ้อ ดิฉันจะให้เพื่อน ๆ ทายว่านักเล่านิทานคนนี้เป็นใคร ท่านผู้นี้แต่งนิทานไว้มาก พวกเราเคยฟัง เคยอ่านมาตั้งแต่เล็ก ๆ เป็นนิทานที่สนุกเกี่ยวกับสัตว์และมีคติสอนใจ มีคำลงท้ายว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....ทายซิคะว่าใคร.....”

“ฮึสป” เพื่อนตอบเป็นเสียงเดียวกัน

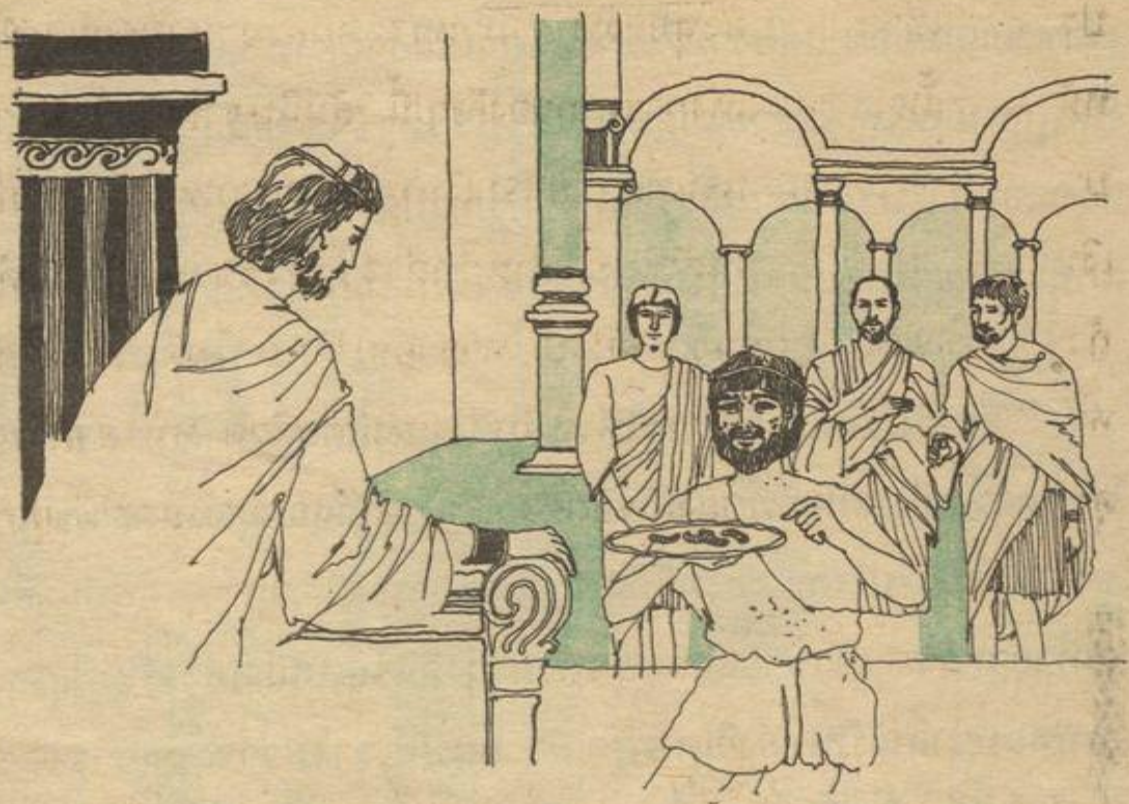
“ถูกแล้วค่ะ อีสป เป็นนักเล่านิทานบันลือโลก เพื่อน ๆ เคยอ่านประวัติของเขาไหมคะ” เพื่อน ๆ นั่งเงียบ บางคนส่ายศีรษะ ชูใจยิ้ม

“ถ้าเช่นนั้นดิฉันจะเล่าให้ฟังค่ะ” แล้วชูใจก็เล่าชีวประวัติของอีสปให้เพื่อน ๆ ฟัง เป็นใจความดังนี้

อีสปเป็นอัจฉริยบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ในการแต่งนิทานคนหนึ่ง จนได้รับสมัญญาว่า “ราชาแห่งนิทาน” นิทานของอีสปเป็นอมตนิทาน และรู้จักกันแพร่หลายไปทั่วโลก นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า อีสปเกิดในหมู่บ้านเล็กๆ หนึ่ง ในกลุ่มหมู่บ้านของประเทศกรีก

บ้านต้นของชีวิตอิสป เขาตกเป็นทาสของเจ้าผู้ครองเกาะ นามว่า เจ้าชายแอดมอน แต่ความที่เขาเป็นคนเฉลียวฉลาด ชอบเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่สนุกสนานให้เจ้าชายแอดมอนและบรรดาข้าราชการสำนักฟัง เจ้าชายแอดมอนจึงโปรดปรานอิสปมาก ถึงกับปลดปล่อยจากทาสให้เป็นไท แก่ตัว และสถาปนาให้เป็นข้าราชการสำนัก มีหน้าที่เล่านิทานให้ฟัง

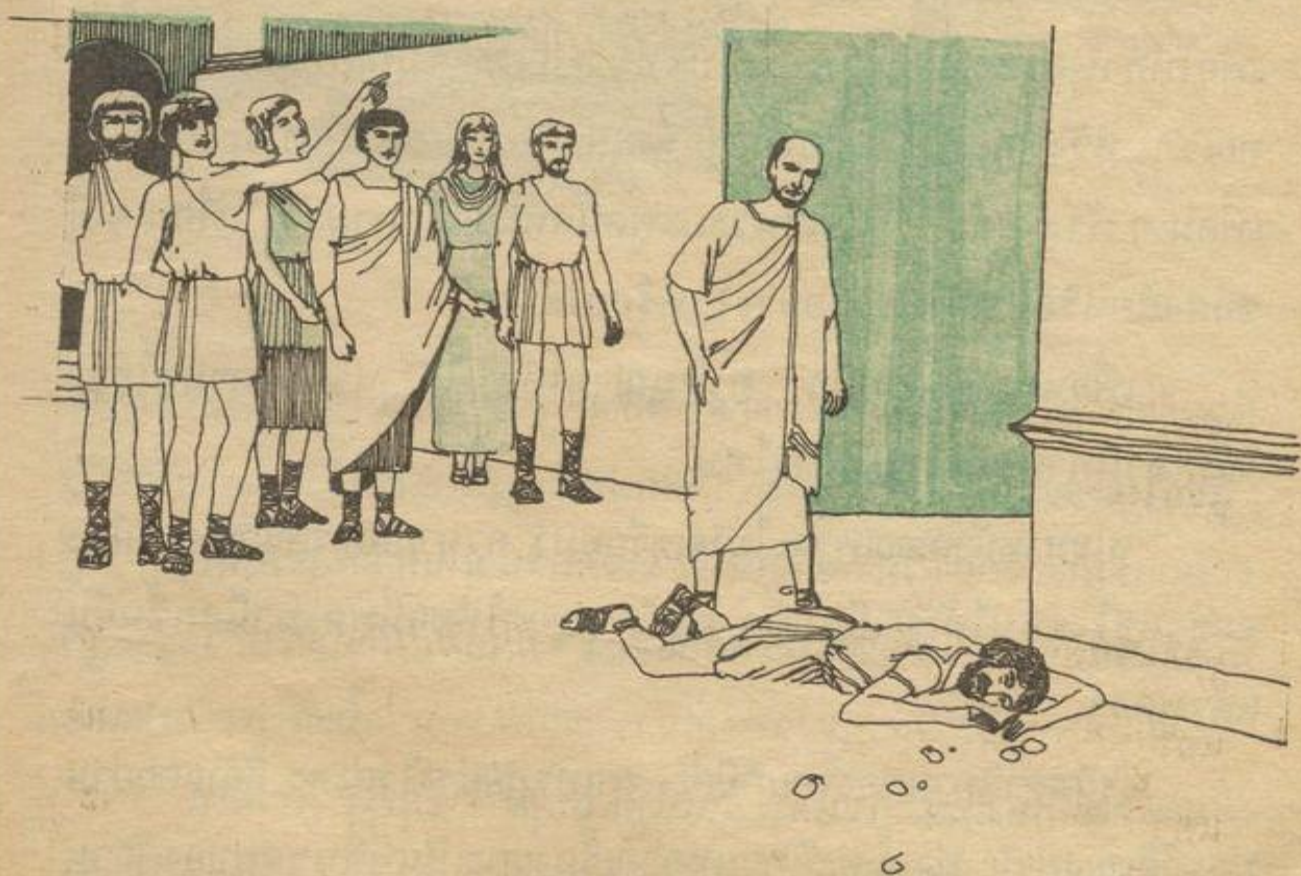
อิสปเป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบดี และมีความคิดลึกซึ้ง ดังจะเห็นได้จากครั้งหนึ่งสมัยที่เขายังเป็นทาสอยู่ เจ้าชายแอดมอนซึ่งเป็นนายของเขา สั่งให้อิสปไปหาของที่ดีที่สุดมาประกอบเป็นอาหาร อิสปนำลันโคมามาทำอาหาร เจ้าชายแอดมอนถามว่า ลันโคมเป็นอาหารที่ดีที่สุดหรือ อิสปตอบว่าลันเป็นของวิเศษสุด มนุษย์เราไม่ว่าจะทำการใด ๆ ก็สำเร็จได้ด้วยลันทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้ลันจึงเป็นอาหารที่ดีที่สุด เจ้าชายแอดมอนอยากรบว่าอะไรคือสิ่งที่อิสปเห็นว่าเลวที่สุด ดังนั้นในวันรุ่งขึ้นจึงสั่งให้อิสปหาของที่เลวที่สุดมาประกอบอาหาร อิสปก็นำลันโคมามาประกอบอาหารอีก เจ้าชายแอดมอนแปลกใจมาก จึงถามว่า เหตุใดลันจึงเป็นสิ่งที่เลวที่สุด ในเมื่อเมื่อวานนี้อิสปเองกล่าวว่า ลันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด อิสปตอบว่า ลันเป็นสิ่งที่เลวที่สุดเหมือนกัน เพราะเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทบาดหมาง การสงคราม การหลอกลวง และเรื่องร้อนใจทุกอย่าง ลันของเราอาจตัดคอเราหรืออาจจะทำให้เราพ้นจากการถูกตัดคอก็ได้ สิ่งใดที่มีคุณอนันต์ก็ย่อมมีโทษมหันต์ด้วย ถ้าเราไม่รู้จักใช้ สรุปลแล้ว ลันนั้นเป็นของที่ดีที่สุด และนัยเดียวกันก็

เป็นของที่เลวที่สุดเช่นกัน ข้อสำคัญอยู่ที่เจ้าของลันจะรู้จักใช้ลันของตนหรือไม่

บันปลายชีวิตของอีสป เขาได้ไปรับราชการอยู่กับกษัตริย์แห่งประเทศลิเดีย เพราะกษัตริย์แห่งลิเดียซึ่งมีศักดิ์เป็นลุงของเจ้าชายแอตมอนชอบอีสปมากจึงขอต่อเจ้าชายแอตมอน กษัตริย์แห่งลิเดียแต่งตั้งให้อีสปเป็นราชทูต โดยให้ไปประจำอยู่ที่เทวสถาน และให้อีสปมีหน้าที่แจกเงินเป็นทานแก่ผู้ยากจนที่มาเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ เทวสถานแห่งนั้นด้วย

ณ เทวสถานแห่งนี้เอง ที่อีสปต้องเสียชีวิตอย่างน่าอนาถ เขาถูก
ประชาชนช่วยกันจับตัวทุ่มลงมาจากวิหาร ตกลงมานอนตายอยู่ที่ลาน
หน้าวิหารนั้น สาเหตุแห่งการตายของอีสปนี้ สันนิษฐานกันเป็นหลายนัย
บางคนกล่าวว่าพวกคนจนที่มารับแจกเงินพากันกล่าวหาว่าอีสปยกยอก
เงินไว้ใช้ประโยชน์ส่วนตัว บางคนก็กล่าวว่าประชาชนโกรธเคืองที่
ถวายเป็นวิหารถูกคนร้ายลักไป หว่าอีสปปรึกษาไม่ดี บกพร่องต่อ
หน้าที่ บ้างก็ว่า เป็นเพราะอีสปมีรูปร่างน่าเกลียด หน้าตาค่อนข้าง
ดูร้าย เป็นที่เกรงขามของผู้พบเห็น แต่เป็นคนเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณ

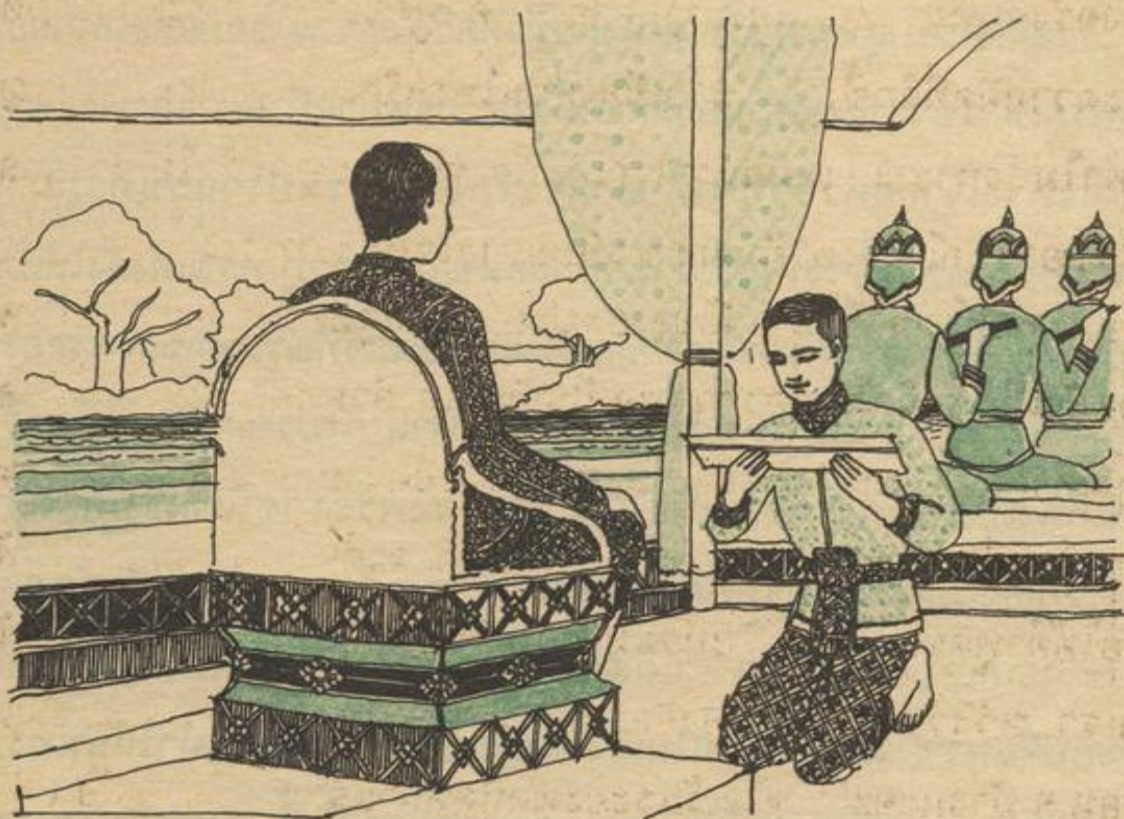
ไหวพริบดี การมคมคาย พุดจาทันคน และชอบถากถางเหน็บแนม บางครั้งก็พุดตรง ๆ แบบขวานผ่าซาก คำพุดของเขามักจะแฝงด้วยคติ และความคิดที่ลึกซึ้ง ชาวเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้ใจเฉลียวเบาปัญญา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เหมือนวานรได้แก้ว ฟังฮีสปพุดแล้วไม่เข้าใจและไม่สบอารมณ์ จึงพากันฆ่าเขาเสียอย่างโหดร้ายทารุณ

พอหูใจเล่าชีวิตประวัติของฮีสปจบ เขาสรุปตอนท้ายว่า “สาเหตุข้อหลังนี้ให้ข้อคิดในเรื่องการพุดเป็นอันมาก คำพุดที่ดีมีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับคนกลุ่มหนึ่ง แต่อาจจะไม่มีความหมายเลยสำหรับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น การจะพุดจากับใคร จะต้องรู้อัธยาศัยของผู้ฟัง เพื่อให้คำพุดของเราได้รับประโยชน์มากที่สุด ไม่กลับมาเป็นดาบตัดคอเรา หวังว่าเรื่องราวของฮีสป นักเล่านิทานคงจะเป็นประโยชน์แก่เพื่อน ๆ บ้างนะคะ” หูใจเว้นระยะพุดนิดหนึ่งแล้วถามว่า “เพื่อน ๆ มีข้อสงสัยหรือข้ออภิปรายอย่างไรหรือเปล่าคะ”

เพื่อนคนหนึ่งยกมือ ครุอนุญาตให้พุดได้ เขาจึงถามหูใจว่า “นักเล่านิทานของไทยมีบ้างไหม”

หูใจทำหน้าเหลือเพราะไม่ได้เตรียมมา ครุถามนักเรียนอื่น ๆ ว่าใครจะช่วยหูใจตอบได้ มานียกมือ ครูก็นุญาตให้มานิพุด มานีลุกขึ้นยืนแล้วพุดว่า

“นักเล่านิทานของไทยก็มีค่ะ สุนทรภู่อย่างไรละคะ ดิฉันเคยอ่านประวัติของท่าน ท่านแต่งนิทานหลายเรื่องและเป็นที่ชื่นชอบของผู้่านมาก เช่น เรื่องพระอภัยมณี พวกเราก็เคยอ่านมาหลายตอน บางคนก็อ่าน

จนจบเรื่องแล้ว สุนทรภู่เป็นนักเล่านิทานของไทยที่โด่งดังมาก คนไทยที่เป็นนักอ่านไม่มีใครเลยที่ไม่ทราบกิตติศัพท์ความสามารถของสุนทรภู่”

เพื่อน ๆ หลายคนอยากฟังชีวประวัติของนักเล่านิทานไทยบ้าง ครูจึงขอให้มานีเล่าให้เพื่อนฟัง มานีออกมายืนหน้าชั้นแล้วเล่าชีวประวัติของสุนทรภู่ ดังนี้

สุนทรภู่ ชื่อเดิมว่า ภู่ ส่วนคำว่า สุนทรภู่ เป็นชื่อที่คนทั้งหลายเรียก นามบรรดาศักดิ์มารวมกับชื่อตัว ท่านเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ กรุงรัตนโกสินทร์ บิดามารดาหย่ากันตั้งแต่สุนทรภู่อยังเล็ก มารดาเข้า

ไปทำงานในพระราชวัง สุนทรภู่อยู่กับมารดาจึงได้เข้าไปถวายตัวอยู่ในพระราชวังด้วย สุนทรภู่เรียนหนังสือที่วัดศรีสุดาราม ชอบแต่งบทกลอน สุนทรภู่เข้ารับราชการเป็นอาลักษณ์ในสมัยรัชกาลที่ ๒ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ ทรงรักใคร่โปรดปรานสุนทรภู่มาก เพราะทรงพอพระราชหฤทัยสำนวนกลอนของสุนทรภู่ ทรงแต่งตั้งให้เป็นที่ขุนสุนทรโวหารในกรมพระอาลักษณ์และเป็นกวีที่ปรึกษาของพระองค์ มีโอกาสเข้าเฝ้า ฯ เป็นนิจ แม้เวลาเสด็จประพาส ก็โปรดเกล้า ฯ ให้ลงเรือพระที่นั่งเป็นพนักงานอ่านเขียนในเวลาทรงพระราชนิพนธ์บทกลอน สุนทรภู่เองก็มีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ มากเสมอด้วยชีวิต แต่สุนทรภู่มีข้อเสียที่ทำให้ใคร ๆ ไม่ชอบ คือชอบดื่มสุรา และข่มผู้อื่นในเชิงกลอน ข้อเสียข้อหลังนี้ทำให้สุนทรภู่ต้องประสบเคราะห์กรรมได้รับความลำบากมากเมื่อสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ แล้ว สุนทรภู่ตกกระกำลำบากอยู่หลายปี ระยะเวลาที่แตงนิทานต่าง ๆ ขยายเพื่อประทังชีวิต

ในบั้นปลายชีวิตของสุนทรภู่ได้รับความสุขสบายอีกครั้งหนึ่ง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ได้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร

มานี้เล่ามาถึงตรงนี้ก็เสริมว่า “เมื่อกึ่งนี้ซุใจแล้วว่า ฮีสปถือว่าล้น เป็นสิ่งที่ดีที่สุดและเลวที่สุด หมายถึงคำพูดนั่นเอง พูดได้ทั้งดีและเลว สุนทรภู่ก็มีความคิดลึกซึ้งในเรื่องนี้เหมือนกัน ดิฉันเคยอ่านและจำบทกวีของสุนทรภู่ได้ว่า

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แม้เจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ

อีกบทหนึ่งว่า

เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก	จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา	จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ

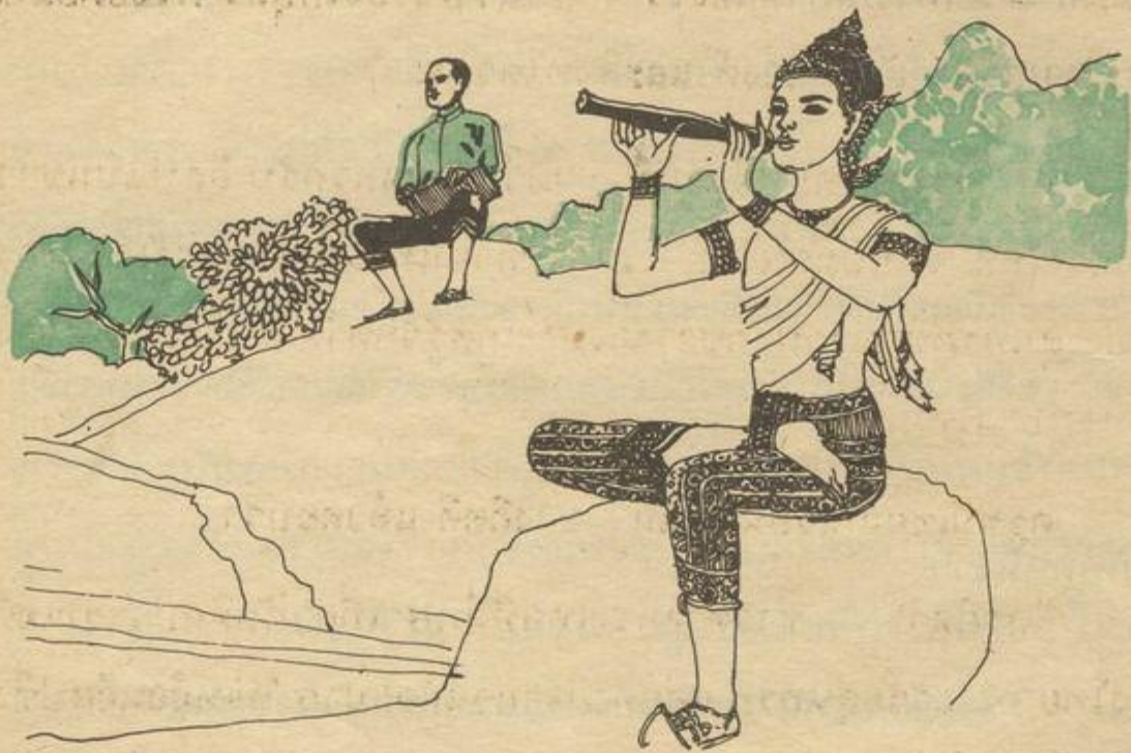
มีอีกบทหนึ่งว่า

จะพูดจาสารพัดประหยัดปาก	อย่าพูดมากเติมต่อซึ่งข้อข้า
ความสิ่งไรในจิตจงปิดงำ	อย่าควรนำแนะออกไปนอกเรือน

และอีกบทหนึ่งกล่าวว่า

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น	อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู	คนจะหลอ่ส่วงลามไม่ขามใจ
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย	อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
จะซื้อขายขายดีมีกำไร	ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิดระอา

นอ้ดกั่มกน กะหมกบ จอจอนน จ... 1. จอจอนน จอจอนน จอจอนน
 มีนอ้ดกั่มกน จอจอนน จอจอนน จอจอนน 2. จอจอนน จอจอนน จอจอนน

ข้อความที่ดิฉันยกมากล่าวนี้ ได้บันทึกไว้ในสมุดภาษาไทยประจำชั้น
 ของเราแล้ว เพื่อน ๆ สนใจเปิดอ่านได้ค่ะ ประวัติของสุนทรภู่เท่าที่ดิฉัน
 จำได้ก็มีเท่านี้” เพื่อนคนหนึ่งยกมือขึ้นถามว่า “สุนทรภู่แต่งนิทาน
 อะไรไว้บ้าง”

มานี้จำได้แต่เรื่องพระอภัยมณี คนอื่น ๆ ก็ช่วยตอบไม่ได้ ครูจึง
 เล่าให้ฟังว่าสุนทรภู่แต่งหนังสือไว้มาก แต่ที่ยังมีต้นฉบับอยู่ในปัจจุบันนี้

มี ๒๔ เรื่อง เป็นประเภทนิราศ สุภาสิต บทละคร บทเสภา บทเห่กล่อม และนิทาน สำหรับนิทานแต่งไว้ ๕ เรื่อง คือ เรื่องโคบุตร พระอภัยมณี พระไชยสุริยา ลักษณะวงศ์ และสิงห์ไตรภพ

นักเรียนชายคนหนึ่งลุกขึ้นถามว่า “คุณครูครับ อีสป เป็นชาวต่างประเทศ เราเป็นคนไทย เราก็ได้อ่านนิทานอีสป และรู้เรื่องของอีสป สุนทรภู่ของเราพวกชาวต่างประเทศรู้จักหรือเคยอ่านนิทานของสุนทรภู่บ้างไหมครับ”

ครูชมเชยนักเรียนคนนั้นว่าช่างคิดดี แล้วตอบว่า

“ครูคิดว่า ชาวต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับศิลปวรรณคดีของไทย คงจะรู้จักสุนทรภู่ แต่ก็คงมีจำนวนน้อยมาก ไม่เหมือนอีสปซึ่งโด่งดังไปทั่วโลก เกือบทุกประเทศได้แปลนิทานของอีสปเป็นภาษาของตนให้เด็ก ๆ อ่าน ถ้านักเรียนต้องการให้ทั่วโลกรู้จักสุนทรภู่ นักเรียนก็ต้องศึกษางานของท่านให้เข้าใจ จนรู้สึกรักและชื่นชอบอย่างจริงใจ ถ้าชาวต่างประเทศถามว่า ใครเป็นนักเล่านิทานของไทยที่เราชอบที่สุด แล้วเราตอบเขาเป็นเสียงเดียวกันว่าสุนทรภู่ ไม่ช้าชื่อเสียงของสุนทรภู่ก็จะแพร่หลายไป ข้อสำคัญเราต้องรักและนิยมของของเราเองเสียก่อน คนอื่นจึงจะเชื่อถือและเห็นความสำคัญของสิ่งนั้นด้วย” แล้วครูก็พูดอย่างติดตลกว่า “พวกเราในชั้นนี้อาจจะมีโอกาสได้ร่ำเรียนสูงขึ้นจนได้ไปต่างประเทศ ถ้าความคิดนี้ยังฝังใจอยู่ เธอก็อาจจะได้เผยแพร่ชื่อเสียงของนักเล่านิทานของไทยให้ชาวต่างประเทศฟังได้”

อีก พวกนักเรียนชอบใจพากันปรบมือกราว นักเรียนคนหนึ่งยกมือ แล้วลุกขึ้นถามว่า

“ครูครับ นักเรียนิทานของไทย นอกจากสุนทรภู่แล้วมีอีก ไหมครับ”

“ครูยังไม่ตอบคำถามของเธอ แต่ขอให้พวกเธอไปช่วยกันศึกษาค้นคว้าเอาเอง ใครไปค้นพบนักเล่านิทานไทยอีกก็มาเล่าให้เพื่อนฟัง และที่ฟังซู่ใจกับมานี้เล่าในวันนี้ นักเรียนพอจะคิดได้ไหมว่า อะไรที่ทำให้ อีสป หรือ สุนทรภู่ เป็นนักเล่านิทาน ไปคิดเป็นการบ้าน แล้วเขียนมาส่ง ครูพรุ่งนี้นะคะ”

แบบฝึก

๑. การละคำหรือกลุ่มคำ เพื่อเขียนเพียงสั้น ๆ อาจใช้เครื่องหมายกำกับไว้ท้ายคำ หรือระหว่างข้อความ

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) ใช้แทนคำหรือกลุ่มคำที่ยังมีต่อท้าย ซึ่งละไว้ในที่เข้าใจกันทั่วไปอยู่แล้ว เวลาอ่านต้องอ่านให้เต็มคำ เช่น

เฝ้า ฯ	คำเต็มคือ	เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
โปรดเกล้า ฯ	”	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
กรุงเทพ ฯ	”	กรุงเทพมหานคร

๑.๒ เครื่องหมายไปยาลใหญ่ (ฯ) ใช้แทนคำ กลุ่มคำ หรือ
เรื่องราวต่าง ๆ ที่ละไว้เพราะมีมากมาย และอ่านว่า ละ เช่น
นิทานอีสปมีเรื่องน่าอ่านหลายเรื่อง เช่น ราชสีห์กับหนู
ลา กับ จิ้งหรีด ชาวนากับงูเห่า ฯลฯ

(อ่านว่า นิทานอีสปมีเรื่องน่าอ่านหลายเรื่อง เช่น ราชสีห์
กับหนู ลา กับ จิ้งหรีด ชาวนากับงูเห่า ละ)

๑.๓ เครื่องหมายจุดไข่ปลา (...) เป็นเครื่องหมายละชนิดหนึ่ง
ใช้ละข้อความอื่น ๆ ไว้ และบางโอกาสนิยมใช้ละเพื่อเว้น
ช่วงความคิดอีกด้วย

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก.....

(อ่านว่า อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก ละ)

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก....เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บ
ให้เจ็บใจ

(อ่านว่า อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก ละถึง เจ็บ
จนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ)

“ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น เพราะฟังแล้วสนุก เพลิดเพลิน
บางทีก็ทำให้เราเกิดความคิดดี ๆ หรือแปลก ๆ ได้ด้วย
แต่.....มีใครบ้างไหมที่นึกถึงผู้แต่งนิทานสนุก ๆ เหล่านั้นให้
เราอ่านหรือฟัง”

เวลาอ่านข้อความเช่นนี้ เครื่องหมาย...ให้เว้นระยะ ไม่ต้องอ่านว่า ละ

๒. หนังสือมีหลายประเภท จะต้องเลือกอ่านและรู้จักใช้ความคิด
พิจารณา เลือกสิ่งที่มีคุณค่าจากหนังสืออ่านมาใช้ให้เป็นประโยชน์

ฝึกอ่านและพิจารณา

- ๒.๑ หนังสือที่มีคุณค่าสูง ให้ความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน
ได้รับคัดเลือกว่าเป็นหนังสือดีเด่น เป็นที่นิยมของทุกยุค
ทุกสมัย เช่น พระอภัยมณี สามก๊ก ขุนช้างขุนแผน อิเหนา
รามเกียรติ์ ฯลฯ
- ๒.๒ หนังสือประเภทนิทานสนุกเพลิดเพลิน และเป็นคติสอนใจ
เช่น นิทานอีสป นิทานสุภาษิต นิทานนานาชาติ ฯลฯ
- ๒.๓ หนังสือคู่มือเป็นหนังสือที่บอกวิธีการในการปฏิบัติกิจกรรม
หรือใช้สิ่งของต่าง ๆ เช่น คู่มือการเลี้ยงปลา คู่มือการ
ทำสวน คู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า ฯลฯ
- ๒.๔ หนังสือเสริมประสบการณ์ ได้แก่หนังสืออ่านเพิ่มเติม
หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ้างอิง ซึ่งเป็นหนังสือที่
ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน และช่วยให้มีความสามารถในการ
อ่านมากขึ้น
- ๒.๕ หนังสือเรียนคือหนังสือที่ให้ความรู้ในการศึกษาเล่าเรียน
เช่น หนังสือเรียนภาษาไทย หนังสือเรียนสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ

๓. การสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำ ๒ - ๓ คำ มาประสมให้เป็นคำเดียวกัน ทำให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมายเพิ่มเติมจากคำเดิม หรือทำให้มีความหมายใหม่

ฝึกอ่านและสังเกต

นำคำไทยแท้มารวมกัน ทำให้เกิดความหมายใหม่ และอ่านเหมือนเดิม เช่น

ชาย + ตา = ชายตา

น้ำ + ค้าง = น้ำค้าง

ข้อ + เสีย = ข้อเสีย

น้ำ + แข็ง = น้ำแข็ง

คม + คาย = คมคาย

ใจ + ความ = ใจความ

ฯลฯ

๔. ถ้อยคำสำนวนซึ่งช่วยให้การพูดหรือการเขียนมีข้อความหรือสำเนียงสละสลวยน่าอ่านน่าฟังและมีความหมายลึกซึ้ง อาจมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง และเรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น สำนวน คำพังเพย ภาษิตและสุภาษิต

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. สำนวน คำพังเพย

สิ้นไร่ไม้ตอก เพชรตัดเพชร ไม่ไถลฝั่ง ขวานผ่าซาก
 สุดเสียงสังข์ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง
 ยุให้ร่ำดำให้ร่ำ หวานพืชหวังผล จับปลาสองมือ

๒. ภาษิต สุภาษิต

สิ่งใดมีคุณอนันต์ย่อมมีโทษมหันต์

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

พึงชนะความโกรธ ด้วยความไม่โกรธ

โลภมากลมหาย

วัวหายล้อมคอก

พึงรักษาความดีไว้ดุจเกลือกรักษาความเค็ม

๕. คำที่มีความหมายแสดงความยิ่งใหญ่ ความเป็นเลิศ เมื่อนำมา
ประสมกับคำอื่นจะแสดงความหมายของคำนั้นให้มีคุณค่าสูงขึ้นหรือ
เด่นขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๕.๑ ราชา ตามปรกติหมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน หรือผู้เป็นใหญ่
ในแผ่นดิน นำมาเพิ่มกับคำอื่น ๆ ทำให้มีความหมายว่า
ยิ่งใหญ่มาก เช่น

ราชาแห่งนิทาน = ผู้เป็นใหญ่ในวงการนิทาน

ราชาเพลงลูกทุ่ง = ผู้มีชื่อเสียงมากในวงการเพลงลูกทุ่ง

ฯลฯ

- ๕.๒ เอก ตามปรกติหมายถึงเป็นหนึ่ง เป็นเลิศ นำมาเติมข้างหน้า
หรือข้างหลัง ทำให้มีความหมายว่า เด่นที่สุด เก่งที่สุด
หรือเป็นหนึ่งหาใครเปรียบไม่ได้ เช่น

กวีเอก = กวีที่มีความสามารถเป็นเลิศ

นักแต่งเพลงเอก = นักแต่งเพลงที่เก่งเป็นเยี่ยม

๕.๓ ดารา หมายถึงดาว นำมาเติมหน้าคำเพื่อเปรียบเทียบ
ทำให้มีความหมายว่า เด่น เช่น

ดาราตุ๊กตาทอง หมายถึง นักแสดงยอดเยี่ยมได้รับรางวัล

ดาราฟุตบอล ” นักฟุตบอลที่มีความสามารถ
มาก

๕.๔ มหา หมายถึง ยิ่งใหญ่ มาก

มหาอำนาจ = ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่

มหาเศรษฐี = ผู้มีเงินมาก

๕.๕ วีระ หมายถึง ผู้กล้าหาญ ผู้พากเพียร

วีรกรรม = การกระทำที่กล้าหาญ

๖. ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ภาคประธานและ
ภาคแสดง การสร้างประโยคอาจให้ภาคประธานหรือภาคแสดง
ขึ้นต้นประโยคก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ภาคประธานขึ้นต้นประโยค

หัวใจเดินยิ้มออกไปหน้าชั้น

ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น

ล้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดและเลวที่สุด

สุนทรภู่เป็นนักเล่านิทานของไทยที่โด่งดังมาก

หมากัดขโมยเมื่อคืนนี้

๒. ภาคแสดงขึ้นต้นประโยค

เกิดอุทกภัยที่ภาคเหนือ

มีคำลงท้ายว่านิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....

ฟังอีสปพูดแล้วชาวเมืองรู้สึกไม่สบายอารมณ์

สุนทรภู่ของเราพวกชาวต่างประเทศรู้จักบ้างไหมคะ

ขโมยถูกหมากัดเมื่อคืนนี้

ไต้หวัน

การไต้หวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๑

ในญาติติ “การอ่านยากกว่าการเขียน”

เด็กชายปรากการ ธโนปกรณ์

ประธานกรรมการ

เด็กหญิงอาภรณ์ กาญจน

กรรมการ

เด็กชายวิบูลย์ ภัทรพงษ์

กรรมการ

ครูวาทีนี้ ศรีศิลป์

ที่ปรึกษา

ฝ่ายเสนอ

ฝ่ายค้าน

เด็กหญิงมานี รักเผ่าไทย

เด็กชายปิติ พัทธกษัติน

เด็กชายวุฒิ เตรียมพร้อม

เด็กหญิงดวงแก้ว ใจหวัง

เด็กหญิงซูใจ เลิศล้ำ

เด็กชายเกรียงไกร ดิลกโลก

ประธาน สวัสดิ์ศรีรับท่านผู้ฟัง

ต่อไปนี้เป็นรายการไต้หวันของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๑ ในญาติติที่ว่า “การอ่านยากกว่าการเขียน” หัวข้อเรื่องนี้พวกเราได้โต้เถียงกันมาช้านาน บ้างก็ว่า กระบวนการของการอ่านที่จะให้ดีขึ้นถูกต้องนั้นยากกว่ากระบวนการเขียน แต่อีกกลุ่มหนึ่งค้านว่ากระบวนการเขียนให้ถูกต้องให้ได้ความนั้นยากกว่าการอ่าน

ยິงนัก คุณครูประจำชั้นของเรา คือ คุณครูวาทีนี้ ศรีศิลป์
 ท่านก็เลยจัดให้เป็นญาติติในการได้วาทีในวันนี้ และท่านยัง
 กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้อีกด้วย (ผู้ชมปรบมือ ครูวาทีนี้
 ลูกขึ้นโค้ง) สำหรับฝ่ายเสนอที่เห็นว่าการอ่านมีกระบวนการ
 การยากกว่าการเขียนก็คือผู้ที่นั่งอยู่ทางขวามือของผม มี
 คุณมานี รักเผ่าไทย เป็นหัวหน้าฝ่ายเสนอ (มานีลูกขึ้น
 โค้ง ผู้ชมปรบมือ) มีผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอสองคนคือ
 คุณวุฒิ เตรียมพร้อม เป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่หนึ่ง
 และคุณชูใจ เลิศล้ำ เป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่สอง

(วุฒิและชูใจ ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนฝ่ายค้านที่เห็นว่า การอ่านไม่ได้ยากกว่าการเขียนเลย การเขียนต่างหากละที่ยากกว่าการอ่านก็คือผู้นั่งอยู่ด้านซ้ายมือของผม หัวหน้าฝ่ายค้าน คือ คุณปิติ พิทักษ์ถิ่น (ปิติลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านมีสองคนเช่นกัน ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง คือ คุณดวงแก้ว ใจหวัง ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่สอง คือ คุณเกรียงไกร ดิลกโลก (ดวงแก้วและเกรียงไกร ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนกรรมการผู้ตัดสินการโต้ว่าที่ครั้งนี้มีสามคนคือ กระผม ปราการ ธโนปกรณ์ เป็นประธานกรรมการ (ปราการไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนอีกสองคนคือ คุณอาภรณ์ กาญจนา และคุณวิบูลย์ ภัทรพงษ์ (อาภรณ์และวิบูลย์ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ต่อไปนี้จะเริ่มโต้ว่าที่แล้ว ขอเชิญคุณมานี หัวหน้าฝ่ายเสนอ ขึ้นมาเสนอความคิดเห็นใช้เวลาห้านาที (ผู้ชมปรบมือ)

มานี

สวัสดีค่ะ ท่านผู้ฟังที่เห็นว่าการอ่านยากกว่าการเขียน (ผู้ชมหัวเราะ) ดิฉันทราบดีว่าท่านทั้งหลายมีความเห็นพ้องต้องกันกับดิฉันว่า การอ่านนั้นมีความยากกว่าการเขียนคือ จะต้องรู้จักพยัญชนะ และสระ เมื่อพยัญชนะประสมกับสระแล้วจะอ่านอย่างไร เช่น ก - ำ อ่าน กา แต่ ข - ำ อ่าน ขา ยิ่งเมื่อมีวรรณยุกต์ก็ยิ่งลำบากมากขึ้น เช่น

ป - ัว - เอก - ป้า แต่ น - ำ - เอก อ่าน นำ ไม่
 อ่าน หน้า เราจะต้องจำให้ได้ อย่างแม่นยำว่า คำที่เป็น
 อักษรต่ำ ถ้ามีวรรณยุกต์เอก เสียงจะเท่ากับคำที่เป็นอักษร
 กลางที่ใช้วรรณยุกต์โท และวรรณยุกต์โท อักษรต่ำ เท่ากับ
 วรรณยุกต์ตรี อักษรกลาง เช่น นำ อักษรต่ำ ป้า อักษร
 กลาง และ หน้า อักษรต่ำ ป้า อักษรกลาง (มานี้ยกบัตรคำ
 ขึ้นให้ดูเป็นคู่ ๆ) เรามักจะอ่านผิดเสมอ นอกจากนี้ยัง
 มีความยากในการอ่านคำที่ใช้ตัว ร ตัว ล และคำควบกล้ำ
 ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่พูดจากันตัว ร หายไปหมดเลย โรงเรียน

เป็น โลงเลียน ยิ่งคำควบบกล้ายิ่งแย่มาก ไม่ได้ฟามเลย (ผู้ชมหัวเราะ) อย่าไปทางฝานะเดี๋ยวโดนฟายผิด (ผู้ชมหัวเราะ) จะเปี่ยนแปงบับปุงตาลางเลียนก็ไม่บอกก้าว (ผู้ชมหัวเราะ) ก็เมื่อเราติดการพูดแบบนี้ มันก็ลำบากที่การอ่านต้อง กระดกลิ้นร้วให้รวดเร็วรู้เรื่อง ไม่ให้คุณครูขุ่นเคือง ม่ายงั้นจะโดนไม้เรียว (ผู้ชมหัวเราะ) อีกเรื่องหนึ่งคือ อ่าน แยกวรรคตอน ต้องอ่านให้ถูกด้วย บางทีเผลอยแยกวรรคตอนผิด เช่น พวกลูกน้ำ เติมดีทุกคน (ผู้ชมหัวเราะ) กลายเป็นลูกน้ำไปเลย แถมเติมดีเสียด้วย (ผู้ชมหัวเราะ) ที่ถูกต้องอ่านติดกันว่า พวกลูกน้ำเติมดีทุกคน อีกพวกหนึ่งที่อ่านยากคือพวกอักษรนำ เช่นคำ ผิด (มานียกบัตรคำมาให้ผู้ชมดู) ต้องอ่านว่า ผะผิด ถ้าอ่านว่า ผิด ก็ผิด เพราะเป็นอักษรนำไม่ใช่อักษรควบ ดูซิคะ แล้วอย่างนี้จะไม่ให้พูดว่าการอ่านยากกว่าการเขียนได้อย่างไร การเขียนมีอะไรยากตรงไหน อาศัยแต่ปากกากับกระดาษ ไม่ต้องออกเสียง

อ่านผิด

พวกลูกน้ำ เติมดีทุกคน

โลงเลียน

อ่านถูก

พวกลูกน้ำเติมดีทุกคน

โงงเรียน

ลื่นระร่ว ไม่ต้องกลัวอ่านผิด ไม่ต้องคิดให้ลำบาก (ผู้ชม
ปรบมือ หัวเราะ) ใช้ปากกาลากเป็นตัวอักษร สำคัญ
ต้องฟังให้ดี หรือเข้าใจความหมายของคำเท่านั้นก็เขียนได้
จะเอาสักกี่หน้า (ผู้ชมหัวเราะ) รู้พยัญชนะ รู้สระ วรรณ-
ยุกต์ ตัวสะกด การันต์ รู้หลักการเขียนบ้างก็เขียนได้ (ประธาน
กตกริ๊งเป็นสัญญาณหมดเวลา) ดิฉันหวังว่าท่านผู้ฟังทุกท่าน
คงเห็นแล้วนะคะว่า การอ่านยากกว่าการเขียนหลายเท่า
รอบนี้ขอจบเท่านั้นนะคะ สวัสดีค่ะ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค้าน คุณปิติ พิทักษ์ถิ่น มาแสดงความคิดเห็นคัดค้าน ใช้เวลาห้านาทีครับ

ปิติ สวัสดีครับท่านผู้ฟัง รู้สึกว่า หัวหน้าฝ่ายเสนอกจะใช้วาทศิลป์
เกลี้ยกล่อมท่านให้ตกหลุมลวงแล้วละครับ (ผู้ชมหัวเราะ)
ไม่เป็นไร ผมจะทำให้ท่านเข้าใจถูกต้องว่าการเขียนต่างหาก
ที่ยากกว่าการอ่าน ที่หัวหน้าฝ่ายเสนอกล่าวว่า การอ่าน
ยากอย่างโน้น ยากอย่างนี้ พวกอักษรสามหมู่ หรือไตรยางศ์
ต้องระวังอ่านเสียงวรรณยุกต์ให้ถูก ไม่เห็นจะยาก ใคร ๆ
ก็ทราบว่าอักษรกลางผันได้ครบห้าเสียง แต่อักษรสูงและ
อักษรต่ำผันได้เพียงสามเสียง เมื่อรู้แล้วก็อ่านได้ ส่วน
เขียนซิ บอกให้เขียนคำว่า ยา ไม่ทราบว่าเป็น ยา หรือ
หญ้า (ปิตียกบัตรคำชู) ถ้าไม่มีข้อความประกอบละก็เสร็จ

แน่ ยิ่งข้อความประกอบไม่ชัดเจน เช่น ยาตายเสียแล้ว ก็ไม่ทราบว่าจะเขียนคำ ยา หรือ หญ้า เพราะทั้งสองอย่างนี้ตายได้เหมือนกัน (ผู้ชมหัวเราะ) ส่วนคำควบกล้ำ ตาก็มองเห็นอยู่ว่าเป็นคำควบกล้ำก็รวลั่นหรือตวัดลิ้นอ่านออกไปตามที่ตามองเห็น ส่วนเขียนชักรับ ยากกว่า ต้องแม่นยำจริงๆ จึงจะเขียนถูก เช่น ให้เขียนข้อความว่า หล่อนสวมสร้อย นั้่อยส้อยอยู่ที่ซอยข้างวัด (ผู้ชมหัวเราะ) สวมสร้อย กับอ้อยส้อย สร้อยคำหน้าเป็นคำควบไม่แท้ คือ ส ควบ ร ส่วนส้อยคำหลังไม่ใช่คำควบ (ยกบัตรคำชูประกอบ) เห็นไหมครับ เขียนยากแค่ไหน ถ้าเขียนเป็นคำควบทั้งสอง

ตัวก็ผิด ต้องคิดถึงความหมายของคำอยู่เสมอมีฉะนั้นก็เขียนผิด ส่วนอ่านนะหรือ มองเห็นตัวอักษร ประสมคำได้ปั๊บ อ่านได้ปั๊บเลย (ผู้ชมหัวเราะ) การแยกวรรคตอนก็เหมือนกันครับ เขียนแยกวรรคตอนผิดก็ไม่เข้าใจความหมายหรือ ทำให้ความหมายผิดได้เหมือนกัน ดูข้อความอันนี้สิครับ (ยกแผนภูมิมาให้ผู้ชมดู มีข้อความดังนี้)

ที่นี่มีก๋วย
เตี๋ยวและบะ
หมี่ผัดกวาง
ตุ้งจี่

สะอาด

สบาย

นี่ แผ่นนี้พบที่ร้านขายอาหารแห่งหนึ่ง เจ้าของร้านบอกว่า แผ่นป้ายมันเล็กเลยเขียนอย่างนี้ ถ้าใครอ่านเฉพาะบรรทัดที่สามก็คงคิดว่า ร้านนี้มีเส้นหมี่ผัดใส่เนื้อกวางแน่ ๆ (ผู้ชมหัวเราะ) เห็นไหมครับ เขียนแยกวรรคตอน เขียนแยกบรรทัด สื่อความหมายผิดหมด นี่คือการลำบากในการ

เขียน (ผู้ชมปรบมือ) นอกจากนี้พวกคำประวิสรรชนีย์และ
ไม่ประวิสรรชนีย์ ยิ่งน่ากลุ้ม คำสะอาดนี้ผมเขียนผิดเสมอ
เพราะไปเทียบกับคำว่าสบาย ซึ่งไม่ประวิสรรชนีย์ เลย
เขียนสะอาดไม่ประวิสรรชนีย์บ้าง (ประธานกดกริ่งเป็น
สัญญาณหมดเวลา) เห็นไหมครับว่าการเขียนนี้มหาวิบาก
จริง ๆ เอาละครับผมขอจบแค่นี้ก่อน สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอกคนที่หนึ่ง คุณวุฒิ เตรียมพร้อม
ใช้เวลาสามนาที

วุฒิ สวัสดีครับ ผมเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอเพื่อให้สนุกสนาน
(ผู้ชมหัวเราะ) อันที่จริงคุณปิติ เอ๊ย หัวหน้าฝ่ายค้านท่าน
เคยบอกผมว่า ใจจริงของท่าน ท่านว่าอ่านยากกว่าเขียนนะ
ครับ ทำไมวันนี้มากลับคำเสียล่ะ (ผู้ชมหัวเราะ) การอ่านจะ
ให้ถูกต้องเข้าอารมณ์ของข้อความนี้จะต้องทำสุมเสียงให้
เหมาะสมนะครับ เช่น ถ้าเราจะอ่านข้อความที่ตื่นเต้นด้วย
เสียงเบาอ้อยอ้อยว่า (ทำเสียงเนือย ๆ) หัวใจของเขาเต้น
ระรัวเป็นตีกลอง เจ้าเสือร้ายคำรามส่ายแยกเขี้ยววิ่งไล่
กวดเข้ามาใกล้ เขาเร่งฝีเท้าอย่างไม่คิดชีวิต (ผู้ชมหัวเราะ)
ก็ไม่มีรสชาติเลย คนฟังแทนที่จะตื่นเต้น เห็นภาพที่น่าเสียวไส้
กลับหลับครอกฟี่ไปเลย ต้องอ่านด้วยเสียงตื่นเต้น จังหวะ
เร่งเร็ว ทำให้หัวใจของผู้ฟังเต้นปั๊บ ๆ ไปด้วยอย่างนี้ (ทำ

เสียงซิงซัง ตื่นเต้น ผู้ชมปรบมือหัวเราะ) เห็นไหมครับ
ว่า การอ่านนี้ก็เหมือนกับการแสดงละคร ต้องทำเสียง
ท่าทาง สีนํ้าสีตาให้เข้ากับเนื้อเรื่องด้วยจึงจะถูกต้อง ยาก
ไหมครับ ยากมาก ๆ ที่เดียว พวกคำพ้องรูปก็อ่านยาก
เหลือหลาย เพ - ลา อ่าน เพลา ก็จบกัน พวกคำใช้ไม่ยมก
ก็เหมือนกัน เวลาเขียนง่ายจังใส่หมับเข้าไปเลย แต่เวลาอ่าน
ลำบากพิลึก อย่างข้อความนี้ (ยกบัตรประโยคขุ) ูกินไก่
คินละตัว ๆ อ่านอย่างไร ูกินไก่คินละตัวตัว ผิดแน่ ต้อง
อ่าน ูกินไก่คินละตัวคินละตัว เห็นไหมครับการอ่านยาก

แต่ไหน นอกจากนี่คำที่ใช้พยัญชนะบางตัวอ่านออกเสียงได้หลายอย่าง เช่น ท มณโฑ ออกเสียง ทอ ก็มี อย่างคำมณฑา แต่บัณฑิตย (ยกบัตรคำประกอบ) ท มณโฑ ออกเสียงดอ (ประธานกตกริง) ผมยังพูดไม่จบเลยครับ ขอต้ออีกนิดน้า คำที่มีตัว ฤ ก็อ่านยาก เดี่ยวเป็น ริ เดี่ยวเป็น รี เดี่ยวเป็น เรอ (ประธานกตกริงอีก) แหม ! ประธานเร่งให้จบแล้ว เอาละครับ สวัสดี

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง คุณดวงแก้ว ใจหวังใช้เวลาสามนาที อย่าให้เกินเวลานะครับ

ดวงแก้ว สวัสดีค่ะ ผู้เสนอพูดอย่างไร ๆ ก็มองไม่เห็นว่าการอ่านจะยากกว่าการเขียนไปได้ อย่างง่าย ๆ การเขียนหนังสือถ้าวางสระ หรือ วรรณยุกต์ผิดที่ก็ใช้ไม่ได้แล้ว เช่น คำว่า มะตูมเชื่อม ถ้าวางสระและวรรณยุกต์ผิดที่ก็จะรู้เรื่องไหมอย่างนี้ (ยกบัตรคำประกอบ) กลายเป็นมะตุมเชื่อม แค่นี้ก็ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากแล้วสำหรับการเขียน ยิ่งภาษาของเราเป็นสหประชาชาติ บางคำมาจากภาษาโน้น บางคำมาจากภาษานี้ ต้องจำให้ได้ เช่น อัมหิต ใช้สระ อ่า เป็นคำไทย ส่วนอัมพาด ต้องใช้ไม้หันอากาศ ม สะกด เพราะเป็นคำมาจากภาษาอื่น พวกตัวสะกดก็ทำ ความยุ่งยากให้มากในเรื่องการเขียน แม่กน แม่กก แม่กด

มีตัวสะกดที่ไม่ตรงมาตราตัวสะกดอยู่หลายตัว คำโอกาส
กับ อากาศ เขียนกันผิด ๆ ใช้ไหมคะ เขียนอากาศ ใช้ ศ
ศาลา สะกด พอเขียนโอกาส ออกเสียงตัวสะกดแม่กด
เหมือนกัน ใส่ ศ ศาลา จับเข้าไป ก็ผิดไปเลย สระไอก็ใช้
ยากเหมือนกัน มีทั้งไม้้วนและไม้มลาย ค่ายองโย โยแมงมุม
ใช้ไม้้วน พอเขียนคำว่า ลำไย ก็ใช้ไม้้วนด้วย เลยทำให้
ผิด นี่ การเขียนลำบากเป็นอย่างนี้ ไม่ได้เขียนง่าย ๆ
อย่างฝ่ายเสนอพูดหรือคะ อย่าเข้าใจผิด พวกตัวการ์ตูนก็

มะตมูเซอิม

อำมหิต
อัมพาต

โอกาส
อากาศ

จันทร์
จันทร์

ชองโย
โยแมงมุม
ลำไย

ลำฉาง
วันมย์
ฉารมณ

เป็นปัญหา คำ สำออง เขียนผิดเสมอ เพราะใส่ ค การันต์
เข้าไป เขียนคำว่า รื่นรมย์ ใช้ ย การันต์ พอเขียนคำ
อารมณ์ ก็เลยเผลอใส่ ย การันต์ แทนที่จะเป็น ณ การันต์
บางที่มีตัวการันต์สองตัว เช่น เอกลักษณ์ บางคำยิ่ง
ยากกว่านั้น พ้องเสียงกัน สะกดผิดกันที่การันต์ เช่น จันทร
กับ จันทร (ยกบัตรคำซูประกอบ) บางคำมีการันต์ที่
กลางคำ เช่นคำ ซอล็ก ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาต่างประเทศ
เห็นใหม่จะว่าการเขียนยากกว่าการอ่านเพียงไร (ประธาน
กตกริ่ง) พอดีหมดเวลาแล้ว สวัสดีค่ะ

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอกคนที่สอง คุณชูใจ เลิศล้ำ ใช้
เวลาสามนาที

ชูใจ ฉะหวัดดีค่ะ ดิฉันรู้สึกตื่นเต้นจนตัวฉัน (ผู้ชมหัวเราะ) เห็น
ทั้งกองฝ่ายพูดกันฉุนฉิ่ง คงจะฉะหมอกกันแน่ (ผู้ชมหัวเราะ)
ท่านผู้ฟังหัวเราะทำไมคะ ดิฉันพูดไม่ชัดใช่ไหมคะ นี่แหละค่ะ
การพูดกับการอ่านเป็นการออกเสียงเหมือนกัน ถ้าอ่านออก
เสียงไม่ชัด ก็ใช้ไม่ได้ ฟังไม่รู้เรื่อง เป็นตัวตลกให้คนฟัง
หัวเราะ การอ่านจึงยากกว่าการเขียนมาก เพราะต้องใช้
เสียงและต้องเป็นเสียงที่ชัดเจนด้วย เมื่อกันี้ดิฉันนั่งอ่าน
บัตรคำ บัตรประโยคของฝ่ายค้านเสียจนเวียนหัว เพราะ
ท่านชูบัตรบิดไปบิดมามองไม่ชัด การอ่านนี้ก็ลำบากนะคะ

มองไม่เห็นแล้วเป็นอ่านไม่ได้เอาทีเดียว นี่โชคดีท่านไม่เขียนเครื่องหมายอะไรรุงรังมาก มีเครื่องหมายทัศนมาตรอย่างเดียว ถ้าเป็นอย่างนี้ (ยกบัตรชูประกอบ) ก็ต้องเวียนหัวอีก เครื่องหมายไปยาล เวลาเขียนง่ายดี แต่เวลาอ่านอ่านยากทั้งไปยาลน้อย ไปยาลใหญ่ เช่น (ชูบัตรประโยคประกอบ) นักไต่วาที่วันนี้มี มานี ปิติ ชูใจ ฯลฯ ต้องอ่านไปยาลใหญ่ว่าละ ง่ายหน่อย แต่ไปยาลน้อย (ชูบัตรประโยคประกอบ) โปรดเกล้าฯ ต้องอ่านโปรดเกล้า

โปรดกระหม่อม ฯพณฯ ต้องอ่านพระนะหัวเจ้าท่าน หรือ
อ่านสั้น ๆ ว่า พระนะท่าน แล้วยังมีเครื่องหมายอะไรต่อ
มิอะไรอีกเยอะแยะ อัญประกาศเออ สัญประกาศเออ
นขลิขิต ต้องมีวิธีอ่านทั้งนั้น การอ่านคำประพันธ์ก็ต้อง
ระมัดระวัง เช่น (ชู้บัตรประโยคประกอบ) ขอน้อมนบ
อภิวัตแทบบาทท้าว คำ อภิวัต ต้องอ่าน อบ-พิ-วาด
เพื่อให้สัมผัสกับคำ นบ เห็นไหมคะว่า การอ่านยาก
ลำบากเพียงไร (ประธานกดกริ่ง) ท่านผู้ฟังต้องเห็นด้วย
แน่ ๆ สวัสดิ์ค่ะ

ประธาน ขอเชิญ ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่สอง คุณเกรียงไกร
ดิลกโลก ใช้เวลาสามนาที

เกรียงไกร สวัสดิ์ครับ ท่านผู้ฟังครับ ผมถามจริง ๆ เถอะ เวลาคุณครู
ให้เขียนเรียงความหรือเขียนพรรณนาถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดย
คุณครูกำหนดให้ หรือเราคิดเอาเองก็แล้วแต่ ท่านรู้สึก
ลำบากใจไหมครับว่าจะเขียนอย่างไร จะขึ้นต้นอย่างไร
จึงจะน่าอ่านหรือเรียกคะแนนจากคุณครูได้หนาอะ ๆ
(ผู้ชมหัวเราะ) จะใช้คำหรือถ้อยคำอย่างไรจึงจะสละสลวย
จับจิตจับใจผู้อ่าน จะเสนอแนวคิด หรือจะสรุปลงท้ายว่าอย่าง
ไร ลำบากไหมครับ ผมเขียนเรียงความที่ไร คุณครูบอกว่า
ผมเขียนโทรเลขทุกที (ผู้ชมหัวเราะ) พวกท่านก็เหมือนกัน
นั่นแหละ ไม่เห็นใครเขียนได้หลาย ๆ หน้าสักคน เวลา

เขียนละนั่งหน้านี้อ้วนหมดกันทุกคน แล้วอย่างนี้ยังจะไม่รับ
ว่า การเขียนยากกว่าการอ่านอีกหรือครับ ยิ่งเขียนคำ
ประพันธ์ คุณครูท่านให้แต่งกลอน ๔ มีไม่กี่คนหรือครับที่
เขียนเอา ๆ นอกนั้นก็นั่งถอนใจเอือก ๆ เอาปากกาจิ้มสมุด
จนขาดก็มี (ผู้ชมหัวเราะ) บางคนก็กลอนพาไป เขียนไม่ได้
เรื่อง เพื่อนผมเขียนชมดอกกุหลาบว่า กุหลาบหนามแหลม
กระแอมก่อนดม (ผู้ชมหัวเราะ) ผมถามว่าทำไมต้อง
กระแอมก่อนดม เขาบอกว่า ไม่รู้จะหาคำอะไรมาสัมผัส
เห็นแต่คำกระแอมอยู่คำเดียว แล้วเขายังย้อนถามผม
อย่างยวน ๆ ว่า ทำไมกระแอมก่อนไม่ได้หรือ (ผู้ชมหัวเราะ)
พวกท่านที่นั่งอยู่นี้ทั้งหมด ถ้าผมให้ท่านอ่านกลอน ๔ ท่าน
อ่านได้ทุกคน แต่ถ้าผมให้ท่านแต่ง คือเขียนกลอน ๔ จะ
เขียนได้กี่คน นี่ไม่ใช่ดูถูกนะครับ จะลองดูก็ได้ เพื่อพิสูจน์
ว่าการอ่านกับการเขียนนั้นอย่างไหนจะยากกว่ากัน (ประธาน
กอดกริ่ง) อ้าวหมดเวลาพอดี สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค้าน คุณปิติ พัทธกัน ถิ่น ใช้เวลาสรุป
หนึ่งนาทีนะครับ

ปิติ ผมแลเห็นชัยชนะแล้วครับ ผมจะไม่สรุปมาก เพราะฝ่าย
เสนอจะพูดอย่างไร ผู้ฟังก็รู้อยู่แก่ใจว่า การอ่านไม่ยากเท่า
การเขียน การเขียนมีปัญหามากกว่า คำภาษาต่างประเทศ

ต้องหาทางเขียนให้สามารถอ่านได้ตรงกับเสียงเดิมของเขาให้มากที่สุด จึงจะรู้เรื่องกัน อย่างชื่อของฝรั่งคนหนึ่ง เขียนว่า นายแรงแกน (ชู้บัตระประกอบ) ใครเห็นก็ต้องอ่านว่านายแรงแกน (ผู้ชมหัวเราะ) เพราะเขียนอย่างนี้ ที่จริงเขาชื่อนายแรงแกน ดังนั้นผมขอสรุปว่า ถ้าเขียนผิดก็อ่านผิด การเขียนจึงยากกว่าการอ่าน สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายเสนอ คุณมานี้ รักเผ่าไทย สรุป
หนึ่งนาที่

มานี้ ท่านผู้ฟังแน่ใจได้แล้วใช่ไหมคะว่า การอ่านมีกระบวนการยากกว่าการเขียนมาก ยิ่งขณะนี้ความเจริญทางเทคโนโลยีเราได้จากต่างประเทศมาก คำศัพท์ต่าง ๆ ก็ตามเข้ามาทำให้เป็นปัญหาเรื่องการอ่าน เพราะต้องหาวิธีอ่านให้ถูกต้องตามแบบไทยเรา มิฉะนั้นก็ไม่เข้าใจกัน อย่างคำคอมพิวเตอร์ เขียนอย่างนี้ (ชู้บัตระประกอบ) แต่เวลาอ่านต้องอ่านคอมพิวเต้อ์ เห็นไหมคะ เวลาเขียนคำภาษาต่างประเทศไม่ใส่วรรณยุกต์เลย แต่เวลาอ่านต้องออกเสียงมีวรรณยุกต์ตามเสียงเดิมของเขา แต่บางคำ เช่น กงสุล ไม่ต้องกระดกลิ้น เป็น กง-สุล เหมือนภาษาเดิมของเขาที่ต้องออกเสียงลงท้ายด้วยตัวแอล เราออกเป็นเสียงแม่กนสะกดว่า กงสุน บางคนนะคะ คำไทยแท้ ๆ อุตส่าห์ออกเสียงเป็นภาษาต่างประเทศ ฟังดูพิกลจริง ๆ

สวรรณค์ ออกเสียงว่า สะ-หวัล เหมือนกัน ว่า เหมือน-กัล
(ผู้ชมหัวเราะ) อย่าเปลอพุดหรืออ่านนะคะ โดนไม้เรียว
ไม่รู้ด้วย (ประธานกตกริ๊ง) ขอบคุณคะที่ท่านเห็นด้วยว่า
การอ่านยากกว่าการเขียน สวัสดิ์ค่ะ

ประธาน โปรดฟังทำนองเสนาะ รอผลการตัดสินของคณะกรรมการ
นะคะ.... ผลการตัดสินออกมาแล้วครับ! ปรากฏว่า
ทั้งสองฝ่ายได้คะแนนเสมอกัน เสมอกันครับ (ผู้ชมปรบมือ)

ขอเรียนเชิญคุณครูที่ปรึกษากล่าวสรุปด้วยครับ

วาทีนี้

สวัสดีนักเรียนที่รัก ครูพอใจมากที่ได้ฟังนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖/๑ ได้วาทีกันในวันนี้ เพราะทั้งสองฝ่าย
ได้เสนอเหตุผลสนับสนุนความคิดของตนเองได้อย่างดีเยี่ยม
แสดงว่านักเรียนได้ค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ขอให้นักเรียน
ฝึกฝนไว้เสมอ การเสนอความคิดต่าง ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์
ประกอบ ผู้ฟังจะเชื่อถือและรับฟัง สำหรับการอ่านกับการ
เขียนนั้นเป็นกระบวนการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่
ทั้งสองอย่างก็ต้องอาศัยความรู้ การฝึกฝนเป็นอันมากจึงจะ
สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ครูขอแสดงความ
ยินดีที่ทั้งสองฝ่ายมีเหตุผลหักเหลี่ยมกันและเสมอกัน
สวัสดิ์

แบบฝึก

๑. การอ่านหรือการพูด จำเป็นต้องออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพราะ
เสียงคำบางคำใกล้เคียงกันมาก และบางคำออกเสียงอย่าง
เดียวกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คำที่ใช้พยัญชนะ ฝ ฟ ออกเสียงต่างกับคำที่ใช้พยัญชนะ
ก ฅ และ ฅ สังเกตได้ในขณะที่เปล่งเสียงออกมา

เสียง ฝ ฟ จะออกมาระหว่างฟันกับริมฝีปาก ส่วน กว
ขว และ คว เสียงจะออกจากคอกับริมฝีปาก

ฝ่า	-	กว่า	ฝ่า	-	ขวา
ฝาก	-	ขวาก	ไฟ	-	ไกว
ฟาง	-	กวาง	ฝาด	-	กวาด
ฟัก	-	ควัก	ฟ้าง	-	ขว้าง
ฟัน	-	ควัน	ฝักไฝ	-	ขวักไขว่

๑.๒ เสียงพยัญชนะ ง กับ ฮ ห

เสียง ฮ จะปล่อยลมผ่านคอออกมาโดยตลอด ส่วนเสียง
ง โคนลิ้นจะยกขึ้นกักลมไว้เล็กน้อย เช่น

งา	-	ฮา	ง่าม	-	ห้าม
งู	-	ฮู	หงาย	-	หาย

๑.๓ คำพ้องเสียง ออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เมื่อเข้าประโยคหรือมีคำขยายจึงจะรู้ความหมายชัดเจน เช่น

ย่า - หย้า คุณย่า - ต้นหย้า

ย่าจะไปทางหย้า

เล่า - เหล้า เล่าเรื่อง - ดื่มเหล้า

เวลาเขาดื่มเหล้าเขาชอบเล่าเรื่องตลก ๆ เสมอ

ไต้ - ไถ่ ขี้ไต้ - ข้างไต้

แม่เอาขี้ไต้วางไว้ไต้ชั้นวางของ

รด - รถ - รส

พอรดน้ำต้นไม้และล้างรถแล้วจึงมารับประทานอาหารรสดี

- ๑.๔ คำบางคำถ้าออกเสียงสระสั้นหรือยาวกว่าเดิม ความหมายของคำจะเปลี่ยนไป ทำให้ผู้ฟังเข้าใจผิด เช่น

ไข้อยู่ในรัง	- ไข้อยู่ในราง
เสื่ออยู่ที่เรา	- เสื่ออยู่ที่ราว
เขาขัดกระดาดทราย	- เขาขาดกระดาดทราย

- ๑.๕ คำที่มีเสียง ร ล และคำควบกล้ำมีความหมายแตกต่างกัน เช่น

ฉันไม่มีกำไร	- ฉันไม่มีกำไล
ฉันทำแล้ว	- ฉันทำแล้ว
ไข้อยู่ในรัง	- ไข้อยู่ในรัง
ฉันยืนอยู่ข้างครู	- ฉันยืนอยู่ข้างคู
เธอปิดกล้วยหรือยัง	- เธอปิดกล้วยหรือยัง
เขายืนกลางผ้าใบ	- เขายืนกางผ้าใบ

๒. การเขียนจะต้องเขียน สะกดการันต์ให้ถูกต้องชัดเจน เพราะพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ของคำบางคำมีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน ผู้อ่านอาจจะเข้าใจผิดได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ การเขียนคำพ้องเสียง จะต้องสังเกตคำหรือข้อความที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อให้รู้ความหมาย จึงจะเขียนได้ถูกต้อง เช่น
ก้านัล - ก้านัน

ก้านันให้ของก้านัลแก่ภรรยา

จันทน์ - จันทร

เขานั่งอยู่ใต้ต้นจันทน์เมื่อเช้าวันจันทร

สาป - แผลงสาป - ทะเลสาป

เจ้าชายถูกสาปให้เป็นแผลงสาปเฝ้าทะเลสาป

๒.๒ คำบางคำมักเขียนผิด เพราะนึกเทียบกับคำที่เคยพบเห็นบ่อย ๆ เช่น

ความสุข - ผาสุก

ใครมีความสุขก็อยู่อย่างผาสุก

อากาศ - โอกาส

ฉันไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวเพราะลมฟ้าอากาศแปรปรวน

กราบทูล - เทิดทูน

เขากราบทูลว่า เขาจะเทิดทูนพระองค์ไว้เหนือหัว

ญาติ - อนุญาต

เขาขออนุญาตญาติพี่น้องก่อนที่จะเดินทางไปต่างจังหวัด

สังเกต - สาเหตุ

ปิติเฝ้าสังเกตดูอยู่นานจึงรู้สาเหตุที่ทำให้เงินของเพื่อนหาย

รื่นรมย์ - อารมณ์

บรรยากาศอันรื่นรมย์ทำให้อารมณ์เบิกบาน

บาตร - บิณฑบาต

พระอุ้มบาตรออกบิณฑบาตทุกเช้า

๒.๓ คำบางคำมักเขียนผิดเพราะเขียนตามเสียงพูดจนเลยจีน
เช่น

คำถูก

คำผิด

เผอเรอ

เปลอเรือ

ชักเย่อ

ชักกะเย่อ

หยากไย่

หยักไย่

อะไหล่

อาหลั้ย

หยักศก

หยักโศก

คำไถ่

คำถ่าย

ประณีต

ปราณีต

ขะมักเขม้น

ขมักเขม้น

๒.๔ เขียนผิดเพราะตัดหรือเติมพยัญชนะ

คำถูก

คำผิด

ปรารธนา

ปราธนา

พรรธนา

พรรธนา

โล่

โล่ห์

๒.๕ เขียนผิดเพราะใช้สระผิด

คำถูก

คำผิด

หลงไหล

หลงไหล

ลำไย

ลำไย

ชนิด

ชนิด

๓. คำที่มักเขียนผิดบ่อย ๆ ถ้าจำเป็นบทร้อยกรองจะจำง่ายเพราะมี
เสียงสัมผัสคล้องจอง ฟังไพเราะ

ฝึกอ่านและจำ

๑. คำที่ไม่มีตัวการันต์

ชาวประมงซื้อตำรา

จำนงใช้เครื่องสำอาง

ไต่ต้นโพธิ์สังโตคราง

นกอินทรีให้อาหาร

กรณีกระแสน้ำดำริ

ข้าราชการตรองสังวร

อวสานจบบทตอน

ไม่ต้องใช้ตัวการันต์

๒. คำที่ไม่ต้องประวิสรรชนีย์

ขโมยร้องชโย

หยิ่งยโสเหมือนทโมน

อย่าหยิบสบงโยน

สกดปิดสไบหมาย

หน้ามอมสบูญ

จะได้รู้สึกสบาย

สยดสยองอย่าขยาย

ไม่สนับสนุนพวกขโมย

๓. คำที่ต้องประวิสรรชนีย์

ฉะนั้นนี่หนา	ขึ้นภูผาสะบักสะบอม
ปิ่นชะง่อนชะงองอม	สะพายพวงอาหารพะแนง
ละอองน้ำสะอาดสะอาด	สะพานสะดวกตะนุแรง
อย่าทะยานทะมัดทะแมง	สะบัดสะบั้งตะลุมบอน
ทำเดินสะดุ้งสะดุ้ง	กระดุ้งกระดุ้งเหมือนละคร
สะอึกสะอื้นจะอ้อน	เพราะข้าวของพะรุงพะรัง

๔. ข้อความที่เป็นเหตุเป็นผล ขัดแย้งหรือเชื่อมโยงความคิด ต้องใช้ประโยคหลาย ๆ ประโยค และระหว่างประโยคจะมีคำที่มาเชื่อมประโยคให้สอดคล้องกัน เป็นเหตุผลแก่กันหรือขัดแย้งกัน คำที่นำมาเชื่อม เรียกว่า คำเชื่อมหรือคำสันธาน

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๔.๑ ประโยคหลายประโยคที่มีภาคแสดง (กริยาและกรรม) เหมือนกัน อาจรวมเป็นประโยคเดียวกันโดยใช้คำ “กับ” “และ” เป็นคำสันธาน มาเชื่อมระหว่างประธาน

ปิติเป็นฝ่ายค้าน	}	ปิติกับดวงแก้วเป็นฝ่ายค้าน
ดวงแก้วเป็นฝ่ายค้าน		
มานีเป็นฝ่ายเสนอ	}	มานี วุฒิและชูใจเป็นฝ่ายเสนอ
วุฒิเป็นฝ่ายเสนอ		
ชูใจเป็นฝ่ายเสนอ		

๔.๒ ใช้คำสันธาน “และ” เชื่อมประโยคให้เป็นประโยคเดียวกัน

น้องรักยายมาก	}	น้องรักยายและปิติมาก
น้องรักปิติมาก		

นักเรียนทุกคนเลือกประธาน	}	นักเรียนทุกคนเลือก
นักเรียนทุกคนเลือกรองประธาน		ประธานและรอง
		ประธาน

มานีเป็นฝ่ายเสนอ	}	มานีเป็นฝ่ายเสนอและวุฒิ
วุฒิกับชูใจเป็นผู้สนับสนุน		กับชูใจเป็นผู้สนับสนุน

๔.๓ ถ้าจะเชื่อมประโยคหรือข้อความที่คล้ายตามกันเกี่ยวกับ
เวลา ใช้คำสันธาน ก็...จึง ครั้น...จึง ครั้น...ก็ พอ...ก็
กับ และ ก็ดี เมื่อ...ก็

ทั้ง ทั้ง...ก็ ทั้ง...และ

เมื่อมานีพูดจบเพื่อน ๆ ก็ปรบมือให้

พอเขาไปถึงบ้านก็รีบอาบน้ำทันที

ครั้นฉันไม่ไปก็ทำให้เสียงงาน

ฉันไม่ชอบทั้งหมาและแมว

๔.๔ ถ้าประโยคหรือข้อความขัดแย้งกัน จะเชื่อมด้วยคำสันธาน

แต่ แต่ว่า แต่ทว่า ถึง...ก็ กว่า...ก็

นางไกรสรซึ่งเป็นสนมมีลูกแต่ลูกนั้นเกิดมาเป็นราชสีห์

๔.๕ ข้อความหรือประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กันจะเชื่อมด้วย

คำสัณฐาน จึง ฉะนั้น ฉะนั้น ฉะนั้น...จึง เพราะฉะนั้น
เหตุฉะนี้

เพราะเราได้ศึกษาและฝึกฝนมามาก เราจึงเป็นนักแต่ง
นิทานที่ดี

๕. การโต้ว่าที่ เป็นการรวมความสามารถในการพูดหลาย ๆ อย่างคือ
เป็นทั้งการอภิปราย การวิพากษ์วิจารณ์ และการโฆษณาชวน
เชื่อเพื่อการชักจูงใจ

ฝึกอ่านและสังเกต

๕.๑ ตามธรรมชาติการพูดคนเดียว จะพูดขัดแย้งหรือสนับสนุน
ใครก็ได้ แต่การโต้ว่าที่จะพูดคัดค้านขัดแย้งฝ่ายตรงข้าม
และพยายามพูดสนับสนุนฝ่ายตน เช่น “...คำयोगโย
โยแมงมุม ใช้ไม้ม้วน พอเขียนคำว่า ลำโย ก็ใช้ไม้ม้วนด้วย
เลยทำให้ผิด นี่ การเขียนลำบากยากเย็นอย่างนี้ ไม่ได้เขียน
ง่าย ๆ อย่างฝ่ายเสนอพูดหรอกค่ะ...”

๕.๒ การวิพากษ์วิจารณ์ ตามปกติจะกล่าวทั้งด้านเห็นด้วยและ
ไม่เห็นด้วย ในข้อปลีกย่อย เนื้อหา แล้วตัดสินใจว่าตนเอง
ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร แต่ในการโต้ว่าที่ผู้โต้พยายาม
แยกแยะข้อปลีกย่อยในแง่ข้อบกพร่องของฝ่ายตรงข้าม
แต่ปิดบังข้อเสียฝ่ายตนและแยกแยะชี้แจงเฉพาะส่วนดีของ
ฝ่ายตน เช่น “...อ่านเสียงวรรณยุกต์ไม่เห็นจะยาก ผันได้ก็

อ่านได้ ส่วนเขียนชื บอกให้เขียนคำว่า ย่าตายเสียแล้ว
ก็ไม่ทราบว่าจะเขียนคำ ย่า หรือ หล้า เพราะทั้งสองอย่าง
นี้ตายได้เหมือนกัน...”

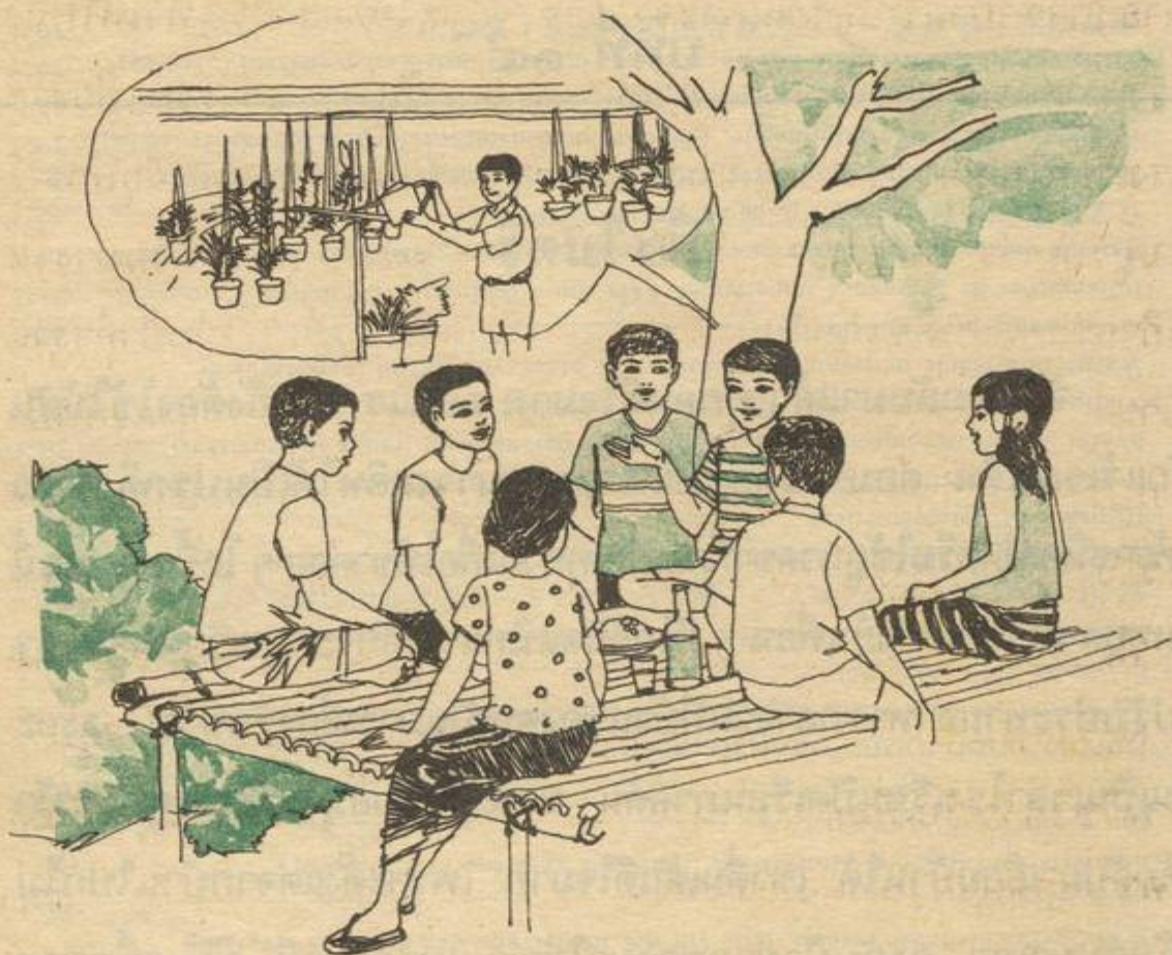
๕.๓ การโฆษณาชวนเชื่อ การชักจูงใจ เป็นการโน้มน้าวให้ผู้ฟัง
เชื่อถือเหตุผลคำพูดของผู้โฆษณา และพยายามทำให้ผู้ที่
สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามหลงเชื่อตาม ทั้งใช้เป็นจุดอ่อน
สำหรับกล่าวโจมตีให้ฝ่ายตรงกันข้ามแพ้ เช่น

ปิติ ผมแลเห็นชัยชนะแล้วครับ ผมจะไม่สรุปมาก...การ
เขียนมีปัญหามากกว่า...จึงจะรู้เรื่องกัน อย่างชื่อของ
ฝรั่งคนหนึ่งเขียนว่า นายแรงกิน ใครเห็นก็ต้องอ่านว่า
นายแรงกิน...ดังนั้นผมขอสรุปว่า ถ้าเขียนผิดก็อ่าน
ผิด การเขียนจึงยากกว่าการอ่าน สวัสดีครับ

พืชไมตรี

จันทร์กลับมาแล้ว ทุกคนดีใจมาก ตอนแรกเขายังต้องใช้ไม้ยัน
รักแร้เวลาเดิน ต่อมาไม่ต้องใช้เพราะสามารถเดินได้เป็นปกติ หมอ
ให้ยาชนิดเป็นครีมใช้ถูนิ้วขาที่ผอมลีบทุกวันเพื่อให้ขาค่อย ๆ โตขึ้น ระยะนี้
วันหยุด เสาร์ อาทิตย์ เพื่อน ๆ ที่ใกล้ชิดสนิทสนมมักจะหมุ่นเวียนพาจันทร์
ไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านของตนเป็นการเลี้ยงรับขวัญ ระยะ
นั้นเป็นเวลาโรงเรียนปิดเรียนภาคต้น มานะได้รับอนุญาตจากลุงและป้า
ให้กลับมาเยี่ยมบ้านได้ เขาคิดดีใจมาก เพราะตั้งแต่จากบ้านไปก็ไม่
ได้กลับมาเลย ลุงกับป้าฝากของมาให้พ่อ แม่และมานะ มานะซื้อของ
เล็ก ๆ น้อย ๆ ฝากเพื่อนและผู้ปกครองของเพื่อนที่สนิทสนมกัน เขาซื้อ
ปลอกคอหนังสีแดงฝากเจ้าโตด้วย ทุกคนดีใจมาก ยกเว้นเจ้าโต มัน
ดีใจที่เห็นมานะแต่คงไม่ชอบปลอกคอ เพราะพอมานะใส่ปลอกคอให้
มันก็เฝ้าแต่เกาคออยู่เกือบตลอดเวลา มานะดีใจที่จันทร์เดินได้เป็นปกติ

กลางวันวันเสาร์ วีระชนมานะและเพื่อนทุกคนไปรับประทานอาหาร
กลางวันที่บ้านของเขา ป้าทำขนมจีนแกงไก่ ข้าวโพดเปียกและ
ผลไม้สด ๆ จากไร่มาเลี้ยงพวกเด็ก ๆ ทุกคนรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย
และอิมหันสำราญ หลังจากเก็บกวาดทำความสะอาดภาชนะและ

สถานที่รับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็ให้มานะเล่าถึงชีวิต
ในกรุงเทพฯ ของเขาให้ฟัง

มานะเล่าว่าเขาอยู่กับลุงและป้าสองคน กิจวัตรประจำวันของเขา
คือ ตื่นแต่เช้าประมาณ ๐๕.๓๐ น. ช่วยลุงรดน้ำกล้วยไม้ และตัดดอกไว้
ให้แม่ค้ามารับไปขาย ได้เงินถัวเฉลี่ยวันละประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ บาท
ส่วนป้าก็เตรียมอาหารเช้าให้เขา มานะอาบน้ำแต่งตัวและรับประทาน
อาหารเช้าเสร็จประมาณ ๐๖.๓๐ น. ก็ต้องรีบไปโรงเรียน จะมัวโอ้อ้อ
ลอยชಾಯอยู่ไม่ได้ เพราะรถประจำทางมีคนโดยสารแน่นมาก และ

ถ้าออกจากบ้านช้ากว่านั้นการจราจรจะติดขัดไม่คล่องตัว ทำให้ไปถึงโรงเรียนสาย การเรียนที่โรงเรียนก็คล้าย ๆ กับโรงเรียนเดิม เพียงแต่โรงเรียนใหญ่กว่า มีนักเรียนมากกว่า มีห้องเรียนตามวิชาและมีอุปกรณ์สมบูรณ์กว่า ตอนเย็นกลับถึงบ้านประมาณ ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นบางวันมีกิจกรรมพิเศษเขาก็กลับถึงบ้านเย็น เมื่อถึงบ้านก็ช่วยลงกับป้าทำงานบ้าน ส่วนใหญ่จะดูแลรังกล้วยไม้เพราะเป็นอาชีพของลงกับป้ารับประทานอาหารเย็นแล้ว เขาดูรายการโทรทัศน์สนุก ๆ ประมาณ ๑ ชั่วโมงจึงทำการบ้าน อ่านหนังสือแล้วเข้านอน วันหยุดเสาร์อาทิตย์เขาไปเรียนพิเศษหรือไปร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามแต่ครูจะกำหนด บางครั้งลงกับป้าก็พาไปเที่ยว บางครั้งเขาก็ขออนุญาตไปชมนิทรรศการทางวิชาการกับเพื่อน ๆ มานะสรุปว่าเขามีความสุขดีเพราะลงกับป้ามีความเมตตากรุณาต่อเขามาก

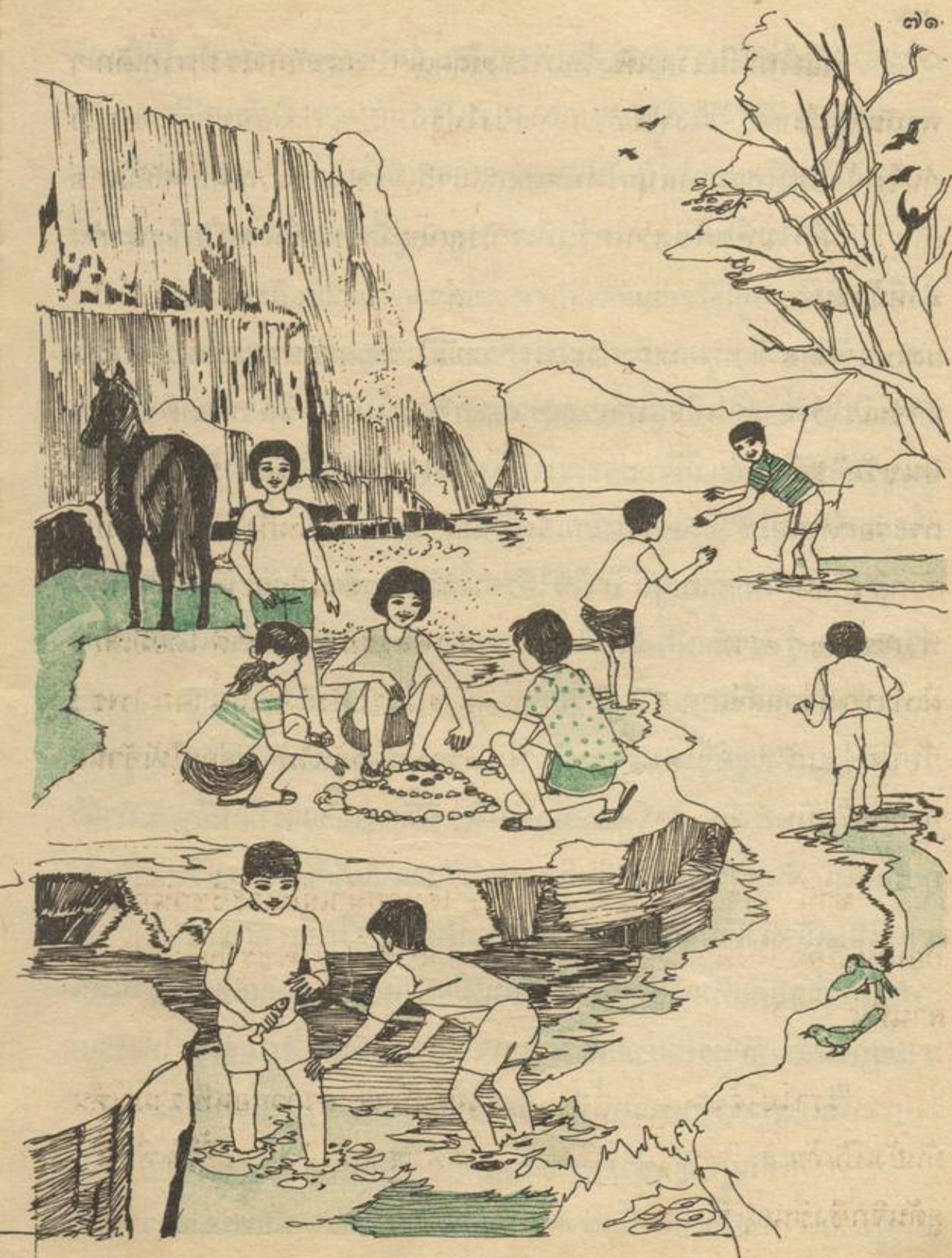
เพื่อน ๆ ช่วยกันเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างที่มานะไม่อยู่ให้เขาฟัง มานะฟังเรื่องเพชรถูกเพื่อนหลอกลวงให้ไปเฝ้าวัวควายที่โรงเลื่อยร้างแล้ว รู้สึกตื่นเต้นมาก เขาชมวีระ ปิติ มานีและชูใจ ที่ช่วยกันแปลปริศนาตัวเลขได้ จนสามารถช่วยเพชรให้รอดพ้นอันตราย

เมื่อคุยกันเป็นที่พอใจแล้ว เพชรเอ่ยปากชวนเพื่อน ๆ ไปเที่ยวที่ภูเขาเพราะไม่ได้ไปเสียนาน ป้าให้ข้าวโพดต้มไปรับประทานแก้หิว วีระนำผลไม้และน้ำดื่มไปด้วย ปิติเสนอให้ทำต่างบรรทุกบนหลังเจ้านิลอีกเช่นเคย ทำให้ทุกคนนึกถึงการไปเที่ยวน้ำตกเมื่อปีกลาย แต่ครั้งนี้จันทรเดินได้โดยไม่ต้องมีใครคอยพยุง

ขณะนั้นเป็นเวลาเพิงบ่าย แสงแดดเจิดจ้าและร้อนแรง พวกเด็ก ๆ พากันเดินไปภายใต้เงาไม้อันร่มรื่นจึงไม่รู้สึกร้อน ต่างสนทนาหยอกล้อกันไปด้วยความสนุกสนานจนกระทั่งมาถึงเชิงเขา พวกเด็ก ๆ สังเกตเห็นว่าผู้คนมาทำไร่ ทำสวนในบริเวณนี้หนาแน่นขึ้น พวกเขาพากันมุ่งหน้าไปทางน้ำตก ถิ่นที่ให้ความสุขสำราญมาแต่เล็กแต่น้อย ต้นไม้ยังแน่นชนิดสูงสล้าง มีเถาวัลย์ใหญ่หน้อยเลื้อยพันตามธรรมชาติและเสียงจักจั่นเรไรก็ยังกรีดเสียงเจื้อยแจ้วสนั่นป่าอยู่เหมือนเดิม นกหลายชนิดบินขวักไขว่ บ้างก็ส่งเสียงร้องอยู่ตามสุขุมทุมพุ่มไม้สองข้างทางเดิน กระรอกตัวน้อยหางเป็นพวงงามกระโดดหยอย ๆ อยู่บนกิ่งไม้ ดอกไม้ป่าส่งกลิ่นหอมมาตามลม ผีเสื้อสีเหลืองบินลดเลี้ยวตามกันระหว่างชอกหิน พวกเด็ก ๆ รู้สึกเบิกบานใจจึงพากันร้องเพลงชมธรรมชาติ โดยมีเสียงผีเท้าของเจ้านิลดังกุกกัก ๆ เป็นจังหวะ จนกระทั่งถึงลานน้ำตก เพชรกับปิติช่วยกันยกต่างลงจากหลังเจ้านิลวางไว้ใต้ต้นไม้ ปล่อยให้เจ้านิลหายอดไม้กินตามใจชอบ

มานี่ ชูใจ จันทรและดวงแก้ว เดินลุยน้ำเล่นและชี้ชวนกันชมก้อนหินสีสวยในท้องน้ำ วีระ มานะ ปิติ สมคิดและเพชรขึ้นไปเล่นบนลานหิน

“เราไม่ได้มาที่นี่เสียนาน คุณต้นไม้ต้นนั้นซิ คราวก่อนที่เรามาเห็นมันยังเป็นต้นเล็กนิดเดียว คราวนี้สูงท่วมหัวเราแล้ว” มานะชี้ให้เพื่อน ๆ ดูต้นจิกซึ่งขึ้นอยู่ริมลำธาร

“ต้นไม้ที่นี้เจริญเติบโตเพราะดิน น้ำ และอากาศ มันโตขึ้นมาตามธรรมชาติ” วีระพูด

“ไม่มีใครมาใส่ปุ๋ยให้มันเลยนะ มันก็โตเอา ๆ” สมคิดเสริม

“ทำไมพืชผักสวนครัวที่เราปลูกอยู่ที่บ้านต้องใส่ปุ๋ยจึงจะโต” มานีรำพึง

“น่าจะมีเหตุผลสองประการกระมัง” วีระออกความเห็น ประการแรกเป็นเพราะดินที่อยู่บริเวณบ้านของเราไม่มีปุ๋ยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เหมือนดินที่นี้ ประการที่สองเพราะเราต้องการให้มันโตเร็วเพื่อทันกินทันใช้ จึงต้องใส่ปุ๋ยเร่งมัน”

“ต้นผักที่เราปลูก ถ้าไม่ได้รดน้ำสักวันเดียวก็เหี่ยวเฉา แต่ต้นไม้ที่นี้ต้นเล็ก ๆ เท่าต้นผัก ไม่มีใครมาคอยรดน้ำก็ไม่เห็นเหี่ยวเฉาเลยนะ” ดวงแก้วตั้งข้อสังเกต

“ดินที่นี้ชุ่มชื้น เพราะมีน้ำในลำธารหล่อเลี้ยงนี่จะ” ชูใจพูด

“มนุษย์ พืช สัตว์ ขาดน้ำไม่ได้” ปิติสรูป ขณะที่คนอื่น ๆ กำลังคุยกันนั้น จันทรเก็บก้อนหินสีสวยรูปร่างแปลก ๆ มาวางเรียงกันบนลานหิน แล้วนั่งเฝ้ามองว่า จะจัดเป็นรูปอะไรดี

“ที่เธอต่อหินเป็นรูปเต่าให้ฉันเมื่อปีกลายนี้ ยังอยู่เลย” มานีหันมาบอกจันทร จันทรยิ้มด้วยความพอใจ “ฉันกำลังพยายามจะทำให้แปลกไปกว่านั้น เพราะหินพวกนี้มีลวดลายในเนื้อหินสวยแปลกตาดี”

พวกเด็กผู้หญิงช่วยจันทรวางเรียงก้อนหินเป็นรูปต่าง ๆ ส่วนเด็กผู้ชายพากันเดินท่องน้ำช่วยหาก้อนหินมาให้ พอพบปลาว่ายมา

เป็นฝูงก็พากันไล่จับอย่างสนุกสนาน พวกเด็ก ๆ เพลิดเพลินอยู่กับ
ธรรมชาติจนเย็นจึงชวนกันกลับบ้าน ก่อนจะกลับก็พากันรับประทาน
อาหารที่อยู่ในต่างไ้ร่วมไม้ เสร็จแล้วช่วยกันทำความสะอาดเก็บขยะ
ทิ้งลงในหลุมแล้วกลับเสีย

เมื่อลงมาถึงตีนเขา พวกเขาพากันเดินเลาะไปดูอีกด้านหนึ่ง ที่
มองเห็นเรือกสวนไร่นาหนาแน่นเพราะมีลำธารไหลผ่าน พวกเขาแลเห็น
เด็กชายรุ่นราวคราวเดียวกับวีระและมานะคนหนึ่ง กำลังไล่ต้อนวัว
ตัวหนึ่งให้ไปกินน้ำในลำธารที่ว้ฝูงใหญ่ประมาณ ๒๐ ตัวกำลังกินอยู่
“ไปกินเสีย เพื่อน ๆ เขากินอยู่โน่น เดี่ยวเอ็งหิวข้าวไม่ตักให้กินนะ”
เขาพูดพลางยื้อยุดจุดเจ้าวัวตัวนั้นให้มาที่ลำธารอยู่พลวัน

“เออ เคยได้ยินแต่ภาษิตว่า อย่าข่มเขาโคชินให้กินหญ้า นี่มาเจอ
คนข่มเขาโคชินให้กินน้ำ” วีระพูดเบา ๆ พลังหัวเราะ

พวกเด็ก ๆ มองดูเด็กชายคนนั้นอยู่ครู่หนึ่ง ปิติจึงร้องถามว่า
“ไปบังคับมันทำไมล่ะเพื่อน” เด็กชายคนนั้นหันมามอง แล้วตอบว่า
“ฉันขี้เกียจโพงน้ำให้มันกินนะซี”

“อ้าว...ก็ลำธารนี้ไหลไปออกไกล ไร่ของเรอไม่ได้ยู่ติดลำธาร
หรือ” วีระถาม เด็กชายละมือจากวัวเพราะอ่อนใจที่มันไม่ยอมไป
กินน้ำ เขามองเพื่อนหน้าใหม่ที่มีแกใจใต้ถามเขาอยู่ครู่หนึ่งจึงพูดว่า
“ลำธารนี้ผ่านเข้าไปในไร่ของฉันทีเดียวแหละ แต่มันไม่มีน้ำ”

“ทำไมล่ะ” ทุกคนถามเป็นเสียงเดียวกัน

“เฮ้อ” เด็กชายถอนใจ “เรื่องมันยาว พวกเธอจะฟังไหมล่ะ ฉันจะเล่าให้ฟัง”

“แม่มดดูดน้ำในลำธารไปหมดหรือ” ชูใจถามยิ้ม ๆ

“เธอพูดถึงแม่มด คำนี้ฉันไม่ได้ยินมานานแล้วตั้งแต่ฉันออกจากโรงเรียน” เด็กชายพูดเสียงเศร้า ๆ “ฉันเรียนแค่ ป. ๔ เท่านั้นเอง พวกเธอเรียนชั้นไหน” วีระจึงแนะนำให้เขารู้จักกับเพื่อนในกลุ่มทุกคน

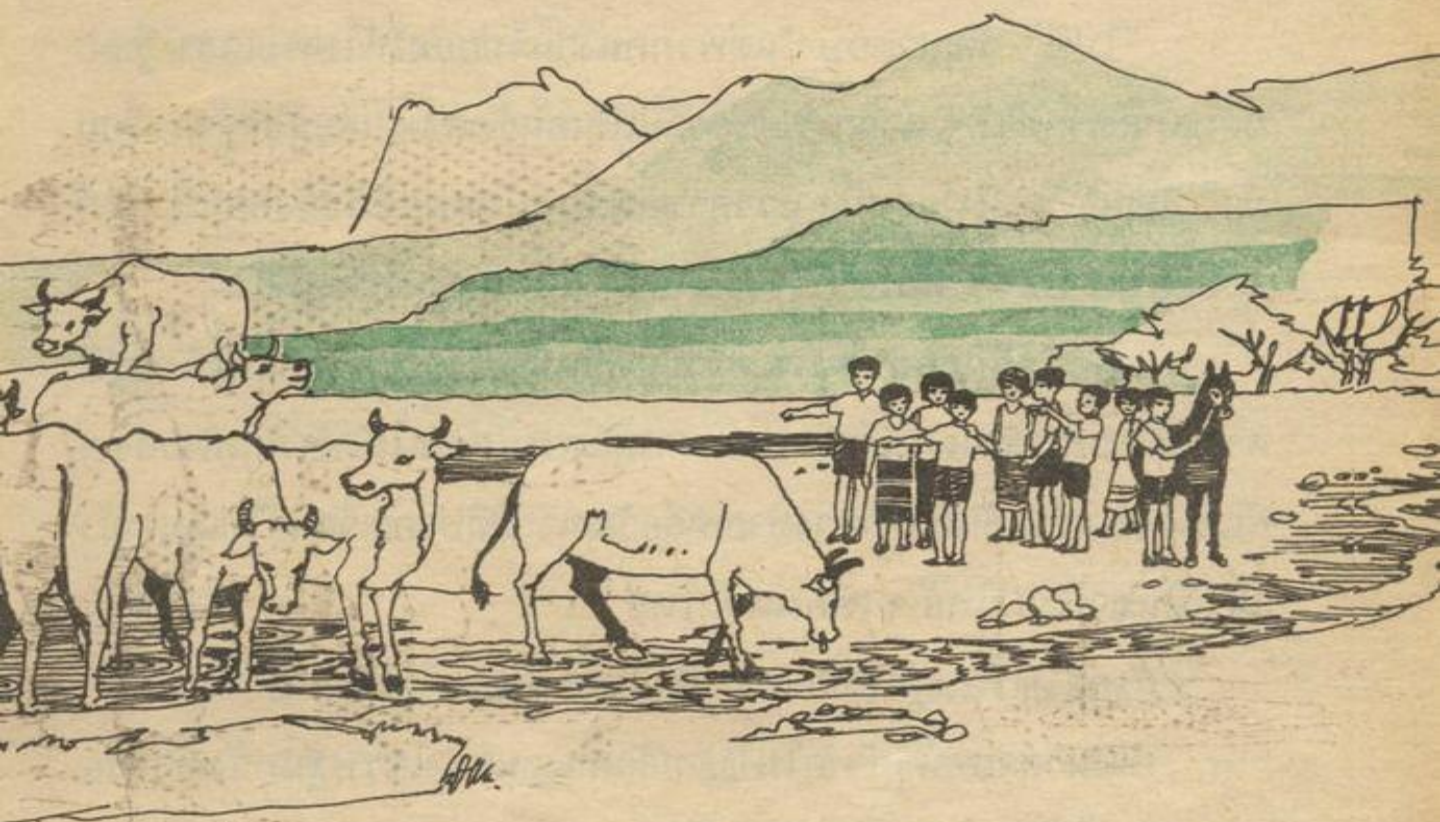
“ฉันชื่อ วัฒนา อยู่กับพ่อ และวัว ๒๒ ตัว ในไร่ทางโน้น” เขาแนะนำตัวเองพลางชี้มือไปทางปลายลำธาร “พ่อกับฉันเลี้ยงวัวขาย

และปลูกพืชผักเล็ก ๆ น้อย ๆ พออยู่กันไปสองคนพ่อลูก พ่อพาดันมา
อยู่ที่นี่เมื่อสามปีมาแล้ว เพราะเห็นว่าอุดมสมบูรณ์ดี”

“แล้วทำไมน้ำในลำธารที่ผ่านไร่ของเธอจึงแห้งไปเสียล่ะ” มานะ
ถาม

“เมื่อประมาณ ๘ - ๙ เดือนมานี้ มีเศรษฐีคนหนึ่งมาจับจองที่เหนือ
ไร่ของฉันขึ้นมา เขาทำไร่ลำไย มีคนงานหลายสิบคน เนื้อที่ของเขา
กว้างขวางมาก เขาจึงขุดร่องน้ำต่อจากลำธารให้ไหลวกวนอยู่ในที่ของเขา
ท้องลำธารที่จะไหลต่อไปยังที่ของฉันก็ตื้นเขิน น้ำแห้ง ในที่สุดน้ำในลำธาร

ก็เปลี่ยนทางเดิน ไม่ไหลไปตามทางเดิม กลับไหลอยู่ในเนื้อที่ของเศรษฐีที่ปลายลำธารเขาขุดสระใหญ่เก็บน้ำไว้อีก พวกฉันเดือดร้อนมาก ต้องขุดบ่อเอาน้ำมารดพืชผักและให้วัวกิน พื้นดินก็แห้งแล้ง ฉันต้องพาวัวออกไปเลี้ยงไกล ๆ และก่อนจะกลับเข้าไร่ ก็ต้องพยายามให้มันกินน้ำให้อิ่ม จะได้ทุนแรงพอกับฉันที่จะต้องไถนาจากบ่อมาให้มันกิน”

“โธ่เอ๊ย” ผู้ฟังครางเป็นเสียงเดียวกัน

“แล้วเธอหรือพ่อของเธอไม่ไปพูดขอร้องเศรษฐีบ้างเลยหรือ”
จันทรทาม

“ไปสิ” วัฒนาตอบ “แต่พวกคนงานไม่ยอมให้ไปพบเศรษฐีเลย กลับเกลี้ยเราต่าง ๆ นานา พ่อของฉันเป็นคนรักสงบ เลยสู้อดสูทนเรื่อยมา” วัฒนาเงยไปครู่หนึ่ง แววดาของเขาม่นหมอง “แล้วตอนนี้ พ่อก็ไม่ค่อยสบายด้วย พ่อบอกว่าจะขายวัว แล้วพาฉันไปอยู่ที่อื่น”

ทุกคนรู้สึกสลดหดหู่ใจ ความสดชื่นรื่นเริงสนุกสนานเมื่อสักครู่นี้หายไปโดยสิ้นเชิง ต่างนั่งเงยบ บางคนนั่งลงบนขอนไม้ บางคนนั่งยอง ๆ กับพื้น ต่างช่วยกันคิดหาทางช่วยเหลือวัฒนา ปิติปล่อยเจ้านิลไปเล็มหญ้าแล้วเดินมานั่งลงใกล้ ๆ เพื่อนหน้าใหม่

“เธอไปร้องทุกข์ที่อำเภอหรือเปล่าวัฒนา” ปิติถาม

วัฒนาส่ายหน้า “พ่อไม่ไป กลัวคนงานของเศรษฐีเกลี้ยเอา พ่อบอกว่าทนได้ก็ทน ทนไม่ได้ก็ไป”

เงยกันไปนาน วัฒนาจึงลุกขึ้นแล้วพูดว่า “ฉันเสียใจที่พ่อเรารู้จักกัน ฉันก็เล่าความทุกข์ให้ฟัง พลอยทำให้พวกเธอไม่สบายใจด้วย” เขา

ออกเดินช้า ๆ “ลืมฉันและลืมเรื่องที่ฉันเล่าให้ฟังเสียเถอะนะ สวัสดิ์ ลาก่อน”

“เดี๋ยวก่อน วัฒนา” มานีร้องเรียก “ฉันคิดออกแล้วว่าจะช่วยเธอได้อย่างไร”

วัฒนาหันกลับมา สีหน้าของเขาแสดงความประหลาดใจ

“นั่งลงก่อน ฉันขอถามอะไรเธอสักนิด” มานีพูด เมื่อเห็นวัฒนามานั่งลงโดยดีจึงถามว่า “เธอเคยเห็นเศรษฐีคนนั้นไหม”

“เคยเห็นไกล ๆ ตอนเย็นอย่างนี้เขาขับรถจี๊ปออกตรวจไร่ทุกวัน”

“เหมาะจริง!” มานีอุทาน สีหน้าเข้มขึ้น “แล้วก็... ขีวัวพวกนี้ของเธอ เธอเอาไปทำอะไร”

“กวาดกองเก็บไว้ทำปุ๋ยใส่ต้นผัก”

“เธอใช้มันหมดไหม”

“ไม่หมดหรอก ผักของฉันไม่มากนัก ขีวัวในไร่กองเป็นภูเขาเสียล่ะ”

“ถ้าฉันจะขอให้เศรษฐีคนนั้นบ้าง เธอจะยอมไหมจะ”

“ได้ซี ถ้าเขาต้องการ แต่เขาไม่เคยหันมามองทางไร่ของฉันเลยนะ”

“เอาเถอะฉันจะพยายามลองดู” มานีพูดอย่างหนักแน่น

“พี่เข้าใจละ ว่าเธอจะทำอะไร” วีระพูดยิ้ม ๆ “พวกเราทุกคนจะช่วยกัน เริ่มเย็นพรุ่งนี้เสียเลยเป็นอย่างไร วันนี้เราออกมานานแล้ว ต้องกลับบ้านและเตรียมแผนการให้แบบคายนะ ตกกลางคืนจะมาที่นี่”

“ตกลงค่ะ” มานีรับคำ คนอื่น ๆ มีสีหน้างงเพราะยังไม่เข้าใจ มานีจึงอธิบายให้ฟังว่า เธอจะพยายามหาโอกาสพูดกับเศรษฐีและจะเสนอให้ปู้แก่เขา โดยขอร้องให้เขาปล่อยน้ำให้ไหลไปอย่างเดิม

“ฉันคิดว่าเขาคงไม่ใช่คนใจเหี้ยมโหด เพียงแต่เขาไม่รู้ว่าการกระทำของเขาทำให้วัฒนาเดือดร้อน เพราะคนงานของเขาไม่ได้บอกให้เขารู้” มานีสรูป วัฒนาดีใจมาก ขอบอกขอบใจเพื่อนหน้าใหม่ของเขา ทุกคน

“พ่อของเธอป่วยเป็นอะไร ไปหาหมอหรือเปล่า” เพชรถาม

“พ่อเป็นคนแข็งแรง ที่ไม่สบายไปนี้ ฉันคิดว่าคงเป็นเพราะกลัวใจมากกว่า เลยทำให้ไม่อยากกินข้าวกินปลา ถ้าเราสามารถทำให้น้ำไหลผ่านไร้อย่างเดิม พ่อคงสบายดี” วัฒนาตอบ พวกเด็ก ๆ ต่างตกลงนัดหมายกันว่า เย็นวันอาทิตย์จะมาพบกันที่ตรงนี้แล้วจึงดำเนินการตามแผนการต่อไป จากนั้นเพื่อนก็ร่ำลากันกลับบ้านของตน วัฒนาไล่ต้อนวัวทั้งพ่อวัวแม่วัว รวม ๒๒ ตัว กลับไร่ของเขา เด็ก ๆ ทั้ง ๕ คนก็กลับไปพร้อมกับเจ้านิล

คืนวันนั้น ทุกคนเล่าเรื่องที่พบเพื่อนใหม่ให้พ่อแม่ผู้ปกครองของตนฟัง และเล่าถึงวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ฟังด้วย บรรดาพ่อแม่ผู้ปกครองต่างรู้สึกยินดีที่บุตรหลานของตนเป็นคนมีน้ำใจดี ต่างอวยพรให้การทำงานเป็นผลสำเร็จด้วยดี น้ำของจันทร์ให้พวกเด็ก ๆ ขอยืมหาบกระบุงขนาดใหญ่ ๘ หาบ เมื่อถึงเวลานัดหมาย เด็ก ๆ ทั้ง ๕ คน ก็พากันหาบกระบุงไปพบวัฒนาตรงที่นัดหมาย วัฒนาตื่นตันใจจนน้ำตาไหล เขาพา

เพื่อนใหม่ทั้ง ๕ คนไปที่ไร่ วีระกับเพชรนำผลไม้สด ๆ จากไร่มาฝากพ่อของวัฒนาในนามของเพื่อนทุกคนด้วย พ่อของวัฒนาดีใจมาก เขานั่งนิ่งอึ้งด้วยความรู้สึกเต็มตื่นจนพูดไม่ออก

พอได้เวลาเศรษฐกิจจะขับรถจีปมาตรวจไร่ มานีกับมานะก็ลอดรื้อลวดหนามเข้าไปในไร่ ส่วนคนอื่น ๆ รออยู่ที่กระท่อมของวัฒนา เด็กทั้งสองไปยืนรออยู่ข้างฟุ่มลำไยตรงที่มองเห็นรอยรถผ่าน เพียงครูเดียวรถจีปคันหนึ่งก็แล่นมาถึงตรงนั้น บนรถมีชายวัยกลางคนรูปร่างแข็งแรง แต่งตัวภูมิฐาน สวมหมวกปีกกว้าง สีหน้าแสดงความแปลกใจเมื่อเห็นมานีกับมานะย่อตัวลงทำความเคารพ

“ขอประทานโทษค่ะ ที่หนูกับพี่บุกรุกเข้ามาในไร่ของท่าน พวกหนูไม่เคยเห็นต้นลำไย ได้ทราบว่าท่านทำไร่ลำไย ก็เลยลอดรื้อเข้ามาดู” เศรษฐียิ้ม “บ้านของหนูอยู่แถวนี้หรือ”

“วันนี้หนูมาเยี่ยมพ่อของเพื่อนค่ะ อยู่ตรงนี่เอง” มานีชี้มือไปที่กระท่อมของวัฒนาซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก “ท่านไม่สบาย พ่อดีวัฒนาบอกว่าในไร่ของท่านมีต้นลำไย หนูเลยขอให้พี่ของหนูพาเข้ามาดู หนูกราบขออภัยนะค่ะที่เข้ามาโดยไม่ขออนุญาตท่านก่อน” วาจาและท่าทางของมานีน่ารักน่าเอ็นดูมาก จนเศรษฐกิจรู้สึกเมตตา

“พ่อเพื่อนของหนูป่วยเป็นอะไรจะ ฉันมาอยู่ที่นี้ยังไม่ได้รู้จักใครเลย”

“ท่านยังไม่ได้ไปหาหมอเลยล่ะ เลยไม่ทราบว่าเป็นอะไร แต่อาการที่เห็นก็คือ ไม่อยากรับประทานอาหาร”

“อ้อ เป็นโรคเบื่ออาหาร” เศรษฐีพูดพลางหัวเราะเบา ๆ

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยครับ” มานะถามอย่างนอบน้อม

“จะไปปลูกบ้างหรือ” เศรษฐีย้อนถามยิ้ม ๆ “ใช้ทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักจะ เป็นปุ๋ยธรรมชาติทำให้ต้นไม่งามดี”

“ดีจริง” มานะทำท่าดีใจ “ที่บ้านเพื่อนของหนูเขาเลี้ยงวัวตั้งยี่สิบสองตัว มันถ่ายมูลไว้มากมาย ท่านต้องการไหมคะ พวกหนูจะขนมาให้” เศรษฐีขมวดคิ้วด้วยความประหลาดใจ “จะขายหรือจะ”

“ไม่ขายหรอกค่ะ แต่พวกเราจะขนมาให้ท่าน และยินดีขนมาให้ท่านเสมอ ๆ ถ้าท่านต้องการ”

เศรษฐีมองหน้ามานะด้วยความสงสัย “นี่แม่หนู เธอต้องการอะไรจากฉัน เธอจึงทำอย่างนี้” มานะยกมือประนมไหว้ด้วยความจริงใจ “หนูต้องการความเมตตาจากท่านค่ะ”

“ฉันจะซื้อเธอก็ไม่ขาย เธอต้องการอะไร ความเมตตาอะไร”

“เพื่อนของหนูกับพ่อของเขากำลังเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส เพราะน้ำในลำธารเปลี่ยนทางเดินค่ะ” แล้วมานะก็เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของวัฒนาให้เศรษฐีฟัง เศรษฐีรับฟังด้วยความเห็นใจ สารภาพว่าตนเองไม่รู้เรื่องเลย และเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้เพื่อนบ้าน

ได้รับความเดือดร้อน เขาลงจากรถจี๊ปเดินไปตุลารากับมานีและมานะ
ทุกอย่างเป็นไปตามที่มานีเล่าทุกประการ เขานิ่งอึ้งด้วยความเสียใจ
พอเงยหน้ามองไปทางกระท่อมน้อยของเพื่อนบ้าน เศรษฐีก็ยืนตะลึง
เพราะตรงรั้วลวดหนามซึ่งเป็นแนวกันเขตไร่ เด็ก ๆ รุ่งราวคราวเดียวกัน
๘ คนยืนหาบปุ๋ยมูลโคเรียงรายอยู่

“อนุญาตให้เพื่อน ๆ ของหนูนำปุ๋ยเข้ามาให้ท่านเถอะนะคะ” มานี
อ่อนวอนเสียงอ่อนหวาน

“โธ....ไม่ต้องทำถึงอย่างนี้หรอกแม่คุณ ฉันสัญญาว่าจะทำลาย
ที่กั้นน้ำนี้ ให้น้ำไหลเข้าไปในไร่ของเพื่อนเธออย่างแน่นอน” เศรษฐีพูด

“ถึงอย่างไรก็ขออนุญาตให้พวกหนูนำปุ๋ยมาให้ท่านเถอะค่ะ”
แล้วมานีก็ทำสัญญานให้เพื่อนลอดรั้วเข้ามา มานะรีบวิ่งไปช่วยเพื่อน ๆ
เด็ก ๆ ทั้ง ๘ คน หาบมูลโคมาเทกองไว้รวมกัน แล้วเข้าไปทำความสะอาด
เศรษฐีอย่างนอบน้อม เศรษฐีพูดกับวัฒนาว่า “ลุงขอโทษที่ทำให้เธอ
กับพ่อเดือดร้อน ลุงจะส่งคนงานให้เปิดทางน้ำ ต่อไปนี้มีเรื่องเดือดร้อน
อะไรให้บอกลุง ขอบใจทุก ๆ คนที่มีน้ำใจต่อเพื่อน และช่วยกันเอาปุ๋ยมา
ให้ลุง ต่อไปนี้ลุงจะขอซื้อปุ๋ยจากเธอเป็นประจำ และเราจะเป็นเพื่อนบ้าน
กันตลอดไป”

เด็ก ๆ ให้อำนาจเศรษฐีแล้วหาบกระบุงกลับไปกระท่อมด้วยความ
อึดเอิบใจ พ่อของวัฒนามีความปีติยินดีเป็นล้นพ้น เขาชอบใจพวกเด็ก ๆ
ทุกคน พวกเด็ก ๆ ลาพ่อของวัฒนาแล้วหาบกระบุงกลับบ้าน วัฒนาตาม
มาส่งจนถึงเชิงเขา เขาสัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน และชอบใจ

ที่ช่วยแก้ปัญหาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แล้วเขาก็กลับไป

“วันนี้เราปลูกพืชสำคัญต้นหนึ่งสำเร็จ” วีระพูด

“พืชอะไรคะ” ชูใจถาม

“พืชไมตรีอย่างไระละ พืชไมตรีที่ต่างจากพืชชนิดอื่นตรงที่ต้องใช้น้ำใจรดจึงจะงาม พี่หวังว่าพืชไมตรีต้นนี้นับวันแต่จะเจริญเติบโตเพราะมีน้ำใจจากหัวใจหลายดวงช่วยกันรด” วีระตอบ ทุกคนฟังแล้วรู้สึกปลาบปลื้มเป็นสุข ต่างตั้งใจจะพยายามปลูกพืชไมตรีให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

แบบฝึก

๑. การสร้างคำโดยการซ้ำคำ เพิ่มคำ หรือเพิ่มพยางค์ อาจทำให้ความหมายของคำใหม่คล้ายคำเดิมหรือต่างไปจากเดิม บางครั้งทำให้เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้นด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. การซ้ำคำ

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น คล้าย ๆ ดำ ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ
ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ทำส่ง ๆ เป็นลม ๆ
เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้น เช่น ริน ๆ
แจ้ว ๆ เอื่อย ๆ

๒. การเพิ่มคำ

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น น้ำตก ป้องกัน บุกรุก
ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ผีเสื้อ กล้วยไม้ แม่มด
เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้น เช่น ลวดลาย
เจิดจ้า แวววาว

๓. การเพิ่มพยางค์

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น โดด - กระโดด

เดียว - ประเดี้ยว ทำ - กระทำ

ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ธรรม - อธรรม

โลหะ - อโลหะ ชัย - ปราชัย

เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้น เช่น รัว - ระรัว
 วัป - ะวัป ลิว - ละลิว

๒. การใช้คำแทนคำชื่อ (คำนาม) หรือแทนข้อความที่มีลักษณะเป็น คำชื่อ เรียกว่าคำแทนชื่อหรือคำสรรพนาม

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และผู้ที่พูดถึง
 แทนชื่อผู้พูด เช่น ฉัน ดิฉัน ผม กระผม ข้าพเจ้า อาตมาภาพ
 ฯลฯ

แทนชื่อผู้ที่พูดด้วย เช่น เธอ คุณ ท่าน ได้เท่า ฝ่าพระบาท
 ฯลฯ

แทนชื่อผู้ที่พูดถึง เช่น เขา มัน ใคร เธอ ท่าน ฯลฯ

๒.๒ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาข้างหน้า เพื่อไม่ต้อง
 กล่าวซ้ำอีก ได้แก่ ผู้ ที่ ซึ่ง อัน ฯลฯ

ขุนดาบผู้ได้รับยกย่องว่ามีฝีมือยอดเยี่ยมคือ พระยาพิชัย

ดาบหัก

พวกเราต้องให้อภัยกับคนที่ไม่รู้

พืชไมตรีที่ต่างจากพืชชนิดอื่นควรช่วยกันปลูก

๒.๓ สรรพนามที่ใช้แทนคำนาม ซึ่งมีมากกว่าหนึ่ง และแสดง
 กิริยาร่วมกันหรือต่างกันได้ เช่นคำว่า บ้าง ต่าง กัน

สมาชิกในกลุ่มต่างทำหน้าที่ของตนอย่างดี

สัตว์ในกรงนี้บ้างก็กินอาหาร บ้างก็นอน บ้างก็ห้อยโหน

ทุกคนช่วยกันทำงาน

๒.๔ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อชี้เฉพาะ หรือ เพื่อป้องกันความชัดเจน เช่น คำว่า นี่ โน่น นั้น ฯลฯ
 นี่เป็นของที่ฉันชอบมากที่สุด
 โน่นคือน้ำตก
 นั้นเป็นลำธารน้ำแห่งยอด

๒.๕ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามทั่วๆ ไป ไม่ชี้เฉพาะเจาะจงว่า เป็นอะไร บางครั้งอาจใช้ในรูปแบบประโยคคำถาม เช่น ใคร อะไร ไหน ผู้อื่น ฯลฯ
 ใครอ่านหนังสือแล้วบ้าง
 ไม่มีใครดีเท่าเธอ ใครดีเท่าเธอ
 เขาไม่มีอะไรจะกิน เขาจะกินอะไร
 มานะอยู่ที่ไหนก็ได้ มานะอยู่ไหน
 การทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเป็นบาปอย่างยิ่ง

๓. การใช้คำ ข้อความหรือประโยคเพื่อการประกาศโฆษณาให้ผู้อื่น เชื่อและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ต้องเลือกใช้คำให้ถูกต้องและเหมาะสม

ฝึกอ่านและสังเกต

๓.๑ ใช้วิธีบอกปัญหา สาเหตุ และสรุปการแก้ปัญห
 ปัญหา/สาเหตุ การแก้ปัญห
 ปวดหัว เป็นไข้ ใชยาตำราหลวง

คอแห้งกระหายน้ำ

ดื่มน้ำมะนาว

ไม่รู้ความหมายของคำ

ต้องเปิดพจนานุกรม

๓.๒ ใช้วิธีบอกคุณภาพและเสนอแนะการเลือกใช้

คุณภาพ

เสนอแนะ

เปิดปั๊มติดปั๊ม

ใช้โทรทัศน์ไทยทำ

แก้วเดียวติดใจ

ดื่มน้ำกระเจียบ

โตเร็วทันใจ

ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ

๓.๓ ใช้คำขวัญหรือคำคมเป็นข้อเตือนใจ

ฉีกหนังสือหนึ่งหน้า

ทอนปัญญาคนนับพัน

ทิ้งขยะไม่เป็นที่

เก็บทั้งปีก็ไม่หมด

๔. การพูดมีความสำคัญมาก นอกจากจะรู้จักใช้น้ำเสียง ทำทางหรือเลือกโอกาสแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการโยงความคิด และการใช้คำในการถามตอบให้ถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย

ฝึกอ่านและพิจารณาจากเนื้อเรื่องในบทเรียน

๑ สร้างสถานการณ์

“ขอประทานโทษค่ะ ที่หนูกับพี่นุกรุกเข้ามาในไร่ของท่าน พวกหนูไม่เคยเห็นต้นลำไย ได้ทราบว่าท่านทำไร่ลำไย ก็เลยลองดริ้วเข้ามาดู” มานีพูด

๒. สร้างความคุ้นเคย

“วันนี้หนูมาเยี่ยมพ่อของเพื่อนค่ะ อยู่ตรงนี้เอง ท่านไม่สบาย พอดีวัฒนาบอกว่าในไร่ของท่านมีต้นลำไย หนูเลยขอให้พี่ของหนูพาเข้ามาดู หนูกราบขออภัยนะคะ ที่เข้ามาโดยไม่ขออนุญาตท่านก่อน”

๓. เริ่มเข้าสู่จุดหมาย

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยบ้างครับ (พูดเพื่อจะนำปุ๋ยมูลโคมาให้)

๔. โยงความคิดสู่จุดหมาย (พูดสิ่งที่ต้องการ) “หนูต้องการความเมตตาจากท่านค่ะ” (แล้วเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง เพื่อขอความเห็นใจ)

๕. ใช้คำพูดสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยครับ”

“อนุญาตให้เพื่อน ๆ ของหนูนำปุ๋ยเข้ามาให้ท่านเถอะนะคะ”

“ถึงอย่างไรก็ขออนุญาตให้พวกหนูนำปุ๋ยมาให้ท่านเถอะค่ะ”

บทที่ ๑๕

วาจาสิทธิ์

“ไชโย · ธง ไตรรงค์ ได้เป็นแชมป์โลกแล้ว” ปิติถือหนังสือพิมพ์วิ่งมาบอกเพื่อน ๆ

“ใครกัน ธง ไตรรงค์” ชูใจถามง ๆ

“ธง ไตรรงค์ เป็นนักมวยของไทยอย่างไรล่ะ ไปชิงแชมป์โลกรุ่นไลท์ฟลายเวทที่ต่างประเทศ แหม ชูใจนี่ช่างไม่สนใจข่าวความเก่งกล้าสามารถของคนไทยเสียบ้างเลย” ปิติล้อ เพชรรับหนังสือพิมพ์จากปิติไปนั่งอ่านบนแคร่กับวีระ

“ฉันไม่ชอบมวย ฉันก็ไม่สนใจนะซี” ชูใจตอบ

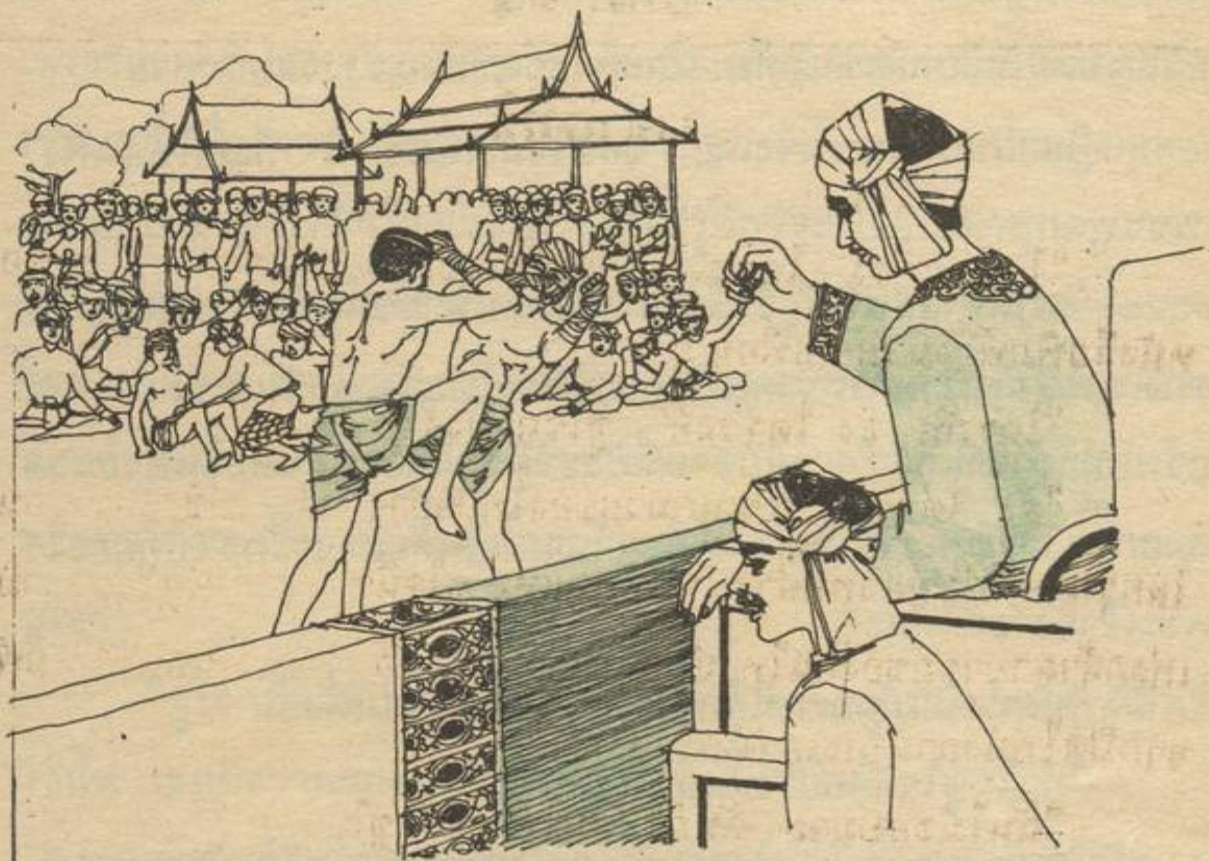
“นักมวยไทยไปทำชื่อเสียงให้ชาติบ้านเมืองมาแต่โบราณแล้วนะ” มานีพูด

“นายขนมต้มใช่ไหม” ปิติถาม

“ใช่แล้ว นายขนมต้มผู้ที่พระเจ้ามังระ กษัตริย์พม่าสมัยโบราณตรัสสรรเสริญฝีมือชกมวยว่า ไทยมีพิษอยู่ทั่วตัว เพียงแต่มือเปล่าไม่มีอาวุธเลยยังเอาชนะได้ถึงสิบคน” มานีตอบ

“นายขนมต้มเป็นใครกันล่ะ ทำไมจึงชื่อเหมือนขนมที่ฉันชอบนะ มานีช่วยเล่าเรื่องนายขนมต้มให้ฉันฟังบ้างซิ” เพชรพูด

มานีจึงเล่าว่า “นายขนมต้มเป็นนักมวยมีชื่อเสียงกรุงศรีอยุธยา

ตอนปลาย คือ ตอนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ และสมเด็จพระเจ้าตากสิน
 มหาราชกำลังรวบรวมผู้คนกอบกู้อิสรภาพและปราบปรามข้าศึกศัตรู
 อยู่ ะยะนั้นพระเจ้ามังระ กษัตริย์พม่า ทรงยกฉัตรยอดพระมหาเจดีย์
 เกศธาตุในเมืองร่างกุ้ง แล้วโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการ
 ฉลอง พวกขุนนางกราบทูลว่านักมวยเมืองไทยมีฝีมือดี พระเจ้ามังระจึง
 ตรัสสั่งให้จัดมา นักมวยไทยที่ไปชกครั้งนั้นมีนายขนมต้มรวมอยู่
 ด้วย ถึงคราวนายขนมต้มขึ้นชกมวย นายขนมต้มชกคู่ต่อสู้ไม่ทัน
 ถึงยก คู่ต่อสู้ก็แพ้ ผู้จัดงานจึงจัดนักมวยคนอื่นเข้ามาเปรียบชกก็แพ้

อีก จนถึงสิบคน นายขนมต้มยังเป็นผู้ชนะอยู่ พระเจ้ามังระพอพระทัยมาก ตรัสชมเชยฝีมือนายขนมต้ม และพระราชทานรางวัลมากมาย”

“นายขนมต้มเก่งจังเลย ชอบใจมากนะมานี้ ที่เล่าให้ฉันฟัง” เพชรพูด

“มานี้จำแม่นจัง” วีระชม “พี่ก็ชอบนายขนมต้ม พี่อ่านประวัติของเขาแล้วนี่กวาดภาพว่าคงเป็นคนรูปร่างใหญ่โต ลำสัน แข็งแรง และทรหดท้าวาดทีเดียว เสียดยที่ประวัติของนายขนมต้มในพระราชพงศาวดารเขียนไว้สั้น ๆ พี่คิดว่านายขนมต้มอาจจะกราบทูลอะไรพระเจ้าอังวะก็ได้ล่ะ”

“คงจะเป็นถ้อยคำที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วย” ชูใจรำพึง

“ทำไมชูใจคิดอย่างนั้นล่ะ” ปิติถาม

“ฉันเดานะ...” ชูใจตอบยิ้ม ๆ “เพราะฉันนั่งฟังพวกเธอพูดกัน แล้วก็คิดไปว่า ทำไมคนไทยจึงมีฝีมือทางชกมวยเป็นที่เลื่องลือตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงทุกวันนี้ ฉันก็เลยทักทักเออว่า พวกนักมวยรุ่นหลังคงจะเป็นทายาทของนายขนมต้มเพราะคำพูดอันศักดิ์สิทธิ์ของเขา นั่นเองกระมัง”

วีระฟังชูใจพูดแล้วก็รู้สึกสะดุดใจจึงนั่งคิดวิเคราะห์คำพูดของชูใจอยู่เงียบ ๆ ปล่อยให้เพื่อน ๆ คุยกันต่อไป วีระเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต ช่างจำ และชอบอ่านหนังสือมาแต่ไหนแต่ไร ลักษณะนิสัยของเขาอันนี้เป็นสิ่งที่ลุ่มกุ่มใจยิ่ง จึงสรรหาหนังสือดี ๆ มาไว้ให้เขาอ่านเป็นจำนวนมาก เวลาว่าง ๆ ถ้าอยู่ที่บ้านวีระมักจะเข้าไปพูดคุยซักถาม

เรื่องต่าง ๆ กับลุงและป้าด้วยความเคารพนอบน้อม ถ้าอยู่ที่โรงเรียน เขาจะร่วมอภิปรายปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนทั้งที่เป็นนักเรียนชั้นเดียวกับเขาและชั้นที่สูงกว่า วาจาท่าทางของวีระสุภาพอ่อนน้อม เพื่อนฝูงทุกคน และครูบาอาจารย์ในโรงเรียนใหม่ที่ได้รู้จักวีระก็ชอบเขาทุกคน

คำพูดของชูใจที่กล่าวออกมาเมื่อสักครู่นี้ กระทบความคิดของวีระ เพราะเขาเคยคิดอยู่เสมอว่า คำพูดของบุคคลที่ตั้งใจจะกล่าว ถ้อยคำนั้นออกมา จะมีอำนาจหรือพลังบันดาลให้บุคคลผู้นั้นเป็นไป หรือทำได้ตามนั้น เมื่อคิดดังนี้เขาจึงขยายความคิดให้เพื่อนฟัง เขาถามชูใจว่า

“ชูใจ เมื่อกี้ที่เธอพูดว่า นายขนมต้มคงจะพูดถ้อยคำที่ศักดิ์สิทธิ์ ไว้นั้น เธอคิดว่านายขนมต้มน่าจะพูดว่าอย่างไร”

ชูใจลืมคำพูดของตนเองแล้ว เพราะระหว่างที่วีระนั่งคิดอยู่เงียบ ๆ คนเดียวนั้น เพื่อน ๆ พากันคุยถึงเรื่องอื่น ชูใจจึงนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วยิ้ม

“โธ่ นี่กว่าพี่วีระลืมไปแล้ว เห็นนั่งตาลอย จินตนาการเล่น ๆ หรอกค่ะ”

“คิดว่าอย่างไรจะ”

“คิดว่า นายขนมต้มอาจจะพูดว่า คนไทยมีพิษอยู่ทั่วตัวแน่นอน และด้วยมือเปล่านี้แหละ ฝีมือนักมวยไทยจะเป็นที่เลื่องลือตลอดไป”

ชูใจพูด

“นายขนมต้มอาจจะพูดอย่างนี้ก็ได้นะ เห็นไหมล่ะ ฝีมือนักมวยไทย ดังก้องโลกทีเดียว” ปิติเสริม

“พี่มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับคำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ อยากฟังไหม” วีระถาม

ทุกคนทำตาโตด้วยความสนใจ เพชรกับปิติรีบพับหนังสือพิมพ์
เข้ามานั่งใกล้ ๆ วีระ

“พ่อยากจะให้เธอเข้าใจเสียให้ถูก คำว่า คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ที่พี่
พูดถึงไม่ใช่ปาฏิหาริย์นะจ๊ะ แต่เป็นคำพูดที่บุคคลได้ลั่นวาจาแล้ว ก็มี
ความมุ่งมั่นพยายามทำให้ได้ตามคำพูดของตน” วีระซ่อมความเข้าใจ

ทุกคนพยักหน้ารับ วีระจึงเล่าว่า

“คำพูดศักดิ์สิทธิ์ เรื่องแรก คือ วาจาของพระร่วงเมืองสุโขทัย
เรื่องพระร่วงเมืองสุโขทัยนี้ ตามตำนานได้เล่าเป็นเรื่องปาฏิหาริย์
ไว้มากว่า พระร่วงเมื่อครั้งเป็นพ่อเมืองละโว้หรือปัจจุบันคือจังหวัด
ลพบุรีนั้น เป็นผู้มื้วาจาสิทธิ์ พูดคำไหนเป็นคำนั้นจนเป็นที่เลื่องลือ
นับถือของผู้คนทั่วไป ขณะนั้นพระเจ้ากรุงสุโขทัยสิ้นพระชนม์ คน
ทั้งหลายเห็นพระร่วงมีบุญญานภาพ จึงพากันเชิญขึ้นเป็นกษัตริย์
ครองราชสมบัติ ณ กรุงสุโขทัย มีพระนามว่า พระเจ้าศรีอินทราทิตย์
แต่ความหมายที่แท้จริงของคำว่าวาจาสิทธิ์ของพระร่วงนั้น พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ทรงสันนิษฐานจากตำนาน ตำนาน
มีไว้ว่าเมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีมาแล้ว พระร่วงหรือนายร่วงเป็นพ่อเมือง
ละโว้ ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศขอม ในเมืองละโว้มีทะเลสาบน้ำจืด
อยู่แห่งหนึ่งชื่อทะเลชุบศร สมัยนั้นถือว่าน้ำในทะเลชุบศรเป็นน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์ กษัตริย์ขอมจึงกำหนดให้พ่อเมืองละโว้ตักน้ำทะเลชุบศร
ไปส่งยังนครธม ซึ่งเป็นราชธานีของประเทศขอมเพื่อใช้ในการพระ
ราชพิธีต่าง ๆ กำหนด ๓ ปี ต่อครั้ง

พระร่วงพ่อเมืองละโว้เป็นคนไทย มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะให้เมืองละโว้รอดพ้นจากอำนาจขอมให้ได้ ต่อมาเมื่อถึงคราวจะต้องตักน้ำไปส่งอีกครั้งหนึ่งนั้น เป็นระยะที่ชาวเมืองละโว้กำลังประสบความเดือดร้อนจากความแห้งแล้งกันดาร ทำให้พืชพรรณธัญญาหารไม่ได้ผล การส่งน้ำจึงล่าช้าจนกษัตริย์ขอมต้องส่งคนมาทวง พระร่วงจึงขอร้องให้ขอมช่วยขนน้ำไปเอง โดยชาวเมืองละโว้จะตักน้ำบรรทุกเกวียนให้ พวกขอมที่มาทวงน้ำครั้งนี้มีเกวียนมาสิบเล่ม แต่น้ำที่ทางขอมกำหนดให้พ่อเมืองละโว้ส่งไปนั้นจะต้องบรรทุกเกวียนถึงยี่สิบเล่มจึงจะพอ เพราะใช้ตุ่มขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมากและเปลืองที่ พวกขอมก็เถียงว่าปริมาณน้ำที่บรรทุกเกวียนสิบเล่มไม่ครบตามที่กำหนดจึงไม่ยอมรับ พระร่วงลั่นวาจาให้สัญญาว่าจะให้ได้ปริมาณน้ำเท่าที่เคยส่งโดยไม่ขาดตกบกพร่อง พวกขอมคิดว่าพระร่วงไม่สามารถทำได้แน่ ๆ จึงรับว่าถ้าได้น้ำปริมาณเท่าเดิมก็ยินดีรับขนไปแทน พระร่วงดีใจมาก รีบเกณฑ์ไพร่พลตัดไม้ไผ่มาสานเป็นรูปชะลอมแต่ตาถี่ขนาดเท่ากระบุง แล้วชันยาภายในให้ดีเพื่อใช้บรรจุน้ำแทนตุ่ม เมื่อจัดการทำภาชนะเช่นนี้ได้มากพอจะบรรจุน้ำให้มีปริมาณเท่าเดิมแล้ว พระร่วงก็ให้ไพร่พลใช้ภาชนะนั้นตักน้ำ น้ำก็ไม่รั่วไหล ช้ำน้ำหนักก็เบากว่าตุ่มเป็นอันมากและไม่เปลืองที่ สามารถตั้งซ้อนกันบรรทุกเกวียนได้อย่างเต็มที่เมื่อบรรทุกเกวียนสิบเล่ม ปริมาณน้ำจึงได้เท่าที่เคยส่ง ขอมจึงจำเป็นต้องยอมขนน้ำไปเอง”

วีระกล่าวสรุปว่า “พระร่วงกล่าวกับพวกขอมว่าจะบรรทุกน้ำ

ลงในเกวียนสิบเล่ม ให้ได้ปริมาณน้ำเท่ากับที่เคยบรรทุกในเกวียน
ยี่สิบเล่มให้ได้ นี่แหละคือวาทะศักดิ์สิทธิ์ เพราะกล่าวออกมาจากความ
ตั้งใจอันแรงกล้าของท่านที่จะต้องนำละว้ให้รอดพ้นจากอำนาจขอม
ให้ได้ ด้วยความตั้งใจอันแรงกล้านี้เอง ทำให้ท่านคิดทำภาชนะใส่น้ำ
แทนตุ่มได้สำเร็จ แล้วไทยก็เป็นไท เพราะต่อมาพระร่วงได้เป็นหัวหน้า
ทำการสงครามจนไทยได้อิสระภาพพ้นจากอำนาจขอม ตั้งประเทศไทย
ยกเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี มีพระเจ้าแผ่นดินสืบต่อมาตามลำดับ ดัง
ที่พวกเราได้เรียนรู้จากประวัติศาสตร์”

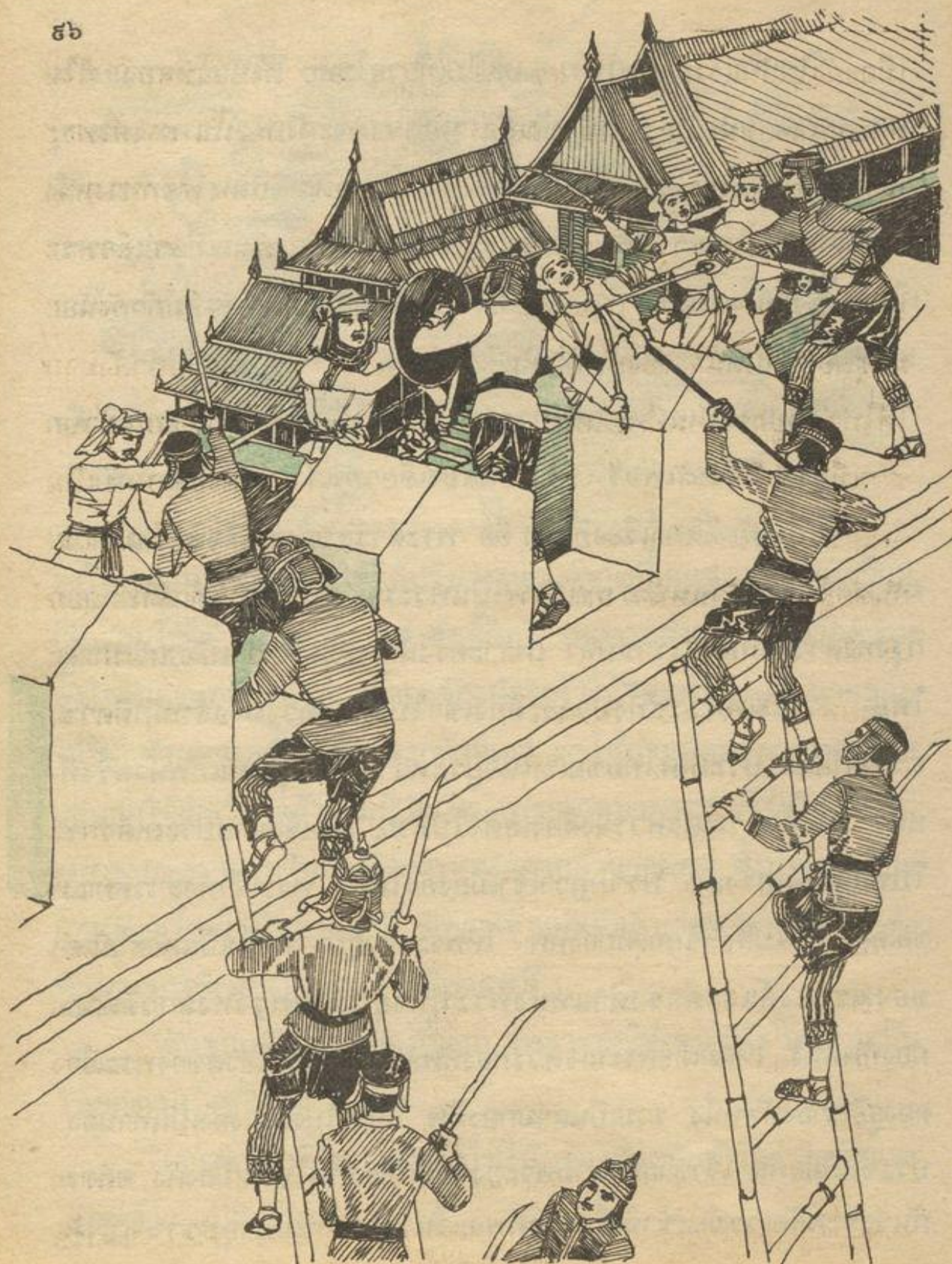
“ฉันชอบฟังเรื่องอย่างนี้มาก เพราะทำให้เราภูมิใจในความเป็น
ไทยของเรา” ชูใจพูด

“เราจะนั่งภูมิใจอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ ต้องช่วยกันพิทักษ์รักษาและ
เชิดชูด้วย” ปิติเสริม

“ลุงเล่าว่า เมื่อลุงหนุ่ม ๆ เคยไปเที่ยวสุโขทัย ได้เห็นโบราณสถาน และวัดวาอารามต่าง ๆ ประหลาดพิสดาร นอกจากจะหักพังไปเพราะมีอายุนานแล้ว ยังมีคนไปขุดค้นทำลายด้วย ลุงบอกว่าเป็นพวกเห็นแก่ได้ นึกถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่รู้ว่าการทำลายวัตถุโบราณที่แสดงความเป็นชาติไทยนั้นเป็นการทำลายชาติ ลุงเห็นแล้วก็ได้แต่เศร้าใจที่คนไทยบางคนไม่รู้คุณค่าของสิ่งเหล่านั้น” วีระพูด

“วันหลังฉันจะขอความกรุณาให้ลุงเล่าให้ฉันฟังบ้าง” มานีรำพึง
 ชูใจ ปิติและเพชร พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ฉันก็อยากฟัง”

คำพูดศักดิ์สิทธิ์เรื่องที่สอง คือ พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครั้งพระองค์ยังทรงเป็นพระมหาอุปราช ได้เสด็จไปยังกรุงหงสาวดีแทนพระราชบิดา เพราะครั้งนั้นกรุงหงสาวดีเปลี่ยนรัชกาลใหม่ ประเทศราชทั้งปวงจะต้องเข้าไปแสดงความจงรักภักดีตามธรรมเนียม ประเทศไทยขณะนั้นอยู่ระหว่างเสียกรุงให้แก่พม่าครั้งที่หนึ่ง สมเด็จพระนเรศวรจึงต้องเสด็จไปด้วย เมื่อเจ้านายประเทศราชไปชุมนุมกันครั้งนั้น ปรากฏว่าเจ้าเมืองคังไม่มา พระเจ้าหงสาวดีทรงขัดเคือง จึงรับสั่งให้เกณฑ์กองทัพ ให้พระมหาอุปราชซึ่งเป็นพระโอรสของพระองค์และดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราชกรุงหงสาวดีด้วยกองทัพหนึ่ง ให้สมเด็จพระนเรศวรกองทัพหนึ่ง และให้โอรสของพระเจ้าตองอูอีกกองทัพหนึ่ง รวมเป็นสามกองทัพ ให้ยกไปตีเมืองคังเป็นทำนองประชันฝีมือกัน เจ้าชายทั้งสามพระองค์ก็ยกกองทัพไปถึงเมืองคัง ตกลงกันว่าจะผลัดเวรกันเข้าตีเมืองคังทัพละวัน ทัพพระมหาอุปราชเข้าตี

เมืองคังในวันแรก ทัพโอรสของพระเจ้าตองอุเข้าตีในวันที่สอง ก็ไม่สามารถเอาชนะเมืองคังได้ ขณะที่ทัพทั้งสองเข้าตีเมืองนั้น สมเด็จพระนเรศวรเสด็จตรวจดูท้องที่ จนทรงทราบว่ามิทางเข้าเมืองคังได้อีกทางหนึ่ง

ครั้นถึงคราวที่ทัพของพระองค์จะเข้าตีเมืองคัง สมเด็จพระนเรศวรจึงทรงแบ่งทหารเป็นสองกอง พอเวลาค่ำให้กองที่มีกำลังน้อยมาชุมนุมอยู่ด้านหน้า ซึ่งทั้งสองทัพเคยเข้าตีแล้ว ส่วนกองที่มีกำลังมากให้ไปชุมนุมอยู่ตรงด้านที่พบใหม่ จนเวลาตีจึงให้กองกำลังน้อยยกเข้าบุกชาวเมืองคังคิดว่าศัตรูเข้ามาด้านเดียวเหมือนทุกครั้ง ประจวบกับเป็นคืนเดือนมืดจึงมองไม่เห็นว่าการเข้าตีก็มีกำลังมากนักเพียงใด จึงมารวมกันต่อสู้อยู่แต่ด้านหน้า สมเด็จพระนเรศวรจึงให้กองที่มีกำลังมากยกเข้าตีทางด้านหลัง ก็สามารถเอาชนะจับตัวเจ้าเมืองคังมาได้ พระมหาอุปราชและโอรสพระเจ้าตองอุได้รับความอับอายมาก มีความโกรธแค้นและเกลียดชังสมเด็จพระนเรศวรมาแต่ครั้งนั้น

ระหว่างที่ประทับอยู่ที่เมืองหงสาวดีนั้น มีเรื่องเล่าว่า สมเด็จพระนเรศวรทรงเล่นชนไก่กับพระมหาอุปราช ไก่พระมหาอุปราชแพ้ พระมหาอุปราชกำลังขัดเคือง แกล้งตรัสเสียดสีว่า “ไก่เชลยตัวนี้เก่งจริงหนอ” สมเด็จพระนเรศวรไม่พอพระทัยแต่สะกดกลั้นไว้ ตรัสตอบไปว่า “ไก่ตัวนี้อะว่าแต่จะชนเอาเดิมพันเลย ถึงจะชนเอาบ้านเมืองก็ยังได้”

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรครั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าหงสาวดีรู้ว่าจะไม่ยอมให้ดูหมิ่นไทยเหมือนอย่างแต่ก่อน เป็นพระดำรัส

ที่ห้าวหาญและมีความศักดิ์สิทธิ์ เพราะในเวลาต่อมาสมเด็จพระนเรศวร
ก็ทรงกอบกู้อิสรภาพคืนมาได้ด้วยพระปรีชาสามารถและความกล้าหาญ
เด็ดเดี่ยวของพระองค์

“ท่านลั่นวาจาออกไปแล้วว่า ไก่ของท่านจะชนเอาบ้านเมืองก็ได้
แล้วท่านก็พยายามกู้อิสรภาพคืนมาได้ นี่แหละวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์” วีระพูด
เมื่อเล่าเรื่องสมเด็จพระนเรศวรจบลง

ชูใจเอ่ยขึ้นว่า “ท่านกล้าเหลือเกินนะ อยู่ในท่ามกลางศัตรูแท้ ๆ
ท่านยังใช้วาจาข่มขวัญศัตรูได้”

“ท่านกล้าหาญมาก สู้รบกับข้าศึกทุกครั้งจะออกนำหน้าทหาร
พาทหารเข้าต่อสู้กับข้าศึกด้วยพระองค์เอง” วีระชี้แจง

“ชูใจพูดน่าคิดนะ วาจาข่มขวัญ คำพูดคนเรานี้ก็แปลก ปลอดภัย
ขวัญก็ได้ ขู่ขวัญก็ได้ สุดแต่จะใช้ แต่ฉันชอบวาจาศักดิ์สิทธิ์” ปิติพูด

“ฉันก็ชอบ” เพชรเสริม อย่างฉันนี้จะมีวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์ได้ไหมนะ”

“ได้ซีเพชร” วีระรับรอง “ถ้าเธอพูดสิ่งใดแล้ว เธอพยายามมุ่งมั่นทำให้ได้ตามที่เธอพูด วาจานั้นก็เป็นวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์ แต่ถ้าเธอพูดสิ่งใดแล้วไม่ทำตามทีพูด วาจาก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์และไม่มีประโยชน์อะไรเลย ข้อสำคัญต้องเป็นสิ่งที่ดีที่ชอบนะ เทพยดาฟ้าดินจะอำนวยพรให้วาจานั้นศักดิ์สิทธิ์”

“ฉันจะพยายามให้วาจาของฉันศักดิ์สิทธิ์สักวันหนึ่ง” เพชรสัญญากับตัวเองเบา ๆ

แบบฝึก

๑. การอ่านประโยคหรือข้อความยาว ๆ ที่ไม่เว้นวรรค จำเป็นจะต้องอ่านทอดจังหวะ หรือสังเกตไปด้วยว่าควรแบ่งความเพื่อเว้นระยะตอนใดบ้าง จึงจะจับความได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ชูใจนี้ / ช่างไม่สนใจ / ขาวความเก่งกล้าสามารถ / ของคนไทยเสียบ้างเลย
๒. เพราะฉันนั่งฟังพวกเธอพูดกันแล้ว / ก็คิดไปว่า / ทำไมคนไทย / จึงมีฝีมือทางชกมวย / เป็นที่เลื่องลือ / ตั้งแต่สมัยโบราณ / มาจนถึงทุกวันนี้

๒. คำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ก็ใช้แทนกันไม่ได้ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงตามความหมายที่แท้จริง ตรงตามเรื่องราวหรือจุดประสงค์

ฝึกอ่านและสังเกต

- ไทย ไท
- ปกปัก รักษา ป้องกัน
- ภูมิใจ ภาคภูมิ ภูมิฐาน
- ชม เชย ชมเชย เชยชม
- สรรเสริญ ยกย่อง นับถือ เทิดทูน
- ประวัติ ชีวประวัติ
- ประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุ พงศาวดาร

๓. คำบางคำเมื่อออกเสียงพูดโดยเน้นเสียงต่างกัน ความหมายจะแตกต่างกันด้วย ต้องพิจารณาความหมายตามเสียงหรืออารมณ์ของผู้พูด

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เน้นเสียงต่างกัน ความหมายต่างกัน เช่น
ฉันมีเงินร้อยนึ่ง แต่ของราคาร้อยหนึ่งบาท เลยซื้อไม่ได้
๒. เน้นเสียงต่างกัน แสดงอารมณ์ของผู้พูดต่างกัน
ฉันไม่รู้
ฉันไม่รู้ (ฉันในที่นี้คือฉัน แสดงอารมณ์ไม่พอใจ)

๔. คำมีความหมายหลายอย่าง บางคำมีความหมายต่างกันตามหน้าที่ของคำในประโยค หรือความหมายต่างกันตามที่กำหนดใช้เฉพาะในกลุ่มบุคคลและอาชีพ

ฝึกอ่านและจำ

๑. ต่างกันตามหน้าที่ในประโยค เช่น

ยา

แอสไพรินเป็นยาระงับปวด (ยา ทำหน้าที่เป็น คำนาม)

เอาขันยากระชุน้ำจะไม่รั่ว (ยา ทำหน้าที่เป็นกริยา)

๒. ต่างกันตามลักษณะกลุ่มบุคคลและอาชีพ เช่น

ตอน

หนังสือนี้มี ๓ ตอน (ตอนเป็นคำนาม บอกจำนวน ใช้กับหนังสือ)

ฉันทอนต้นไม้ (ตอนเป็นกริยาใช้กับงานเกษตร)

ยก

หนังสือ ๘ หน้ายก

ไม้กระดาน ๑ ยก

(ยกเป็นคำนาม ใช้สำหรับอาชีพช่างไม้ ช่างพิมพ์)

มวยชกกัน ๕ ยก (ยกเป็นคำนาม ใช้สำหรับกำรชกมวย)

๕. คำที่มีรูปเป็นคำควบกล้ำ เวลาอ่านต้องสังเกตให้ดีว่าเป็นคำควบกล้ำหรืออักษรนำ หรือคำประวิสรรชนีย์

ฝึกอ่านและจำ

๑. อ่านเป็นคำควบกล้ำ

ปรารธนา	อ่านว่า	ปราด-ทะ-หนา
อภิปราย	"	อะ-พิ-ปราย
ปราบปราม	"	ปราบ-ปราม
ผลิ	"	ผลิ
ปลิด	"	ปลิด

๒. อ่านเป็นอักษรนำ

ผลิต	อ่านว่า	ผะ-หลิด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปรอท	"	ปะ-หรอด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปลัด	"	ปะ-หลัด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปรักหักพัง	"	ปะ-หรั๊ก-หัก-พัง (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)

๓. อ่านเหมือนประวิสรรชนีย์

ปริวิตก	อ่านว่า	ปะ-ริ-วิ-ตก
ปราชัย	"	ปะ-รา-ไช
ปริมาณ	"	ปะ-ริ-มาน

๖. การอ่านเขียนคำพ้องเสียงและคำพ้องรูป จำเป็นต้องรู้ความหมาย
ของคำนั้น จึงจะอ่านและเขียนได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๖.๑ คำฟ้องเสียง ต้องรู้ความหมายของคำจึงจะเขียนได้ถูกต้อง บางครั้งต้องอาศัยการจำเป็นพิเศษ

โจทย์เลขข้อนี้ยากมาก

(ฟ้องเสียงกับ โจทก์ โจษ)

๖.๒ คำพ้องรูป เวลาอ่านต้องรู้ความหมายของคำ และสังเกตความ
เสียงก่อน จึงจะออกเสียงได้ถูกต้อง

ปิตินาแห่นมาเลี้ยงปลานิล

เขารักและห่วงแทนประเทศชาติ

หลานทำหน้าที่เมื่อป้าจับได้ว่าทำผิด

ไม่มีใครกำหนดกฎเกณฑ์เข้าประเทศที่มีกำลังทหารมาก

เห็นหมู่สกุณาเพลาเย็น

พ่อบอกให้เพลๆ การเที่ยวลงบ้าง

บทที่ ๑๖

เรื่องข้าขัน

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว พวกเด็ก ๆ พวกกันไปนั่งเล่นที่ได้ต้นจามจุรีซึ่งแผ่กิ่งก้านสาขาร่มรื่นเย็นสบาย ใครมีเรื่องสนุก ๆ หรือข่าวคราวที่น่าสนใจก็นำมาเล่าสู่กันฟัง บางทีก็เล่นทายปริศนาอะไรเอ๋ยหรือเล่นต่อคำ วันนี้มานีชวนเพื่อน ๆ ผลัดกันเล่าเรื่องข้าขัน

“ให้มานีเล่าก่อน” ดวงแก้วพูด ทุกคนเห็นด้วย มานีจึงเล่าเป็นคนแรก

“ฉันจะเล่าเรื่องข้าขัน ชื่อ คนละเรื่อง ให้ฟัง” มานีเริ่ม “ก้านนุญเพิ่งไปกรุงเทพ ฯ เป็นครั้งแรก ได้ยินเด็กท้ายรถร้องตะโกนเรียกผู้โดยสาร

เด็กท้ายรถ คลองเตยครับ คลองเตย เด็กบาทเดียว ผู้ใหญ่สองบาท

ก้านนุญ อย่างช้าละ เอ็งคิดเท่าไร

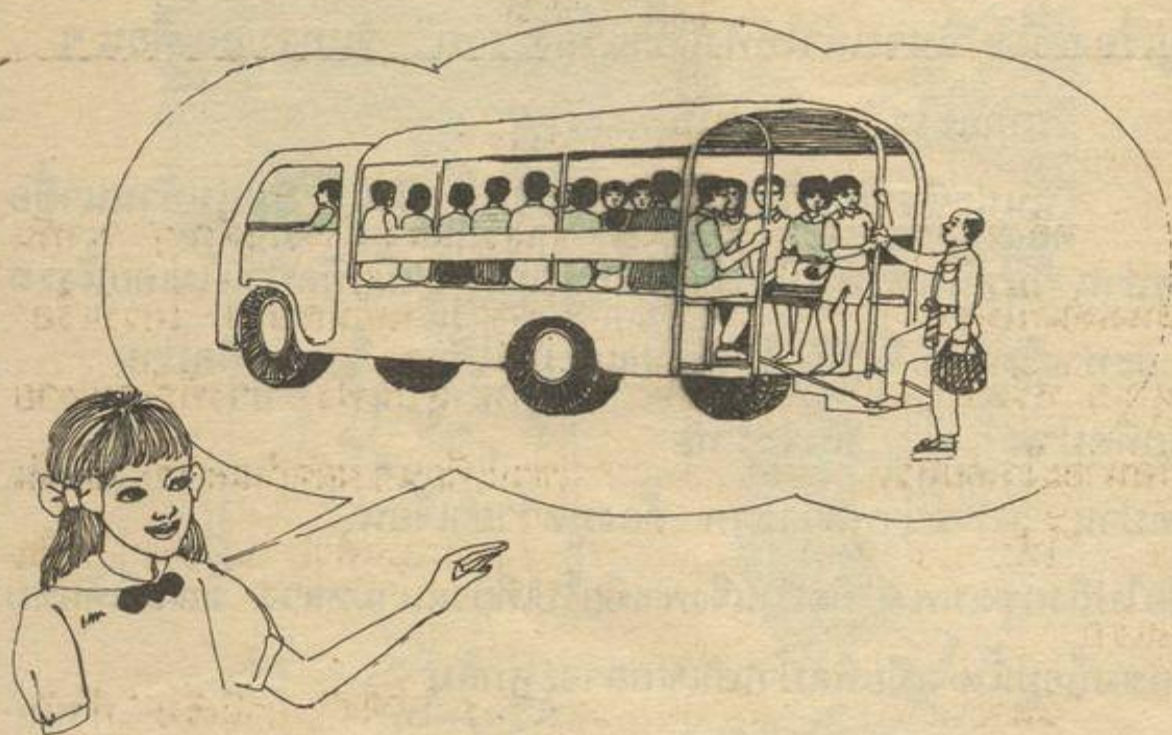
เด็กท้ายรถ ลุงเป็นผู้ใหญ่นี้ ก็คิดสองบาทนะซี

ก้านนุญ ใครว่าข้าเป็นผู้ใหญ่ ข้าเป็นก้านนุญต่างหากละ”

เพื่อน ๆ หลายคนหัวเราะ แต่เพชรไม่รู้ว่าเรื่องที่มานีเล่าน่าขันตรงไหน จึงไม่หัวเราะ

“เรื่องนี้น่าขันตรงไหน พวกเธอจึงพากันหัวเราะ” เพชรถาม

“อ้าว ก็ก้านนุญกับเด็กท้ายรถเข้าใจไปคนละอย่างไง

ละ เด็กทำรถพุดถึงผู้ใหญ่ หมายถึงคนตัวโต ๆ ไม่ใช่เด็ก แต่กำนันฉุย
กลับไปคิดถึงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งคนทั่วไปเขาเรียกสั้น ๆ ว่าผู้ใหญ่
กำนันฉุยจึงบอกว่าตัวเขาไม่ใช่ผู้ใหญ่ แต่เป็นกำนันอย่างไรล่ะ” ปิติ
ชี้แจง เพชรจึงเข้าใจ

“ที่นี่ใครเป็นคนเล่าคนที่สองละ” ชูใจถาม

“ฉันเล่าก็ได้ ตอนที่นอนรักษาขาอยู่ที่โรงพยาบาล นางพยาบาล
หาหนังสือการ์ตูนมาให้อ่านเยอะแยะเลย” จันทรพุด

“ถ้าอย่างนั้น เธอก็มีเรื่องขำขันมากมายละซี”

“ฉันต้องนึกก่อน เพราะอ่านแล้วชักจะลืม ๆ แต่ตอนนี้จำได้แม่นย่ำ
อยู่เรื่องหนึ่ง ฉันจะเล่าให้ฟัง ชื่อเรื่อง ราก” จันทรบอกเพื่อน ๆ

“รากอะไร” เพชรถาม

“นั่นนะซีรากอะไร ฟังแล้วเดี๋ยวก็รู้ ฟังนะ มีหนุ่มบ้านนาชื่อ
ทิดปาน วันหนึ่งเขาพาเมียไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ เมียทิดปานไม่เคยนั่งรถ
ระยะทางไกล ๆ จึงรู้สึกไม่สบายและมวนท้อง จึงบอกทิดปาน
เมียทิดปาน พี่...ฉันจะราก

ทิดปาน อย่าพูดว่าราก ต้องพูดว่าอาเจียน

เมื่อไปถึงกรุงเทพ ฯ ทิดปานจึงพาเมียไปเที่ยวสนามหลวง ขณะที่เดินชม
นั่นชมนี้อยู่นั้น เมียทิดปานก็เซถลาจะหกล้ม

ทิดปาน อ้าว เป็นอะไรไปละ

เมียทิดปาน ฉันสะดุดอาเจียนมะขามจ๊ะ”

ทุกคนหัวเราะครืน ดวงแก้วหัวเราะจนน้ำตาไหล

“เรื่องชั้น ๆ เกี่ยวกับการพยายามใช้คำให้สุภาพจนผิดความหมาย
นี่ ฉันเคยอ่านเจอเรื่องหนึ่ง ชื่อเรื่อง หัวกับศีรษะ ฉันจะเล่า
ให้ฟัง” ปิติพูด

“ชื่อแปลก หัวก็คือศีรษะ ศีรษะก็คือหัว เรื่องเป็นอย่างไรล่ะ
ปิติ” เพชรถาม

“เด็กชายแดงไม่สบายจึงไปบอกครู

แดง คุณครูครับ ผมปวดหัว

ครู พูดว่าปวดศีรษะนะจ๊ะ ปวดศีรษะแล้วตัวร้อนหรือเปล่าจ๊ะ

แดง ตัวไม่ร้อนครับ แต่ศีรษะใจเต้นแรง”

ทุกคนหัวเราะเฮฮาเสียงดัง จนเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ที่เล่นอยู่บริเวณใกล้ ๆ เข้ามาร่วมวงฟังด้วยหลายคน

“ตกลงดีนะ คำต่าง ๆ นี่ต้องใช้ให้ถูกที่ ถ้าใช้ไม่ถูกก็ฟังน่าขัน” ดวงแก้วพูดพลางหัวเราะ

“ใครจะเป็นคนเล่าคนต่อไปล่ะ” มานีถาม

“ฉันเล่าก็ได้” ชูใจตอบ “ฉันจะเล่าเรื่อง ชังไม่ได้ ให้ฟังนะ”

“ชังไม่ได้ แปลว่าอะไรชูใจ” จันทรถาม

“หมายถึง เอามาชั่งกับตาชั่งไม่ได้จะ ฟังเรื่องก่อนนะจ๊ะ แล้ว
เธอจะเข้าใจ ฟังนะ ชายหนุ่มแปลกหน้าคนหนึ่งจะเดินทางเข้าไปในตัว
จังหวัด รู้สึกอ่อนใจเพราะหนทางไกลเหลือเกิน เขาเห็นตาแก่คนหนึ่งนั่งอยู่
ข้างถนนจึงเข้าไปถาม

ชายหนุ่ม ลุง ทางจากนี้ไปถึงอำเภอกี้กิโล
ตาแก่ ไม่รู้ซีพ่อหนุ่ม ไม่เห็นใครเคยชั่งตุลั๊กที

หลายคนฟังไม่เข้าใจ พอเห็นเพื่อน ๆ หัวเราะขบขันก็ทำหน้า
เลิกลั๊ก ดวงแก้วจึงอธิบายให้เพื่อนฟัง

“คำบางคำเราพูดย่อ ๆ หรือตัดคำข้างหน้าบ้าง ข้างหลังบ้าง
ทำให้เข้าใจไขว้เขว อย่างเช่นชายหนุ่มในเรื่องนี้ถามตาแก่ว่าทางกี้
กิโล หมายถึง กิโลเมตรซึ่งเป็นหน่วยวัดระยะทาง แต่ไม่พูดเต็มคำ พูด
สั้น ๆ ว่า กิโล เลยทำให้ตาแก่เข้าใจผิดคิดว่าถามว่าถนนหนังกี้
กิโลกรัม ซึ่งเป็นหน่วยวัดน้ำหนัก จึงตอบว่าไม่เห็นใครเคยเอาถนนมาชั่ง
ตุลั๊กที”

เพื่อนที่ไม่เข้าใจพยักหน้าแสดงว่าเข้าใจ และพากันวิพากษ์
วิจารณ์ เรื่อง การใช้คำที่ไม่เต็มรูปคำแล้วทำให้เกิดความเข้าใจผิดอยู่
ครูหนึ่ง

“ทีนี้ตาใครเล่าล่ะ” เพื่อนคนหนึ่งถามด้วยความสนใจ

“ฉันจะเล่าให้ฟังเอง” ดวงแก้วพูด “แต่พวกเธออาจจะไม่ขัน
ก็ได้ล่ะ”

“ฉันไม่ใช่ไก่ ฉันก็ไม่ขันนะซี” เพื่อนคนหนึ่งพูด คนอื่นพากันหัวเราะคิกคัก ดวงแก้วค่อนข้างหลับปะเหลือกแล้วเริ่มเล่าเรื่องชวนขัน

“ชื่อเรื่อง ชอบหรือไม่ชอบ นะ เรื่องมีอยู่ว่า หนูแหวนเป็นโรคปวดหัวตอนเช้า ๆ”

“ทำไมไม่พูดว่าปวดศีรษะล่ะ” เพชรถาม

“เราพูดคุยกันระหว่างเพื่อนฝูง พูดง่าย ๆ ว่าปวดหัวก็ได้” ดวงแก้วตอบ แล้วจึงเล่าต่อไป “หนูแหวนจึงไปหาหมอ บอกกับหมอว่า หนูแหวน คุณหมอมะ หนูชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ ทำยังไงจึงจะหายคะ

หมอ อ้าว ! ถ้าชอบแล้วจะทำให้มันหายทำไมล่ะ”
เพื่อน ๆ หัวเราะ

“พูดอย่างนี้ ฉันเคยได้ยินบ่อย ๆ คือไม่ชอบ แต่พูดว่าชอบ” มานีพูด

“เขาพูดประชดหรือเปล่าจะ เมื่อวานนี้ลูกคนเล็กของป้าสร้อย ปีนขึ้นไปบนต้นไม้ ไทร ป้าสร้อยพูดว่า ‘ตกลงมาตายเสียก็ดี’ ฉันคิดว่า ป้าสร้อยคงไม่อยากจะให้ลูกขึ้นต้นไม้ เลยพูดประชด ที่จริงคงไม่อยากจะให้ลูกตกลงมาตายหรอก” ปิติอภิปราย

“อย่างนั้นเป็นคำพูดประชด แต่เรื่องที่ดวงแก้วเล่าเมื่อกี้ไม่ใช่พูดประชดหรอก แต่เป็นคำที่เราใช้ติดปาก จนไม่นึกถึงความหมายของมัน อย่างแม่ของฉันพูดเสมอว่า ฉันชอบนอนละเมอ ฉันไม่ชอบ

สักหน่อย และไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำว่าละเมออย่างไร แม่ก็พูดว่าฉันชอบ”
เพื่อนคนหนึ่งพูด

“ถ้าไม่พูดว่าชอบเราจะพูดว่าอย่างไรดี” ชูใจถาม

“ไม่พูดเลยก็ได้ เช่น พูดว่า หนูปวดหัวตอนเช้า ๆ ทำอย่างไร
จึงจะหาย ก็ฟังได้ความแล้วนี่” จันทรแสดงความคิดเห็น

“ฉันคิดว่าถ้าพูดว่าปวดหัวตอนเช้า ๆ ฟังแล้วไม่รู้แน่ชัดว่าปวด
อย่างไร ปวดเป็นประจำทุกวัน หรือปวดเสมอ ปวดบ่อย ๆ แต่ไม่ปวด
ทุกวัน แต่ถ้าพูดว่า ชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ รู้สึกว่ามันไม่ได้ปวดทุกวัน
แต่ปวดเสมอ ฉันว่าชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ เข้าใจความหมายดีกว่า เพียง
แต่จะใช้คำว่าชอบไม่ถูกเท่านั้น” มานีอภิปราย

“ฉันเห็นด้วยกับมานี” ดวงแก้วสนับสนุน “แต่เราน่าจะหาคำอื่น
มาใช้แทนคำว่าชอบ แล้วให้มีความหมายเข้าใจได้แน่ชัด”

“ใช้คำว่า มักจะ ได้ไหม หนูมักจะปวดหัวตอนเช้า ๆ หมายความว่า
ว่า หนูปวดหัวตอนเช้า ๆ บ่อย ๆ หรือปวดเสมอ” ชูใจเสนอความเห็น
เพื่อน ๆ รู้สึกพอใจและเห็นด้วย

“ถ้าเช่นนั้น ต่อไปนี้เราจะต้องพูดให้ถูก ฉันจะไปบอกแม่ว่า
ฉันมักจะนอนละเมอ ไม่ใช่ฉันชอบนอนละเมอ” เพื่อนคนเดิมพูด ทุกคน
หัวเราะชอบใจ

“ฉันมีเรื่องชวนขันทำนองนี้เหมือนกัน ใครจะฟังบ้าง ฉันจะเล่า
ให้ฟัง” เพชรเสนอ เพื่อนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าอยากฟัง และขอให้
เพชรเล่า เพชรจึงเล่าให้ฟัง

“นี่เป็นเรื่องของน้องชายของตนเอง เจ้ามอมกับเจ้าหมึก วันหนึ่ง ฝนตก ดินในสวนเป็นโคลน มอมไปขุดดินกับพ่อ พอฝนซาก็เดินกลับมาบ้าน เขาบอกหมึกว่า

มอม ฝนตกเดินย่ำโคลนมา เลอะเทอะน่าดูเลย

หมึก “ไม่เห็นน่าดูเลย สกปรกจะตายไป”

ทุกคนหัวเราะงอ มานี ปิติ จันทร และดวงแก้ว รู้จักและคุ้นเคยกับมอมและหมึกดี ได้ฟังเรื่องที่เพชรเล่าแล้วนึกถึงใบหน้าของมอม และหมึกก็ยิ่งรู้สึกขบขันยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ

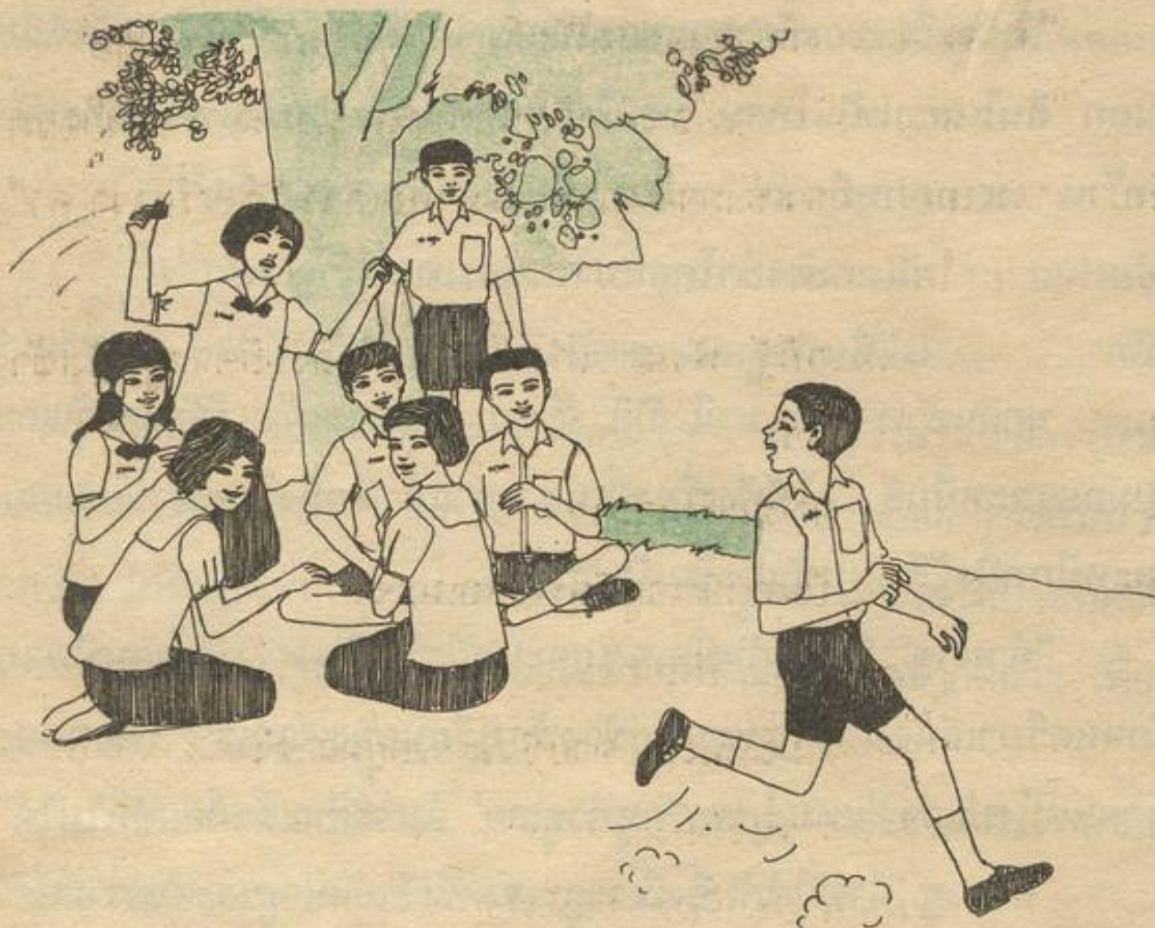
“คำน่าดู นี่ก็ใช้กันผิด ๆ เยอะนะ” ปิติพูด “เมื่อตอนที่พวกนักดนตรีมาเล่นดนตรีโหม่งฉ้างอยู่ข้างห้องเรียนของพวกเรา เพื่อนของเราคนหนึ่งบ่นว่า ‘แหม! หนวกหูน่าดูเลย’ ฉันได้ยินแล้วก็อดขันไม่ได้”

“คำน่าดู น่าจะใช้กับสิ่งที่เราดู เราเห็นว่ามันน่าดูและสวยงามนะ”

ชูใจพูด

“ใช่ เช่นพูดว่า ชูใจสวยงามน่าดู อย่างนี้จึงจะใช้ได้นะ” เพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งกระเช้า ชูใจรู้สึกทั้งโกรธและอายจึงคว้าก้อนหินขึ้นมาหมายจะขว้าง เพื่อนนักเรียนชายคนนั้นรีบวิ่งหนีไปโดยเร็ว เพื่อน ๆ พากันหัวเราะอย่างสนุกสนาน

“ฉันรู้สึกว่ คำว่า น่าดู ที่ใช้ติดปากกันอยู่ทุกวันนี้ ไม่รู้ความหมายว่าอย่างไร หิวน่าดู ปวดน่าดู ทางไกลน่าดู แหม ฟังแล้วรำคาญน่าดู” ดวงแก้วพูดจบ ทุกคนก็หัวเราะ เพราะดวงแก้วเองก็ใช้คำว่าน่าดูผิดเหมือนกัน

“เธอก็คิดค่าน่าดูเหมือนกันนะ ดวงแก้ว” มานีพูดพลางหัวเราะ

“จะ ฉันรู้ตัวเหมือนกัน ต่อไปนี้ฉันจะพยายามใช้ไม่ให้ผิดจะ”

ดวงแก้วยอมรับ

“ฉันคิดว่า เราอาจจะใช้พูดได้ แต่อย่าใช้ในการเขียนก็แล้วกัน”

ปิติแสดงความคิดเห็น

“ถ้าพูดจนเคยชินแล้ว มักจะติดมาใช้เขียนด้วยนะ ทางที่ดีฉันคิดว่า เราควรจะฝึกไม่ให้พูดผิด แล้วจะได้เขียนไม่ผิดด้วย” มานีพูด

“ฉันเห็นด้วย” ดวงแก้วเสริม คนอื่น ๆ ก็พูดสนับสนุนเป็นเสียงเดียวกัน

“ใครจะเล่าอีกล่ะ ฉันอยากฟังเรื่องซ้ำขึ้นอีก” เพชรพูด

“ฉันจะเล่าให้ฟัง” เพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งอาสาพลาถยัดอก
แสดงความภาคภูมิ ก้าวเข้ามายืนกลางวงแล้วบอกว่า “ชื่อเรื่องว่า ตา”

“ตาอะไร” จันทรถาม

“ใจเย็น ๆ เดียวก็รู้ ฟังนะ เก่งเห็นป่องกำลังขยี้ตาอยู่ จึงเข้า
ไปถามด้วยความเป็นห่วง

เก่ง ป่อง ตาเธอเป็นอะไร

ป่อง ตาฉันเป็นก้านนอนอยู่ที่สุพรรณนะซี

เก่ง ลูกตาเธอนะเป็นอะไร

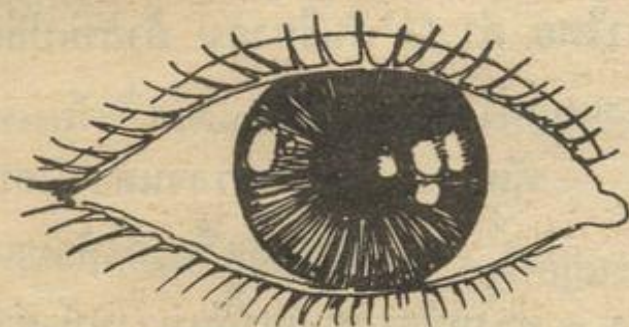
ป่อง ลูกตาก็กแมฉันนะซี ขายข้าวแกงอยู่ตลาดไถ่ละ

เก่ง โมโหจึงเอามือจิ้มตาของป่อง

ป่อง โอ๊ย นายมาจิ้มตาฉันทำไม

เก่ง ฉันจิ้มตาเธอเมื่อไหร่ ตาเธออยู่สุพรรณไม่ใช่หรอ”

เพื่อน ๆ หัวเราะเกรียวกราวชอบอกชอบใจไปตาม ๆ กัน ผู้เล่า
จึงหน้าบานด้วยความยินดี

ตา

“เธอเล่าเรื่องตลกดีนี่ ฉันรู้แล้วว่า ตาอะไร” จันทรพูด

“ตาอะไรละ” เพื่อนย้อนถาม

“คำว่าตา มีหลายความหมาย เขาเล่นลั่นกับความหมายของคำว่า ตา นะซี” จันทรตอบ

พอดีเสียงสัญญาณเข้าเรียนดังขึ้น พวกเด็ก ๆ จึงรีบกลับไปเข้าห้องเรียน ต่างพอใจเรื่องข่าวที่ได้ฟัง บางคนพยายามจำไว้เพื่อไปเล่าต่อให้เพื่อนคนอื่น ๆ ฟัง บางคนคิดหาเรื่องข่าวอื่นเพื่อจะได้มาเล่าให้เพื่อนฟังในโอกาสต่อไป

แบบฝึก

๑. การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกันนั้น ต้องระมัดระวังไม่ให้เข้าใจความหมายผิดไปคนละอย่าง ฉะนั้นต้องเลือกใช้คำ วางรูปคำและประโยคให้ถูกต้อง จึงจะเข้าใจความหมายได้ตรงกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ ในภาษาไทย คำ ๒ คำเรียงกัน ถ้าสับเปลี่ยนที่กัน ความหมายจะแตกต่างกัน

ลมพัด - พัดลม ลมพัดแรงจนต้องปิดประตู

พัดลมเครื่องนี้ให้ลมแรง

หน้าต่าง - ต่างหน้า เขามองฉันทางหน้าต่าง

เขาขอรูปฉันไว้ดูต่างหน้า

๑.๒ คำบางคำมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ต้องเลือกใช้ให้
เหมาะแก่โอกาส บุคคล หรือสิ่งของ เพื่อให้เป็นภาษาพูด
หรือภาษาเขียนที่ถูกต้อง

วารี หมายถึง น้ำ แต่จะพูดว่า “ฉันเสียใจจนวารี
ตาไหลนอง” ไม่ได้

ตื้น หมายถึง ก้นของที่เป็นน้ำ แต่จะพูดว่า “เรือ
ลำนี้ตื้นน้ำลึก ๓ เมตร” ไม่ได้

ศีรษะ หมายถึง หัว แต่จะพูดว่า “น้ำพริกแกงต้องใส่
หอม ๓ ศีรษะ กระเทียม ๒ ศีรษะ”
ไม่ได้

ขี้ เป็นคำไม่สุภาพ ต้องใช้คำว่า อูจจาระ หรือ มูล แทน
แต่จะใช้ว่า “ป้าให้ฉันไปซื้อเทียนอูจจาระผั่ง” ไม่
ได้

๒. คำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค หากละคำบางคำ หรือความบาง
ตอนออกเสีย จะเกิดความคลุมเครือ ทำให้เข้าใจผิดได้

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ คำที่ทำหน้าที่ได้ทั้งนาม กริยา อาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกัน
เช่น

ใบพลูบ้านฉัน ปูนอนได้ (ใบพลูใหญ่มากจนคนใช้ปูนอน
ได้ หรือ ใบพลูขนาดธรรมดา ปูตัวเล็ก ๆ นอนบนใบพลูได้)

มะพร้าวบ้านฉัน ลูกหล่น ๓ วัน ยังไม่ถึงพื้นดิน (ต้นมะพร้าวสูงระฟ้า ลูกหล่น ๓ วันก็ยังไม่ถึงพื้นดิน หรือต้นมะพร้าวธรรมดา ลูกหล่นมาค้ำที่อื่นจึงไม่ถึงพื้นดิน)

เมื่อวานนี้ฝนตกหนัก น้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่หน้าบ้าน (น้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่ตั้งอยู่หน้าบ้าน หรือน้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่วางนอนอยู่กับพื้นดินหน้าบ้าน)

๒.๒ คำบางคำแม้จะทำหน้าที่เป็นคำนามอย่างเดียวกัน แต่มีความหมายต่างกัน

ตา ตาตาไม่ดี (ลูกนัยน์ตาของตาไม่ดี)

เขาใส่เสื้อลายเป็นตาตา (เป็นตาตาราง)

แบ่งเป็นตาตา ตาใครตามัน (คราวของใครของมัน)

๓. การเล่นปริศนาคำทาย จะใช้คำที่มีความหมายหลายอย่างผูกเป็นประโยคที่มีคำสัมผัส และมีความหมายคลุมเครือ เพื่อให้คิดและสนุกสนาน การตอบปริศนาก็ต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน คิดหลาย ๆ ด้านแล้วจึงตัดสินใจตอบ

ฝึกอ่านและคิดสร้างคำปริศนา

๑. ปริศนาเกี่ยวกับการเขียนคำ

อะไรเอ๋ย อยู่ในขวด

อะไรเอ๋ย อยู่หน้าโรงเรียน

แหวนกับแหวนชนกันที่หันอากาศ เกิดเป็นอะไร

เสือไม่มีหาง รูปร่างเหมือนอะไร

อะไรเอ๋ย ถือไม้เอกเป็นคน ถือไม้โทชอบกล กลับเป็น
สัตว์ไป

เด็กเอาไม้ไล่ตีไก่ ไล่ไหลออกมา เหลือกกลางวาเดียว
อะไรเอ๋ย ตกจากเบื่องบน เต็มล่ำเต็มบน กลายเป็น
ฝุ่นไป

๒. ปริศนาเกี่ยวกับการใช้ความหมายของคำ

นาอะไรไม่ต้องไถต้องหว่าน ทุกบ้านต้องมี
นกอะไรไม่มีปีก ไม่มีขน ร้องเสียงดัง
ชื่อเหมือนคนตาย สวมผ้าลายสีสวย
นกอะไรใหญ่กว่าตึก
อะไรเอ๋ย ขึ้นต้นอา มีฟ้าเป็นแดน ถ้าแม้ขาดแคลน หายใจ
ไม่ออก

๓. ปริศนาเกี่ยวกับความหมายของประโยค

คนใส่แว่นตาเกี่ยวกับอะไร
คนขับรถหยุดรถกะทันหัน เพราะมีคนวิ่งตัดหน้า อยาก
ทราบว่ คนขับรถคันหลังจะทำอย่างไร
อะไรเอ๋ย ปากหนึ่งเดินหน้า กินหญ้ารำไป ปากหนึ่ง
ซ่อนไซ กินดินเป็นทาง ปากหนึ่งถือหาง พุดพรั่ำรำไป
เปิดฉุบไล่จับ ปิดปั๊บเดินเฉย

๔. คำพูดสองแง่สองมุม หรือพูดเล่นลั่นให้ขบขันหรือเพื่อให้
คนเข้าใจผิด ก็เป็นการแสดงถึงความร่ำรวยคำในภาษาไทย
และแสดงวิธีใช้คำให้พลิกพลิ้ว เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน
เช่น

พินพระตกน้ำบาปหรือไม่ (ไม่บาปเพราะพินปลอมของ
พระตกน้ำ ไม่ใช่ใช้มีดพินพระจนตกน้ำ)

พ่อของฉันทัดผมวันละหลาย ๆ ครั้ง (เพราะพ่อเป็นช่าง
ตัดผม ไม่ใช่ตัดผมตัวเอง)

๔. คำบางคำ ถ้าเขียนสะกดผิด เว้นวรรคผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป
ฝึกอ่านและสังเกต

๑. อ่านเว้นวรรคผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป

ฉันเห็นรองเท้าแบบนอกหลายคู่ (แบ-บน-อก)

หาตั้งนานไม่พบ มานั่งตากลมอยู่ตรงนี้เอง

(ตา-กลม)

๒. คำที่ออกเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่สะกดต่างกัน ความ
หมายก็ต่างกัน

ทะลาย - ทลาย

ระวังมะพร้าว ๒ ทะลายบนต้นหล่นลงมาทลายหลังคาบ้าน

เขี้ยว - เคี้ยว

สมคิดเคี้ยวเขี้ยวให้ปิติวาจรูปยักษ์มีเขี้ยว

๕. คำหรือกลุ่มคำ อาจมีความหมายไม่ตรงกับความหมายเดิมของ
คำนั้น เพราะใช้คำพูดเป็นสำนวนที่ยอมรับรู้ความหมายกันในหมู่
คณะโดยเฉพาะ บางครั้งก็นำมาจากนิทาน หรือเหตุการณ์บางอย่าง
ที่น่าประทับใจ

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. สำนวนที่เป็นคำพยางค์เดียว เช่น

พ่อค้าคนนี้เต็มจริง ๆ หมายความว่า พ่อค้าเป็นคนละเอียด
ถี่ถ้วน ไม่ยอมเสียเปรียบใคร แต่
หวังเอากำไรมากจากผู้ซื้อ
ผู้หญิงคนนี้ท่าทาง หมายความว่า ผู้หญิงคนนี้ทันสมัย
เปรี้ยวจาง กล้าทำอะไรล้าหน้าผู้หญิงอื่น
๒. สำนวนที่เป็นคำ ๒ คำ หรือ ๒ พยางค์ เช่น

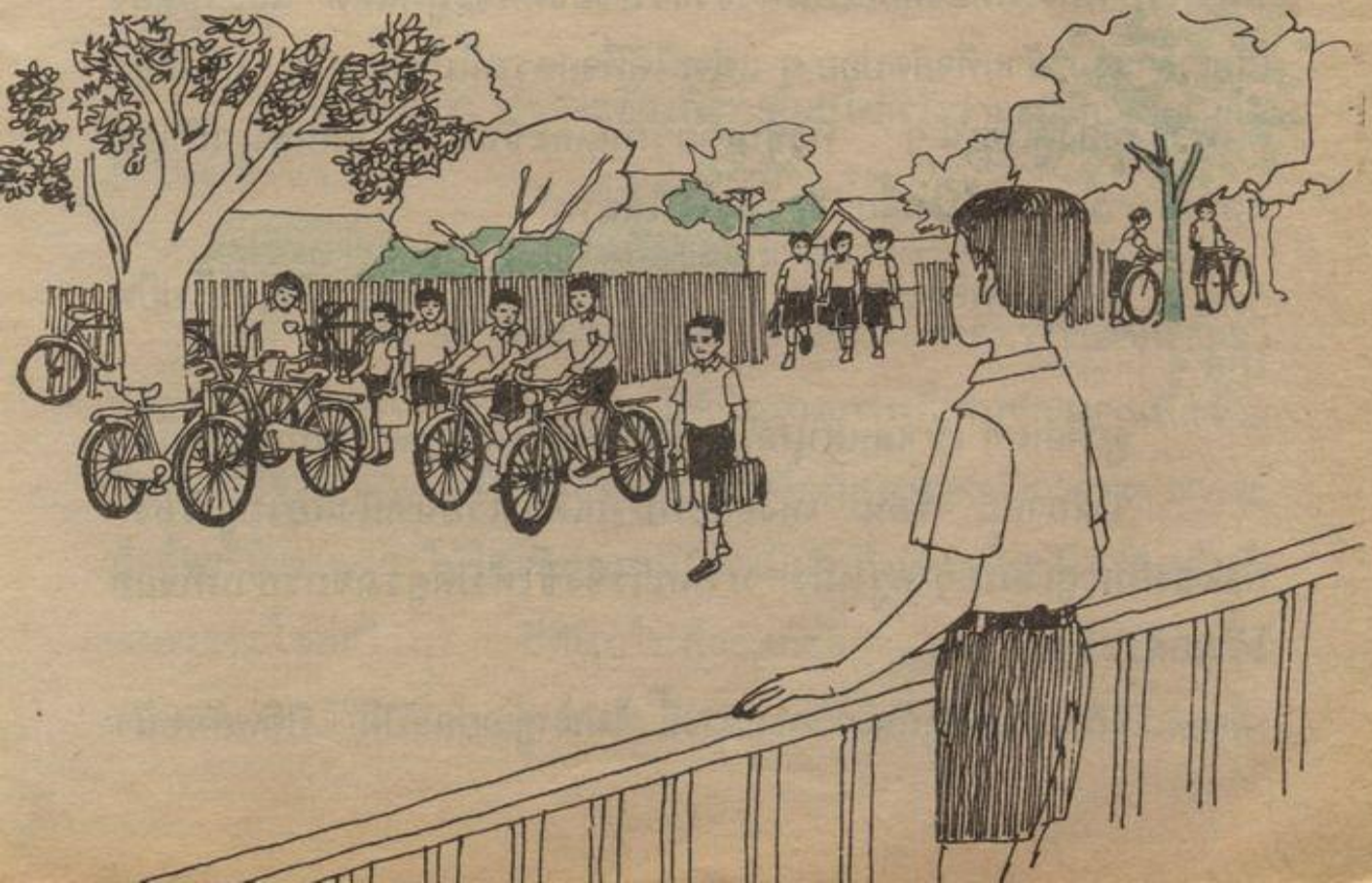
อย่ามาทำไขสือ หมายความว่า รู้แล้วทำเป็นไม่รู้
เขาเป็นคนหูเบา หมายความว่า เป็นคนเชื่อกันง่าย
อย่ามายกเมฆมลาย ฉันไม่เชื่อหรอก หมายความว่า อย่ามา
เดาส่ง
๓. สำนวนที่เป็นคำ ๓ คำ หรือ ๓ พยางค์ เช่น เขาชอบทำตัว
เป็นม้าอารี หมายความว่า ทำตนเป็นคนใจดี ยอมเสียสละ
ของของตนให้ผู้อื่น แม้จะลำบากก็ยอม
เขาไม่รู้ค่าของสิ่งของที่มีอยู่เปรียบเหมือนไก่ได้พลอย
หมายความว่า ไม่รู้ค่าของสิ่งมีค่าที่ตนมีอยู่
๔. สำนวนที่เป็นคำ ๔ คำ หรือ ๔ พยางค์

อยู่ดี ๆ ไม่ชอบ แกว่งเท้าหาเสี้ยนจนได้ หมายความว่า
ชอบยุ่งกับเรื่องคนอื่นจนตัวเองได้รับเคราะห์หรือเดือดร้อน

เรื่องไม่เป็นเรื่องแท้ ๆ ไม่น่าเป็นน้ำผึ้งหยดเดียวเลย
หมายความว่า ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่

ร่วมแรงร่วมใจ

เช้าวันหนึ่ง ปรากฏ ประธานนักเรียนผู้เข้มแข็งยืนอยู่ที่ระเบียงหน้าโรงเรียน เขามองดูเพื่อน ๆ ทอยยกันมาโรงเรียน บ้างก็เดินคุยกันมาเป็นกลุ่ม บ้างก็ขี่จักรยานมาเป็นแถว ระยะนี้นักเรียนใช้จักรยานเป็นพาหนะมาโรงเรียนมากขึ้น พวกที่เคยใช้รถยนต์ก็เปลี่ยนมาใช้จักรยาน เพราะระยะนี้เป็นระยะวิกฤตกาล น้ำมันซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติเริ่มขาดแคลน พอน้ำมันขาดแคลน ก็กระทบกระเทือน

เศรษฐกิจ ทุกคนจึงต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยความระมัดระวัง ต้องอดออมมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดก็คือต้องช่วยกันประหยัดน้ำมัน โดยใช้แต่น้อยเท่าที่จำเป็น จนกว่าระยะวิกฤตกาลจะผ่านพ้นไป การทำนาที่ผ่านมาปีนี้ชาวนาจึงใช้แรงงานของตนเองและโค กระบือ แทนรถไถเป็นส่วนใหญ่ ใช้ระหัดวิดน้ำจากแรงกังหันลมแทนเครื่องสูบน้ำที่ต้องใช้น้ำมัน

ปรากฏการเห็นเพื่อนนักเรียนลงจากจักรยานแล้วลงไปจอดได้ร่มไม้บ้าง จอดตามร่มเงาของอาคารเรียนบ้าง ครั้นพอสายแสงแดดเปลี่ยนทิศทาง บางคนต้องขออนุญาตครูลงมาย้ายที่จอดใหม่ เพราะถ้าทิ้งรถไว้กลางแดดจัด ๆ ยางอาจจะระเบิดได้ เป็นอยู่เช่นนี้มานานแล้ววันนี้ปรากฏการเกิดความคิดขึ้นมาว่า ถ้ามีที่จอดรถจักรยานสักที่หนึ่งกว้างขวางพอที่จะจอดได้ทุกคัน คงจะเป็นระเบียบเรียบร้อยงามตา คนที่มีจักรยานก็ไม่ต้องคอยเป็นห่วงว่ารถของตนจะถูกแดด และไม่ต้องเสียเวลาลงมาย้ายที่จอดบ่อย ๆ แต่จะได้ที่จอดรถนี้อย่างไร ปรากฏการคิดพลางมองดูเพื่อน ๆ ทั้งชั้นเดียวกันและชั้นต่ำกว่าเล่นสนุกกันอยู่กลางสนาม ส่งเสียงเจี๊วจ้าวฟังไม่ได้ศัพท์

“ดูอะไรเพลินเชียวนะ ปรากฏการ” ปิติทัก พลางเดินเข้าไปยืนใกล้ ๆ

“ดูเพื่อน ๆ เขาเล่นสนุกกัน ปิติไม่ลงไปเล่นฟุตบอลกับเขาหรือ”

“ไม่เอาละ ร้อน เหงื่อออกมากเดี๋ยวเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง”

ทั้งสองยืนอยู่เงียบ ๆ ครูหนึ่ง ปรากฏการจึงชี้ให้ปิติดูรถจักรยานที่จอดไว้ระเกะระกะ

“จักรยานจอดกันเกะกะอย่างนี้ ไม่น่าดูเลยนะปิติ” ปิติพยักหน้า

“มันไม่มีที่จอดนี่ มีร่วมเงาที่ไหนก็จอดกันที่นั่น ฝนตกแดดออก ก็วิ่งเก็บกันจ้ำละห้วน”

“ถ้ามีที่เก็บก็ดีนะ เป็นระเบียบ แล้วก็ปลอดภัยไม่ต้องถูกแดด ถูกฝน”

“นั่นนะซี ทำอย่างไรจึงจะมีล่ะ”

“ช่วยกันคิดซีปิติ ผมยืนคิดอยู่ตั้งนานแล้ว”

“เราควรไปปรึกษาคุณครูดีไหม”

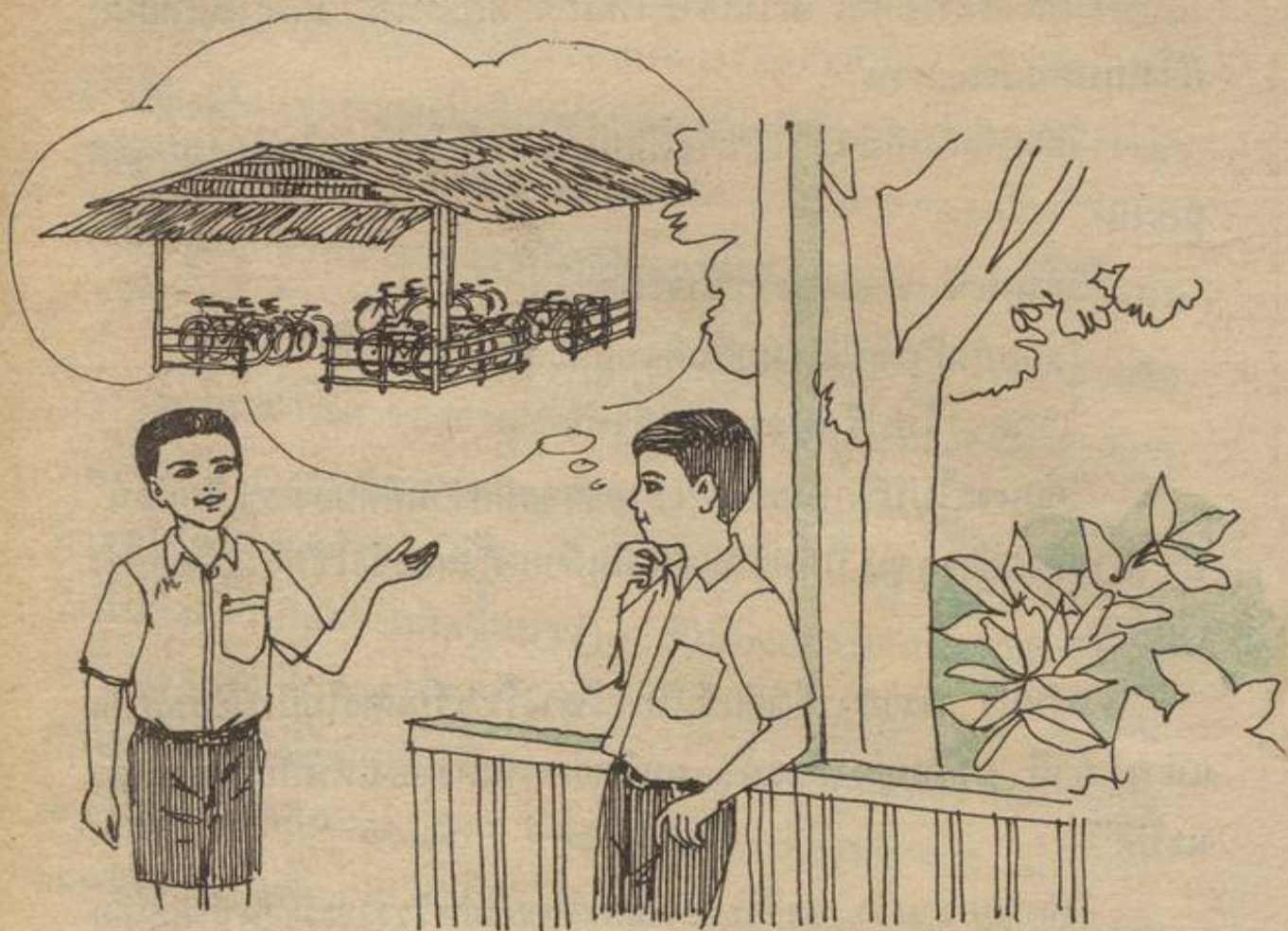
“ก่อนจะไปปรึกษาท่าน เราควรจะมีความคิดของเราเสียก่อน”
 ปรากฏการดังอย่างสุขุม ปิติพยักหน้าเห็นด้วย ทั้งสองจึงใช้ความคิดอย่าง
 เงียบ ๆ

ครูหนึ่ง ปรากฏการจึงเอ่ยขึ้นว่า “ทางโรงเรียนคงไม่มีงบประมาณ
 แน่ ๆ ถ้ามี ครูใหญ่คงทำแล้ว ผมคิดว่าท่านคงมองเห็นปัญหาอยู่แล้ว
 นะปิติ”

“หมายความว่า เราจะต้องคิดทำโดยไม่หวังว่าจะมีเงินช่วยเหลือ
 ไช้ไหม”

ปรากฏการพยักหน้า สีหน้าของเขามีอาการตรึงตรอง

“ถ้าเช่นนั้น เราก็ต้องคิดทำอย่างง่าย ๆ ใช้ชั่วคราวไปก่อนซีนะ”
 ปิติหรือ ปรากฏการพยักหน้าอีก ปิตินึกวาดภาพที่เก็บจักรยานที่สร้าง
 ขึ้นด้วยวัสดุที่หาง่ายโดยไม่ต้องซื้อหา เขานึกถึงเสาของตัวอาคาร อาจจะ
 ทำด้วยไม้ไผ่เพราะไม้ไผ่ในป่าแถบภูเขามีมากไม่ต้องซื้อ นึกถึงหลังคา
 ว่าควรจะใช้อะไรมุง ปิตินึกไปถึงสังกะสี แต่สังกะสีจะต้องซื้อ
 แน่นนอน เขาจึงนึกถึงใบพืชต่าง ๆ ทางมะพร้าวใช้มุงหลังคาได้ ใบตองตึง

ก็ใช้ได้เช่นกัน เขาเคยเห็นกระท่อมของเพชรเมื่อครั้งยังไม่ได้ไปอยู่กับลุง
ของวีระ กระท่อมนั้นมุงด้วยหญ้าคา คิดถึงตรงนี้ ปิติก็ยิ้มออกมา
ได้

“นี่ออกแล้วใช่ไหม” ปราการถามยิ้ม ๆ “ผมก็นึกออกพอดี”

“ปราการคิดว่าอย่างไร จะเหมือนของผมไหม” ปิติพูด

“ผมคิดว่า วัสดุที่หาง่ายไม่ต้องซื้อ ก็มีไม้ไผ่ ใช้ทำเสา
หลังคามุงด้วยหญ้าคา ดีไหม”

“ตรงกันทีเดียว” ปิติอุทาน “ที่แรกคิดว่าจะใช้ทางมะพร้าว
มุงหลังคา”

“ทางมะพร้าวใช้ไม่ทน หมายความว่า มุงถี่ ๆ แล้วใช้ได้ทน”
ปราการพูด

“ตกลง เราจะใช้ไม้ไผ่กับหญ้าคา” ปิติพูดอย่างหนักแน่น จาก
นั้นพอเวลาว่าง ปราการกับปิตีก็ช่วยกันเขียนแผนผังที่เก็บจักรยาน
อย่างคร่าว ๆ เมื่อตกลงกันได้เรียบร้อยแล้ว ทั้งสองจึงไปปรึกษารือ
กับหัวหน้าชั้นอื่น ๆ ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการนักเรียนด้วยกัน ทุกคน
ต่างเห็นชอบและยินดีให้ความร่วมมือเต็มที่

“ถ้าเช่นนั้น ผมจะไปเรียนเสนอความคิดนี้ต่อครูใหญ่” ปราการ
พูด แล้วเขารีบเข้าไปพบครูใหญ่ ครูใหญ่ฟังข้อเสนอและความคิดเห็น
ของประธานนักเรียนแล้วก็สนับสนุนด้วยความยินดี พลังปรารถนา
ว่า เรื่องการทำที่จอดรถจักรยานนี้ตนคิดมานานแล้ว แต่มีงานอื่นที่เร่งด่วน
และจำเป็นมากกว่าจึงทำให้ลืมไป ถ้านักเรียนคิดจะช่วยกันทำก็เป็น
การดี ทางโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แล้วให้ปราการไป
ปรึกษารือกับครูฝ่ายการงาน

ระหว่างที่ปราการกับครูฝ่ายการงานกำลังปรึกษารือกันเรื่อง
สถานที่ที่จะสร้างโรงจอดรถจักรยาน จำนวนไม้ไผ่และดับหญ้าคา
ปิตีกับเพื่อน ๆ ก็ช่วยกันเขียนคำเชิญชวนขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้น
อื่น ๆ บ้างก็เขียนเป็นภาพตลก เช่น รถจักรยานยื่นร้องไห้บ้าง กำลัง

เหวี่ยงไพลหยดย่อยบ้าง และกำลังเปียกฝนจนโชกก็มี แล้วเขียนข้อความข้างล่างเป็นเชิงวิงวอนให้สงสารต่าง ๆ นานา เช่น

“พี่จำช่วยน้องที่ ร้อนล้นดียางแทบระเบิด”

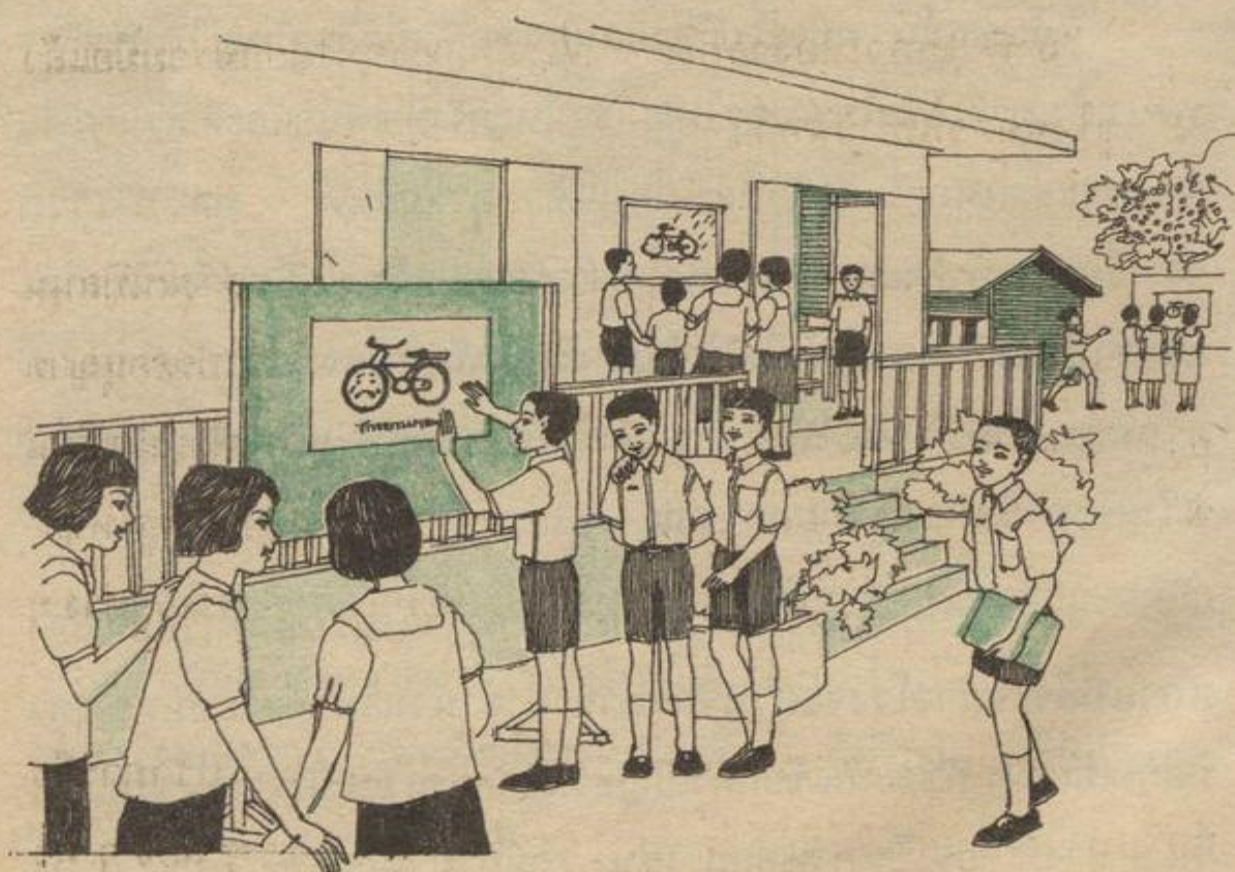
“สีกะเทาะ เหล็กก็เปราะ เหมาะแล้วหรือ”

“หนูตากฝนจนเป็นหวัดแล้วฮะ”

“สร้างที่จอดมีหลังคา ให้พวกเราได้อาศัยเถิด”

“อยากใช้รถได้นาน ๆ ให้ไปพบประธานนักเรียน”

ฯลฯ

เมื่อเขียนเสร็จแล้ว จึงนำไปติดไว้ในที่ต่าง ๆ ไม่ช้านักเรียนที่มีรถจักรยานส่วนใหญ่ก็ไปแจ้งความประสงค์ว่าจะให้ความร่วมมือที่ประธานนักเรียน พวกที่เหลือกก็เกียจงอนไม่ยอมร่วมมือด้วยความเห็นแก่ตัว เพราะคิดว่าเมื่อคนอื่น ๆ ทำเสร็จแล้วตนก็พลอยได้จอดรถของตนด้วย ไม่จำเป็นต้องช่วยทำให้เหนื่อยแรง ส่วนพวกที่ไม่ใช้รถจักรยานก็เมินเฉย เพราะตนไม่ได้รับประโยชน์จากที่จอดรถจักรยานเลย ต่างฝ่ายต่างอภิปรายโต้เถียงกัน เหตุการณ์ทั้งหมดนี้เป็นไปในเวลาที่ไม่มีการเรียน เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ตอนพักกลางวัน และตอนเลิกเรียนแล้ว

“มานี เธอจะต้องออกโรงเกลี้ยกล่อมพวกที่ไม่ยอมร่วมมือแล้วละ” ชูใจพูดตอนเช้าวันหนึ่ง

หลังจากที่ริเริ่มคิดเรื่องนี้ขึ้นมาสามวัน เพื่อนในชั้นต่างสนับสนุน เพราะรู้ว่ามานีมีวิธีพูดให้คนเข้าใจและคล้อยตามได้ มานีจึงไปขออนุญาตครูใหญ่แสดงความคิดเห็นในการสร้างที่จอดรถจักรยานให้เพื่อนนักเรียนฟังในโรงอาหาร หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ครูใหญ่ก็อนุญาต โดยให้ครูทำหน้าที่เวรประจำวันไปคอยสังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ

เมื่อทุกคนรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ปราการจึงลุกขึ้นประกาศอย่างไม่มีพิธีรีตองว่า “ขอเชิญชวนเพื่อน ๆ น้อง ๆ ฟัง

คุณมานี่ รักเผ่าไทย รองประธานนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างที่จอดรถจักรยานสักประเดี้ยวเดียวนะครับ เชิญครับ คุณมานี่”

มานี่ก้าวออกไปยืนตรงช่องทางเดินตรงกลาง แล้วพูดด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ใช้น้ำเสียงดังพอได้ยินกันทั่ว มีเสียงพิมพ์ซ้ำซบซิบของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย หลายคนลุกออกไปจากโรงอาหาร แต่มานี่ทำเป็นไม่สนใจ เธอพูดซ้ำ ๆ ว่า

“เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ค่ะ ตัวฉันเอง และเพื่อนที่นั่งอยู่ในนี้หลายคนไม่ได้ใช้จักรยาน แต่เราก็มินดีให้ความร่วมมือค่ะ เพราะเราคิดว่าเป็นการแสดงพลังความสามัคคีของนักเรียนในโรงเรียนของเรา สิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเราร่วมมือ ใครได้รู้ได้เห็น ก็จะมีแต่ความชื่นชมว่านักเรียนโรงเรียนนี้มีความร่วมมือร่วมใจกัน เสียสละเพื่อส่วนรวมโดยไม่มัวคิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนฝ่ายเดียว เช่นนี้เราก็จะมีแต่ความภูมิใจ เมื่อที่จอดรถจักรยานเสร็จเรียบร้อย เราก็จะพูดได้อย่างภาคภูมิใจว่า นี่ก็ฝีมือของฉันเหมือนกัน หรือนี้ฉันก็ได้ช่วยเหมือนกัน ที่จอดรถจักรยานนี้ คุณครูฝ่ายการงานได้ออกแบบไว้อย่างดี มีประโยชน์ใช้สอยหลายอย่าง ถ้าไม่จอดรถจักรยาน เราก็อาจจะใช้เป็นที่เล่นกีฬาในร่ม ครูใหญ่อาจจะให้โต๊ะปิงปองตั้งไว้ในที่จอดรถนี้ก็ได้อะไร ขณนี้คุณพ่อคุณแม่ของพวกเราบางคนไม่ได้ซื้อจักรยานให้เราใช้ เพราะท่านคิดว่าที่โรงเรียนไม่มีที่จอดรถ ไปจอดทิ้งไว้กลางแดดกลางฝน รถจักรยานก็

ใช้ไม่ได้นาน ท่านจึงยังไม่ซื้อให้ ถ้าท่านทราบว่ พวกเรามีที่จอดรถจักรยาน
 อย่างดีเช่นนี้ ท่านอาจจะซื้อให้เราก็ได้” พูดถึงตรงนี้ ผู้ฟังหัวเราะ
 และปรบมือกราวแสดงความพึงพอใจ มานียิ้มพลางพูดว่า “นี่แสดงว่า
 ทุกคนเห็นด้วยใช่ไหมคะ เราขอความร่วมมือร่วมใจตามกำลังความ
 สามารถนะคะ ไม่ได้บังคับ ไม่ต้องเสียเงิน เพียงแต่เราขอให้เพื่อน ๆ ที่
 แข็งแรงไปช่วยคุณครูและการโรงตัดไม้ไผ่ เกี่ยวหญ้าคาในวันหยุดเสาร์
 อาทิตย์ จากนั้นคุณครูจะสอนวิธีจักตอกกรองหญ้าคาทำเป็นตับในกิจกรรม
 การเรียนกลุ่มการทำงาน เมื่อเราทำอุปกรณ์เหล่านี้พร้อมแล้ว คุณครูก็จะ
 ช่วยเราสร้างที่จอดรถจักรยาน เห็นไหมคะ ไม่มีอะไรลำบากเลย
 ฉันว่าจะสนุกดีเสียด้วยซ้ำไป ตกลงช่วยกันนะคะ ขอเพียงคำว่าจะร่วม
 มือ พวกเราก็ชื่นใจแล้วค่ะ” พอมานีพูดจบคำ ผู้ฟังก็ปรบมือและร้องตะโกน
 ดังลั่นว่า “เราจะร่วมมือ!” “ฉันจะช่วย!” มานีโค้งแสดงความ
 ขอบคุณแล้วกลับไปนั่งตามเดิม

จากนั้นปรากฏการก็ขอร้องให้แบ่งงานกันเป็นพวก ไปตัดไม้และ
 เกี่ยวหญ้าคา นักเรียนที่ตัวเล็ก ๆ ปรากฏยังไม่ให้ช่วยทำงาน เพียงแต่
 ให้ขอยืมเครื่องมือจากผู้ปกครอง เช่น มีด เคียว เสียม ฯลฯ มาใช้ในการนี้
 และปรากฏให้เพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่งทำบัญชีรับของเหล่านี้ไว้

ข่าวนี้แพร่สะพัดออกไปถึงผู้ปกครองนักเรียน บางคนสนับสนุน
 เต็มที่เพราะเป็นการฝึกฝนให้ลูกหลานของตนรู้จักทำงาน รู้จักแก้
 ปัญหา และรู้จักช่วยตนเอง ผู้ปกครองหลายคนจะไปช่วยทำด้วย แต่

บางคนไม่พอใจหาว่าลูกหลานตนถูกเพื่อนนักเรียนด้วยกันข่มเหงให้ทำงาน จึงขัดขวางไม่ให้ไปช่วย บางคนเมื่อลูกหลานชี้แจงเหตุผลให้ฟังก็เข้าใจ ยอมละความคิดเดิมและอนุญาตให้เข้าร่วมมือกับเพื่อน ๆ พวกนักเรียนที่เรียนสำเร็จไปแล้วรู้ข่าวเข้าก็พากันมาปวารณาตนให้ความช่วยเหลือไว้หลายคน

พอถึงวันเสาร์ที่จะไปตัดไม้ไผ่ ปรากฏการนัดให้ทุกคนที่รับหน้าที่นี้ไปพบกันที่เชิงเขาเวลา ๐๗.๓๐ น. เพื่อจะได้เริ่มงานแต่เช้าในขณะที่อากาศยังไม่ร้อน เขาให้ทุกคนเตรียมน้ำใส่กระติก และเตรียม

อาหารกลางวันไปรับประทานด้วย งานนี้ดูเหมือนจะเป็นงานที่พวกนักเรียนช่วยกันคิดและดำเนินงานเองตามลำพัง แต่ความจริงแล้ว เหตุการณ์ทั้งหมดนี้อยู่ในสายตาของครูใหญ่และบรรดาครูทุกคนในโรงเรียน เพียงแต่ไม่ได้แสดงตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง ปล่อยให้ประธานนักเรียนกับคณะของเขาดำเนินงานเองโดยตลอด มีผู้ใหญ่ที่เข้าไปร่วมมือนิดหน่อยเพียงครูการงานและภารโรงเท่านั้น เมื่อถึงวันกำหนดนัด ครูใหญ่จัดเตรียมน้ำดื่มและอาหารมาสำรองไว้ให้ ทั้งจัดยาและเครื่องปฐมพยาบาลไว้เผื่อเกิดอุบัติเหตุ ให้ครูผู้ชายไปคอยสังเกตการณ์อยู่ใกล้ ๆ

ระหว่างที่พวกนักเรียน ครูการงานและภารโรงตัดไม้ไผ่กันอยู่นั้น ผู้ปกครองหลายคนก็มาคอยดูอยู่ บางคนเข้าไปช่วยลูกหลาน

ของตนตัด และลากลงมาไว้ที่เชิงเขา แต่ผู้ปกครองบางคนบอกว่าปล่อยให้เด็ก ๆ ทำเอง จะคอยช่วยเหลือเมื่อเขาทำไม่ได้ เพราะต้องการให้เด็ก ๆ รู้จักทำงาน นักเรียนที่มาตัดไม้ไผ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ และส่วนใหญ่เคยผจญกับงานเช่นนี้มาแล้ว พวกเด็ก ๆ ทำงานด้วยความสนุกสนาน บ้างก็ร้องเพลง บ้างก็เล่าเรื่องตลกขบขันหรือนิทานสู่กันฟัง บ้างก็ไปหาของขบเคี้ยวและน้ำดื่มมาแจกเพื่อน ๆ อุบัติเหตุมีบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น หนามเกี่ยว หนามตำ พอถึงเวลาเที่ยงก็หยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน ลุงของวีระนำผลไม้มาเลี้ยงพวกเด็ก ๆ ด้วย วีระเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการลากไม้ไผ่ลงมาไว้เชิงเขา เขาถูกหนามเกี่ยวเลือดไหลซึม ๆ อยู่หลายแห่ง

“ปรากฏ ไม้ไผ่จวนจะครบจำนวนแล้ว นัดให้รถมาขนตอนไหนล่ะ” วีระถาม ปรากฏตกใจจนหน้าซีด เพราะเขาสัมรู้เรื่องการขนไม้ไผ่ไปที่โรงเรียนเสียสนิท ดูเหมือนทุกคนก็มองข้ามเรื่องนี้ไปหมด

“ฉันจะให้วัวของฉันลากไปให้” เสียงหนึ่งดังขึ้นใกล้ ๆ วัฒนานั่นเอง เขาปล่อยให้วัวกินหญ้าอยู่เชิงเขา แล้วขึ้นมาดูพวกนักเรียนตัดไม้ พอเห็นวีระ ปิติ เพชร และสมคิดเขาก็จำได้ จึงเข้าช่วยลากไม้ไผ่โดยไม่ให้ใครรู้ เพราะขนาดตัวของเขาไล่เลี่ยกับพวกนักเรียนและเป็นการทำงานที่ซุกมุ่นในที่รก ๆ จึงไม่มีใครสังเกตว่าเขาเป็นคนแปลกหน้า

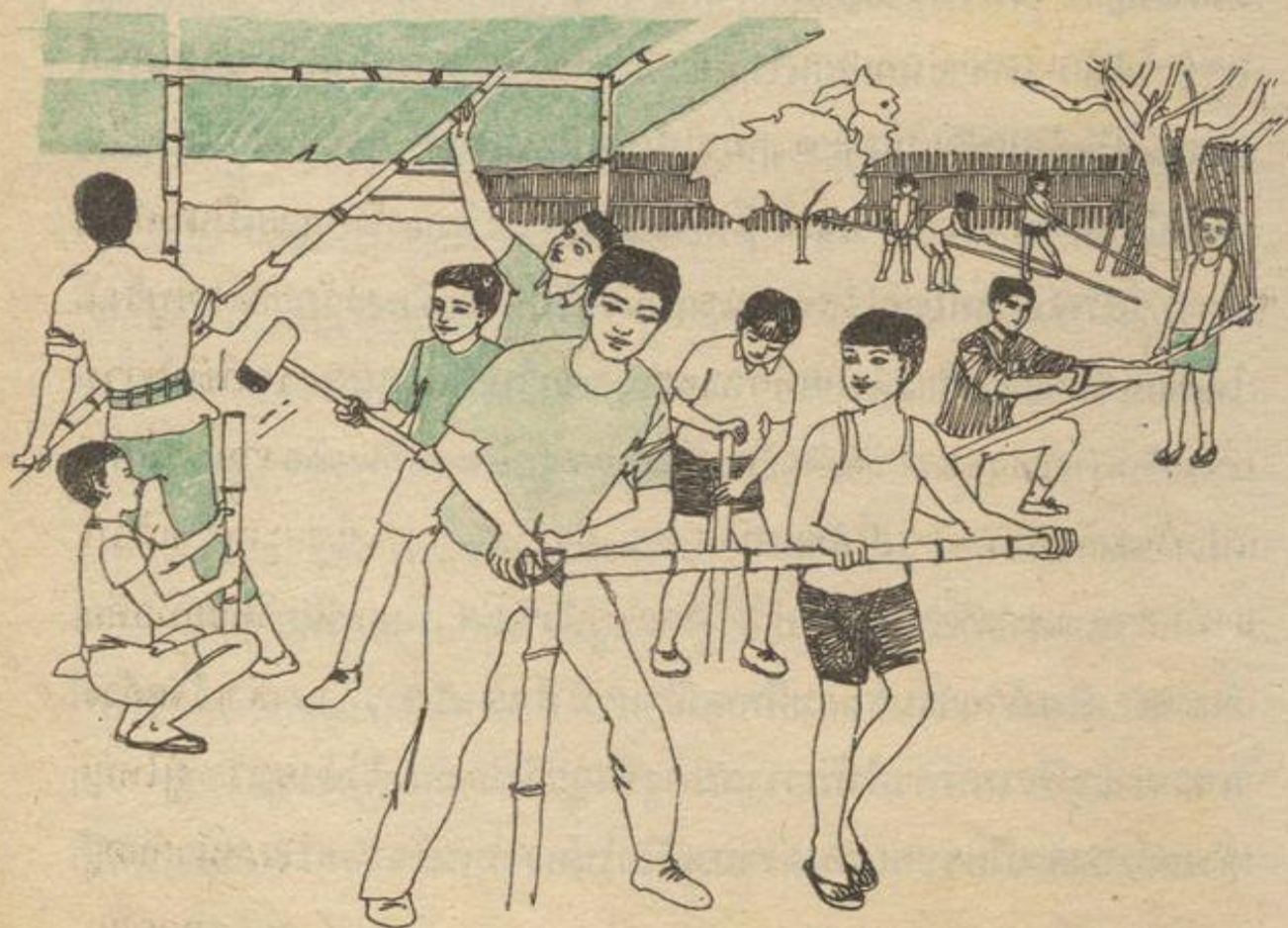
วีระมองเห็นวัฒนา ก็ร้องขึ้นด้วยความดีใจ “วัฒนา นี่เอง มาอยู่ที่นี้ตั้งแต่เมื่อไร นี่เธอช่วยพวกเราทำงานด้วยใช่ไหม ฉันเห็นรอยหนามเกี่ยวที่แก้มของเธอ”

วัฒนายัมพลางพยักหน้า “ฉันจะช่วยมัดไม้ไผ่ให้วัวลากไปไว้ที่โรงเรียน” ว่าแล้วเขาก็คว้ามีด ขวนปิติ เพชร สมคิดและคนอื่น ๆ อีก ๔-๕ คนไปช่วยกันตัดเถาววัลย์ พวกผู้ใหญ่ช่วยมัดไม้ไผ่ให้แน่น ทำตะเหมให้วัวลาก นักเรียนกลุ่มหนึ่งจูงวัวลากตะเหมทยอยขนไปไว้ที่โรงเรียน พอเวลาบ่ายสามโมงเศษ ๆ งานก็สำเร็จเรียบร้อย ได้ไม้ไผ่ครบตามจำนวนที่ต้องการ

วันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันอาทิตย์ ปราการก็นำพวกนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งไปตัดหญ้าคา มีผู้ปกครองนักเรียนหลายคนไปสอนวิธีใช้เคียวเกี่ยวหญ้าคาให้ เพราะถ้าเกี่ยวไม่เป็นหญ้าคาจะบาดมือ การเกี่ยวหญ้าคาทำได้ช้า เพราะนักเรียนไม่มีความชำนาญ พวกผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนเก่าจึงต้องช่วยเกี่ยวให้เป็นส่วนใหญ่ คราวนี้ผู้ปกครองคนหนึ่งให้เกวียนมาบรรทุกหญ้าคาไปไว้ที่โรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนบางคนเป็นเถ้าแก่ใหญ่ร่ำรวยมากบ่นว่าไม่น่าจะต้องลำบาก เขายินดีให้สังกะสีและจ้างช่างทำให้เสร็จ แต่เมื่อเขาไปเห็นลูกชายของเขาทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างขยันขันแข็งและสนุกสนานก็พอใจ เขาจึงจ้างคนงานมาช่วยทำงานนี้ด้วย

ระหว่างที่พวกนักเรียนทำงานอยู่ทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์ นายอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกษตรอำเภอ และครูใหญ่ ผลัดกันมาคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ ด้วยความห่วงใยระคนกับความภูมิใจในความตั้งใจ และความสามัคคีของพวกเด็ก ๆ

ในเวลาสองสัปดาห์วัสดุต่าง ๆ ที่จะสร้างที่จอดรถจักรยานก็แล้วเสร็จ มีหญ้าคาตากแห้งทำเป็นตับ และไม้ไผ่ทำเสาทำโครงหลังคา ซึ่งเจาะรูไว้เรียบร้อย วันเสาร์และวันอาทิตย์ในสัปดาห์ต่อมาครูการงานและภารโรงก็นำนักเรียนสร้างที่จอดรถจักรยาน ดังนั้นในเวลาหนึ่งเดือนตั้งแต่ปรากการและปิตติคดีเริ่ม ที่จอดรถจักรยานก็สำเร็จเรียบร้อย ถ้าแก่โรงทำน้ำแข็งบริจาคไม้ที่กั้นช่องจอดรถจักรยานแต่ละคันเพื่อความ เป็นระเบียบและสวยงาม ผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งช่วยกันซื้อโต๊ะ

ปิงปองให้ชุดหนึ่ง ตั้งไว้ตรงที่ว่างเพื่อให้นักเรียนเล่น นักเรียนทุกคน
ดีใจและภูมิใจมาก แม้แต่พวกที่มีความเห็นขัดแย้งและพวกที่เห็นแก่ตัว
ไม่ยอมร่วมมือร่วมใจก็พลอยยินดี แต่ละคนก็เสียใจที่ตนไม่ได้มีส่วน
ร่วมด้วย และตั้งใจจะละความเห็นแก่ตัวและทริฐที่เคยมีเสียโดยสิ้นเชิง

เข้าวันหนึ่ง หลังจากเชิญธงขึ้นสู่ยอดเสาและสวดมนต์แล้ว ครู
ใหญ่ก็ปราศรัยกับนักเรียนว่า

“ครูขอแสดงความยินดีกับนักเรียนทุกคนที่ได้ช่วยกันคิดและ
ช่วยกันทำที่จอตระกัจกรยานจนสำเร็จเรียบร้อย ครูทุกคนมีความ
ภูมิใจในนักเรียนเป็นอันมาก เพราะได้เห็นความคิดอันเป็นประโยชน์
ความตั้งใจอันแน่วแน่และความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจจนงานสำเร็จ
เรียบร้อยด้วยดี งานชิ้นนี้เป็นนิมิตอันดีว่านักเรียนทั้งหลายเป็นบุคคล
ที่จะเป็นกำลังสำคัญของสังคมและของชาติบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์
เริ่มต้นด้วยการรู้จักช่วยกันคิดหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวาง
ความผาสุกของตนและสังคม จากนั้นก็รู้จักวางแผนทำงานร่วมกัน
แบ่งปันหน้าที่รับผิดชอบตามกำลังความสามารถของแต่ละคน แล้วก็
ลงมือทำงานตามที่ตกลงกันไว้ ด้วยความตั้งใจ อุดหนุน ไม่ย่อท้อต่อ
ความยากลำบากและความเหน็ดเหนื่อย ไม่เกียจ慵 จนงานสำเร็จลุล่วง
ไปตามเป้าหมาย ขอให้พวกเธอทั้งหลายรับทราบไว้ด้วยว่า ผู้ใหญ่
ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองของเธอ ครูบาอาจารย์ที่ยืนพร้อมหน้ากันอยู่
ณ ที่นี้ ประชาชนในชุมชนแห่งนี้ ข้าราชการในอำเภอนี้ ตลอดจน

บุคคลทั่วไปที่ได้รับทราบความสามารถของพวกเธอ ย่อมเกิดความรู้สึกปีติปราโมทย์และภูมิใจในพวกเธอเป็นอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่ทั้งหลายนั้น นับวันแต่จะร่วงโรย ลับหายไปจากโลก ผู้เกิดมาภายหลังย่อมต้องรับช่วงภารกิจต่าง ๆ ไปจนถึงความเป็นชาติบ้านเมืองสืบต่อกันไป เมื่อได้เห็นเด็กรุ่นหลังมีความคิดและน้ำจิตน้ำใจเช่นนี้ ผู้ใหญ่ก็มีความสุข มีความหวังว่าชาติไทยของเรา จะมีแต่ความเจริญวัฒนาถาวรชั่วกาลปาวสาน ในนามของครูทั้งโรงเรียน ครูขอขอบใจที่เธอเป็นกระจกส่องให้พวกครูเห็นผลของความรักและความตั้งใจที่ได้พยายามสั่งสอนอบรมพวกเธอให้เป็นคนดีเสมอมา และขออวยพรให้พวกเธอทุกคนคิดและกระทำ ความดีเป็นผลสำเร็จเช่นนี้ทุกครั้งไป ขอให้มีความสุข สวัสดิ์ทุกคน”

เสียงปรบมือดังกึกก้อง หัวใจทุกดวงอึมเิบด้วยความสุข ความภูมิใจ ต่างตั้งใจไว้แน่วแน่ว่าความสำเร็จครั้งนี้เป็นก้าวแรกที่จะส่งผลให้พวกเขาได้รับความสำเร็จในครั้งต่อไป

แบบฝึก

- ภาษาไทยสร้างคำใหม่ด้วยการเพิ่มคำข้างหน้าหรือข้างท้าย ทำให้ความหมายของคำกว้างขึ้น หรือเปลี่ยนไปจากเดิม และบางคำก็โพเราะนุ่มนวลขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

- เพิ่มคำข้างท้ายช่วยให้ความหมายของคำหน้าชัดเจนยิ่งขึ้น

เช่น

รถ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์
 กระติก กระติกน้ำ กระติกน้ำแข็ง
 ไม้ ไม้ไฟ ไม้ไฟป่า

๒. เพิ่มคำข้างท้าย เพื่อให้ไพเราะนุ่มนวล ไม่ห้วน และเน้น
 ความหมายของคำหน้า เช่น

อด	- อดอยาก	ใช้	- ใช้สอย
เปียก	- เปียกปอน	เกียะ	- เกียะงอน
ลูก	- ลูกหลาน	ปรึกษา	- ปรึกษารื้อ

๓. เพิ่มคำข้างหน้า เพื่อเน้นความหมายของคำหลัง

ทิ้ง	- ละทิ้ง	ดำ	- ทิ่มดำ
โต	- เติบโต	แผล	- บาดแผล
โก่ง	- งอโก่ง	ช้อน	- ชุกช้อน

๒. ในภาษาไทยมีลักษณะนิยมพูดเพิ่มคำให้สัมผัสคล้องจอง
 เกิดความไพเราะทางเสียง ทั้งยังมีความหมายเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

เธอควรเคารพครู

เธอควรเคารพนบนอบครูบาอาจารย์

ปรากฏการรื้อกับปิติเรื่องสร้างโรงรถ

ปรากการปรึกษาหารือกับปิตีเรื่องสร้างโรงรถ

เขาคงใจจนขวัญหนี

เขาคงใจจนขวัญหนีดีฝ่อ

ดวงแก้วเป็นคนละเอียด

ดวงแก้วเป็นคนละเอียดลออ

เด็ก ๆ ร่วมใจกันทำงาน

เด็ก ๆ ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

๓. ภาษาไทยมีเสียงสระ พยัญชนะ และยังมีเสียงสูงต่ำของวรรณยุกต์ ด้วย เมื่อต้องการจะพูดให้คล้องจองกันก็ทำได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

ยายเห็นฉันทำถังกบู้บี้ ก็เลยบ่นอ้อ เพราะยายเป็นคนจู้จี้

เขาเป็นคนขุ่มขำ และยังทำงานช่างขุ่มงำม เมื่อเห็นคน แต่งตัวรุ่มร่าม เดินบุ่มบ่าม เข้ามายุ่มย่ำมในบ้าน เขาจึง ตกใจมาก

แม่บ่นอุบอิบ ว่าลูกแอบจูบจิบ ไปกินของจูบจิบ เลยคัน ยุบยิบไปทั้งตัว

เขารู้สึกท้อแท้ เมื่อเห็นหลาน ๆ งอแง ในที่จอแจเช่นนี้

๔. การสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำ ๒-๓ คำ มารวมเป็นคำเดียวกัน ทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายเพิ่มจากคำเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

ประวัติ + ศาสตร์ - ประวัติศาสตร์ (ประ - หวัด - ตี - สาด)

เอก + ลักษณะ - เอกลักษณ์ (เอก - กะ - ลัก)

เยาว + ชน - เยาวชน (เยา - วะ - ชน)

อิสระ + ภาพ - อิสรภาพ (อิติ - สะ - หระ - พาบ)

ชีวะ + ประวัติ - ชีวประวัติ (ชี - วะ - ประ - หวัด)

๕. การนำคำรูปเดียวกัน ความหมายเดียวกัน มารวมเป็นคำใหม่เพื่อเรียกของสิ่งเดียวกันนั้น แต่ละท้องถิ่นมีวิธีไม่เหมือนกัน หรือมีฉะนั้นก็ใช้คำต่างกันไปเลย จึงต้องมีภาษาไทยกลางเพื่อติดต่อสื่อความหมายได้ตรงกันทุกภาค

ฝึกอ่านและสังเกต

ภาษาที่ใช้พูดในบางท้องถิ่น	ภาษาไทยกลาง
มานี้จะกินตำส้ม	มานี้จะกินส้มตำ
ฉันทำได้ไม่หอรอก	ฉันทำไม่ได้หอรอก
มอ ควน ม่อน	เนิน
ชมพู่ หมากสีดา	ฝรั่ง

๖. การพูดและการเขียนต้องใช้ให้ถูกต้องตามสำนวนไทย

ฝึกอ่านและสังเกต

สำนวนที่ไม่ควรใช้	สำนวนที่ควรใช้
ปรากฏการถูกเลือกเป็น	ปรากฏการได้รับเลือกเป็น
ประธานนักเรียน	ประธานนักเรียน

เรื่องระบำดอกฝิ่น แต่งโดย

นักเรียนชั้น ป. ๖ แต่ง

นักเรียนชั้น ป. ๖

เรื่องระบำดอกฝิ่น

ตำรวจทำการจับผู้ร้าย

ตำรวจจับผู้ร้าย

๗. การใช้คำในประโยค ต้องใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย โอกาส และเรื่องราว

ฝึกอ่านและสังเกต

รถจักรยานไม่ควรถูกจอดทิ้งไว้ตากฝน

ควรแก้เป็น ไม่ควรจอดรถจักรยานทิ้งไว้ตากฝน

ความคิดเห็นในการสร้างโรงเก็บรถจักรยานได้รับความเห็นชอบจากเพื่อน ๆ ด้วยดี

ควรแก้เป็น เพื่อน ๆ เห็นชอบในการสร้างโรงจอดรถจักรยาน

เรามาโต้เถียงกันก่อนจึงลงมือทำโรงรถ

ควรแก้เป็น เรามาอภิปรายกันก่อนที่จะลงมือสร้างโรงรถ

มานีใส่เสื้อสีฟ้า ชูใจใส่รองเท้าสีดำ

ควรแก้เป็น มานีสวมเสื้อสีฟ้า ชูใจสวมรองเท้าสีดำ

เราควรใช้เงินอย่างอดออมเพราะเป็นของหายาก

ควรแก้เป็น เราควรใช้เงินอย่างประหยัดเพราะเป็นของหายาก

ครูใหญ่ห้ามนักเรียนไม่ให้เข้าไปในป่าลึก

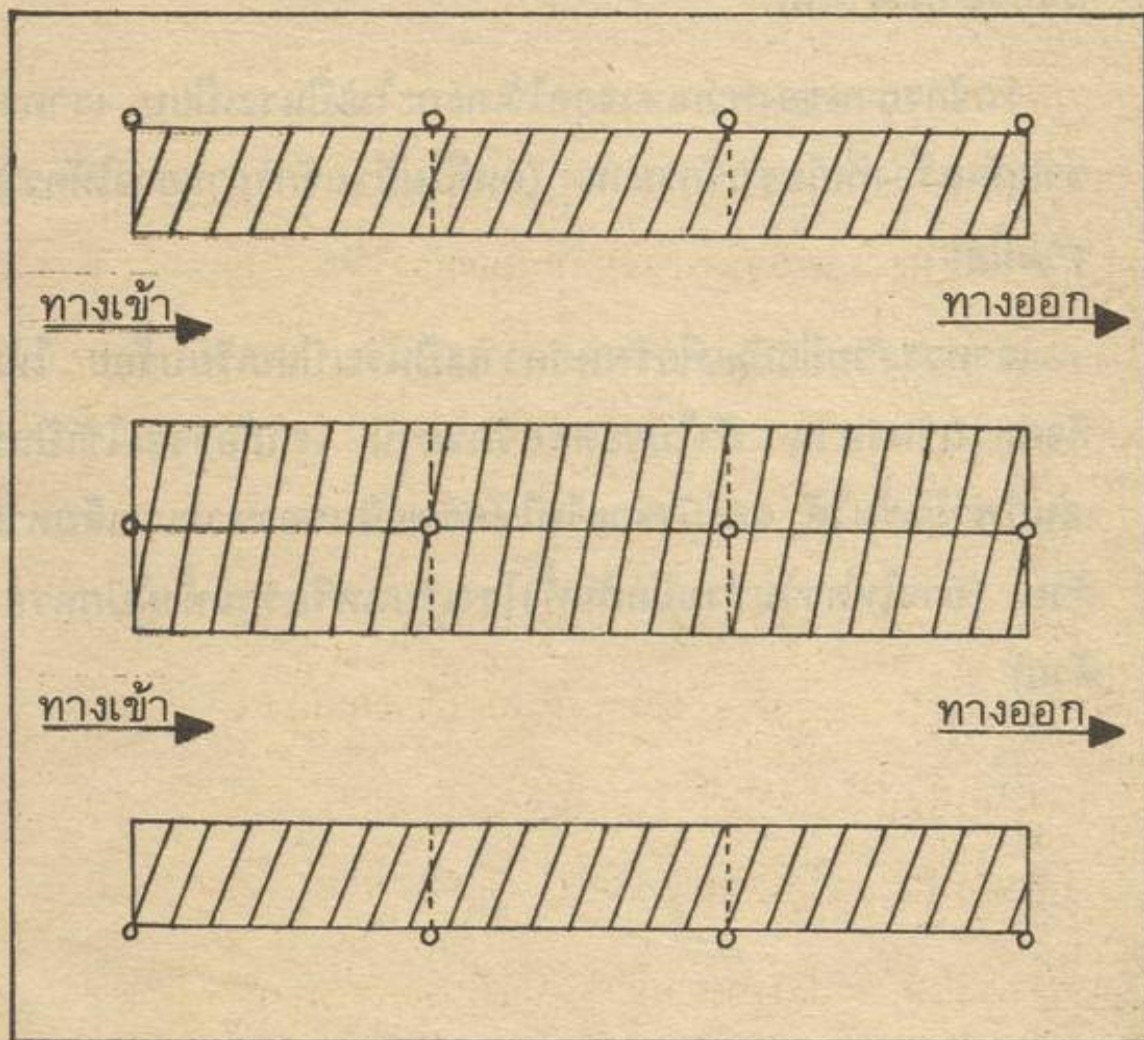
ควรแก้เป็น ครูใหญ่ห้ามนักเรียนเข้าไปในป่าลึก

ปิดกรอกน้ำใส่กระติกมากขึ้นระหว่างทำงาน

ควรแก้เป็น ปิดกรอกน้ำใส่กระติกมาดื่มระหว่างทำงาน

๘. อ่านแผนผัง

แผนผังการสร้างโรงจอดรถจักรยาน

○ หมายถึงหลุมที่จะขุดเสา

○—○ ระยะห่างระหว่างหลุม ๑.๕ เมตร

—▶ ทางเข้าและทางออก

๕. การพูดชักจูงใจ การประกาศ เชื้อเชิญ ให้ความร่วมมือ ต้องเลือก
ใช้น้ำเสียง ใช้คำให้ถูกต้อง จึงจะได้รับความร่วมมือด้วยดี

รถจักรยานของเราทั้งไว้ตากฝน สีจะกะเทาะ เราควรร่วมมือ
กันสร้างโรงจอดรถจักรยาน (คนที่ให้ความร่วมมือจะเป็นคนที่
มีจักรยานเท่านั้น)

รถจักรยานของพวกเราจอดไว้กะกะไม่เป็นระเบียบ เราควร
ช่วยกันสร้างที่เก็บรถจักรยาน (คนที่ไม่มีรถจักรยานอาจให้ความ
ร่วมมือ)

เราควรร่วมมือกันเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้มี
ที่จอดรถจักรยาน ถ้าไม่จอดรถจักรยาน เราก็อาจจะใช้เป็น
ที่เล่นกีฬาในร่มได้ และยังช่วยไม่ให้ทรัพย์สินของพวกเราเสียหาย
ด้วย (อาจให้ความร่วมมือกันทั้งโรงเรียนหรือรวมทั้งผู้ปกครอง
ด้วย)

บทที่ ๑๘

แม่จ๋า

พอสิ้นเสียงสัญญาณบอกเวลาเลิกเรียน เสียงต่าง ๆ ก็ดังขึ้น เป็นปรกติทุกวัน มีเสียงท่งสูตรคูณบ้าง เสียงท่งคำประพันธ์บ้าง พังสับสนแข่งแซ่สลับกับเสียงโครมครามของโต๊ะเก้าอี้ที่ถูกยกขึ้นซ้อนกันเพื่อทำความสะอาดห้องเรียน ถึงแม้หัวหน้าชั้นแต่ละชั้นจะคอยดูแลให้มีความระมัดระวัง แต่ความคึกคะนองตามประสาเด็กก็มักจะมองเห็นความสับสนวุ่นวายและเสียงอึกทึกเป็นเรื่องสนุกสนาน ต่อเมื่อขาเก้าอี้หัก หรือโต๊ะเป็นรอยขีดข่วนหมดสวยจึงได้คิด

เพชรเก็บเครื่องเรียนใส่กระเป๋าเสร็จ ก็รีบไปบอกให้น้องชาย
 ของเขาคือหมึกกับมอมและน้องสาวคนรองสุดท้องซึ่งเรียนอยู่ชั้น ป. ๓
 ป. ๒ และ ป. ๑ ตามลำดับ ให้กลับบ้านก่อน แล้ววิ่งต๋อไปยังห้อง
 เรียนชั้น ป. ๖/๑ ปิติถือกระเป๋าหนังสือกำลังจะกลับบ้านกับเพื่อน ๆ

“ปิติ เธอจะรีบกลับบ้านหรือเปล่า ไปเป็นเพื่อนฉันหน่อยได้ไหม
 ฉันจะไปที่ร้านของจันทร์” เพชรชวน ปิติจึงบอกว่า “ไปสิ ฉันไม่
 รีบร้อนอะไร นั่นจันทร์ยังไม่กลับบ้าน ไปพร้อมกับเขาก็ได้ ชวน
 มานี ชูใจไปด้วยสิ” เพชรเข้าไปชวนจันทร์ มานี และชูใจ ซึ่งกำลัง
 คอยกันพลาจเก็บเครื่องเรียนพลาจอยู่ในห้องเรียน ทั้งสามคนจึงรีบเก็บ
 เครื่องเรียน ดวงแก้วอยากไปด้วย แต่ป้าของดวงแก้วเป็นคนเข้มงวด
 มาก ถ้าดวงแก้วกลับบ้านผิดเวลาครึ่งใดก็จะอารมณ์เสียและไล่เบียด
 เอาทุกครั้ง ดวงแก้วไม่อยากจะใจป้า จึงไม่ไปกับเพื่อน ๆ

“เธออยากจะไปที่ร้านของฉันทำไมจ๊ะ เพชร” จันทร์ถาม ขณะที่
 เดินไปด้วยกัน

“ฉันจะไปซื้อตะกร้าหาของป่าให้แม่จ๊ะ ใบเก่าพังไปแล้ว” เพชร
 ตอบ พลาจถอนใจและพูดต่อไปว่า “ที่จริงฉันไม่อยากให้แม่ทำงานเลย
 ตั้งแต่หายป่วยคราวนั้นแม่ก็ไม่แข็งแรง ออด ๆ แอด ๆ เรื่อยมา แต่แม่
 ก็ไม่เคยอยู่นิ่ง ทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา”

“เพชร ก็อย่าซื้อตะกร้าไปให้แม่สิจ๊ะ แม่จะได้ไม่ต้องทำงาน”
 ชูใจออกความเห็น

“โอ้ย... ไม่ได้หรอก.....นี่แม่บอกให้ซื้อไปให้หลายวันแล้ว ฉันไม่ซื้อไป เลยโดนดุทุกวัน ฉันไม่อยากจะขัดใจแม่ กลัวแม่จะเสียใจ”
เพชรตอบ

“เพชรนี่รักแม่จริงนะ” มานีพูด

“อ้าว! ทุกคนก็รักแม่ไม่ใช่หรือมานี” เพชรท้วง

“ถูกแล้ว ทุกคนรักแม่ แต่ฉันรู้สึกว่าคุณเพชรรักแม่มากเป็นพิเศษ”

“ฉันไม่อยากจะยินแม่พูดว่า แม่ไม่รักฉัน เวลาแม่โกรธ แม่จะร้องตะโกนว่า ‘ข้าไม่รักเอ็งแล้ว’ ทุกที ฉันกลัวแม่ไม่รักฉัน จึงต้องตามใจแม่ เพราะฉันรักแม่มาก” เพชรตอบ

“เฮ้อ” ชูใจถอนใจ “ฉันไม่มีแม่”

“แล้วฉันล่ะ” จันทรพูดเสียงเครือ

ปิตินั่งฟังเพื่อน ๆ พูดอยู่นาน เห็นเรื่องจะเลยเถิดไปกลายเป็นเรื่องเศร้า จึงตัดบทถามจันทรว่า “ตอนที่ร้านของจันทรมีตะกร้าเยอะไหม”

“เยอะแยะ มีแบบแปลก ๆ ด้วย ตอนที่ฉันนอนรักษาขาอยู่โรงพยาบาลที่กรุงเทพ ฯ นำไปเย็บฉัน ก็ไปแะดูตามร้านขายเครื่องหวาย เครื่องไม้ไผ่ ได้เห็นแบบตะกร้า แบบเครื่องใช้แปลก ๆ นำจามาसान ขายดิบขายดีเชียวละ” จันทรตอบ ปิติพูดว่า “ฉันอยากซื้อกระเช้าให้ยายใส่ของกระจุกกระจิกเวลาไปวัดสักหนึ่งใบเหมือนกัน แต่วันนี้ไม่ได้เอาตั้งค์มา”

“โอ้เอ๋ย ! ปิติ พุดอย่างกับว่าเป็นคนอื่นคนไกล เราเป็นเพื่อนกัน
แท้ ๆ เธอชอบใจกระเจ้าไปไหนก็เลือกไปให้ขายได้เลย วันหลังเธอค่อย
เอาตังค์มาให้ก็ได้” จันทรว่า

พอไปถึงร้าน น้ำของจันทรกำลังขายของวุ่นอยู่กับลูกค้า ๔-๕
คน พวกเด็ก ๆ ทำความเคารพ น้ำของจันทรก็โอภาปราศรัยเป็นอย่างดี
และบอกให้เลือกดูของที่ต้องการได้ตามใจชอบ เพชรเลือกได้ตะกร้า
ใบหนึ่งสวยงามและแข็งแรง มีป้ายแขวนติดราคาไว้ ๔๐ บาท เพชร
ส่งธนบัตรฉบับละ ๑๐ บาท ให้น้ำของจันทร ๔ ใบ แต่น้ำของจันทร
ส่งคืนหนึ่งใบ เพชรยกมือไหว้ขอบคุณ

“อ้าว! ทำไมปิติไม่เลือกกระเช้าไปให้ยายล่ะจ๊ะ” จันทรถาม

“ไม่เอาละ วันนี้ฉันจะไปถามยายดูก่อนว่า ยายชอบแบบไหน พรุ่งนี้ฉันจึงจะแวะมาเลือก” ปิติตอบ

“ฉันรู้ว่าปิติเกรงใจ เอาเถอะ เธอจะอย่างไรก็ตามใจ” จันทรพูด มานีเลือกซื้อพัดไปพัดไฟได้สองเล่ม แล้วส่งเงินให้น้าของจันทร ๕ บาท เพราะมีราคาดีได้เล่มละ ๒.๕๐ บาท น้าของจันทรรับเงิน แล้วส่งพัดแถมให้มานีอีกเล่มหนึ่ง มานีไหว้ขอบคุณ เด็ก ๆ พวกกันเดินชมข้าวของในร้านอยู่ครู่หนึ่ง ก็ล่าน้าของจันทรและจันทร แล้วแยกย้ายกันกลับบ้านของตน มานีกับชูใจเดินไปด้วยกันเพราะบ้านอยู่ทางเดียวกัน พอมานีจะแยกเข้าบ้านก็ส่งพัดที่ได้แถมให้ชูใจ เพราะพัดที่ซื้อมาสองเล่มก็พอแก่ความต้องการแล้ว

เพชรไปถึงบ้านจึงเอาตะกร้าไปให้แม่ พลังพูดว่า “ผมซื้อตะกร้ามาให้แม่แล้ว แต่ผมไม่อยากให้แม่ขึ้นไปหาหน่อไม้และของป่าบนภูเขา”

“ทำไมล่ะ” แม่หันมาถามเพชร ระยะนี้แม่ของเพชรอ้วนท้วน มีน้ำมีนวลขึ้น

“แม่ไม่ค่อยแข็งแรง แล้วก็....ตอนนี้ เราพอมีเงินใช้บ้างแล้ว ให้ผมกับพ่อและน้อง ๆ ทำงานก็พอ”

แม่หัวเราะเบา ๆ “แม่แข็งแรงแล้วนะเพชร เห็นไหมแม่อ้วนขึ้น จะให้แม่นั่งดูพ่อกับลูกทำงานไม่ได้หรอก ถึงเราจะพอมีกิน แต่ลูก ๆ กำลังเรียนหนังสือกัน เราก็ต้องทำงานหาเงินให้พ่อกับแม่ เพื่อใช้สอยเวลา

จำเป็น เราเป็นคนจนนะลูก แค่นี้ก็บุญแล้วที่ได้มาพบคุณลุงทรัพย์
มิฉะนั้นเราคงร่อนเร่พเนจรไปถึงไหนก็ไม่รู้”

“ผมจำใส่ใจอยู่เสมอว่าเราเป็นคนจน ไม่เคยลืมตัวเลย แต่ผม
ไม่อยากให้แม่ทำงานหนัก ให้แม่ทำกับข้าวและทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ
อยู่กับบ้านก็พอแล้ว”

แม่มองหน้าเพชร แวดตาของแม่อ่อนโยนเต็มไปด้วยความรัก
“เพชร แม่ดีใจที่แม่มีลูกอย่างเจ้า เจ้ารักพ่อ รักแม่และน้อง ๆ ทำตัว
เป็นตัวอย่างที่ดีของน้อง ช่วยพ่อช่วยแม่ทำงานหาเงินตัวเป็นเกลียว....
ดูซิ ตัวแค่นี้เอง” ว่าแล้วแม่ก็ดึงเอาตัวเพชรไปกอด พลังร้องไห้เบา ๆ
เพชรตกใจ “แม่จ๋า แม่ร้องให้ทำไม”

แม่ยกมือเช็ดน้ำตาพลงหัวเราะ “ไม่รู้สิลูก ใจคอมันตื้นตัน
อย่างไรบอกไม่ถูก” แม่กอดเพชรนั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดเบา ๆ ว่า “แม่
รักเพชรนะ” เพชรรู้สึกชื่นใจเหลือที่จะกล่าว เขากอดแม่พลงซบศีรษะ
ลงแนบอก “ถ้าแม่รักเพชร แม่อย่าขึ้นไปหาของป่าบนภูเขา นะครับ”
แม่หัวเราะเสียงดัง “อะไรกันเพชร... นี่ เจ้าคิดอย่างไร แม่เคยขึ้นไป
อยู่เสมอ และของพวกนั้นก็ขายดีเสียด้วย ถ้าเจ้าไม่ยากให้แม่ขึ้นไป
เจ้าซื้อตะกร้ามาให้แม่ทำไมเล่า”

“แม่บอกว่าตะกร้าใบเก่าของแม่พังไปแล้ว แม่อยากได้ใบใหม่
ผมจึงซื้อมาให้ ผมไม่ได้ซื้อมาให้แม่ขึ้นไปหาของป่าบนภูเขา นะ” เพชร
ท้วงติง

แม่ใช้อุ้งมือทั้งสองประคองใบหน้าของเพชรขึ้นมา เพชรกับแม่
มองตากันอยู่ครู่หนึ่ง แม่จึงยิ้มให้พลงพูดว่า “เอาเถอะแม่จะขึ้นไป
อีกครั้งเดียว ครั้งสุดท้าย แล้วแม่จะไม่ขึ้นไปอีกแล้ว”

“จริงนะ” เพชรร้องอย่างดีใจ “แม่สัญญา นะครับว่าจะขึ้นไป
อีกครั้งเดียวแล้วจะไม่ขึ้นไปอีก”

แม่จูบที่แก้มเพชรเบา ๆ “จ้ะ แม่สัญญา”

เพชรดีใจมาก ก้มลงกราบแม่แล้วไปเปลี่ยนเสื้อผ้า ลงไปช่วย
พ่อทำงานที่ไร่ ตั้งแต่วันนั้นมาเพชรรู้สึกสบายอกสบายใจอย่างบอก
ไม่ถูก

หลังจากวันนั้นสองสัปดาห์ เป็นวันหนึ่ง ก่อนเลิกเรียนเล็กน้อย
มีพยับฝนมีดะมีนอยู่ขอบฟ้า เสียงฟ้าร้องครืน ๆ อยู่ไกล ๆ ลมแรงพัด

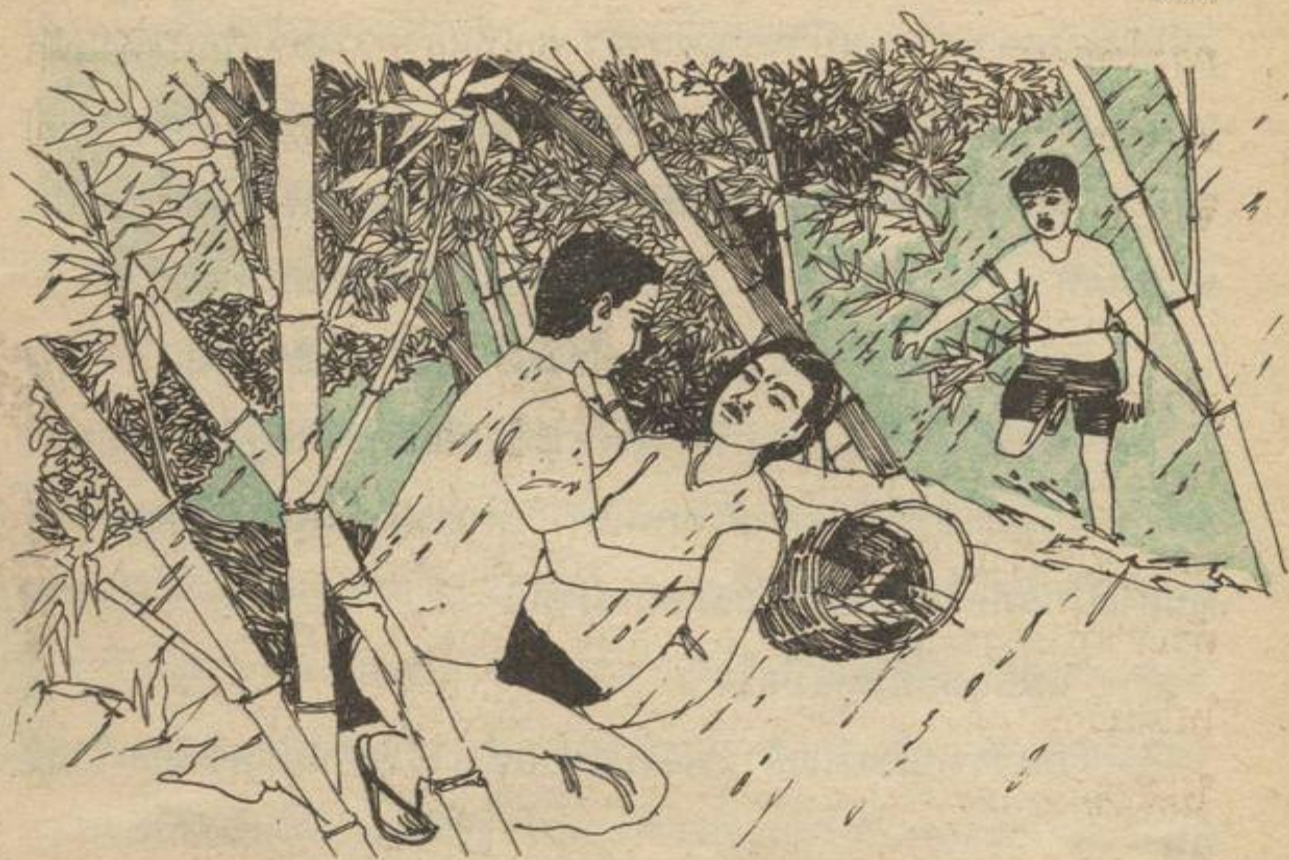
กระโซกอยู่ตลอดเวลา ไม่ช้าเมฆสีดำก็เคลื่อนมาคลุมจนมืดทั่วท้องฟ้า พอโรงเรียนเลิกฝนก็กระหน่ำลงมาอย่างหนาเม็ด นักเรียนส่วนใหญ่ จึงรออยู่ที่โรงเรียน หลายคนมีผู้ปกครองนั่งสามล้อมารับกลับไป

เพชรรู้สึกหัวใจของเขา เร้าร้อนอยากกลับบ้าน เขาสั่งหมึก กับมอมและน้องสาวให้รอจนกว่า ฝนหยุดแล้วจึงพากันกลับบ้าน ส่วน ตัวเขาเก็บกระเป๋าเครื่องเรียนไว้ในโต๊ะเรียน แล้ววิ่งฝ่าฝนออกไปโดยไม่ฟังเสียงครูและเพื่อน ๆ ห้าม เพชร วิ่งอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยจน กระทั่งมาถึงบ้าน พบน้องสาว คนเล็กนั่งอยู่บนเรือนคนเดียว พอ น้องเห็นเพชรก็ทำท่าตืออกดีใจมาก

“พ่อกับแม่ไปไหน” เขา ละล่ำละลักถามน้อง

“แม่ขึ้นไปหาหน่อไม้บนภูเขา พ่อฝนตกพ่อก็ตามขึ้นไปหาแม่” น้องตอบ เพชรไม่รอช้า ลงจากเรือนวิ่งไปที่ภูเขาทันที เขาวิ่งขึ้นไปตาม ทางเล็ก ๆ ที่วกวนและชัน อารามร้อนเพชรหกล้มหลายครั้ง แต่เขา ไม่สนใจ มุ่งหน้าไปสู่ดงไผ่ที่แม่เคยขึ้นไปหาหน่อไม้เสมอ ๆ

ปากของเขาก็ถูตะโกนเรียกหาพ่อกับแม่แข่งกับเสียงลมฝนซึ่งดัง
อื้ออึง

ทันใดนั้น เพชรได้ยินเสียงร้องไห้แว่วมาแต่ไกล เขาเงยหูฟังเพื่อ
จับทิศทางของเสียง ครั้นแล้วเขาก็เร่งฝีเท้าไปตามทิศทางนั้น พอขึ้นไปถึง
ลานหินระหว่างชอกเขา เพชรเห็นพ่อกอดประคองร่างของแม่ไว้ในอ้อม
แขน พลังร่ำไห้ปานใจจะขาด ทั้งพ่อและแม่เปียกโชกไปทั้งร่าง
เพชรกล้าเข้าไป

“เพชรเอ๋ย แม่ตายเสียแล้วลูก” พ่อบอก เพชรไม่เชื่อหูตนเอง
เขาคว่ำเข้าไปกอดแม่ ร่างของแม่เย็นยิ่งกว่าน้ำฝน ใบหน้าขาวซีด
“แม่จ๋า” เพชรร้องตะโกนสุดเสียง แล้วเขาก็ร้องไห้คร่ำครวญ

แทบไม่เป็นภาษามนุษย์ พ่อของเพชร พอเห็นอาการเศร้าโศกของบุตรชายก็ได้สติ เอื้อมมือมาโอบกอดเพชรไว้อย่างปลอบประโลม

“ลูกเอ๋ย ! พ่อก็เสียใจเหมือนกับเจ้า แต่เราจะร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด แม่ก็ไม่พินคินมา สงบอกสงบใจไว้บ้างเถอะลูก”

“พ่อจำ แม่เป็นอะไร ใครทำแม่” เพชรสะอื้นถาม

“พ่อคิดว่าแม่คงถูกงูกัด เพราะมีแผลเล็ก ๆ อยู่ที่หัวไหล่ของแม่ พ่อขึ้นมาถึงที่นี่ฝนกำลังตกหนัก เห็นแม่นอนฟุบอยู่ข้างตะกร้าหน่อไม้ใกล้กอไผ่ พ่อจึงอุ้มแม่ออกมาที่นี่”

“แม่ขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไร”

“กินข้าวกลางวันแล้ว พ่อไปขุดร่องในไร่อ้อย แม่ก็คิดว่าตะกร้ามาที่นี่”

พ่อซ้อนตัวแม่อุ้มไว้ในวงแขน ผมของแม่ยาวสยายเปียกฝนจนลู่แนบติดกับศีรษะ พ่อชวนเพชรกลับบ้าน เพชรวิ่งไปเก็บตะกร้าของแม่ ซึ่งมีหน่อไม้สองหน่ออยู่ในนั้น ถือเดินร้องไห้ตามพ่อลงจากภูเขา หัวใจของเพชรเหมือนจะแตกออกเป็นเสี่ยง ๆ ตั้งแต่จำความได้ เพชรยังไม่เคยเศร้าโศกเสียใจครั้งใดมากเท่าครั้งนี้

พ่อกับลูกเดินไปด้วยกันเงียบ ๆ จนกระทั่งถึงบ้าน ฝนก็ยังไม่หยุด น้องของเพชรทั้งสามคนยังไม่กลับจากโรงเรียน พ่อขึ้นไปบนเรือน น้องสาวคนเล็กของเพชรวิ่งเข้ามาหา พอเห็นสภาพของแม่ก็ร้องไห้โฮ โผเข้ากอดเพชรแน่น พ่อวางศพแม่ลงกับพื้น จัดแจงเช็ดผ้าผมเนื้อตัวให้จนแห้ง แล้วบอกเพชรให้ไปบอกลุงของวีระ ลุงพา

เจ้าหน้าที่มาชันสูตรพลิกศพ เจ้าหน้าที่ลงความเห็นไว้ แม่ของ
เพชรถูกงูพิษกัดตาย

ข่าวที่น่าสลดใจนี้แพร่ไปถึงผู้ที่รักใคร่และสนิทสนมกับครอบครัวของเพชร ทุกคนพลอยเศร้าโศกเสียใจไปกับครอบครัวของเพชร
สูงเป็นคนกำหนดการบำเพ็ญกุศลและวันที่จะฌาปนกิจ

วันฌาปนกิจศพแม่ของเพชรที่ฌาปนสถานของวัด ครูใหญ่ ครู
ไพลินและครูในโรงเรียนหลายคน ตลอดจนเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องของ
เพชรไปร่วมงานมากมาย เกษตรอำเภอก็มาร่วมด้วย วีระ ปิติ มานี
ชูใจ จันทร ดวงแก้วและสมคิดช่วยงานอย่างแข็งขันตั้งแต่แรก ทุกคน
สลดหดหู่ใจเพราะสงสารเพชรและน้อง ๆ มานะเขียนจดหมายแสดงความ
เสียใจกับเพชร แต่เขาไม่สามารถจะมาร่วมงานได้

หลังวันฌาปนกิจแล้วหลายวัน เพชรไปโรงเรียนเป็นปกติ
แต่เขายังหม่นหมองและเศร้าสร้อย ใครพูดใครถามถึงแม่ก็น้ำตาซึม
ออกมาทันที ชูใจพบคำประพันธ์บทหนึ่งชื่อ “แม่จ๋า” ในนิตยสาร
รายปักษ์ฉบับหนึ่ง มีข้อความเกี่ยวกับแม่ที่น่าประทับใจมาก และเหมาะ
ที่จะปลอบใจเพชรเป็นอย่างยิ่ง เธอจึงคัดลอกมาให้ มีเนื้อความดังนี้

แม่จ๋า

“รัตติ”

แม่จ๋าดวงใจลูก
รักแม่แน่นใจหมาย

ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย
มุ่งกตเวทินิรันดร์

เพราะรู้ว่าแม่รัก
 ห่วงใยไม่แคลนคลอน
 เมื่อแรกที่ลูกเกิด
 แม่รักแม่สร้างสรรค์
 แม่ทำแม่คิดชอบ
 เพื่อสร้างให้ลูกมี
 เมื่อลูกพ้นครรภ์แม่
 สอนสั่งหวังจักให้
 กายใจและความคิด
 ลูกจึงไม่ทุกข์ทน
 แม่มีวิธีสอน
 โน่นอ่อนผ่อนนวล
 ฝึกลูกให้แข็งเกร่ง
 ฝังแน่นในความจำ
 คำเข้าเฝ้าพันผูก
 ลูกแสนระเรีงรื่น
 ครั้นแล้วอนิจจา
 สู่แหล่งแห่งหนใด
 เหมือนดังแสงเทียนดับ
 คิดไปใจลูกหวาม

แจ้งประจักษ์จิตอาทร
 รักลูกตั้งดวงชีวัน
 ถือกำเนิดขึ้นในครรภ์
 สิ่งดีงามให้ทันที
 ตามระบอบแห่งความดี
 สมบูรณ์สุขทั้งกายใจ
 เฝ้าดูแลเจริญวัย
 ลูกเติบโตขึ้นเป็นคน
 เริ่มชีวิตแม่ฝึกฝน
 เพราะเชื่อแม่แต่แรกมา
 ไม่ดิ่งหย่อนแสนหรรษา
 กล่อมเกลาถูกคลองธรรม
 ทั้งเข้มแข็งเมื่อน้อมนำ
 เหมือนมนตราพาชีพยืน
 อยู่กับลูกทุกวันคืน
 ผาสูกล้าจำหทัย
 แม่ต้องมาจากลูกไป
 ลูกสุดคิดจะติดตาม
 แม่แลลับทุกโมงยาม
 ฝันโศกเศร้าหงอยเหงาทรวง

ลูกยังมิเคยพบ
 ทุกข์นี้ทุกข์กว่าปวง
 สุดเพรียกร่ำเรียกหา
 จึ่งคิดให้แม้อย่าง
 จะยึดเอาคำสอน
 ผังจิตนิจนิรันดร์
 โลกนี้ไม่อ้างว้าง
 อวยพรลูกทุกครา

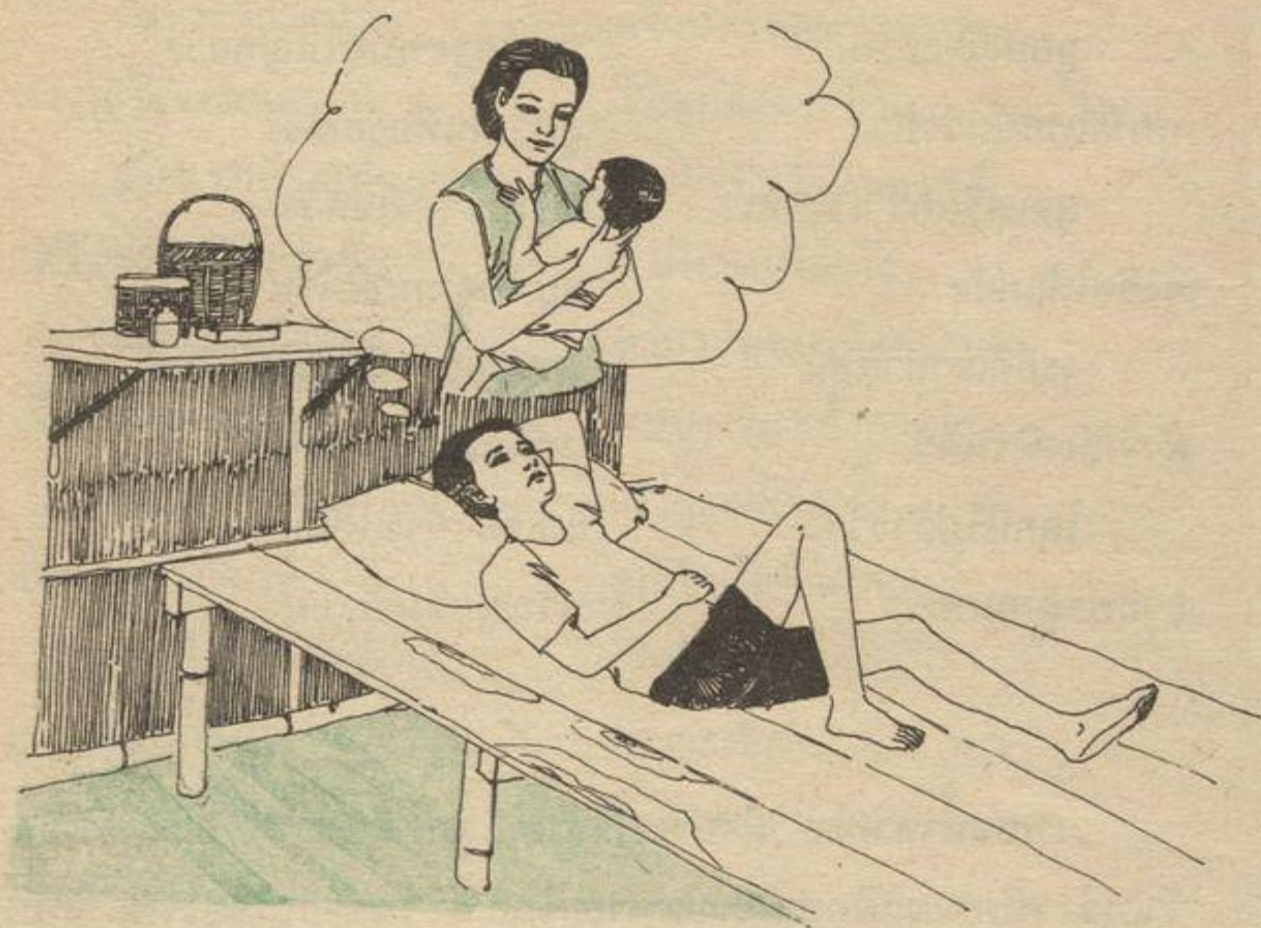
ทุกข์กระทบที่ใหญ่หลวง
 ลูกวิตกเพียงอกพัง
 ให้แม่มาดังใจหวัง
 อยู่กับลูกทุกคืนวัน
 ความอาวรณ์สายสัมพันธ์
 เหมือนแม่อยู่คู่ลูกยา
 แม่เคียงข้างเหนือเกศา
 ขวัญลูกดีมีชัยเอย

เพชรน้ำตาคลอ คำประพันธ์บทนี้ถูกใจเขามาก อ่านแล้วหาย
 ว่าเหว่ มีความรู้สึกเหมือนแม่มาอยู่ใกล้ ๆ เขาชอบใจชูใจพลางพับ
 กระดาษจดคำประพันธ์ใส่กระเป๋าเสื้อ พอดี ปิติ มานี จันทร ดวงแก้ว
 และสมคิดเดินมาสมทบ

“ชูใจคัดลอกคำประพันธ์ แม่จ๋า มาให้ฉัน” เพชรบอกเสียง
 เสร้า ๆ “ฉันจะเอาไว้อ่านเวลาคิดถึงแม่”

“โธ่! เพชร หักอกหักใจเถอะ แม่ของเธอไปสู่สุคติแล้ว” มานี
 ปลอบ เพชรถอนใจ “พ่อของฉันยังคร่ำครวญถึงแม่อยู่ทุกวัน บ่นอยู่
 แต่ว่า สู้ทุกข์ยากด้วยกันมา พอมีความสุขขึ้น แม่ก็มาจากไป ช่าง
 บุญน้อยเสียจริง ๆ”

“เธอเก็บตะกร้าใบนั้นไว้ที่ไหนเพชร” จันทรถามเบา ๆ

“เก็บไว้บนหัวนอนของฉัน พร้อมกับหน่อไม้สองหน่อนั้นด้วย
แม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับฉันจริง ๆ”

“แม่สัญญาว่าอย่างไรจะ เพชร” ดวงแก้วถาม

“ฉันไม่อยากให้แม่ขึ้นไปหาของป่าบนภูเขา จึงขอร้องแม่ แม่
บอกว่าแม่จะขึ้นไปอีกครั้งเดียวเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจะไม่ขึ้นไปอีกเลย
แล้วแม่ก็ไม่ได้ขึ้นไปอีกจริง ๆ” เพชรตอบ

“เธอเก็บตะกร้าไว้อย่างนั้น พอเห็นตะกร้าที่ไร เธอก็จะเศร้าใจ
อยู่ไม่หาย เอาไปเก็บไว้ที่อื่นไม่ดีหรือเพชร” สมคิดพูด

“ตะกร้าใบนั้นแหละจะเตือนให้ฉันนึกถึงแม่ นึกถึงความรัก ความห่วงใย และความหวังดีของแม่ ฉันจะได้รู้สึกว่ามีแม่อยู่ใกล้ ๆ คอยให้กำลังใจเพื่อให้ฉันเป็นคนดี ฉันจะเก็บตะกร้าใบนี้ไว้ใกล้ตัวจนตลอดชีวิต” เพชรตอบ

แบบฝึก

๑. การอ่านคำบางคำที่ไม่เคยพบมาก่อน อาจคาดคะเนความหมายของ คำนั้นจากเนื้อเรื่อง หรือคาดคะเนความหมายจากรูปและเสียงของคำ เมื่อยังไม่รู้ความหมายก็ศึกษาจากประมวลคำศัพท์และพจนานุกรมได้

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คาดคะเนความหมายจากรูปคำที่มีไม่ครบทุกพยางค์ ซึ่งอาจจะมีตัวสะกดคล้ายกัน มีเสียงพยางค์บางพยางค์เหมือนกัน แต่มีความหมายเหมือนเดิม

คำเดิม	คำที่ตัดทอน
สตางค์	ดั่งค์ (ภาษาพูด)
อนุชา	อนุช นูช
อนิจจา	นิจจา
อดีเรก	ดิเรก

อภิมรณ

ภิมรณ

อุโบสถ

โบสถ์

๑.๒ คำบางคำเสียงพยางค์คล้ายกัน ผิดกันที่สระตัวหน้า
หรือตัวหลัง แต่ก็ยังมีความหมายเหมือนเดิม

เยวชน - ยูชน

จันทร - จันทรา

พิจิตร - ไพจิตร

มนตร์ - มนตรา

ตะวัน - ดาวัน

เกศี - เกศา

พิศาล - ไพศาล

ชัย - ชโย

นิรมิต - เนรมิต

บิดา - บิดร

๑.๓ คำบางคำเสียงยังเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และความหมาย
เหมือนกัน แต่มีพยางค์มากน้อยต่างกัน

เสร็จ - สำเร็จ

แข็ง - กำแหง

ติ - ดำหนิ

โลก - ละโมบ

บวช - ผนวช

เพราะ - ไพเราะ

สาร - สารา

อวย - อำนวย

ครบ - ค่ำรบ

เดิน - ดำเนิน

๒. จำนวนเปรียบเทียบ แสดงความหมายและเพิ่มความไพเราะ
มากขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

บุญน้อย

หาเงินตัวเป็นเกลียว

– อายุสั้น

– ทำงานทุกอย่างเพื่อให้มีรายได้
จึงมีความลำบาก ไม่ได้อยู่อย่าง
สุขสบาย (เหมือนเกลียวเชือก
ซึ่งบิดอยู่ตลอดเวลา)

ร่ำให้ปานใจจะขาด

– ร้องไห้มาก (เหมือนจะขาดใจ
ตาย)

ร้องให้จนน้ำตาเป็นสาย
เลือด

– ร้องไห้มาก

เย็นยิ่งกว่าน้ำฝน

– เย็นมาก (เพราะน้ำฝนเป็นน้ำ
ธรรมชาติที่เย็นที่สุด)

ดั่งแสงเทียนดับ

– หหมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มี
อะไรอีกแล้ว มีดมนไปหมด
(เหมือนเมื่อแสงเทียนดับ ไม่
มีแสงสว่างอื่นมาแทน ก็จะมีด
ไปหมด ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น)

หัวใจเหมือนจะแตก

– เสียใจที่สุด

ออกเป็นเสียง ๆ

หัวใจเราร้อน

– ร้อนใจ กระวนกระวาย

รักดังดวงชีวัน

– รักมาก

วิตกเพียงอกพั่ง

– เป็นทุกข์มาก กังวลใจมาก

ไล่เบียด

– ชักใช้ไล่เสียงเป็นรายตัว เพื่อ
ให้ได้ความจริง

๓. การบรรยายความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นเข้าใจโดยแจ่มแจ้งชัดเจน ผู้พูดหรือผู้เขียนจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตนออกมาอย่างจริงใจ และจงใจผู้อ่านผู้ฟังให้คิดคล้อยตาม ฝึกอ่านและสังเกต

๓.๑ แสดงความประหลาดใจ สงสัย

“อ้าว!.....ทุกคนก็รักแม่ไม่ใช่หรือมานี้”

๓.๒ แสดงความขอบคุณ

“สนุกดี ชอบใจมากนะซุใจที่อ่านให้พวกเราฟัง เหนื่อยไหมจ๊ะ”

๓.๓ แสดงความยินดี

“ครูภูมิใจนักเรียนของครูมาก ที่มีใจเมตตาเพื่อนมนุษย์ ที่ได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะคนไทยด้วยกัน และภูมิใจที่พอคิดจะช่วยก็ลงมือทำทันที ไม่มัวเกียจงอนกันอยู่”

๓.๔ ขอร้อง เชิญชวน แนะนำ

“ปติ เธอจะรีบกลับบ้านหรือเปล่า ไปเป็นเพื่อนฉันหน่อย ได้ไหม ฉันจะไปที่ร้านของจันทร์”

“ดูเพื่อน ๆ เขาเล่นสนุกกัน ปิติไม่ลงไปเล่นฟุตบอลกับเขาหรือ”
 “เธอเก็บตะกร้าไว้อย่างนั้น พอเห็นตะกร้าที่ไร เธอก็จะ
 เศร้าใจอยู่ไม่หาย เอาไปเก็บไว้ที่อื่นไม่ดีหรือเพชร”

๓.๕ เสียใจ ปลอบโยน

“ลูกเอ๋ย! เราจะร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด แม่ก็ไม่พิน
 คินมา สงบอกสงบใจไว้บ้างเถอะลูก”

๓.๖ ต่อว่า ดู คำสั่ง

“โธเอ๋ย! ปิติ พุดอย่างกับว่าเป็นคนอื่นคนไกล เราเป็น
 เพื่อนกันแท้ ๆ”

“ฟังให้เข้าใจเสียก่อน แล้วค่อยพูด มิฉะนั้นจะเกิดความ
 เสียหายกับคนอื่น”

“ไปหยิบตะกร้ามานะไว้ที่นี่ แล้วลงไปช่วยพ่อทำงานในสวน”

๓.๗ บรรยายเหตุการณ์

“ทันใดนั้น เพชรได้ยินเสียงร้องไห้แว่วมาแต่ไกล
 เขาเงยหูฟังเพื่อจับทิศทางของเสียง ครั้นแล้วเขาก็เร่งฝีเท้า
 ไปตามทิศทางนั้น พอขึ้นไปถึงลานหินระหว่างชอกเขา
 เพชรเห็นพ่อทอดประคองร่างของแม่ไว้ในอ้อมแขน พลังร่ำไห้
 ปานใจจะขาด ทั้งพ่อและแม่เปียกโชกไปทั้งร่าง เพชร
 ถลาเข้าไป.....”

๔. ภาษาไทยมีรูปและเสียงสระ พยัญชนะ มาก ใช้เขียนแทนเสียงต่าง ๆ เช่น เสียงธรรมชาติ หรือเสียงคำพูดในภาษาอื่นได้ใกล้เคียง ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เสียงร้อง

ไก่ขัน เอ็ก อี เอ็ก เอ็ก

แม่ไก่ร้องกระต๊าก ๆ

ลูกเจี๊ยบร้อง เจี๊ยบ ๆ

ช้างร้อง ฮูม ๆ แปร็น ๆ

เสือร้อง โหกปืบ ๆ

สุนัขเห่า โห่ง ๆ

๒. เสียงอุทาน

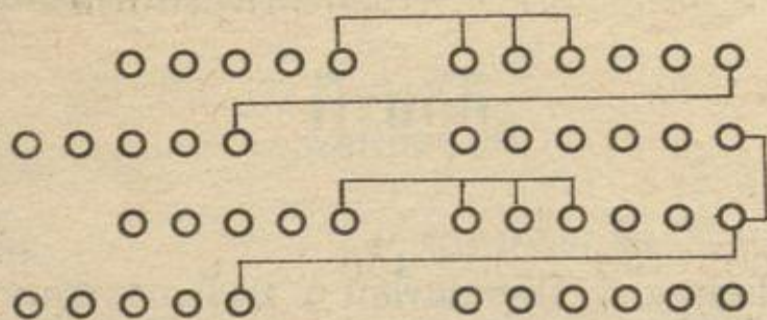
อู๊ย! โอ๊ย! เอ๊ะ! อนิจจา! โธ่เอ๊ย!

๓. เขียนแทนภาษาอื่นได้ใกล้เคียง

ก๊วยเตี้ยว เช็ต โน้ต เกียะ

๕. คำสัมผัสคล้องจอง ถ้านำมาเขียนให้อยู่ในผังที่บังคับจำนวนคำ และบังคับตำแหน่งคำที่สัมผัส กำหนดผังให้มีลักษณะต่าง ๆ จะทำให้เกิดคำประพันธ์หลายแบบ นำไปใช้เรียบเรียงถ้อยคำให้เกิดความไพเราะสละสลวย ให้เหมาะสมกับเนื้อความ และจะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกได้ดียิ่งขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต ภาพยี่ยานี้

เมื่อแรกที่ลูกเกิด
แม่รักแม่สร้างสรรค์
แม่ทำแม่คิดชอบ
เพื่อสร้างให้ลูกมี

ถือกำเนิดขึ้นในครรภ์
สิ่งดีงามให้ทันที
ตามระบอบแห่งความดี
สมบูรณ์สุขทั้งกายใจ

ระฆังดังห่าห่า
กลองหนึ่งดังตึงตึง
นักเลงร้องเพลงพลาบ
เอาหลังนั่งเอียงอิง

ฆ้องใหญ่กว้างขวางหึ่งหึ่ง
ตีกระดิ่งดังกริ่งกริ่ง
ตรงหน้าต่างไขว่ห้างหยิ่ง
มือถือฉิ่งตีดังตึง

บทที่ ๑๙

ศึกทรพี

กลางวันวันเสาร์ ปิติชนเพื่อน ๆ มารับประทานอาหารที่บ้านของเขา อาหารวันนั้น ยายกับแม่และพี่สาวช่วยกันทำเป็นพิเศษ มีอาหารสามอย่าง แถมปลานิลชุบแป้งทอดด้วย ของหวานมีสังขยาขนุน ผลไม้มีส้มเขียวหวานจากไร่ของวีระ ทุกคนอ้มหมำพื้มนไปตาม ๆ กัน

เมื่อช่วยกันเก็บถ้วยชามไปทำความสะอาดเสร็จเรียบร้อยแล้ว เด็ก ๆ พากันไปนั่งเล่นที่แคร่ เพชรถามปิติว่า

“เมื่อก็ฉันได้ยินป้าสร้อยด่าลูกชายว่า ‘ไอ้ทรพี ลูกป้าสร้อยเปลี่ยนชื่อว่าทรพีหรือ’

ปิติทำหน้าง “เอ๊ะ! เขาไม่ได้เปลี่ยนชื่อนี้นา หรือว่าไปแอบเปลี่ยน”

วีระหัวเราะหึ ๆ “ชื่อทรพีนะไม่ใช่ชื่อดีหรอกนะ ป้าสร้อยด่าลูกว่าไอ้ทรพี คำว่า ไอ้ทรพี หรือ ลูกทรพี แปลว่าลูกอกตัญญู”

“แปลกดีแฮะ” ชูใจกับจันทอรุทานพร้อมกัน

“เรื่องนี้มาจากเรื่องของควายชื่อทรพีมันขวิดพ่อของมันตาย” วีระบอก ทุกคนต่างสนใจอยากฟังเรื่องของทรพี วีระจึงบอกให้ปิติไป

ขอพิมพ์หนังสือรามเกียรติ์ของยาย มาเปิดตอนศึกทพให้ทุกคนผลัดกัน
อ่าน ดังนี้

ตอนศึกทพ

บัดนั้น

เป็นข้าพระสยามภูวนาถ
ไว้คู่อยู่เดียวถึงหมื่นปี
เห็นนางมาลีเคยออกไป
อรชรอ่อนแอ้นวิไลวรรณ
นั่งยิ้มอยู่ริมทวาร

นนทกาลอสुरาใจหาญ
เฝ้าทวารกำแพงชั้นใน
จะรู้รสสตรีก็หาไม่
เก็บพรรณดอกไม้ทุกเวลา
มีใจผูกพันเสน่หา
นางเดินออกมา ก็ตามไป ฯ

ครั้นถึงที่สวนอุทยาน
เห็นนางนั่งกรอมาลัย
ยิ่งพิศยิ่งพิศวาสกลุ้ม
อสุราก็เด็ดเอามาลี

เมื่อนั้น

ตกใจดังไครมาฟาดฟัน
จึงชะงัดแลรอบอุทยาน
ความโกรธความแค้นแสนทวี

ครั้นถึงจึงกราบลงกับบาท
ทูลพลงนางแสนโศกา
ว่านทกกาลอาจอง
นางแจ้งแต่ต้นจนปลายไป

เมื่อนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธดังไฟกลบ
จิตบุททองเร่งลงไป
พาเอาตัวมันขึ้นมา

บัดนั้น

น้อมเศียรรับสั่งพระทรงญาณ
ครั้นถึงจึงแถลงแจ้งเหตุ
ให้ภูมาหาอสุรี

นทกกาลเข้าแฝงไพรใหญ่
งามดั่งไขในราตรี
ให้เราร้อนรุ่มดังเพลิงจี
ทึงองค์เทวีวิไลวรรณ ฯ

นางเทพมालีสาวสวรรค์
กัญยาร้องหวีดขึ้นทันที
ก็เห็นนทกกาลยักษ์
หยิบมालีได้ก็รีบมา ฯ

พระอิศโรธรราชนาถา
ชลนาคลอเนตรรำไร
จะเกรงบาทบงสุ์ก็หาไม่
แล้วถวายดอกไม้เป็นสำคัญ ฯ

พระอิศวรบรมรังสรรค์
เหม่เหม่กุมภภัณฑ์อหังการ
ยังอายนทกกาลยักษ์
จะถามกิจจาให้แจ้งการ ฯ

จิตบุทผู้มีปรีชาหาญ
ก็รีบไปยังทวารทันที ฯ
ว่าอิศเรศเรืองศรี
ไปเฝ้าธุลีบาทา ฯ

บัดนั้น

ได้แจ้งแห่งเทวบัญชา

ครั้นถึงจึงคลานขึ้นไปเฝ้า

น้อมเศียรนบนิ้วบังคมคัล

เมื่อนั้น

ทอดพระเนตรแลเห็นอสุรี

ดูก่อนอสุรีนนทกาล

จึงทำอาจงทะนงใจ

จึงนนทกาลยักขา

ตกใจก็มาด้วยเทวัน ฯ

พระเป็นเจ้าสามภพรังสรรค์

กุมภัณฑ์คอยฟังพระวาที ฯ

พระสยามภูวนาถเรื่องศรี

มีเทวบัญชาถามไป

ตัวเอ็งคิดอ่านเป็นไฉน

เอาดอกไม้ทั้งเทพมาลี

ซึ่งเป็นคนในไส้ซิด

หยาบข้าสาหัสใช้พอดี

บัดนั้น

ได้ฟังเทวราชบัญชา

น้อมเศียรทูลองค์ภูวนาถ

โทษาถึงสิ้นชีวัน

เมื่อนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธคืออัคคี

จึงสาปด้วยวาจาสิทธิ์

อย่าช้าจงเร่งลงไป

ชื่อว่ากำแหงทรพา

เมื่อได้มีบุตรชาตญกรรจ์

ผลาญชีวิตมึงบรรลัย

สิ้นทุกข์มาเป็นนายทวาร

บัดนั้น

ได้ฟังเราร้อนในวิญญาน์

ความทุกข์ความกลัวด้วยตัวผิด

ลาองค์พระผู้ทรงภพไตร

เดินพลางทางแสนโศกา

ไฉ่ว่าตัวกู่นี้ไม่ดี

ไร้การภิรมย์สมสวาท

ไม่คิดเจียมตัวยักษ์

มึงนี้ไม่กลัวอาญาฯ

จึงนนทกาลยักษา

ตั้งสายฟ้าฟาดกุมภันท์

ซึ่งบังอาจหยอกนางสาวสวรรค์

ทรงธรรมจงโปรดปรานีฯ

พระสยามภูวนาถเรืองศรี

จะไหม้ตรีโลกให้บรรลัย

ตัวมึงทำผิดเป็นโทษใหญ่

เป็นกาสรอยู่ในพนาวัน

สาใจที่มึงโมหันธ์

ชื่อว่าทรพื่อนชัยชาญ

จึงให้พ้นชาติเดียดนา

ในสถานไกรลาสบรรพตาฯ

จึงนนทกาลยักษา

อสุราเพียงสิ้นชีวลัย

สุดคิดที่จะขอโทษได้

ไปจากไกรลาสคีรีฯ

ชลนาอาบพักตร์ยักษ์

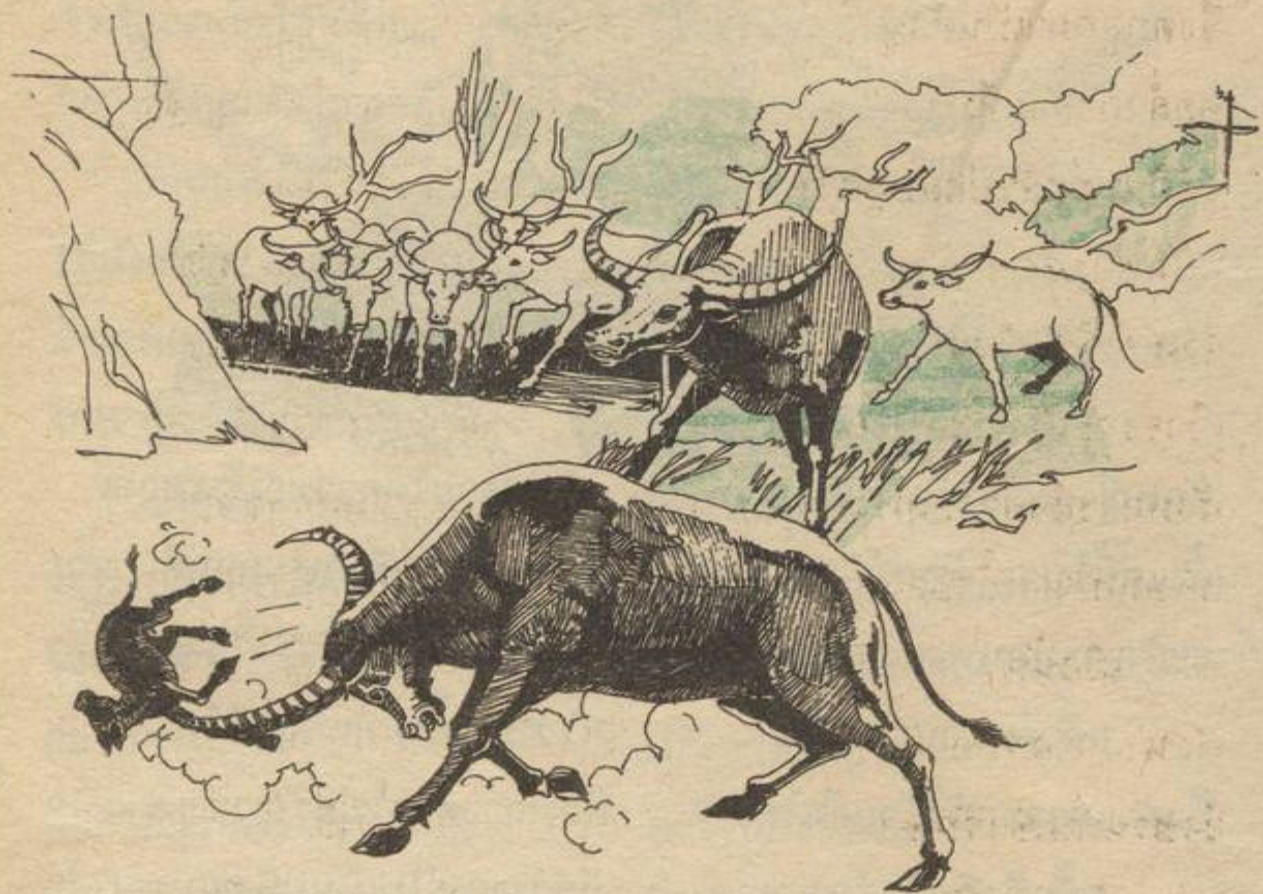
เสียทีที่เกิดมาเป็นชาย

ชั่วชาติกว่าบุรุษทั้งหลาย

รักรหมิงหมายสนิทไม่คิดกาย
 ตั้งแต่นี้ไปจะได้ทุกข์
 จะสัญญาจนอนพงดงดาน
 แล้วคิดมานะขบพัน
 ถึงตัวแล้วจะกลัวด้วยอันใด
 ครั้นถึงหิมวันต์พนาเวศ
 ชื่อว่าพระยาทรพา
 ใหญ่สูงฟ่องพ้องอาจ
 กายาเผือกสีสำลान
 บริวารล้วนนางกาสร
 แม่นว่าตัวใดมีครรรค์
 ถ้าเห็นว่านางมหิงสา
 ไม่อาลัยหมายใจว่าศัตรู
 ด้วยความรังเกียจเดียดฉันท์
 มหิงส์ตัวผู้ใดไม่แปลกปน

กลับกลายได้ความอัประมาณ
 เสื่อมสุขจากที่เกษมศานต์
 ขุนมารครวญคร่ำรำไร ฯ
 กรรมมาตามทันไม่หนีได้
 คิดพลางตรงไปอรัญวา ฯ
 ก็กลับเพศไปเป็นมหิงสา
 มีกำลังฤทธาเชี่ยวชาญ
 หยาบคายร้ายกาจกล้าหาญ
 ใจพาลอิจฉาอาธรรม
 ห้าพันสัญญาอยู่ไพร่สณฑ์
 ทรพานั้นหมั่นระวังดู
 คลอดลูกออกมาเป็นตัวผู้
 เสียวเสียวจากหมูให้วายชนม์
 หวงแหนสัตว์นั้นเป็นต้น
 ตนเดียวเที่ยวอยู่ในดงดอน ฯ

เมื่อนั้น

ทรพาร่วมสัตว์สมจร
จึงคิดคำนึงถึงตัว
แม้ันฎจะคลอດลูกยา
อย่าเลยจะหนีไปจากหมู่
คิดแล้วลอบหลีกออกไป

มาถึงถ้ำแก้วสุรกานต์
ก็ได้ศุภฤกษ์ยามดี

จึงนางนิลาภาสร

ก็มีอุทรจำเริญมา
ด้วยกลัวพระยามหิสา
เป็นผู้ก็ทำอะไร
ซ่อนคลอດในคูหาใหญ่
เข้าในแนวเนินคีรี ฯ

พอพระสุริยฉานจำรัสศรี
พร้อมทั้งดิถีเวลา

จึงตกถูกมาเป็นตัวผู้
 คอลำกำลังมเหสีมา
 ให้กินนมแล้วปลอบลูกรัก
 แม้นพ่อของเจ้ารู้ไป
 จึงเล่าให้ฟังถ้วนถี่
 เจ้าจงระมัดกายา
 สั่งพลางน้ำตาไหลพราก
 แล้วออกจากถ้ำลงกรณี
 เมื่อนั้น

พียงนางกาสกรก็อาลัย
 จึงชวนกันเข้ารักษา
 อยู่ทุกทิวาราตรี

 มาจะกล่าวบทไป
 เทวรักษามาช้านาน
 เหมือนได้กินนมมารดร
 จำเรณูวัยใหญ่ขึ้นทุกวัน
 ลองเชิงเรีงร้องคะนองไพร
 ตามสะกดบทจรทรรพา
 เห็นเท่าเติบโตใหญ่คล้ายคลึง
 หมายถึงเขม้นจะเป็นศัตรู

ดำดองอาจแกล้วยกล้า
 ก็โลมเลี้ยงลูกยาสำราญใจ
 แม้จะอยู่ช้านักก็ไม่ได้
 จะพากันบรรลัยไม่พริบตา
 แต่ฆ่าชีวิตลูกเสียหนักหนา
 กำพร้าแม่อยู่สถาวร
 ขอฝากเทพไททุกสิงขร
 บทจรตามฝูงเที่ยวไป ฯ
 เทวอยู่ในคูหาใหญ่
 มีใจกรุณาพันทวี
 สองเขาบาทาทั้งสี่
 ให้ชื่อทรพีชาญจนกรรจ์ ฯ

 ถึงทรพีใจหาญ
 ในถ้ำสุรกานต์พรายพรรณ
 มีกำลังฤทธิ์รอนแรงขัน
 ก็เที่ยวสัจจออกมา ฯ
 ไส่เลี้ยวเสี้ยวขวิดหินผา
 วัตรอยบาทาบิดา
 ก้ากึ่งพอจะตอบต่อสู
 วันนี้ตัวถูกกับบิดา

จะได้ลองฤทธิ์ขวิดกัน
คิดแล้วแอบพุ่มชุ่มกายา
บัดนั้น

นอนอยู่กับฝูงบริวาร
จึงนำคณากาสร
บันเทิงเริงสัตว์พัลวัน

บัดนั้น

ครั้นเห็นพญาทรพา
โลดโผนโจนคะนองลงเขา
สกัดทางขวางหน้าแล้วร้องไป
ตัวท่านใจบาปหยาบคาย
เราก็เป็นบุตรในอุรา

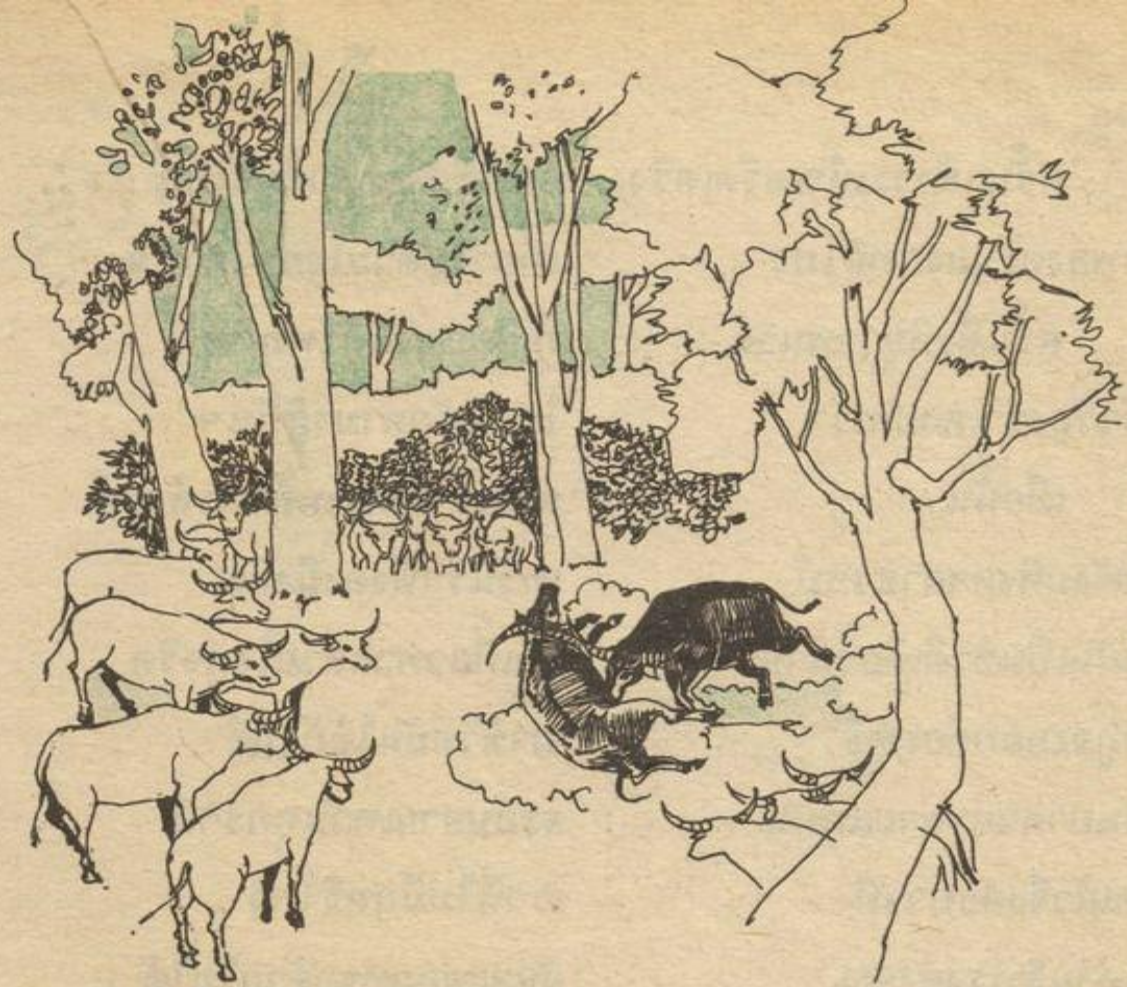
บัดนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธคือไฟกำลัปี
ตัวมึงนี่ฤาเป็นลูก
ฝ่ายกูผู้มีฤทธิ์ไกร
แสนมหาพระยาसारสับมัน
มึงสู้รู้จะสู้บิดา

บัดนั้น

ฟังทรพากล่าวอหังการ

ประจัญดูกำลังให้นักหนา
จับกลืนกินหญ้าอยู่ริมธาร ฯ
ฝ่ายพระยาทรพาใจหาญ
สุริยฉานส่องฟ้าพรายพรรณ
สัญจรไปในพนาสันต์
พากันไปตามมรคา ฯ
ทรพีฤทธิ์แรงแข็งกล้า
ปรีดาที่จะได้ชิงชัย
โก่งหางวางเข้ามาใกล้
รู้จักเราหรือไม่ทรพา
ฆ่าลูกตัวตายเสียนักหนา
หมายมาจะล้างชีวัน ฯ
ทรพาฤทธิ์แรงแข็งขัน
โก่งหางชูขึ้นแล้วร้องไป
มาดุกูกเจรจาหยาบใหญ่
เลื่องลือทั้งในอรัญวา
ไม่อาจหาญก็ดกั้นขวางหน้า
กูจะล้างชีวาให้วายปราณ ฯ
คำแห่งทรพีใจหาญ
โผนทะยานเยาะเย้ยแล้วตอบไป

ตัวท่านฉันทาทุจริต
 เทวาก็ไม่อวยชัย
 บัดนั้น
 ได้ฟังกริ้วโกรธโกรธา
 โกงหางวางว้างสายเขา
 ช้อนตักกลับกลอกว่องไว
 บัดนั้น
 โกงคอย่อท่ายืนประจัญ
 อันเขาต่อเขาเข้าประหาร
 ได้ที่ขวิดถูกทรรพา

ฤาจะรอดต่อฤทธิ์เราได้
 ที่ไหนจะรอดชีวาฯ
 พญาทรพาแกล้วกล้า
 สองตานั้นแดงดั่งแสงไฟ
 ภาโถมโจมตีเข้าขวิดไขว่
 หมายใจจะล้างชีวันฯ
 กำแหงทรรพีแข็งขัน
 เสียวขวิดติดพันกระชั้นมา
 เสี่ยงสะท้านเปรี้ยงเปรี้ยงดังฟ้าผ่า
 ก็มีวัยชีวาด้วยฤทธิ์ฯ

ครั้นแล้วระเห็จเตร็ดเตร่
 ลำพองคะนองฤทธิ์ไกร
 ครั้นถึงหิมวาพนาลี
 แล้วร้องว่าเหวยเหว
 เมื่อนั้น

ได้ฟังมหิงสาอาธรรม
 ตัวมันเป็นชาติเตียรณาน
 ถ้ากูจะออกต่อฤทธิ์
 แม้นมาตรว่าฟ่ายแพ้มัน
 คิดแล้วจึงตอบว่า
 ตัวท่านสิทธิทรงศักดิ์
 ถ้าว่าจะใครชิงชัย

ลองเชิงออกจากฝูงใหญ่
 เทียวไปด้วยใจหังการฯ
 ก็เสียวชีวิตตีรพฤกษา
 ใครมีศักดามาสู้กันฯ
 เทพเจ้าหิมพานต์ไพรลั่น
 เทวันรำพึงคะเนคิด
 มาเทียวพาลด้วยใจทุจริต
 ฆ่าชีวิตมันได้ก็ไม่ได้
 จะอับอายเทวันทุกราตรี
 เราไม่มีฤทธิ์ไกร
 อันจะต่อฤทธิ์ด้วยไม่ได้
 จงไปยังเบญจบรรพตฯ

บัดนั้น

เห็นเทววันครันคร้ามขามยศ

ครันถึงเบญจคีรีนทร

เป็นประกายพรายแสงดังเปลวไฟ

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนเทเวศ

กว่าเทพไทในหิมพานต์

เมื่อนั้น

ฟังคำทรมพิพาลา

อันตัวของเราทั้งหลาย

เทพเจ้ารักษาสมุทรไท

ตัวท่านจงไปรณรงค์

จึงจะได้เห็นฤทธิ์

บัดนั้น

ได้ฟังยินดีปรีดา

ครันถึงโถมลงในสมุทร

ขุนชันไปทั้งสายชล

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนเทวา

เลื่องชื่อลือเดชเกรียงไกร

เมื่อนั้น

ได้ฟังพญาทรมพิ

จึงว่าตัวเราไม่มีฤทธิ์

ทรมพิใจกล้าสาหัส

รีนเริงแล้วบทจรไป ฯ

ก็เข้าขวิดก่อนเขาใหญ่

แล้วร้องไปด้วยคำอหังการ

ลือว่ามีเดชกำลังหาญ

มารอนราญด้วยกฤษณ์ศักดิ์ดา ฯ

เทพบุตรคีรีทั้งห้า

จึงมีวาจาตอบไป

จะต่อกำลังกายท่านไม่ได้

ฤทธิ์ไกรเลิศลบชาติรี

กับองค์พระสมุทรเรืองศรี

ว่าแล้วก็ซึ่มราคา ฯ

ทรมพิผู้ใจแกล้วกล้า

ระเห็จมาด้วยกำลังฤทธิ์รณ ฯ

ขวิดน้ำอูตลุดกุลาหล

แล้วร้องคำรณประกาศไป

ซึ่งอยู่รักษาสมุทรใหญ่

มาชิงชัยให้เห็นฤทธิ์ ฯ

พระสมุทรเทวันเรืองศรี

พาที่องอาจอหังการ

ตั้งจิตอยู่ในอุเบกขา

ผู้ใดใครร้อนสัจจมา
ตัวท่านหยาบข้าทหาร
แม้ว่าจะใครชิงชัย

บัดนั้น

ได้ฟังตั้งอมฤตรส
จึงแผ่นโผนขึ้นจากฝั่งสมุทร
ชั้นหุบหวางมา

ครั้นถึงหิริญไกรลาศ

ยืนอยู่แล้วกล่าววาที
ตัวท่านผู้อัศรเทวัน
เป็นใหญ่อยู่ในทิศทิศ

เมื่อนั้น

ได้ฟังมหิงส์อหังการ
เหม่เหม่ดูคู่อ้ายทพพี
ตัวมึงหยาบใหญ่ใจพาล
ฆ่าพ่อตายแล้วมิหน้า
มึงจะสู้กูไม่คู่พักตร์
เอ็งจงรีบไปยุทธรยง
ให้มึงสิ้นชีพชีวี
แล้วจงไปเอากำเนิด
ชื่อมังกรกรรฐ์ฤทธิ์รอน

ให้สบายกายาสำราญใจ

จะรู้คุณเราก็กหาไม่

จงไปไกรลาสบรรพตฯ

ทพพีใจกล้ำสาหัส

ไม่คิดเกรงยศเจ้าโลกา

ด้วยฤทธิ์รุทรแก้วกล้ำ

โดยมรคาพนาลีฯ

เห็นพระตรีภูวนาถเรื่องศรี

ว่าดุก่อนพระศุขีมีฤทธิ์

ปราบได้ถึงชั้นดุสิต

มาลองฤทธิ์ด้วยเราผู้ศักดิ์ดา

พระอิศวรบรมนาถา

ผ่านฟ้ามีเทวโองการ

มาอ้างอวดฤทธิ์ว่ากล้าหาญ

อ้ายชาติเตียรฉานทรลักษณ์

จะฆ่าเอาคอมารอจักร

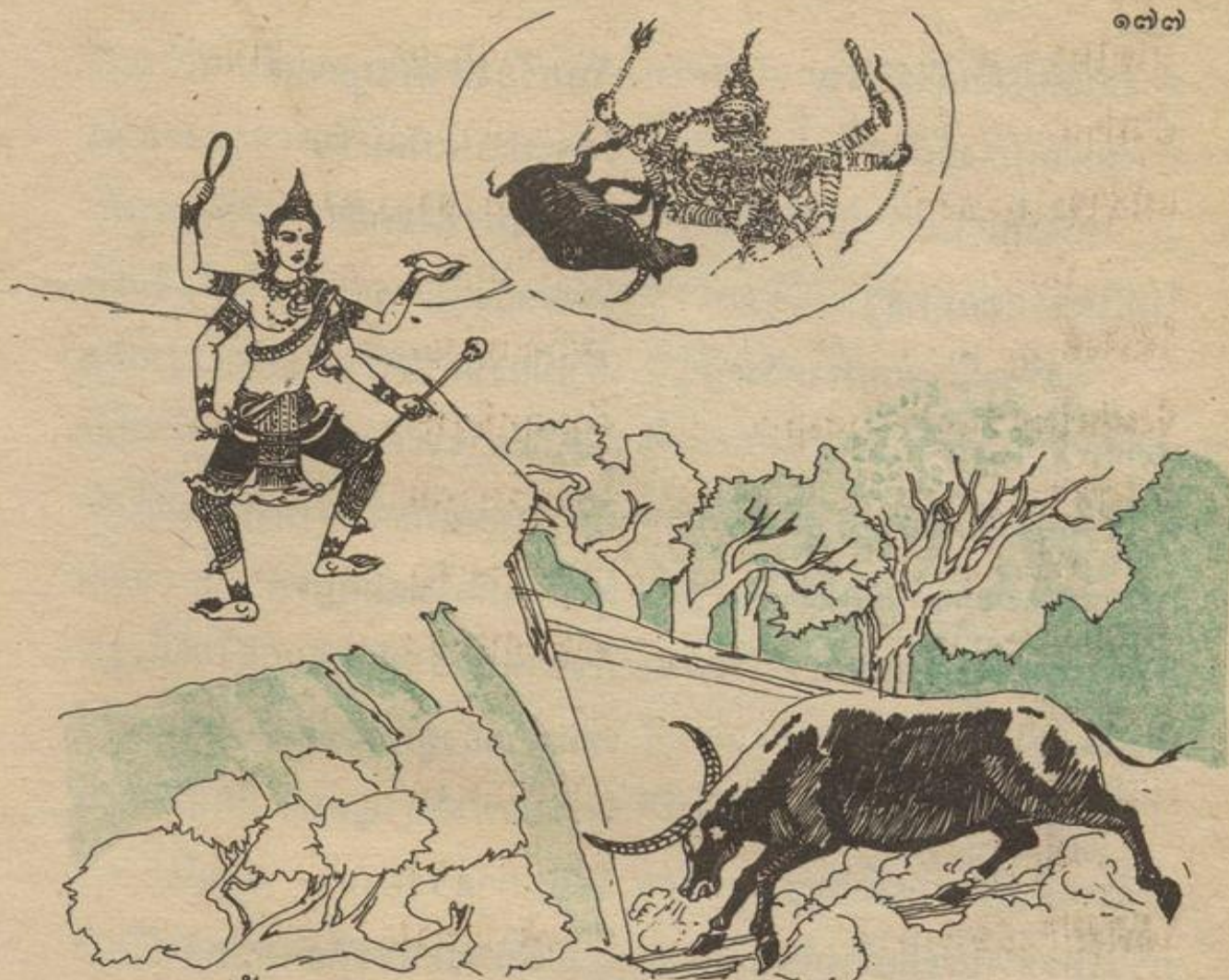
แม้รักจะใคร่ราวี

ด้วยพาสีลูกองค์โกสิย์

ด้วยฤทธิ์พระยาพานร

บังเกิดเป็นบุตรพระยาขร

ให้ตายด้วยศรพระจักราฯ

บัดนั้น

ครั้นต้องคำสาปเจ้าโลกา
ขวิดคัตไกรลาสสิงขร
ระเห็จมาในป่าพนาลัย

ครั้นถึงเข้าสวนอุทยาน
ชนไม้หักล้มไม่สมประดี

บัดนั้น

เห็นมหัสีไถ่มา ก็ตกใจ

ทรพีฤทธิแรงแข็งกล้า

เผอิญให้โมหำใจ

สำแดงฤทธิรอนแผ่นดินไหว

ตรงไปขวิดชินธانیฯ

ของลูกมัทธวานเรืองศรี

ไถ่ขวิดกระบี่วุ่นไปฯ

ฝ่ายพลวานรน้อยใหญ่

ผู้ใดไม่อาจจับประจัญ

ต่างตนต่างก็กลัวตัวสั่น

บ้างคลานบ้างล้มอลวน

บัดนั้น

ไม่มีใครรอดต่อฤทธา

จึงร้องว่าเหวยพานริน

เขาสีอว่ามีฤทธิไกร

ตัวเราอยู่ในหิมเวศ

เทวรักษ์ทั้งจักรวาล

ถึงพระอิศวรบรมนาถ

เอ็งตีจงเร่งลงมา

เมื่อนั้น

เสด็จเหนือสิงหาสน์บัญชา

กริ้วโกรธพิโรธคือไฟกัลป์

โจนจากปราสาทแก้วแววฟ้า

บัดนั้น

โลดโผนโจนประจัญทันที

สองหาญต่อหาญไม่ลดกัน

หลบหลีกพัลวันกระชั้นชิด

เมื่อนั้น

ต่อด้วยทพพีแต่เข้ามา

จึงคิดว่ากาสรนี้สามารถ

เรียกร้องหากันกุลาหล

วิ่งพะปะปนกันมา ฯ

คำแห่งทพพีใจกล้า

วางมายังหน้าพระลานชัย ฯ

เจ้าเมืองขีดขินกรุงใหญ่

ผู้ใดไม่อาจจะต้านทาน

ก็ทรงเดชฤทธากล้าหาญ

สะท้านท้อไม่ต่อศักดา

ก็ขยายฤทธิ์ภูผู้แกลัวกล้า

เช่นฆ่าลงดูฤทธิรอน ฯ

พระยาพาลีชาญสมร

ได้ยืนกาสรร้องมา

ฉวยชักพระขรรค์อันคมกล้า

สำแดงฤทธาเข้าร่าวี ฯ

พญากาสรเรื่องศรี

ต่างชนต่างดีสำแดงฤทธิ์

ยุทธแย่งแทงฟันเสียวขวิด

ต่างตนไม่คิดชีวา ฯ

พาลีฤทธิแรงแข็งกล้า

จนถึงเวลาสายัณห์

องอาจฤทธิแรงแข็งขัน

ยิ่งกว่าทศเศียรกุมภกันท์

อย่าเลยจะลวงเข้าไป

เห็นจะขัดขวางทางต่อตี

คิดแล้วจึงมีวาจา

แต่เรารบรันประจัญบาน

มิเอ็งก็ภูจะม้วยมิด

บัดนี้สิ้นแสงอโณทัย

ฝ่ายเราก็จะสั่งฝูงอนงค์

พรั่งนี้จึงไปรอนราญ

ให้ลับมนุษย์ครุฑา

มาตรแม้นชีวิตจะวอดวาย

บัดนั้น

กำเริบฤทธิ์คิดแต่จะราญรอน

ซึ่งจะสู้กันในศิรี

จะคอยอยู่ปากถ้ำอำไพ

เมื่อนั้น

เห็นกาสรหลงกลมารยา

ครั้นถึงนั่งเหนือบัลลังก์อาสน์ อันโอภาสจำรัสรัศมี

แล้วมีพจนารถวาที

กาสรตัวนี้มันมีฤทธิ์

พรั่งนี้ลวงให้ไปชิงชัย

จะฆ่ามันกลางแปลงไม่ได้ที่

ชิงชัยในถ้ำศิรีศรี

ก็จะล้างชีวิมันวายปราณ

ดูราทรพีใจหาญ

ก็รู้จักประมาณฤทธิ์ไกร

ที่จะรอดชีวิตนั้นหาไม่

จงกลับไปสั่งฝูงบริวาร

ทั้งสุริยวงศ์โยธาทวยหาญ

ในถ้ำแก้วสุรกานต์พรรณราย

วิทยาอารักษ์ทั้งหลาย

ก็ไม่อายไพร่ฟ้าประชากร ฯ

ทรพีใจหาญชาญสมร

หลงกลวานรก็ตอบไป

ทั้งนี้ก็ตามอัชฌาสัย

ว่าแล้วกลับไปอรัญวา ฯ

ลูกท้าวโกสีย์แกล้วกล้า

ก็กลับมาด้วยความยินดี ฯ

แก่ศรีสุครีพผู้ร่วมใจ

จะหมายล้างชีวิตยังไม่ได้

ที่ในถ้ำแก้วสุรกานต์

แม้ว่าผีต่อสู้มัน
ตัวเจ้าผู้ปรีชาชาญ
ถ้าเลือดชั้นนั้นเลือดมหัสสา
จงขับพวกพลโยธี
อย่าให้ผู้ใดใครมาพบ
สั่งแล้วลูกท้าวหัตสนัยน์

ครั้นรุ่งแสงศรีรวิวรรณ
แต่งองค์ทรงพระขรรค์ศักดิ์ดา

เจ็ดวันไม่คืนราชฐาน
ไปดูที่ธารคีรี
เลือดไหลเหลวมานั้นเลือดผี
ชนคีรีปิดปากถ้าไว้
เห็นซากอสมานั้นได้
เสด็จไปเข้าที่ไสยาฯ
สุริยันเยียมยอดภูผา
ก็เหาะมาด้วยกำลังฤทธิ์ฯ

ลอยลิวปลิวไปในคัคณานต์
จึงเห็นคำแหงทรี
เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนมหิงสา
จงเร่งเข้ามาชิงชัย

บัดนั้น

ได้ฟังลูกท้าวหม่อมวาน
เมื่อนั้น

โลดโผนโจนจับทรี
ต่างหาญต่างกล้าไม่ละกัน
ต่างขวิดต่างแทงวุ่นไป

บัดนั้น

ชนเสียวเสียวไล่ตะลุมบอน
เขาคืบเท้าถีบโถมทะยาน
ถ้อยที่ถ้อยมีฤทธิ์

เมื่อนั้น

สัประยุทธ์ต่อยุทธ์ถึงเจ็ดวัน
ก็ตริกันไปด้วยไวปัญญา
จึงมีฤทธิ์เกรียงไกร
จำจะอุปายด้วยความคิด
ตริแล้วไม่รบติดพัน

ถึงปากถ้ำสุรกานต์คีรีศรี
ขุนกระบี่กวักกรเรียกไป
เอ็งอหังการหยาบใหญ่
ทีในถ้ำแก้วสุรกานต์ฯ

คำแหงทรีใจหาญ
แผ่นทะยานเข้าถ้ำคีรีฯ
พระยาพานรินเรืองศรี
ท่วงทีกลับกลอกว่องไว
เสียงสนั่นครั่นครั่นภูเขาไหว
ต่างถอยต่างไล่ราญรอนฯ
ทรีใจหาญชาญสมร
ขวิดค้อนกลับกลอกไปมา
ต่อต้านยืนยันประจัญหน้า
หมายเขม่นเข่นฆ่าชีวิตกันฯ

พาลีฤทธิ์แรงแข็งขัน
เสมอกันถ้อยที่ไม่มีชัย
มหิงสาตัวนี้เป็นใจ
ฤาจะได้กำลังเทวัน
ลวงล้างชีวิตให้อาสน์
หันออกมากล่าววาจา

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนทรพี
เทว้นองค้ไค้มहिมา

บัดนั้น

ได้ฟังจึงร้องตอบไป
เทว้นองค้ไค้ไม่สิงสู่
เอ็งอย่าสู้รู้ดูเบา

เมื่อนั้น

ได้ฟังถ้อยคำทรพี
ร้องว่าดูก่อนเทเวศ
ซึ่งสิงสู่อยู่ในกายา
มิได้คำรพรู้คุณ
เสียทีที่ท่านเลี้ยงดู
เชิญไปสู่ทิพยพิมาน
ฟังเราว่าเถิดนะเทว้

เมื่อนั้น

ได้ฟังพาลีเจรจา
จึงว่ากาสรนี้ทรลักษณ์
ต่างองค์ต่างคิตน้อยใจ
แกล้งสำแดงองค์แก่พาลี
หกงองค์ผู้ทรงเดชา

ซึ่งเรื่องฤทธิแกล้งกล้า
ให้ศักดาเอ็งถว่าไร ฯ

ทรพีผู้ใจหยาบใหญ่
เป็นไฉนมาถามกำลังเรา
ตัวกูมีฤทธิด้วยสองเขา
กูจะเอาชีวิตเสียบัดนี้ ฯ

พระยาพานรินเรื่องศรี
ขุนกระบี่อุบายด้วยวาจา
อันเรื่องเดชฤทธิแรงแข็งกล้า
มหิงสามันนอกตัณญ
กลับกล่าวทารุณลบหลู่
อย่าอยู่รักษาอายอาธรรม
สำราญด้วยนางสาวสวรรค์
จงชวนกันออกจากกายา ฯ

เทเวศซึ่งอยู่รักษา
สุรารักษ์เห็นจริงทุกสิ่งไป
จะรู้จักคุณเราก้หาไม่
เทพไทออกจากกายา
รัศมีสว่างทั้งอุหา
ก็พากันไปยังวิมาน ฯ

เมื่อนั้น

เห็นหกเทเวศชัยชาญ

ขุนกระบี่สำแดงแผลงฤทธิ์

ผาดโผนโจนจ้องว่องไว

เท้าซ้ายถีบกายกาสร

แทงด้วยพระขรรค์อันศักดิ์ดา

บัดนั้น

โกธราธาโถมโจมตีประจัญ

พระยาพาลีใจหาญ

ไม่อยู่พยายาลก็ดีใจ

ทศทิศกัมปนาทหวาดไหว

ทะลวงไล่ด้วยกำลังกายาฯ

กรหนึ่งฉวยจ้าวเขาขว

กลับกลอกเปลี่ยนท่าติดพันฯ

ทรพีฤทธิแรงแข็งขัน

ขวิดชนพัลวันวุ่นไป

ล้มลุกคลุกคลานไม่ต้านติด

กำลังน้อยถอยท้อสลดใจ

เมื่อนั้น

รณรงค์อาจผาดโผนมา

มือซ้ายข้างเขายืนยัน

ฟาดด้วยกำลังฤทธิ์

เมื่อนั้น

เห็นลูกโกสีย์ฤทธิ์ไกร

ต่างองค์ขึ้นชมโสมนัส

อวยชัยให้พรแก่พาลี

ทั้งหกองค์เทเวศวลาห

ฝูงเทพนิกรทุกตำบล

จะต่อฤทธิ์วานรก็ไม่ได้

เลือดไหลหยดย้อยทั้งกายาฯ

พระยาพานรินทรใจกล้า

เหยียบเขาพญาทรพี

กรขวาแกว่งพระขรรค์ชัยศรี

ทรพีก็ม้วยบรรลัยฯ

เทวาชึ่งอยู่ในเขาใหญ่

มีชัยแก่พญาทรพี

ตบพระหัตถ์จัดฉานอิงมี

สรรเสริญฤทธิ์อิงอล

บันดาลตกไปรยปรายสายฝน

ทั่วทั้งไพรสณฑ์ก็ปรีดาฯ

พออ่านจบ มานีถอนใจยาวรำพึงว่า “โธเอ๋ย!...ไอ้ลูกทรพี”

“ฉันจะไม่ยอมเป็นลูกทรพีอย่างเด็ดขาด” เพชรพิมพ์

“สมน้ำหน้ามัน ตายเสียได้ก็ดี” ชูใจพูด “ต้องเรียกมันว่าจอม

เอกตัญญูเลยนะ ฆ่าพ่อแล้วยังลบหลู่ดูหมิ่นเทวดาที่พิทักษ์รักษาตัวเองเสียอีก”

“นี่แหละเป็นอุทาหรณ์ คนเอกตัญญูเป็นคนไม่ดี ไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้นที่รังเกียจเดียดฉันท์ เทวดาก็เกลียดชังและสาปแช่ง พวกเราต้องไม่เป็นลูกทรพี และไม่เป็นทรพีต่อแผ่นดินไทยด้วยนะ ถ้าเป็นเมื่อไร ก็เกิดความหายนะเมื่อนั้น” วีระสรุป

“ฉันเห็นด้วยกับพี่วีระ” ดวงแก้วพูด “แต่คิด ๆ ดูแล้ว ทรพาเป็นพ่อที่ใจร้ายมากนะคะ ลูกของตัวแท้ ๆ ก็ฆ่าได้ลงคอ สมแล้วละที่ถูกลูกฆ่าเอา”

วีระหัวเราะ “ทราพารู้ตัวว่าถูกพระอิศวรสาปให้ตายเพราะลูก จึงจำเป็นต้องฆ่าลูก ในที่สุดกรรมก็ตามสนอง ลูกลูกของตัวฆ่าตายเช่นกัน แต่พี่คิดว่า ถึงอย่างไรลูกก็ไม่ควรฆ่าพ่อ เพราะเป็นการอกตัญญูและเป็นบาปอย่างหนัก”

“ถ้าฉันเป็นทราพี ฉันจะหลีกหนีไปเสียให้พ้น” ปิติพูด

“อ้าว! ถ้าเช่นนั้น ก็ไม่มีสำนวนว่าลูกทราพีนะซี” ยายพูด
พวกเด็ก ๆ พากันหัวเราะชอบใจ

แบบฝึก

๑. การอ่านบทร้อยกรองหรือบทละครให้รู้เรื่องราวสนุกสนาน ต้องอ่านเป็นทำนอง ใช้เสียงแสดงอารมณ์ของตัวละครได้ถูกต้อง นอกจากนี้การอ่านจำเป็นต้องฝึกจับความในเนื้อเรื่อง และศึกษาความหมายของคำไปด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. การอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ตลอดคำกลอน และพยายามจับความในเนื้อเรื่องทั้งหมดก่อน จึงค้นหาความหมายของคำที่สงสัยภายหลัง จะอ่านสนุก ไม่เบื่อ เช่น

ทั้งหกองค์เทเวศวลาหก บันดาลตกโปรยปรายสายฝน
พอจะเข้าใจได้ว่า เทวดาหกองค์บันดาลให้ฝนตก คำว่า
“วลาหก” หมายถึงอะไร หากไม่รู้เก็บไว้ค้นหาความหมาย
ภายหลัง

๒. พยายามนึกถึงความหมายของคำที่เคยเรียนมาแล้ว และจำ
ความหมายของคำที่เพิ่มข้างหน้าและเทียบหาความหมายของ
คำใหม่ เช่น

อกัตัญญ เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ไม่กัตัญญ

ดังนั้น อธรรม ก็น่าจะหมายถึง ไม่มีธรรม

อสุรินทร์ เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ยักษ์ผู้เป็นใหญ่

พานร เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ลิง

ดังนั้น พานรินทร์ ก็น่าจะหมายถึง ลิงผู้เป็นใหญ่

๒. คำบางคำมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่รูปคำแตกต่างกันมาก
ต้องฝึกฝนหาความหมายจากพจนานุกรมบ่อย ๆ หรือจัดคำเป็น
กลุ่ม เพื่อค้นคว้าและจำได้ง่ายขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. จัดทำบัญชีคำเป็นหมวดหมู่

พระเจ้าแผ่นดิน – พระมหากษัตริย์ พระราชา พระทรงศรี

พระทรงธรรม ฯลฯ

ภูเขา

– เขา คีรี แนวเนิน บรรพต ภูผา สิงขร ฯลฯ

- ดอกไม้ - มาลา มาลัย มาลี นุปผา ผกา ฯลฯ
 ป่า - ไพร พนาวัน ดงदान อรัญวา หิมวันต์
 พนาเวศ ไพรลัณฑ์ ดงดอน พนาลัณฑ์
 พนาลัย ฯลฯ

๒. คำบางคำอ่านยากและเขียนยาก ต้องฝึกบ่อย ๆ และจำเป็นคำ
 เช่น คำที่ใช้ตัวสะกดเป็นพยัญชนะต้นด้วย

สัประยุทธ (สับ - ประ - ยุค) รบพุ่งชิงชัยกัน

อัประมาณ (อัป - ประ - มาน) อาย

๓. ตัวสะกดของคำหน้า (พยางค์หน้า) ซึ่งมักออกเสียง อะ กิ่ง
 เสียง อาจทำให้ผู้ฟังเขียนผิดเพราะคิดว่าเป็นคำที่มีตัวสะกด
 ๒ ตัว หรือเป็นคำประวิสรรชนีย์ เนื่องจากเสียงใกล้เคียง
 กันมาก เช่น

อุตุลุด อ่านว่า อุ - ตะ - หลุด (อะ กิ่งเสียง)

สัพยอก " สับ - พะ - ยอก (")

พัลวัน " พัน - ละ - วัน (")

อลวน " อน - ละ - วน (")

๓. คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน ในบทร้อยกรองจะใช้คำแตกต่างกัน
 กัน บางครั้งใช้คำที่ไม่เคยรู้มาก่อน จึงทำให้เข้าใจยากหรืออ่าน
 ไม่ถูก ต้องหาวิธีช่วยให้อ่านถูก อ่านแล้วเข้าใจ สามารถจำ
 ความหมายได้ง่ายและจำได้นาน

ฝึกอ่านและจำ

๑. การพูดหรือเขียนเป็นคำคล้องจอง ช่วยให้จำง่ายขึ้น เช่น

สุรารักษ์คือเทวดา	อสุราคือยักษ์
อัคคีคือไฟ	ไพโรสณฑ์คือป่า
วลาหกคือเมฆ	อภิเชกคือทำพิธี
๒. การทำเป็นบทร้องหรือคำร่ายกรอง ที่ฟังแล้วมีเสียงคล้องจอง สนุกสนาน ช่วยให้จำได้ง่ายและจำได้นาน เช่น อาจารย์รวมคำที่หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน มาทำเป็นบทร้องว่า

ปางองค์พระทรงศรี	พระภูมิพระราชา
ภูวนาถกษัตรา	พระนาถาพระภูบาล
๔. เรื่องศีกทรพีเป็นตอนหนึ่งของเรื่อง "รามเกียรติ์" ที่เราได้เค้าเรื่องมาจากเรื่องของอินเดีย จึงมีคำที่ไม่ใช่คำไทยแต่อยู่บ่อยและมีสิ่งที่น่ารู้ น่าศึกษา หลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๔.๑ ใช้วิธีประสมคำจากภาษาอื่นมาสร้างคำใหม่ในภาษาไทย

วนา	- ป่า
อุทยาน	- สวน
เป็น	วโนทยาน หรือ วนอุทยาน - สวนป่า
- ๔.๒ ใช้คำที่มีความหมายเดียวกันหลาย ๆ คำ ทำให้รู้คำมากขึ้น
เมื่อจะเขียนคำสัมผัสคล้องจองก็หาคำที่จะนำมาใช้ได้ง่าย เช่น

ควาย ใช้คำว่า “กาสร” เมื่อต้องการให้สัมผัสกับคำว่า
 “สัญจร” ใช้คำว่า “มหิงสา” เมื่อต้องการให้สัมผัสกับ
 คำว่า “ปัญญา”

๔.๓ ตัวละครที่มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง มักมีประวัติที่มาของชื่อนั้น ๆ ทำให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวละครได้มากขึ้น เช่น

พระอินทร์ มีชื่อเรียกได้หลายชื่อ คือ ท้าวโกสีย์ ท้าว
 สหสัณย์ ท้าวมัจฉวาน

๔.๔ ขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณของอินเดีย เช่น

บัดนั้น	จึงนทกาลยักขา
ได้ฟังเทวราชบัญชา	ดั่งสายฟ้าฟาดกุ่มภักดิ์
น้อมเศียรทูลองค์ภูวนาถ	ซึ่งบังอาจหยอกนางสาวสวรรค์
โทษาถึงสิ้นชีวิต	ทรงธรรมจงโปรดปรานีฯ

ห้ามชายใดไปข้องเกี่ยวกับนางในหรือผู้หญิงในวัง หาก
 ยุ่งเกี่ยวหรือล่วงเกินหญิงในวัง ถือว่าเป็นการหมิ่นพระบรม-
 เเดชานุภาพของพระมหากษัตริย์ จะต้องได้รับโทษเหมือน
 ที่นทกาลได้รับโทษจากพระอิศวร

๔.๕ วิธีการใช้คำพูดเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของผู้พูด

ใช้ถ้อยคำหลีกเลี่ยงการต่อสู้

เมื่อนั้น	เทพบุตรคีรีทั้งห้า
ฟังคำทรมพิพาลา	จึงมีวาจาตอบไป

อันตัวของเราทั้งหลาย	จะต่อกำลังกายท่านไม่ได้
เทพเจ้ารักษาสมุทรไท	ฤทธิ์ไกรเลิศลบลชาติรี
ตัวท่านจงไปรณรงค์	กับองค์พระสมุทรเรืองศรี
จึงจะได้เห็นฤทธิ์	ว่าแล้วก็ซึ้งรดาฯ

เทวดาไม่ยากสู้รบกับทพี่เพราะเกรงว่าจะแพ้ แล้ว
จะได้รับความอับอาย ก็หลีกเลี่ยงด้วยการกล่าวยกย่องว่า
ทพี่มีกำลังมากตนไม่อาจสู้ได้ ให้ไปรบกับเทวดาผู้เป็นใหญ่
เหนือกว่าตนขึ้นไปอีก

ใช้ถ้อยคำเป็นกลยุทธในการต่อสู้

เมื่อนั้น	พระยาพานรินเรืองศรี
ได้ฟังถ้อยคำทพี่	ขุนกระบี่อุบายด้วยวาจา
ร้องว่าดูก่อนเทเวศ	อันเรื่องเดชฤทธิ์แรงแข็งกล้า
ซึ่งสิงสู่อยู่ในกายา	มหิงสามันนอกตัญญู
มิได้คำรพู้คุณ	กลับกล่าวทারণลบลหู่
เสียทีที่ท่านเลี้ยงดู	อย่าอยู่รักษาอายอาธรรม

พาลีสู้กับทพี่ตั้งแต่เข้าจรดเย็นก็ไม่มีฝ่ายใดเพลี่ยงพล้ำ
พาลีคิดว่าหากรบกันในที่แคบ ตนจะได้เปรียบกว่า จึงออก
อุบายลวงทพี่ไปรบกันในถ้ำแก้วสุรกานต์ เมื่อยังไม่สามารถ
เอาชนะทพี่ได้อีก พาลีจึงใช้อุบายกับทพี่จนเทวดาที่คอย
ช่วยเหลือทพี่อยู่ไม่ยอมช่วยอีกต่อไป พาลีจึงฆ่าทพี่ได้
สำเร็จ

บทที่ ๒๐

ทางชีวิต

ทางโรงเรียนประกาศผลการสอบปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ปรากฏว่ามีนักเรียนสอบได้ถึง ๕๗.๕๐ เปอร์เซนต์ พวกที่สอบตกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เจ็บป่วยมีเวลาเรียนไม่พอ ที่ได้รับผลกระทบคือสอบตกเพราะเกียจคร้านล้นหลังยาว ไม่เอาถ่าน มีเป็นส่วนน้อย พวกที่สอบได้ต่างดีอกดีใจเป็นอันมาก ในขณะที่เดียวกันก็มีความเสียใจ และอาลัย-อาวรณ์ที่จะต้องจากสถานศึกษาตลอดจนครูบาอาจารย์และเพื่อนฝูงหลายคนจะได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา หลายคนและผู้ปกครองจะให้ช่วยทำงานอาชีพตามพื้นเพของตน เพราะไม่มีทุนทรัพย์จะส่งเสียให้ศึกษาต่อได้

วันรับประกาศนียบัตรเป็นวันที่ประทับใจที่สุดเช่นเดียวกับทุกปีที่ผ่านมา ทางโรงเรียนจัดงานให้ด้วยความรักและความชื่นชม เชิญแขกหรือตลอดจนผู้ปกครองมาร่วมแสดงความยินดี และเป็นสักขีพยานในความสำเร็จของนักเรียน เมื่อประธานในพิธีแจกประกาศนียบัตรให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จึงมอบรางวัลต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีนักเรียนหลายคนได้รับรางวัลต่าง ๆ กัน เช่น ปรากฏว่าประธานนักเรียนได้รับรางวัลความประพฤติดี และทำหน้าที่ประธานนักเรียนได้อย่างเข้มแข็ง ปีนี้ได้รับรางวัลการให้ความร่วมมือในกิจกรรม

ต่าง ๆ ของโรงเรียนดี มานี้ได้รับรางวัลเรียนดี และมีนักเรียนอีกหลายคนที่ได้รับรางวัล เสร็จแล้วประธานให้โอวาทและอำนวยพร

จากนั้นเป็นการแสดงบนเวที นักเรียนรุ่นน้องรำเบิกโรงและรำอวยพรด้วยเนื้อร้องเป็นที่ประทับใจ ทำให้ทุกคนตื้นตันจนน้ำตาคลอ เมื่อถึงรายการของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ปราการขึ้นไปกล่าวแสดงความขอบคุณและความอาลัยรักสถานศึกษาตลอดจนครูบาอาจารย์ พอกล่าวจบจันทร์และเพื่อนหญิงชายอีกสามคนขึ้นไปอ่านคำลาอาลัย ซึ่งประพันธ์เป็นกาพย์ยานีด้วยเสียงประสานที่ไพเราะเพราะพริ้ง มีกังวานเศร้าสร้อยตามความรู้สึกของคนอ่าน แล้วปิดท้ายรายการด้วยเพลง “อย่าลืม” ซึ่งมีเนื้อร้องดังนี้

อย่าลืม

โอ้เพื่อนเอ๋ย	เราเคยสุขสันต์
เรียนร่วมกัน	หลายวันเวลา
จักต้องพราก	พลัดไปไกลตา

อุราตรอมตรม

เมื่อไรหนอ	จะได้เจอกัน
นึกถึงวัน	ที่เคยรื่นรมย์
ห่างกันไกล	สายใยเกลียวกลม

ไม่เคยลืมเลือน

อยู่แห่งไหน	หัวใจไผ่ถึง
-------------	-------------

ยังติดต๋อง

สัมพันธ์ฉันเพื่อน

โปรดอย่าลืม

คะนึ่งผัสดัไฟ

ไมตรีเราเอ๋ย

ระหว่างที่จันทร์กับเพื่อนร้องเพลง ภายในห้องประชุมเงียบกริบ สายตา
ทุกคู่จ้องจับอยู่ที่ผู้ขับร้อง ส่วนหัวใจทุกดวงมีความรู้สึกเหมือนถูกบีบ
จนหายใจขัด บางคนน้ำตาซึมคลอเบ้าตา พอเพลงจบทุกคนถอนใจ
ยาวเกือบพร้อมกัน

เมื่อเสร็จพิธีแล้วครูใหญ่พานักเรียนที่เรียนสำเร็จไปกราบ
นมัสการลาท่านเจ้าอาวาสและพระที่วัด เพื่อขอบพระคุณที่ท่านช่วย
อบรมกล่อมเกลามาให้พวกเขาเป็นคนดี ท่านเจ้าอาวาสให้โอวาทเป็นที่
จับใจ และอวยพรเป็นสิริมงคลให้ทุกคน แล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

ปิติ มานี และชูใจ ไปสมัครเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่
โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอซึ่งวีระไปเรียนอยู่ก่อนแล้ว สมคิดไปอยู่กับ
ปู่ที่ภูเก็ทและเรียนต่อที่นั่น ดวงแก้วกลับไปเรียนที่บ้านสุพรรณบุรี
ส่วนจันทร์ไม่ได้เรียนต่อเพราะน้ำของเธอดูดสนเงินทอง จันทร์ก็มีได้
น้อยใจ ตั้งหน้าคิดอ่านช่วยน้ำทำมาหากินโดยมิได้ย่อท้อ และไม่มีความคิด
ริษยาเพื่อนที่มีโอกาสได้เรียนต่อแต่ประการใด โชคดีเป็นของจันทร์
การค้าขายของเธอนับวันแต่เจริญรุ่งเรือง ของในร้านขายดีจนผลิตไม่ทัน
น้ำของจันทร์จึงได้ทุนรอนขยายขยายและปรับปรุงร้านให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ
วันหนึ่ง ๆ จันทร์ไม่ได้ไปไหน ขลุกอยู่แต่ที่ร้าน ช่วยน้ำทำมาค้าขาย
อย่างขยันขันแข็ง

วันหนึ่ง หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว วีระ ปิติ มานีและชูใจ ชวนกันแวะมาหาจันทร์ที่ร้าน เพราะนานแล้วที่ไม่ได้มาเยี่ยมเยียน พบจันทร์กำลังนั่งประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ งามอยู่ พอเห็นเพื่อนมาก็ ดีใจ เชื้อเชิญให้นั่งและหาน้ำเย็นมาให้ดื่ม

“ฉันเห็นพวกเธอเจียบหายไป นี่กลัวลืมนฉันเสียแล้ว” จันทร์พ้อ

“ใครจะไปลืมนเธอได้ลงคอ เราเป็นเพื่อนรักกัน พวกเราคิดถึง เธอเสมอ” ชูใจพูด

“กิจการค้าของเธอเป็นอย่างไรบ้าง จันทร์” มานีถาม

“ดีจะ...ฉันเพิ่งว่างเดี๋ยวนี้เอง เมื่อกี้นี้ ลูกค้ามาเติมร้านที่เดียว เดียวนี้น้าวางใจให้ฉันเผ่าหน้าร้าน เพื่อน้าจะได้มีเวลาสานตะกร้าอยู่ หลังร้าน”

“ตอนนี้มีรถของพวกนักทัศนอาจรมาแวะที่อำเภอมากขึ้น ทำให้ ข้าวของต่าง ๆ ขายดี” วีระพูด

“อย่างไรล่ะคะพี่วีระ ฉันประดิษฐ์ของที่ระลึกไว้ขายให้นักทัศนอาจร” จันทร์ชี้ให้ทุกคนดูของที่ระลึกที่เธอประดิษฐ์ขึ้น มีพวงกุญแจ ซึ่งร้อยไม้ไผ่แผ่นบางเล็กทำเป็นรูปต่าง ๆ ทาสีสวยและเขียนรูปภาพ มีชื่ออำเภอเขียนไว้อย่างสวยงาม กระบอกไม้ไผ่เล็ก ๆ เขียนลวดลาย สวย ๆ ทำเป็นที่ใส่ไม้จิ้มฟันบ้าง แจกันปักดอกไม้แห้งบ้าง กระเช้า และตะกร้าเล็ก ๆ สำหรับใส่กระถางปลูกไม้ประดับในร่ม หินก้อนเล็ก รูปร่างแปลก ๆ จันทร์นำมาต่อเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ สวยงาม ของเหล่านี้ ทำด้วยฝีมือประณีตและราคาถูก

ปิติเดินไปดูทางประตูด้านข้าง เห็นกระถางเล็ก ๆ ปลุกต้นไม้
หลายชนิด วางเรียงรายอยู่หลายกระถาง จึงถามจันทรวา

“เธอปลุกต้นไม้ขายด้วยหรือจันทร”

“ไม่ใช่ของจันทรอก สิริเอามาฝากขาย” จันทรตอบแล้วเล่าว่า
“สิริเขาไม่ได้เรียนต่อ เพราะฐานะเขายากจนและพ่อของเขาก็มีอันเป็นไป
พวกเธอก็รู้ แต่เขาเป็นคนดี มีความพยายามอุตส่าห์ไปซื้อพันธุ์ไม้มา
เพาะขาย ส่วนตัวเขาไปขอรับใช้อยู่ร้านซ่อมเครื่องรับวิทยุ เพื่อฝึก
ซ่อมวิทยุไปด้วย ไม่ช้าเขาคงเก่ง”

“ตรงกันข้ามกับพิสิฐเลยนะ พ่อแม่ขัดสนไม่มีเงินให้เรียนต่อ ก็หนีเตลิดเปิดเปิง มีหน้าเข้าไปเที่ยวพูดบั่นน้ำเป็นตัวว่าพ่อแม่ไม่รัก ใครห้ามก็ไม่ฟัง เขาบอกฉันว่าจะหนีไปตามยถากรรม ไม่ช้าก็เสียคน” ปิติพูด

“ฉันสงสารลุงสุขนะซี ขายนาคูให้สุขุมเรียน แล้วไม่มีนาจะทำ ต้องไปรับจ้างคนอื่นทำนา สุขุมเองก็เรียนไม่เก่ง สอบได้ ป. 6 ก็คาบเส้น ข้างหลังยาว ฉันกลัวจะไปไม่รอด วันนี้ก็โดนครูทำโทษเพราะไม่ทำการบ้าน” ชูใจพูด

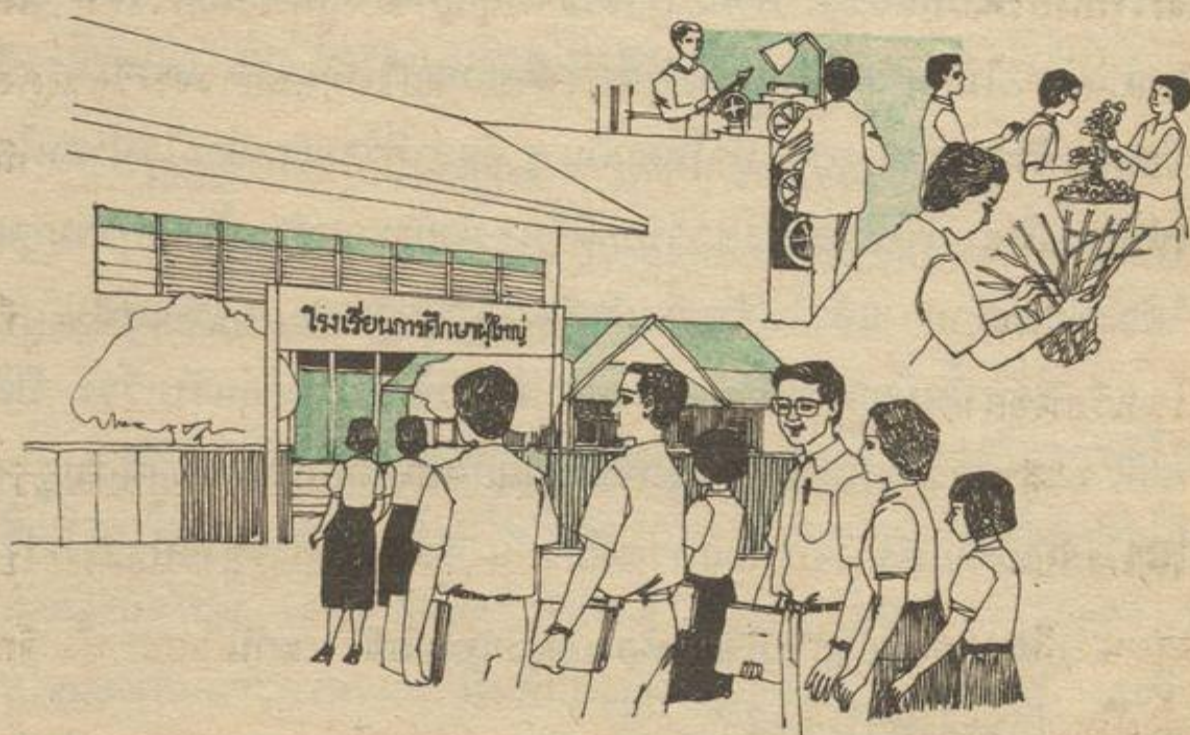
“ก็ความรักอย่างสุดสวาสดีของพ่อแม่ฉันแหละ เมื่อลูกครบห้า จะเรียนก็ให้เรียนโดยไม่คำนึงถึงว่าสติปัญญาของลูกเป็นอย่างไร แต่ไม่แน่นะ ไม่ล้มจึงข้าม คนล้มอย่าข้าม ต่อไปสุขุมอาจจะเรียนเก่ง ขยันขึ้นก็ได้ ถ้าเขาเห็นความลำบากของพ่อแม่ที่เสียสละเพื่อเขา” มานีให้ความเห็น

“ฉันจะไปสมัครเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ที่เปิดสอนตอนค่ำอยู่ที่โรงเรียนของเธอ” จันทรบอกเพื่อน

“ดี พี่เห็นด้วย” วีระพูดอย่างดีใจ “พี่จะบอกจันทรอยู่ที่เดียวว่า ให้ไปเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ กลางวันทำงานขายของ ตอนเย็นก็ไปเรียน เสียค่าใช้จ่ายไม่แพงหรอก พี่เห็นคนไปเรียนกันเยอะ ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ครูที่โรงเรียนของพี่นั่นแหละเป็นคนสอน”

“ฉันเห็นคนมีอายุหลายคนไปเรียน ทำไมแก่แล้วยังต้องไปเรียนอีก” ปิติถาม

“การเรียนไม่มีที่สิ้นสุดหรอกปิติ คนเราต้องเรียนไปตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่จัดให้สำหรับคนที่ไม่มีโอกาสไปเรียนที่โรงเรียน หรือไม่สามารถไปเรียนในเวลากลางวันได้เพราะต้องประกอบอาชีพ หรือมีความขัดข้องอย่างอื่น ก็สามารถเรียนตอนกลางคืนหรือเรียนจากวิทยุได้” วีระอธิบาย

“เรียนจากวิทยุได้ด้วยหรือคะ” จันทรถามอย่างตื่นเต้น

“เมื่อวันก่อนพี่คุยกับคุณลุงคนหนึ่งที่มาเรียนตอนค่ำ ท่านเล่าให้ฟังว่าภรรยาของท่านมาเรียนตอนค่ำไม่ได้เพราะมีภาระทางบ้านมากเกินไปเลยเรียนทางวิทยุ ราว ๆ สักสองอาทิตย์ พวกที่เรียนทางวิทยุด้วยกันก็นัดไปพบกับครูเสียที” วีระชี้แจง

“แหม ! ดีจริง แต่พวกฉันไปเรียนตอนค่ำได้ เราจะไปเรียนกันหลายคน” จันทรบอก

“จันทรมีเวลาไปหาเพื่อนด้วยหรือจ๊ะ” ชูใจถาม จันทรหัวเราะ “เปล่าหรอกจ๊ะ พวกเพื่อน ๆ พอเขาว่างก็มาหาฉันที่นี่ อย่างสุนทร เขามารับจ้างสอยเสื้ออยู่ที่ร้านกฤษฎาอาภรณ์ หรืออัชฌาที่รับจ้างเฝ้าหน้าร้านให้เสียช่ง พอเลิกงานเขาก็พากันมาแวะหาฉัน จนน่าจะเข้าว่าร้านนี้เป็นที่นัดพบกัน แต่ฉันรู้สึกว่ามีผลพลอยได้นะเธอ เพราะการที่มีคนมาที่ร้านเรามาก ๆ ทำให้คนอื่น ๆ คิดว่าที่ร้านเรามีอะไรน่าสนใจ เขาก็มาบ้าง ทำให้ของของเราขายดีขึ้น น่ายังบอกว่า ถ้ารวบรวมทุนได้จะขยายร้าน แล้วไปรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาขาย คงขายดีแน่”

ขณะนั้นมีลูกค้าเข้ามาซื้อของ จันทรจึงรีบไปต้อนรับ วีระ ปิติ มานี และชูใจ จึงถือโอกาสลาจันทรแยกกันกลับบ้าน มานีกับชูใจเดินไปด้วยกันเพราะบ้านอยู่ทางเดียวกัน ระหว่างทางชูใจปรารภว่า

“ฉันอยากย้ายไปเรียนห้องเดียวกับเธอจัง มานี”

“อ้าว ! ทำไมล่ะจ๊ะ”

“ฉันไม่ชอบเพื่อนที่ห้องของฉันเลย นิสัยไม่ดี ชอบใส่ความกัน ทำให้ครูดุทุกวัน ไม่มีความสามัคคี ไม่เหมือนเมื่อเราเรียนอยู่โรงเรียนเดิม ต่างกันหน้ามือเป็นหลังมือทีเดียว” มานีหัวเราะ “ฉันคิดว่า เรายังใหม่ต่อกันเพราะมาจากหลายโรงเรียน เมื่ออยู่โรงเรียนเดิมนั้น เราเรียนด้วยกันมาตั้งหกปี ต่างรู้นิสัย เห็นอกเห็นใจ จึงรักใคร่สามัคคีกันอีกไม่นานเราคงจะสนิทสนมกับเพื่อนใหม่ ๆ”

“ฉันไม่อยากมีเพื่อนใหม่ เพื่อนใหม่สู้เพื่อนเก่าไม่ได้”

“ไม่จริงเสมอไปหรอกซุใจ ฉันคิดว่า เราคงจะต้องมีเพื่อนเพิ่มขึ้น เพราะเราโตขึ้นทุกวัน เรารู้จักคนมากขึ้น ที่โรงเรียนใหม่ของเรามีนักเรียนเป็นพัน ๆ เรามาเรียนโรงเรียนใหม่ได้ความรู้ใหม่ ๆ และคงจะได้เรียนรู้นิสัยใจคอของเพื่อนใหม่ด้วย” มานีพูด

“เธอพูดเก่งเป็นต่ออยู่แล้ว ใคร ๆ ต้องชอบเธอ”

“เธอก็พูดดี ไม่ช้าเพื่อนในห้องของเธอจะชอบเธอ และเธอก็จะชอบเพื่อนใหม่ ชักร้านจะลืมฉันเสียอีก”

พอถึงบ้าน มานีจึงแยกเข้าบ้าน ซุใจเดินต่อไปคนเดียว พอไปถึงบ้าน เห็นประตูหน้าต่างปิดเงียบเชียบ เจ้าสีเทานอนอยู่ที่เชิงบันได ทำทางบิดไปมา พอซุใจเดินเข้าไปใกล้ มันลืมตาขึ้นมองแล้วร้องหง่าว! ซุใจมองเห็นกระดานแผ่นหนึ่งเสียบอยู่ที่สายยูซึ่งมีกุญแจติดอยู่ เธอจึงรีบดึงออกมาคลี่อ่านดู

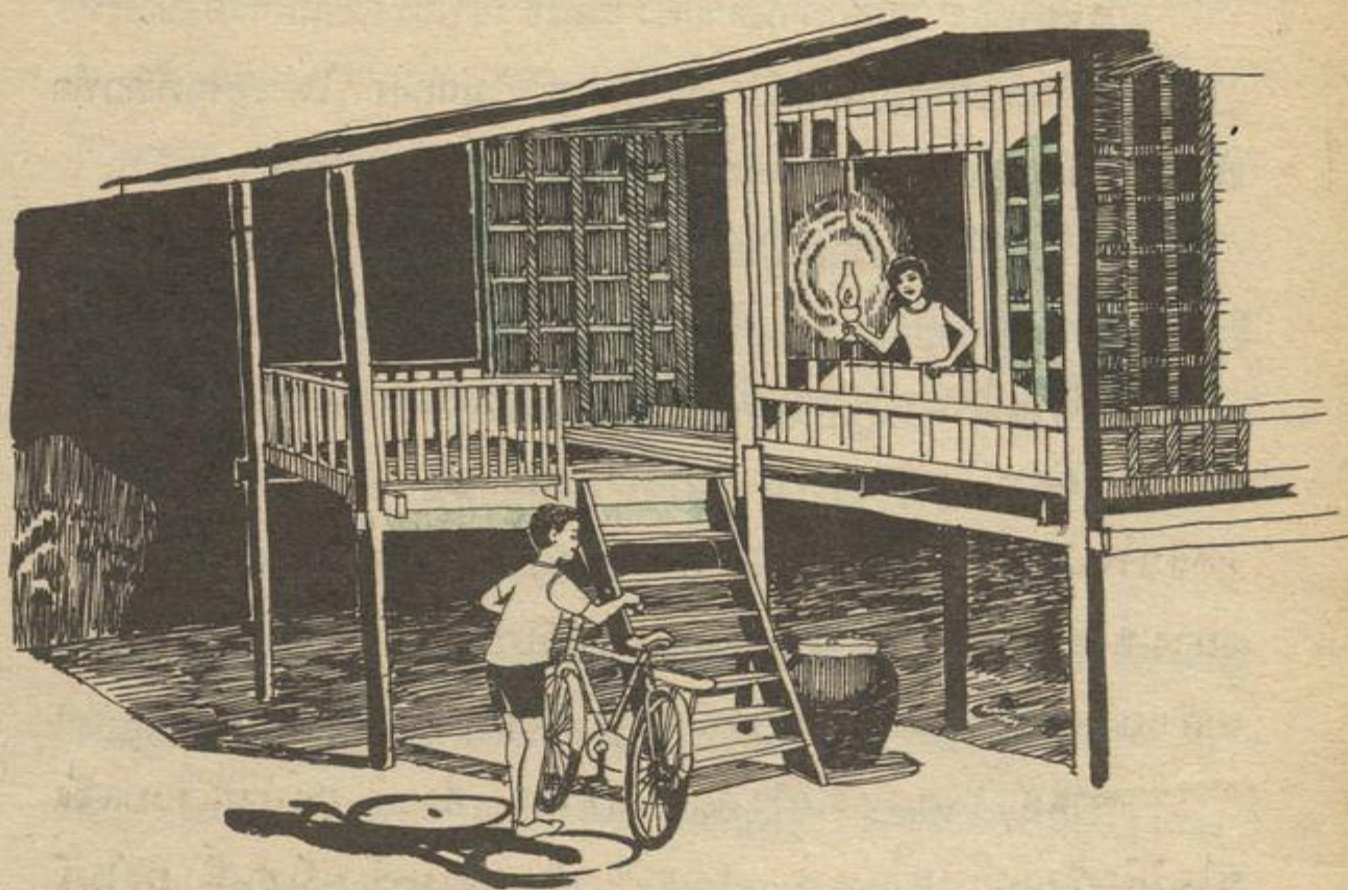
ชูใจ

อาตุภกรณชนอยู่ที่โรงพยาบาล ไม่ต้องตกใจ หุงข้าวทำ
กับข้าวไว้ คำ ๆ ย่าจะกลับมา ไม่ต้องตามไป

ย่า

ชูใจตกใจมาก ใจหนึ่งอยากจะไปดูอาการของอา แต่ใจหนึ่ง
ก็คิดว่า ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของย่า ชูใจลังเลอยู่ครู่หนึ่ง ในที่สุดก็
ตัดสินใจปฏิบัติตามที่ย่าต้องการ เธอเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วหุงหาอาหาร
อย่างเหงาหงอย ภาวนาขออย่าให้อาเจ็บป่วยมาก เจ้าสีเทาขึ้นมา
เคล้าเคลียอยู่ใกล้ ๆ ทำให้ชูใจค่อยสบายใจขึ้น

คำแล้ว ตะวันลับทิวไม้ลงไปราไร ทัวบริเวณบ้านเงียบสงัด
ชูใจรู้สึกว้าเหว่เพราะไม่เคยอยู่คนเดียวในเวลาโพล้เพล้เช่นนี้ ยังไม่มี
วีแววว่าย่าจะกลับมา ชูใจนั่งกระสับกระส่าย คอยชะเง้อดูทาง ใจคิด
ไปสารพัด น้ำตาพาลจะไหล เธอสู้อยู่คนเดียวเพราะเกรงจะเป็นกลาง
อาเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชูใจรักและเคารพอาประดุจบิดา
บังเกิดเกล้า เพราะตั้งแต่จำความได้ในชีวิตของเธอก็มีเพียงย่ากับอา
เท่านั้น ถ้าอา มีอันเป็นไป ย่ากับเธอจะอย่างไร คิดแล้วก็ใจหาย
ได้แต่ปลอบใจตัวเองว่าไม่ควรตีตนไปก่อนไข้ ปรกติสีเทามักคอยอยู่บ้าน
วันนี้ราวกับมันรู้ว่าชูใจจะต้องอยู่คนเดียว สีเทามานั่ง ๆ นอน ๆ อยู่ใกล้ ๆ
ไม่ยอมห่าง นาน ๆ ก็เงยหน้าขึ้นมองชูใจแล้วก็ร้องหง่าว! เหมือนจะ
ปลอบใจเธอ

พอตะวันลับแสง ชูใจปิดประตูบ้านอย่างแน่นหนา จุดตะเกียง
ตั้งไว้กลางห้อง คลุกข้าวให้สันทากินแล้วมานั่งอยู่ที่หน้าต่างคอยเฝ้า
คอยเงี่ยหูฟังเสียงต่าง ๆ ได้ยินแต่เสียงเจ้าทุยควายของเธอที่อยู่ในคอกข้าง
บ้านทำเสียงฟืดฟาด และเสียงหรีงเรไรระงมอยู่บนต้นไม้ ทำให้รู้สึกวังเวง
ยิ่งขึ้น

เสียงกริ่งรถจักรยานดังอยู่ที่ประตูรั้วบ้าน แล้วได้ยินเสียง
ร้องเรียก

“ชูใจ ชูใจ”

วีระนั่นเอง ชูใจอุทานด้วยความดีใจ รีบชะโงกหน้าร้องขานรับ
 “พี่วีระ ฉันกำลังกลัว เปิดประตูเข้ามาเลย” แล้วชูใจก็รีบวิ่ง
 ไปเปิดประตูบ้าน วีระจอดจักรยานพิงบันไดไว้แล้วขึ้นมาบนบ้าน

“อย่าบอกให้พี่มาอยู่เป็นเพื่อนชูใจ ลุงไปเยี่ยมญาติที่ป่วยอยู่
 โรงพยาบาล พบย่านั่งรออยู่หน้าห้องฉุกเฉินกับพี่แฉล้ม ยาให้ลุงมา
 บอกพี่ แล้วลุงก็ไปอยู่เป็นเพื่อนยาที่โรงพยาบาล”

“อาเป็นอย่างไบบ้าง” ชูใจถามเสียงสั้น

“คงไม่เป็นอะไรมากกระมัง ลุงก็ยังไม่ได้เห็นอาการของอาเลย
 ชูใจทำใจดี ๆ เถอะ นี่กินข้าวหรือยังล่ะจ๊ะ”

ชูใจสั่นศีรษะ น้ำตาคลอตา “ฉันกินไม่ลง พี่วีระล่ะ กินหรือยัง”

“พี่กินแล้วก็มา ชูใจกินข้าวเสียเถิดเดี๋ยวจะเป็นลมไป ชูใจ
 ไม่สบายอีกคน ยาจะลำบากนะจ๊ะ” วีระปลอบ ชูใจจึงไปดักข้าว
 กิน ๒ - ๓ คำก็อิ่ม วีระพยายามเล่าเรื่องสนุก ๆ ให้ฟัง เพื่อให้ชูใจ
 คลายวิตกกังวล ชูใจได้ยินเสียงที่วีระเล่า แต่ไม่รู้เรื่องราวเขาพูดถึงอะไร

จนกระทั่งสามทุ่มเศษ ย่าจึงนั่งสามล้อกลับมา ใบหน้าของ
 ย่าหม่นหมอง ดวงตาแดงช้ำ พอมาถึงก็คว้าตัวชูใจมากอดไว้แน่น
 พลังขบใจวีระที่มีแก้มใจมาอยู่เป็นเพื่อนชูใจ แล้วเล่าเรื่องอาว่า อา
 เดินทางไปจังหวัดซื้อเครื่องบวชเพื่อจะบวชพรรษานี้ เมื่อสึกแล้วก็จะ
 แต่งงาน รถประจำทางเกิดชนกัน คนตายหลายคน บาดเจ็บสาหัสก็
 หลายคน อาก็บาดเจ็บสาหัส ขณะนี้หมอกำลังให้เลือดและยังไม่ได้

สติ เห็นจะต้องรักษาตัวอยู่นานกว่าจะหายเป็นปกติเพราะขาหัก ต้องเข้าเฝือก ย่ำรำพันว่าเงินทองที่เก็บออมไว้ก็มีไม่มาก จะต้องนำมา รักษาอา ย่าก็แก่แล้วเหมือนไม้ใกล้ฝั่ง เป็นห่วงแต่ชูใจเพราะยังเล็ก และกำลังเรียนหนังสืออยู่ ชูใจปลอบย่าว่าเธอจะออกจากโรงเรียน มาช่วยย่าทำอาหารและขนมขาย พอมีเงินเธอจะเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ก็ได้ วีระออกความเห็นว่าชูใจไม่ต้องออกจากโรงเรียนก็ได้ แต่ต้อง ขยันทำมาหากินเพิ่มขึ้นระหว่างที่อาয়งเจ็บอยู่ วีระกลับบ้านเมื่อ เวลาเกือบจะห้าทุ่ม

ตั้งแต่วันนั้นมา ย่านำเงินออกมาลงทุนทำอาหารและขนมแห้ง ไปฝากขายตามร้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ฝากไว้ที่ร้านของจันทร์ ชูใจ เลิกเรียนแล้วรีบกลับบ้าน ไม่แบ่ง ชูตมะพร้าว เตรียมเครื่องปรุงต่าง ๆ ให้ย่า และช่วยย่าทำอาหารแล้วบรรจุถุงเตรียมส่งในวันรุ่งขึ้น จากนั้น จึงได้ทำการบ้านและอ่านหนังสือ กว่าจะได้นอนก็ถึงสี่ทุ่มเศษทุกคืน เพื่อนทักว่าชูใจผอมลง แต่เธอก็มิได้ย่อท้อ แฉล้มรับภาระไปคอยเฝ้า ดูแลอาที่โรงพยาบาล ย่ากับชูใจจึงมีเวลาทำมาหากิน พอว่างก็ไป เยี่ยมอา

ย่ามีฝีมือทางทำอาหาร ไคร ๆ ก็ติดใจรสมือ อาหารและขนม ที่ชูใจนำไปฝากขายจึงหมดทุกวัน ย่าทำของไม่ค่อยช้ากันเพราะกลัว ลูกค้าจะเบื่อ บรรดาครอบครัวเพื่อนสนิทของชูใจก็มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเจือจุน มิได้ทอดทิ้ง ลุงของวีระส่งกล้วย มะพร้าว ใบตอง มาให้ย่าเกือบ

ทุกวัน มานีแบ่งไข่ไก่และผักสวนครัวมาให้ทุกวัน ปิตินำปลานิลและผักในไร่มาให้ทุกวันเหมือนกัน เพชรมาช่วยขูดมะพร้าวและหีบของไปฝากขายตามร้านต่าง ๆ ส่วนจันทรรับขายของให้โดยไม่หักผลประโยชน์เลย เกษตรอำเภอละครุไพลินพาหนูน้อยลูกสาวที่น่ารักมาเยี่ยมย่า และช่วยอุดหนุนสินค้าเสมอ วัฒนา กับ พ่อ ก็ไปเยี่ยมอาที่โรงพยาบาลมิได้ขาด ย่าและชูใจรู้สึกซาบซึ้งในไมตรีจิตของทุกคนเป็นอย่างยิ่ง ด้วยมิตรจิตมิตรใจ ย่าจึงให้ชูใจแบ่งอาหารและขนมที่ทำขายแต่ละวันให้เพื่อน ๆ ด้วย มานะ สมคิดและดวงแก้วได้ทราบ

ข่าวอุบัติเหตุของอาจากจดหมายของมานีและจันทร ต่างเขียนจดหมาย มาแสดงความเสียใจ

เหตุการณ์ดีขึ้นทุกวัน อาการป่วยของอาดีขึ้น ยามีเงินเก็บ เพิ่มขึ้นจนย่าคิดวาดอนาคตไว้ว่า ถ้าอาหารที่ทำขายอยู่ขณะนี้ขายดี ตลอดไป ย่าอาจจะเปิดร้านขายอาหารเล็ก ๆ ในตลาด ทำอาหารขาย อย่างเป็นล่ำเป็นสัน คงได้เงินพอส่งเสียให้ชูใจเรียนได้สูงขึ้น ย่าคิด แผนการเจียบ ๆ อยู่ในใจคนเดียว

ความอดทนในสิ่งที่ต้องอดทนให้ผลดีเสมอ เวลาผ่านไปสามเดือน อาของชูใจก็หายเกือบเป็นปกติ ออกจากโรงพยาบาลมาพักฟื้นอยู่ที่บ้าน อาเป็นคนขยัน อยู่หนึ่งไม่เป็น จึงช่วยย่าและชูใจห่อขนม เหลาไม้ก่ลัด ชูดมะพร้าวตามถนัด แฉล้มก็มาช่วยทำขนมอยู่เสมอ พ่อแม่ของแฉล้มก็มีได้กีดกันเพราะอาเป็นคนดี

เย็นวันหนึ่ง เลิกเรียนแล้ว เพื่อน ๆ พากันมาที่บ้านของชูใจ ต่างช่วยย่าทำงานคนละไม้คนละมือ ขณะนั้นมีรถยนต์นั่งคันหนึ่งแล่นมาจอดที่ประตูรั้วบ้านของชูใจ รถยนต์คันนั้นสวยงามสะดุดตามาก ทุกคนจึงมองดูเป็นตาเดียว หญิงคนหนึ่งอายุประมาณสามสิบปีเศษ ลงจากรถยนต์เดินเข้ามาในบ้าน หญิงนั้นแต่งตัวหรูหรา ท่าทางเป็นคนมีเงิน เธอหยุดมองมานีและชูใจนั่งอยู่

“คุณต้องการพบใครครับ” วีระถามอย่างสุภาพ

“คนไหนชื่อชูใจจ๊ะ” หญิงคนนั้นย้อนถามเบา ๆ

“ฉันเองค่ะ” ชูใจตอบ พลังพิศดูหน้าหญิงคนนั้น
 ขณะนั้นย่าเดินออกมาที่ระเบียงหน้าบ้าน พอหญิงนั้นเห็นย่าก็
 รีบขึ้นบันไดไปนั่งลงกราบย่าแล้วร้องไห้สะอึกสะอื้น ย่ารีบไหว้และ
 จ้องมองดูหญิงคนนั้นอยู่ครู่หนึ่ง จึงเรียกชูใจ

“ชูใจ ขึ้นมานี่ มากราบแม่ นี่แหละแม่ของเจ้า”
 ชูใจหือฮินตะลึงเฉยอยู่ ส่วนคนอื่น ๆ รู้สึกตื่นเต้นเหลือที่จะ
 กล่าว มานีรุ่นหลังชูใจให้ขึ้นไปบนบ้าน ชูใจขึ้นมากกราบ แม่ของชูใจ
 โอบกอดลูกไว้แน่นพลังร้องไห้เสียงดัง

“ลูกเอ๋ย ! ตั้งแต่ลูกเกิดได้สองเดือนเศษ แม่ก็ไม่ได้เห็นเจ้าอีกเลย จนบัดนี้ สิบสามปีแล้ว แม่จะมารับลูกไปอยู่ด้วย”

ชูใจก้มหน้านั่งอยู่ อาได้ยินเสียงจึงเดินไขว่ยกเขยกออกมา พอเห็นแม่ของชูใจก็ตกตะลึง ยกมือไหว้แล้วนั่งนิ่ง ยำน้ำตาลอ พุดเสียงเครือ

“ชูใจ แม่รักเจ้ามากนะ แต่มีความจำเป็นที่ไม่ได้อยู่และเลี้ยงดู พ่อของเจ้าซึ่งเป็นพี่ชายของอาคนนีชอบหิวเจ้ามาอยู่กับย่าและอา ตั้งแต่เจ้าอายุได้สองเดือนเศษ ๆ พออายุครบขวบ พ่อก็ป่วยและเสียชีวิตไป ย่าและอาที่เลี้ยงเจ้ามาจนกระทั่งบัดนี้ ย่าไม่คิดว่าแม่ของเจ้าจะกลับมา จึงบอกว่า พ่อกับแม่ตายไปหมดแล้ว แต่แม่ก็กลับมา จะมารับเจ้าไปอยู่ด้วย ก็ไปอยู่กับเขาเถิด เขามั่งมีศรีสุข เจ้าจะได้สบาย มีอนาคตดี ได้ร่ำเรียนสูง ๆ”

ชูใจร้องไห้โฮ โผเข้าไปกอดย่าแน่น

“ชูใจไม่ไป จะอยู่กับย่า อยู่กับอาที่นี้ตลอดไป”

แม่ของชูใจพยายามคว้าไขว่เอาตัวชูใจมากอด แต่ชูใจบิดมือและถอยหนี

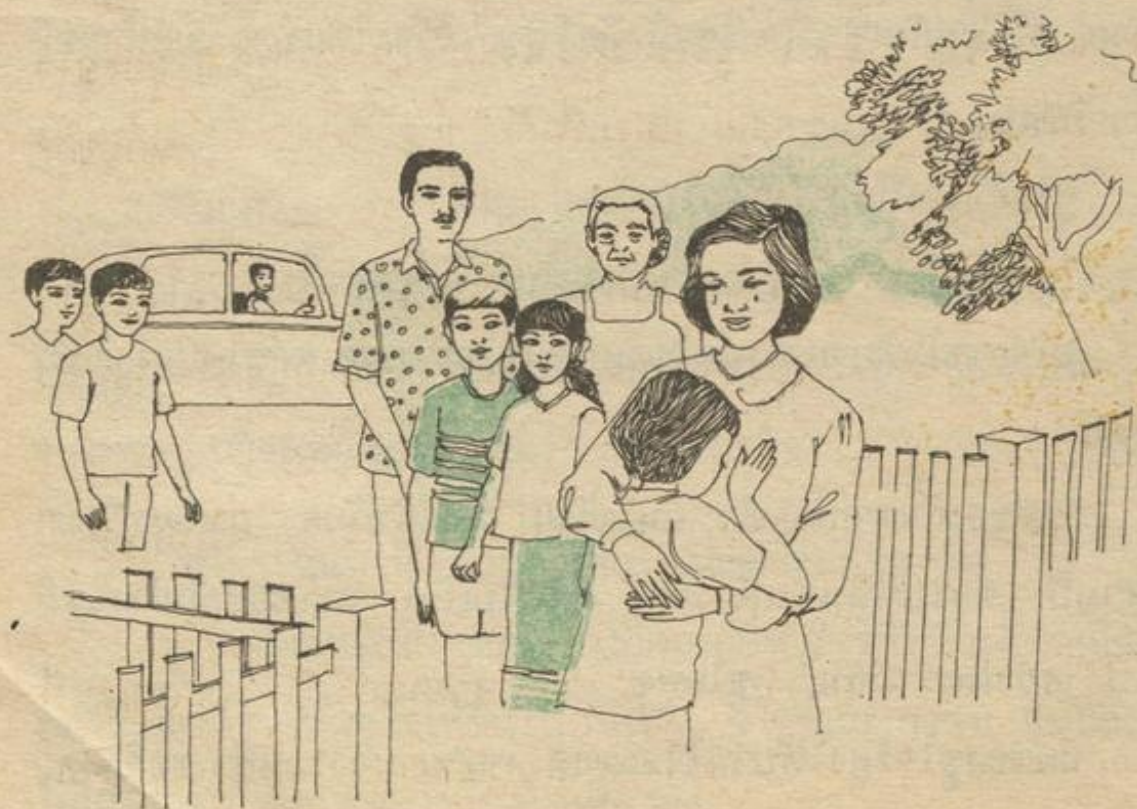
“แม่ของฉันตายไปแล้ว ฉันไม่มีแม่ มีแต่ย่ากับอา ย่าเลี้ยงฉันมา สิบสามปี ต่อไปนี้ฉันจะเลี้ยงย่า กลับไปเถิด แม่เคยอยู่อย่างไรรักอยู่ไป อย่างนี้กว่ามีฉัน” ชูใจพุด

แม่ของชูใจร้องไห้ปานใจจะขาด พยายามวิงวอนย่า ขอร้องอา

และอ่อนนวยหงใจ ย่าและอาช่วยกันประเล้าประโลมให้หงใจไปกับแม่ ส่วนหงใจยืนกระต่ายขาเดียวไม่ยอมไป และขอร้องให้แม่กลับไปเสีย

เป็นเวลานานร่วมชั่วโมง แม่ของหงใจเห็นว่าการอ่อนนวยหงใจของตน ไม่มีประโยชน์จึงสงบใจ แล้วเปิดกระเป๋าทื้อ หยิบธนบัตรสีม่วงส่งให้ย่า มัดหนึ่ง

“ขอฝากหงใจไว้กับย่าและอาด้วย เงินนี้ให้ย่าไว้ใช้จ่าย แล้วฉันจะส่งมาให้เสมอ ฉันตั้งใจที่ย่าเข้าใจฉันดีว่า ฉันรักลูก ไม่ได้ทอดทิ้งลูก เวรกรรมทำให้ฉันต้องพลัดพรากไป ฉันจะกลับละค่ะ และคงจะ

“ไม่ได้กลับมาอีก” เธอหยุดร้องไห้แล้วพูดต่อไปว่า “ถึงอย่างไรฉันก็ตั้งใจที่ได้มาพบลูก เขาเหมือนพ่อของเขามาก มา... ชูใจ เข้ามาใกล้ ๆ ให้, แม่กอดเป็นครั้งสุดท้าย เราอาจจะไม่ได้พบกันอีกจนชั่วชีวิต หนูชื่อ ชูใจ ชูใจเป็นชื่อที่แม่ตั้งเอง” พอแม่อำแขน ชูใจก็โผล่เข้าไปหา สองแม่ลูกกอดกันร้องไห้อยู่ครู่หนึ่ง มานีตื่นตันใจจนกลืนน้ำตาไม่ได้ ส่วนเพชรแอบร้องไห้อยู่ใต้ถุนบ้านเพราะคิดถึงแม่ของตน

“เรียกแม่สักคำ ให้แม่ชื่นใจลูก”

“แม่คะ” ชูใจเรียก รู้สึกอบอุ่นหัวใจที่ได้เรียกคำนี้ ชูใจเคยคิดว่าชั่วชีวิตของเธอจะไม่มีโอกาสได้เอ่ยคำนี้ แต่เธอก็มีโอกาสดังกล่าวแล้ว พอแม่จากไปเหตุการณ์นี้ก็เหมือนความฝันเพียงชั่วครู่เดียว

แม่รำล่าย่าและอา ชูใจตามไปส่งแม่ที่รถ เพื่อน ๆ ของชูใจ ทุกคนยกมือไหว้ ชูใจกราบแม่ แม่จูบที่แก้ม น้ำตาของแม่เปื้อนแก้มของชูใจ แล้วคนขับรถก็ขับรถพาแม่ค่อย ๆ ห่างไป

เมื่อรถยนต์คันนั้นลับตา ทุกคนมีความรู้สึกเหมือนฝันไป ชูใจยืนอยู่กับที่ นิ่งอยู่นาน แม้รถจะแล่นลับไปแล้ว มานีค่อย ๆ ดึงชูใจกลับเข้าบ้าน

“แม่กลับไปไหนคะย่า แม่พูดเหมือนเราจะได้ไม่ได้พบกันอีก”

ชูใจถาม

“เขากลับไปอยู่ต่างประเทศ ถ้าเจ้าเรียนเก่ง ได้ไปเรียนต่อที่ประเทศที่แม่ของเจ้าอยู่ ก็อาจจะได้พบกัน” ย่าตอบ “เจ้าคงจะได้เรียน

สูง ๆ แน่ เพราะแม่ให้เงินไว้ถึงแสนบาท พรุ่งนี้ย่าจะเอาไปฝากธนาคาร”

ชูใจลงมือทำงานต่อไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพื่อน ๆ ก็ช่วยทำงานที่ค้างไว้

ทางชีวิตของคนไม่เหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับที่การตัดสินใจ และการกระทำของตนเองทั้งสิ้น ต่างมุ่งมาดปรารถนาให้ตนมีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต ทุกคนจะสมหวังมากน้อยเพียงใดอยู่ที่ความตั้งใจอันแน่วแน่ การศึกษาพัฒนาตนเองควรกระทำไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด และมีความมุ่งมั่นกระทำอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

แบบฝึก

๑. การเขียนคำ จำเป็นต้องระวางการวางสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ให้ถูกที่ มิฉะนั้นจะทำให้เข้าใจความหมายผิดไป

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ รูปวรรณยุกต์และสระ ทั้งที่อยู่ล่างหรือบน จะเขียนตรง พยัญชนะตัวต้นเสียง หรือตรงตัวกล้ำ (ร ล ว) หรือตัวที่อยู่หลังอักษรนำ

เช่น

คุณครูผู้อารี
มิแสรังแกล้างเกรงกริ่ง

เราภักดีด้วยใจจริง
กลับกลอกกลิ้งเมื่อลับหลัง

ยามย่ำค่ำโพล้เพล้ แสนว่าเหวอยู่ล่ำพัง
 แมวลายร้องเหมียวดัง นิ่งวันหวาดเพราะขลาดกลัว,

๑.๒ รูปสระที่อยู่หน้าได้แก่ - แ - โ - ใ - ปรกติจะเขียนไว้
 หน้าพยัญชนะของคำนั้น แต่คำ ๒ พยางค์บางคำ สระจะอยู่
 หลังตัวนำ การเขียนต้องใช้การฝึกบ่อย ๆ และจำ เช่น

ไฟทแผ่นดินใหญ่	สไบใช้ห่มเนียนาง
แกลงแจ้งทุกอย่าง	ทแยงกลางเส้นขวางอยู่
ยกพวกทั้งโขยง	จับคนโกงขโมยหมู
เขลงกลอนสอนให้รู้	จเรผู้ดูแลตรวจตรา

๒. ภาษาไทยมีคำให้เลือกใช้มาก แต่ละคำมีน้ำหนักและมีความหมาย
 แตกต่างกัน จึงต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ การที่จะใช้คำสุภาพนั้น แม้จะใช้น้ำเสียงก็ยังไม่พอ ต้องมี
 วิธีเพิ่มเติมคำ และเปลี่ยนคำให้เป็นภาษาสุภาพด้วย เช่น

กิน

กินข้าวกันเถอะ
 (ใช้กับเพื่อน หรือผู้สนิทใกล้ชิดกัน)

เชิญรับประทานอาหาร

(ใช้กับคนรู้จัก)

เชิญรับประทานอาหารครับ

(ใช้กับคนรู้จัก และพูดอย่างมีพิธีรีตอง)

ขอเรียนเชิญรับประทานอาหารครับผม

(ใช้กับผู้ที่มีอาวุโสกว่า อย่างมีพิธีรีตอง)

๒.๒ คำที่มีความหมายคล้ายกัน แต่เน้นความรู้สึก ความคิด
ความต้องการ แตกต่างเล็กน้อยกว่ากัน

๑. ขอร้อง	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ
วิงวอน	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก
ถ้าช่วยได้ก็ดี แต่ถ้าไม่ช่วยก็ไม่เป็นไร
อ้อนวอน	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด
๒. ห้ามปราม	- กล่าวด้วยวาจาไม่ให้กระทำการใดสิ่งหนึ่ง
กีดกัน	- ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อมิให้ผู้อื่น
กระทำการที่ตนไม่ต้องการให้ทำ
ขัดขวาง	- ทำทุกวิถีทางเพื่อมิให้ผู้อื่นกระทำการที่
ตนไม่ต้องการให้ทำ
๓. เห็นใจ	- รู้ถึงความลำบากหรือความทุกข์ของ
ผู้อื่น
สงสาร	- รู้สึกอยากช่วยเหลือผู้มีความทุกข์มาก
กว่าเห็นใจ

เวทนา - รู้สึกอยากช่วยเหลือผู้มีความทุกข์อย่าง
จับใจ เมื่อมีโอกาสนจะช่วยทันที

๔. เวียบกริบ - อาการนั่งสนิท คอยฟังหรือคอยดู
เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

เวียบขริม - อาการนั่งอย่างใช้ความคิดตรึกตรอง

เวียบเชียบ - สงบ ไม่มีเสียงอื้ออึง (มักใช้กับสถานที่)

เวียบเหงา - สงบ ไม่มีผู้คน เวียบอย่างเปล่าเปลี่ยว

๓. ลำนวนหรือคำบางคำ นำไปใช้พูดเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจ
ผู้ฟังได้ดีกว่าคำหรือข้อความที่มีความหมายตรง ๆ หรือทำให้
ข้อความกะทัดรัดขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

ลำนวนหรือคำ	ความหมายตรง
เสียคน	เสื่อมเสีย กลายเป็นคนไม่ดี
คาบเส้น	พอดี
หลังยาว	ขี้เกียจ
ได้เปรียบ	มีทางชนะ เป็นต่อ
รสมือ	ฝีมือในการปรุงอาหาร
แขกเหว	ผู้มาในงาน
ลงคอ	ทำได้โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ

สำนวนหรือคำ	ความหมายตรง
ถือโอกาส	ทำสิ่งที่ต้องการจะทำทันทีเมื่อมีโอกาส
ไม่เอาถ่าน	ไม่รักดี
คนมีอายุ	คนแก่
คนละไม้คนละมือ	ช่วยกัน ร่วมมือกัน
มีอันเป็นไป	ประสบเคราะห์กรรม
ไปไม่รอด	ไม่สำเร็จ
เติลิดเปิดเปิง	ไปโดยไม่ยั้งคิด ไม่มีที่หมาย
ใส่ความ	ให้ร้าย นำความผิดมาให้
ยืนกระต่ายขาเดียว	ยืนย่นความคิดของตนอยู่ตลอดเวลา
หน้ามือเป็นหลังมือ	ผิดความคาดหมาย เหตุการณ์กลับกลาย ตรงกันข้ามกับความหวัง

๔. การใช้คำบางคำอาจต้องอ้างเป็นคำภาษิตหรือสุภาษิตเพื่อเป็นข้อเตือนใจอย่างนุ่มนวล ดีกว่าคำสั่งสอนโดยตรงตามธรรมดา เช่น
"ไม้ล้มจึงข้าม คนล้มอย่าข้าม"

หมายความว่าอย่าดูหมิ่นทับถมผู้ที่พลาดพลั้ง เพราะจะต้องมีสักวันหนึ่งที่ผู้นั้นพ้นจากเคราะห์ร้าย กลับได้ดีกว่าเดิม หรืออาจมีโชคดีเหนือกว่าผู้ที่เคยดูหมิ่นเขาไว้

อย่ายกตนข่มท่าน

หมายความว่า อย่าอวดรู้ เพราะผู้อื่นอาจจะรู้ดีกว่าตนก็ได้

๕. การจับใจความสำคัญของบทร้อยกรอง ก็คล้ายกับการจับใจความสำคัญในการอ่านร้อยแก้วหรือความเรียง เมื่ออ่านจบแล้ว จะต้องหาคำตอบให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง

นักเรียนที่น่ารัก	แจ้งประจักษ์แล้วไซ้ใหม่
ว่าเรียนภาษาไทย	ได้คล่องแคล่วแล้วแสนดี
ฟังใดเข้าใจง่าย	เรื่องคลี่คลายไม่หน่ายหนี
พูดถูกปลูกไมตรี	สื่อข้อความยามต้องการ
อ่านใดก็รู้ชัด	ตามรหัสที่กล่าวขาน
เขียนได้ใช้ทุกงาน	สำเร็จกิจประสิทธิ์สรรพ
คนไทยใช้ภาษา	ทั่วอาณาเขตเหมือนกัน
เอกลักษณ์จักผูกพัน	ไทยทั้งสิ้นทุกถิ่นแดน
ตั้งใจใฝ่ฝึกฝน	ภาษาตนอย่าดูแคลน
คุณเลิศประเสริฐแสน	ช่วยชีพได้ไม่อัปจน
ชีวิตต้องศึกษา	ให้ก้าวหน้าพาเกิดผล
ต้องใช้บุญแจก	ไขประตูสู่ทางทอง
ภาษาคือบุญแจ	ใช้ได้แน่นถาวรทั้งผอง
ฟัง พูด อ่าน เขียนตรง	สติตรีนึกถูกทาง
หกปีทีเรียนร่ำ	จงจดจำอย่าละวาง
วอนว่าอย่าจิตจาง	ใฝ่ศึกษาอย่าลืมหอง
จบเสร็จจอยพรชัย	จงก้าวไกลยังยืนยง
สืบไทยให้มั่นคง	สบสุขสันต์ทั่วกันเอย

หนังสืออ่านนอกเวลา

หนังสือส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน นักเรียนจะใช้เวลาว่างตอนใดอ่านก็ได้ จะอ่านจบในคราวเดียวหรืออ่านหลายครั้งจึงจบก็ได้ เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องด้วย

การให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลานี้ก็เพื่อให้ได้อ่านเรื่องที่สนุกสนานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน นักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าเดิม และฝึกฝนตนเองให้สนใจอ่านหนังสืออยู่เสมอ แม้เมื่อการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะได้มีนิสัยรักการอ่านติดตัวอยู่ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ ความคิด มีความเฉลียวฉลาด ทนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้รักการอ่านจนติดเป็นนิสัย

ดอกสร้อยร้อยใจ

บทนำเรื่อง

“ดอกสร้อยร้อยใจ” นี้เป็นคำประพันธ์บางบทที่นำมาจากหนังสือศึกษาภาษิตและร้อยกรอง ของศาสตราจารย์ฐะปะนีย์ นาครทรรพ หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมแนวคิดสอนใจคนเพื่อยึดถือและปฏิบัติไว้เป็นอันมาก ลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยกรองทั้งเล่ม ทุกบทน่าสนใจศึกษาและจดจำ “ดอกสร้อยร้อยใจ” จำนวน ๖ บท ที่นำมาให้นักเรียนศึกษานี้ ได้คัดเลือกเฉพาะบทร้อยกรองที่เป็นกลอนดอกสร้อย และมีเนื้อหาเหมาะแก่นักเรียนระดับนี้ที่จะอ่านและศึกษาเพื่อเป็นข้อเตือนใจทั้งเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

ชื่อ “ดอกสร้อยร้อยใจ” หมายความว่า คำประพันธ์นี้เป็นกลอนดอกสร้อย ที่มีเนื้อหาร้อยรัดใจให้กระทำแต่ความดี ความถูกต้องเพื่อชีวิตจะได้มีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจจนจบทุกบท เพื่อศึกษาคำยากให้เข้าใจ แล้วอ่านคำอธิบายแต่ละบท

๒. คำใดที่ไม่รู้ความหมาย ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรมหรือถามครู

๓. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะ อาจจะอ่านคนเดียวหรืออ่านกับเพื่อน ๆ ก็ได้

๔. อ่านในใจแต่ละบทแล้วนึกถึงใจความสำคัญของแต่ละบท
บททวนอีกครั้งหนึ่ง

ดอกสร้อยร้อยใจ

๑. กิจเอ๋ยกิจวัตร	ต่างถนัดทำไปในหน้าที่
ตื่นเช้างานคอยอยู่เรารู้ดี	ขม้นขมิไม่คร้านงานก็แล้ว
ขึ้นทึ้งไว้เป็นดินพอกหางหมู	กว่าจะรู้งานประดังคั่งเป็นแถว
งานทั้งหลายง่ายยากหากรู้แนว	ทำเสร็จไวใจแผ้วชื่นบานเอย

คำอธิบาย

คนเราทุกคนต่างมีงาน หน้าที่ ที่จะต้องทำเป็นประจำอยู่ทุกวัน เมื่อรู้แน่แก่ใจเช่นนี้แล้ว ก็ควรรีบขมิขม้นทำ ถ้าไม่เกียจคร้านงานก็เสร็จ ขึ้นทึ้งไว้งานก็คั่งค้างเหมือนดินพอกหางหมู งานทุกอย่างจะง่ายง่ายเพียงใด ถ้าเรารู้แนวทางปฏิบัติและรีบทำก็สำเร็จได้ เมื่องานเสร็จก็มีแต่ความสุขสบายใจ

๒. ขัดแย้งขัดข้อง

อย่าท้อจิตย่อหย่อนอ่อนกำลัง
หาญทางแก้ไขให้มันเหมาะ
เหมือนเมฆน้อยคล้อยเคลื่อน

ผ่านเดือนเพ็ญ

คำอธิบาย

การกระทำสิ่งใดหากมีอุปสรรคมาขัดขวาง ขอย้ำได้ท้อใจ
ยอมแพ้ หรือละทิ้ง ควรทำใจเย็น ๆ ตั้งใจหาทางแก้ไข ก็จะพบวิธีที่
จะทำให้สิ่งขัดข้องทั้งหลายสูญหายไป อุปสรรคเปรียบเหมือนกลุ่ม
เมฆที่ลอยมาบังแสงจันทร์ เมื่อเมฆลอยผ่านไป พระจันทร์ก็จะมี
แสงสว่างสวยงามดังเดิม

๓. ความเอี้ยความซื่อ

เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์อนันต์
ในโลกนี้แม้มีแต่คนคด
เราซื่อสัตย์ไว้เถิดเลิศจราคา

แม้ยึดถือได้จริงเป็นมิ่งขวัญ

อาจป้องกันสรรพภัยไม่บีทา
โลกคงหมดความดีศรีสง่า

จะพลอยพาโลกขึ้นร้นรมย์เอย

คำอธิบาย

คนมีความซื่อยอมเป็นที่เชื่อถือ และได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี
หากเรายึดถือความซื่อไว้ ความดีก็จะเป็นเครื่องป้องกันภัยต่าง ๆ
ไม่ให้เกิดกับเราได้ ถ้าในโลกนี้มีแต่คนไม่ซื่อตรง ทุกหนแห่งก็ไม่มี
ความสุข เราทุกคนจึงต้องซื่อสัตย์ แล้วโลกของเราก็จะน่าอยู่

๔. ความเอ๋ยความรู้
เห็นสิ่งใดใช้สมองลงปัญญา
อันความรู้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ
ใช้ความรู้ผิดทางสร้างทุกข์ภัย
คำอธิบาย

ทุกอย่างอาจเป็นครูหากศึกษา
ใคร่ครวญหาเหตุผลจนแจ้งใจ
ยิ่งค้นพบก็ยิ่งมีที่สงสัย
รู้จักใช้ทำประโยชน์สุขโสดาธิเบศ

ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวให้ความรู้แก่เราได้ทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงควรใช้สติปัญญาศึกษาและพิจารณาสิ่งที่พบเห็นจนเกิดความเข้าใจและจดจำเป็นความรู้ไว้ เมื่อรู้แล้วก็ต้องหมั่นศึกษาต่อไปอีก เพราะความรู้นั้นเรียนเท่าไรจะไม่จบสิ้น และถ้าหากนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดก็เกิดทุกข์ภัยแก่ตนเองและผู้อื่น จึงควรรู้จักใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ เพื่อจะได้มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

๕. ถ้อยเอ๋ยถ้อยคำ
คำเผ็ดร้อนเผาใจยิ่งไฟเสีย
คำอ่อนหวานหนุนใจให้คึกคัก
คำเป็นสื่อความคิดกิจทั้งปวง
คำอธิบาย

อาจจะนำทั้งผลดีมีผลเสีย
พาให้พลีชอบชั่วร้ายกระทำทรง
ขึ้นค่านักอาจบันดาลงานใหญ่หลวง
คำเท็จลวงล่อให้ตายร้ายนักเอย

การใช้ถ้อยคำต้องมีความระมัดระวัง เพราะคำพูดทำให้เกิดผลดีและผลเสียได้ คำพูดรุนแรงจะทำให้ผู้ฟังเจ็บช้ำและร้อนใจยิ่งกว่าถูกไฟเผา คำพูดอ่อนหวานผู้ฟังย่อมมีความสุขความพอใจ และเกิดผลดีมากมาย คำพูดที่ดีสร้างความคิดและทำให้งานทั้งหลายสำเร็จได้ ส่วนคำพูดที่ไม่ดีมีแต่เกิดผลร้าย

๖. ร่วมเอ๋ยร่วมใจ
 ถึงมีอุปสรรคมากมาย
 อุปสรรคที่สร้างจอมปลวก
 ที่ละน้อยค่อยเสริมเพิ่มทวี

จักทำการใดก็สมหมาย
 แพ้พ่ายแรงรักสามัคคี
 พร้อมพวกแข็งขันขม้นขมิ
 ผลดีจึงเห็นเด่นเอย

คำอธิบาย

ความร่วมมือกันสามารถทำให้งานสำเร็จลุล่วงสมความตั้งใจได้
 ถึงมีอุปสรรคขัดขวาง ถ้าช่วยกันคิดแก้ไข อุปสรรคต่าง ๆ ก็จะหมดไป
 เหมือนดังปลวกถึงตัวเล็กแรงน้อย เมื่อมันสามัคคีร่วมมือกันขุดดิน
 ที่ละน้อยด้วยความขยันขันแข็ง ก็สามารถสร้างเป็นจอมปลวกใหญ่โต
 ได้สำเร็จ

คำที่ควรศึกษา

กิจวัตร	งานที่ทำเป็นประจำ
ดินพอกหางหมู	สำนวนเปรียบเทียบ การทำงานที่ไม่ทำให้เสร็จไป ปล่อยให้คั่งค้างเหมือนดินพอกหางหมู พอกทุกวันจนหนักหมูเดินไม่สะดวก
ประดัง	คั่งคั่ง หลาอย่างที่มีมาพร้อม ๆ กัน
คั่ง	คั่งอยู่
แผ้ว	ไม่มีกังวล
ท้อจิต	ท้อใจ ไม่อยากทำ ไม่พยายามทำอีกต่อไป
ย่อหย่อน	ถอยลง น้อยลง อ่อนแอ
เวหา	ท้องฟ้า อากาศ
มิงขวัญ	สิ่งที่ดีงาม สิ่งประเสริฐ
เครื่องราง	ของที่นับถือว่าป้องกันอันตรายได้
อนันต์	ไม่มีสิ้นสุด มากล้น
สรรพภัย (สับ-พะ-ไพ)	ภัยอันตรายต่าง ๆ
ปีศา	เบียดเบียน รบกวน
รินรมย์	บันเทิง เบิกบานใจ
ไคร่ครวญ	คิด
โสทธิ	ความสวัสดิ์ ความเจริญรุ่งเรือง
ระกำ	ความลำบาก ความตรมใจ ความทุกข์

สื่อ

ทำให้เกิด

อุปสรรค

สิ่งที่ทำให้ขัดข้อง ความลำบาก

ขมขื่น

(ขมขื่น) รีบ เร็วพลัน ทันที

กิจกรรม

๑. หาความหมายและคำอ่านของคำยากในบทประมาณ ๒๐ คำ
๒. ศึกษาหรืออภิปรายสำนวนเปรียบเทียบจากคำประพันธ์ “ดอกสร้อยร้อยใจ” บางตอน เช่น
 “ดินพอกหางหมู”
 “เหมือนเมฆน้อยคล้อยเคลื่อนผ่านเดือนเพ็ญ เดือนจะเด่นเวหาน่าชมเอย”
 “เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์อนันต์”
 “เราเชื่อสัตย์ไว้เกิดเลศราคา”
 “อันความรู้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ”
 “คำเท็จลวงล่อให้ตายร้ายนักเอย”

ฯลฯ

๓. ผลัดกันอ่านบทที่ชอบให้เพื่อนฟัง
๔. ช่วยกันอภิปรายปัญหาต่อไปนี้ตามเนื้อเรื่อง แล้วสรุปผลการอภิปรายไว้อย่างสั้น ๆ
 - ๑) ทำอย่างไรจึงจะทำงานได้สำเร็จ

๒) หากทุกคนไม่มีความซื่อสัตย์ จะเกิดอะไรขึ้น

๓) ถ้าอยากให้คนอื่นชอบ เราควรจะทำอย่างไร

๕. นักเรียนและเพื่อนช่วยกันคิดว่า ดอกสร้อยแต่ละบทต้องการจะสอนเรื่องอะไร

๖. เขียนเรียงความจากบทดอกสร้อยที่นักเรียนชอบ โดยอาจเลือกคำประพันธ์วรรคใดวรรคหนึ่งในบทนั้นมาเป็นชื่อเรื่องก็ได้

๗. ตอบคำถามต่อไปนี้

๑) การทำงานในหน้าที่ให้เสร็จมีผลดีอย่างไร

๒) การเก็บงานค้างค้างไว้ให้โทษอย่างไร

๓) ถ้ามีอุปสรรคในการทำงาน เราจะทำอย่างไร

๔) ลักษณะของคนซื่อกับคนคดต่างกันอย่างไร

๕) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราให้ความรู้แก่เราได้หรือไม่

๖) การใช้คำพูดมีความสำคัญเพียงไร

๗) ทำอย่างไรจึงจะเกิดความสามัคคี

ความลำบากของเรา

บทนำเรื่อง

เรื่อง “ความลำบากของเรา” เป็นเรื่องหนึ่งในหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เสียงก้องจากโรงเรียนเชิงเขา” ซึ่งหม่อมหลวงวรศนร์ อิศรเสนา แปลเป็นภาษาไทย จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ส่วนต้นฉบับดั้งเดิมเป็นภาษาญี่ปุ่นซึ่งนายไซกิโย มูซากุ ครูโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในหมู่บ้านยามาโมโต จังหวัดยามากาตา ได้รวบรวมจากเรียงความที่เด็กในโรงเรียนนี้เขียนจากปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งตนเองได้เผชิญอยู่ และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับชีวิตสังคมของชาวญี่ปุ่นทั่วไป

ปัญหาที่เด็กนักเรียนโรงเรียนนี้ประสบอยู่คือ สภาพของโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนแห่งเดียวในหมู่บ้านที่ตั้งอยู่เชิงเขานี้ เกือบจะไม่เรียกว่าเป็นโรงเรียน เพราะเป็นเพียงโรงไม้เก่า ๆ มุงด้วยฟาง ตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้ง เวลาฝนหรือหิมะตกจะไหลลอลดลงไปตามรอยไม้ที่แตกทะลุ ไม่มีอุปกรณ์สิ่งใดช่วยในการเรียนการสอน ไม่มีแม้แต่แผนที่ หรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หรือหนังสืออ่านเพื่อค้นคว้าในห้องสมุด มีแต่หนังสือเรียนอย่างเดียวสำหรับนักเรียน และกระดานดำกับชอล์กสำหรับครูผู้สอนเท่านั้น แม้กระนั้นนักเรียนเหล่านี้ก็รักโรงเรียนของเขามาก ทุกคนพากันเสียสละและอดทนอย่างเข้มแข็งเพราะมีความปรารถนาที่จะได้ศึกษาเล่าเรียน

การที่โรงเรียนของพวกเขา มีสภาพเช่นนี้ เพราะในสมัยนั้น ประเทศญี่ปุ่นเพิ่งเสร็จสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ ๆ ประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามอย่างยับเยิน ต้องสูญเสียชีวิตผู้คนและทรัพย์สินรวมทั้งดินแดนที่เคยครอบครองมาก่อน ประเทศญี่ปุ่นยากจนมาก ประชาชนต้องอดอยากยากแค้นเพราะไร้ที่ทำมาหากิน ทุกคนต้องต่อสู้กับชีวิตและปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างลำบาก ครอบครัวของชาวญี่ปุ่นในสมัยนั้น เป็นครอบครัวเล็ก ๆ มีสมาชิกในครอบครัวเพียงไม่กี่คน ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวมักเสียชีวิตเพราะเป็นทหารและต้องไปรบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ สมาชิกครอบครัวที่เหลือต้องต่อสู้อย่างลำบาก เพื่อหารายได้มาให้พอดีกับรายจ่าย แม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะพยายามให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครอบครัวที่ยากจนเหล่านี้แต่ก็ไม่เพียงพอ ดังครอบครัวของเด็กชายผู้เขียนเรียงความเรื่องนี้

นอกจากเรื่องปัญหาความยากจนในชนบทของประเทศญี่ปุ่น ตามความคิดของเด็ก ๆ แล้ว เรื่องนี้ยังได้แทรกความเกลียดชังของเด็กญี่ปุ่นที่มีต่อสงครามอีกด้วย เด็กชายผู้เขียนเรื่องนี้ได้รับความทุกข์ เพราะพ่อของเขาตาย แม่จึงต้องทำงานหนักจนล้มป่วยและเสียชีวิตลง นี่เป็นผลเสียของสงครามจึงทำให้ครอบครัวของเขายากจนลง ถึงอย่างไรก็ตามเขาก็มิได้ท้อถอยในการต่อสู้กับปัญหาชีวิต เขาได้วางแผนการเกี่ยวกับชีวิตอย่างมีระเบียบ และทุก ๆ คนก็เต็มใจจะช่วยเหลือเขาให้ฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ เรียงความเรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์

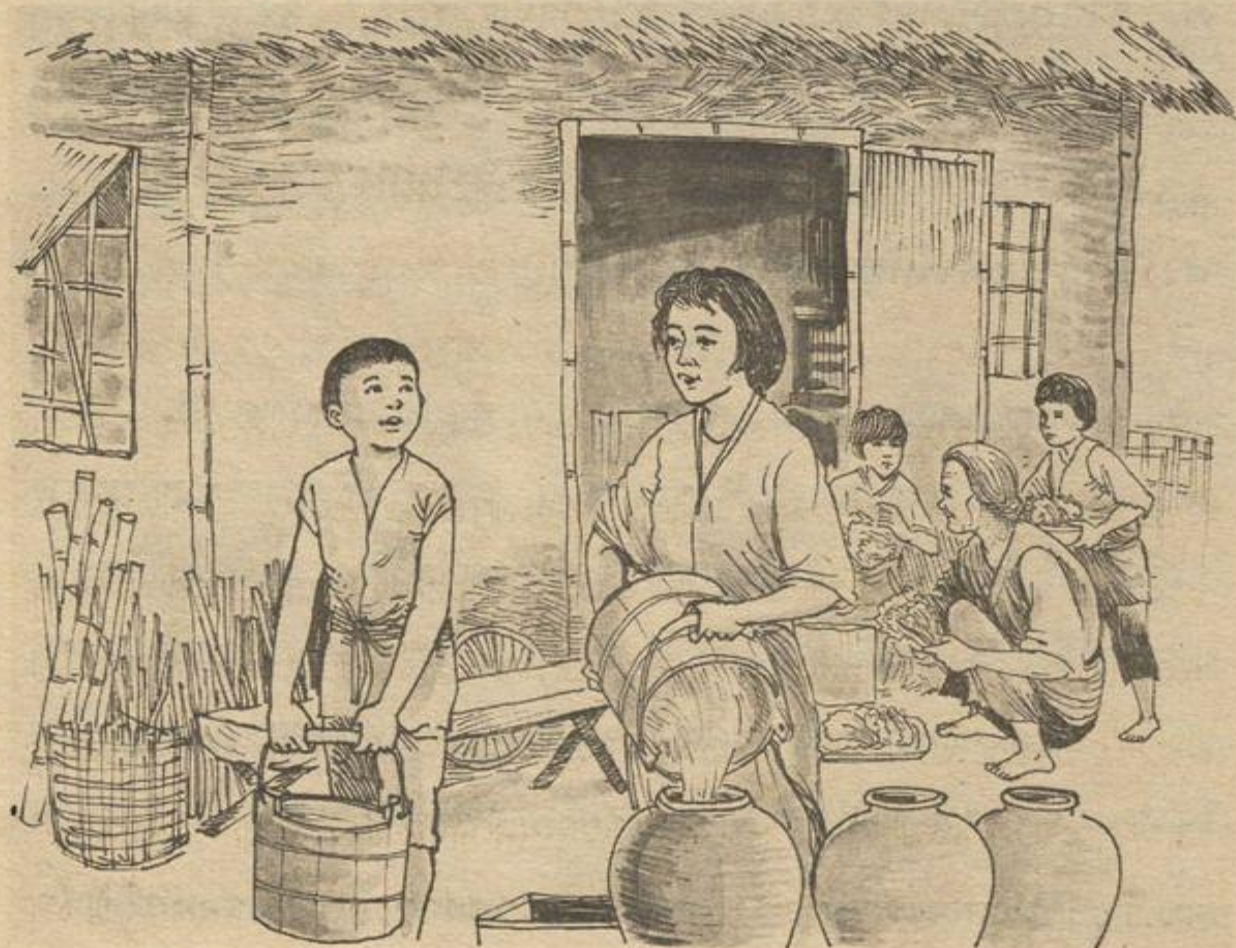
อย่างดีสำหรับเยาวชนไทยในเรื่องการต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคด้วยตนเอง
เสียก่อน แล้วผู้อื่นก็จะให้ความช่วยเหลือภายหลัง

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจครั้งหนึ่งก่อน เพื่อจับใจความสำคัญและหาคำยาก
๒. อ่านบทนำเรื่องอีกครั้งหนึ่งและศึกษาคำยากจากคำอธิบายศัพท์
ท้ายบท หรือจากพจนานุกรม
๓. อ่านในใจอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญ และรายละเอียด
ประกอบ รวมทั้งสังเกตการลำดับเนื้อเรื่อง และเวลาที่บอก
เหตุการณ์สำคัญในเรื่อง ควรอ่านให้จบในคราวเดียวกัน
๔. อ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายบท

ความลำบากของเรา

พรุ่งนี้จะเป็นวันที่ ๓๕ นับตั้งแต่แม่ตาย ผมคิดถึงแม่และนึกถึงสภาพอันน่าสังเวชของครอบครัวเราอยู่ตลอดวัน เรายากจนมากจนกระทั่งว่า เมื่อเสร็จงานพิธีศพพรุ่งนี้แล้วลุงจะมารับเอน้องชายของผมไปเลี้ยง ผมไม่อยากเห็นน้องต้องจากไป น้องเป็นเด็กดีว่าง่าย

ไม่ว่าผมจะบอกให้ทำอะไร ก็ทำตามทุกอย่าง ทศุเอโกะน้องผู้หญิง
ของผมนั้นจะไปอยู่กับลุงอีกคนหนึ่งเหมือนกัน แต่ตอนนี้ยังไม่ไปจะต้อง
รอจนกว่าจะหายไอกรนแล้ว เธอโอมมาตั้งแต่แม่ตายใหม่ ๆ เมื่อน้อง
สองคนไปแล้ว ก็จะเหลือแต่ยายอายุ ๗๔ ปี ซึ่งหุงหาอาหารให้เราก็กิน
แทบจะไม่ไหว แล้วก็มีผมอีกคนหนึ่งเท่านั้น แม่ได้พยายามอย่างดีที่สุด
ที่จะเลี้ยงพวกเราไว้ด้วยกัน แต่ตอนนี้แม่มาตายจากไปเสีย เราจึงต้อง
พลัดพรากจากกัน

เรามีที่ดินอยู่ประมาณ ๒ ใน ๓ เอเคอร์ (ราว ๖๖๗ ตารางวา)
และปลูกเรือนอยู่ในที่แปลงนี้ตั้งแต่พ่อตาย แม่ต้องกระเสือกกระสน
ตามลำพัง แม่ทำงานอย่างหนักเพื่อให้ที่ดินเพียงเท่านั้นเกิดผล
ประโยชน์พอที่จะเลี้ยงชีวิตพวกเรา ที่ผมว่าเลี้ยงชีวิตนั้น ผมหมายถึง
แค่นั้นจริง ๆ เพราะนอกจากเงินที่เราได้รับจากกรมประชาสงเคราะห์
แล้ว เราก็กินไม่มีรายได้่ออย่างอื่นอีก ขณะนี้ผมปลูกพืชเพื่อเลี้ยงตัวเอง
กับยาย ความหวังของแม่นั้นมีอยู่เพียงอย่างเดียวคือว่า อีกไม่ช้าผม
จะโตพอ แล้วจะได้ช่วยแม่ได้บ้าง แม่ไม่เคยแข็งแรงเลย แต่ทำงานอยู่
ตลอดเวลา เพื่อหาเลี้ยงพวกเราและเสียภาษี แม้เมื่อป่วยหนักหมดสติไป
ผมนั่งไยยืนแม่พิมพ์ว่า “เก็บพืชมาแล้วหรือยัง เอาหัวผักกาดใส่เกลือ
ใส่รำหมักไว้ดีแล้วหรือ ผักกาดเขียวล่ล้างแล้วหรือยัง จะได้ดอง”
ผมเชื่อว่าแม่ตายเพราะตรำงานหนักมากกว่าตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บ
ผมพยายามช่วยแม่อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผมมักหยุดโรงเรียนไป

ช่วยทำงานทางบ้านเมื่อทางบ้านต้องการใช้แรง แต่ผมไม่เข้าใจถึงภาระอันหนักที่แม่ต้องแบกอยู่ จนกระทั่งได้ยินแม่เพื่อก่อนจะตาย ผมจึงทนแทบไม่ได้ ต้องวิ่งออกไปทำงานเสียทั้ง ๆ ที่อยากจะอยู่ใกล้ ๆ แม่

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ก่อนแม่ตายวันหนึ่ง พวกเพื่อนบ้านมาช่วยผมขนฟืน ผมไม่ทราบว่าจะทำให้เสร็จทันได้อย่างไร ถ้าหากว่าเพื่อนบ้านไม่มาช่วย ถึงวันที่ ๑๓ โรงพยาบาลประจำตำบลที่เราส่งแม่ไปรักษาตัว ก็ส่งข่าวมาว่าแม่กำลังจะตาย

เมื่อเราไปมุงกันอยู่รอบเตียงแม่ ผมบอกกับแม่ว่า พวกเพื่อนบ้านมาช่วยขนฟืน แม่ยิ้ม ผมจะลืมยิ้มครั้งนี้ของแม่ไม่ได้เลยจนตลอดชีวิต ผมนึกไม่ออกเลยว่าเคยเห็นแม่ยิ้มจริง ๆ อย่างนี้มาก่อน ริมฝีปากของแม่ไม่ค่อยจะได้แปรรูปเป็นรอยยิ้มบ่อยนัก เมื่อปากทำท่าว่าจะยิ้ม ก็ดูเหมือนว่าแม่ร้องไห้แทนยิ้มเสียมากกว่า

สีหน้าของแม่แจ่มใสขึ้นเมื่อใกล้จะตาย ดูเป็นสิ่งที่แปลกไปจากเคย ทั้งนี้เพราะความรู้สึกบุญคุณและความปีติพอใจปรากฏออกมา สีหน้าและรอยยิ้มของแม่จะจารึกอยู่ในความทรงจำของผมตลอดไป ที่จริงแม่มีเรื่องที่จะยิ้มได้น้อยเหลือเกิน ตั้งแต่แม่แต่งงานมา และโดยเฉพาะเมื่อพ่อตายแล้ว แม่ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้กับการที่ต้องตะเกียกตะกายหาเลี้ยงครอบครัวของแม่ให้คงชีวิตอยู่ วันแล้ววันเล่า ตลอดเดือนตลอดปี แม่พยายามส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของเรา แม่ต่อสู้ด้วยกำลังกายทั้งหมดของแม่ ไม่ยอมขอความช่วยเหลือจากกรมประชาสงเคราะห์ จนกระทั่ง

หนี้สินเพิ่มพูนขึ้นทุกที ในที่สุดเมื่อปี ค.ศ. ๑๕๔๘ แม่กับยายก็ต้องไป
 อำเภอกไปขอความช่วยเหลือ หลังจากนั้นแม่ก็ไม่เหมือนแม่คนเก่า แม่
 กับยายไม่เคยลืมที่จะพรีำเตือนเราว่า ครอบครัวเรานั้นต้องพึ่งสังคมให้
 เขาเลี้ยงเราแล้ว เราจะถือตัวว่าเราเสมอเหมือนกับครอบครัวอื่น ๆ
 ในตำบลนี้ ที่เขาหาเลี้ยงชีวิตของเขาเองโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น
 นั้นไม่ได้อีกต่อไปแล้ว

หนึ่งปีกับเก้าเดือนหลังจากนั้น แม่ก็เจ็บหนักจนลุกจากที่นอน
 ไม่ได้ แม่ยังยืนยันว่าไม่ช้าแม่ก็จะหาย แต่ก็ยิ่งทรุดหนักลงทุกที ๆ ยาย
 พุดเสมอว่า เราควรจะต้องไปตามหมอ แต่แม่ดื้อไม่ยอมทำเตี๋ยว บอกว่า
 เราไม่มีเงินให้หมอ ยายว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องขายที่ดินผืนสุดท้าย
 ของเรานี้เอาเงินมารักษาแม่ แต่เรายังขายไม่ได้ และแม่ก็ไม่ทุเลาลงเลย
 วันหนึ่งโตโรซานบังเอิญแวะมาเยี่ยม พอได้ยินยายพุดถึงเรื่องหมอ เขา
 ก็ร้องว่า “นี่หมายความว่ายังไม่มีหมอมารักษาเลยหรือ ไม่ทราบกันหรือ
 อย่งไรว่า ทุกคนที่อยู่ในอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์จะได้รับ
 ความช่วยเหลือทางด้านการรักษาพยาบาลด้วย ผมจะไปตามหมอให้
 เตี๋ยวนี”

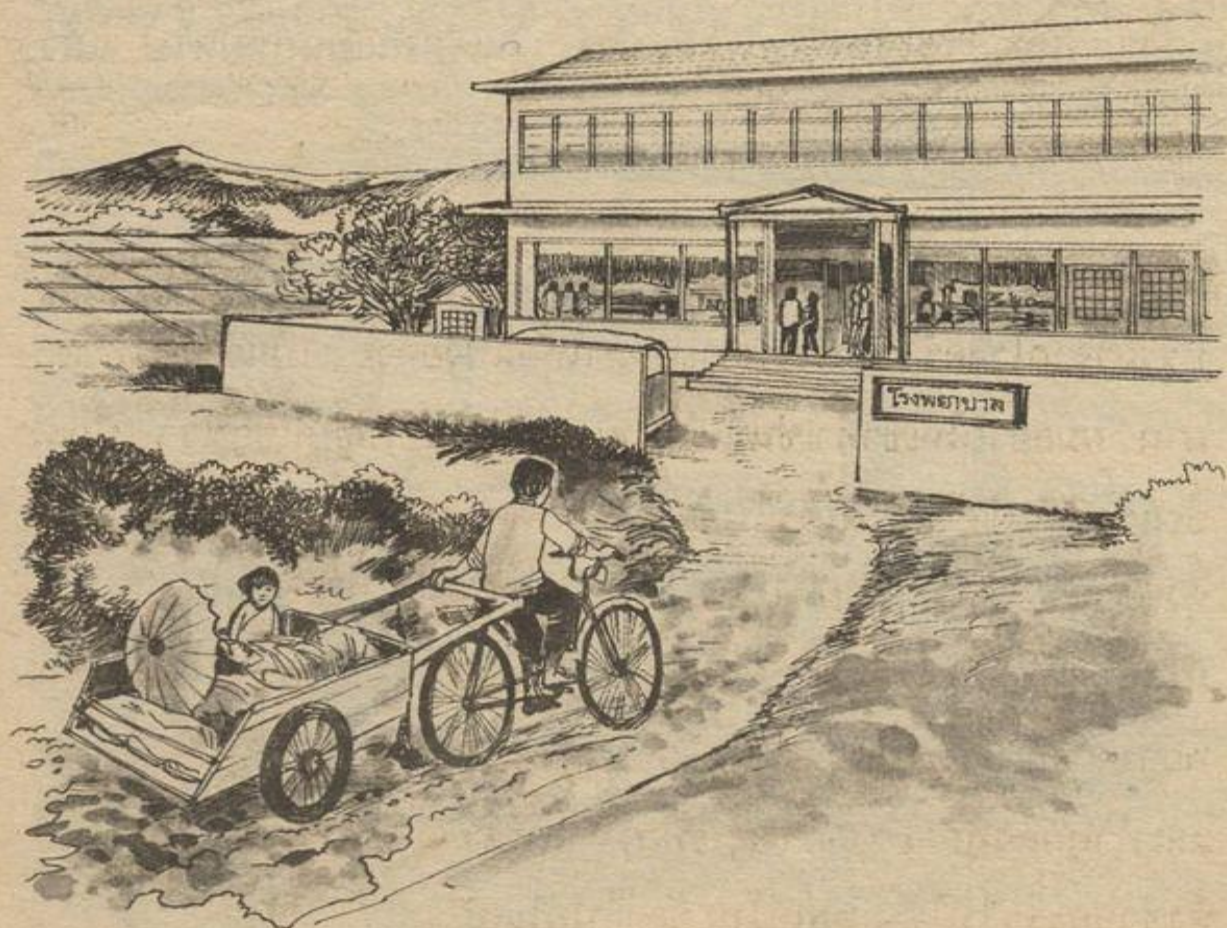
เมื่อหมอมাত্রตรวจอาการแม่แล้ว เขาก็บอกว่าต้องไปโรงพยาบาล
 ประจำตำบลทันที หัวใจของแม่ไม่เตี๋ยอย่างมา กัว่าโรงพยาบาลก่อให้
 เกิดความลำบากใจแก่คนในครอบครัวเสมอมา เพราะหมายความว่า
 คนอีกคนหนึ่งนในครอบครัวจะต้องไปพยาบาลผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล
 ด้วยตลอดเวลา ผมเคยได้ยินมาว่าโรงพยาบาลบางแห่งที่เขาจัดตามแบบ

ฝรั่งนั้น เขามีนางพยาบาลทำงานให้คนป่วยหมดทุกอย่าง และมีอาหารที่
 ปรุงมาจากโรงครัวของโรงพยาบาลมาให้คนป่วยด้วย เป็นวิธีการที่พิเศษ
 มาก ผมอยากให้เขาทำเช่นนั้นในโรงพยาบาลแบบญี่ปุ่นของเรา ปัญหา
 ข้อแรกก็คือว่า จะได้ใครไปอยู่กับแม่ คอยดูแลปรนนิบัติพยาบาลและ
 หุงข้าวหาปลาให้ ถ้าผมไปเองก็ไม่มีใครทำงาน ยายก็แก่เกินไป ไม่
 มีใครนอกจากทสุเอโกะ แต่เราก็สงสัยว่าเด็กอายุ ๕ ขวบซึ่งไม่เคย
 พยาบาลคนป่วยมาเลย จะไปพยาบาลและหุงหาอาหารให้ตัวเองกับแม่
 และทำทุกสิ่งทุกอย่างอย่างนางพยาบาลได้อย่างไร ไม่มีใครอื่นอีกแล้ว
 จึงช่วยอะไรไม่ได้ ทสุเอโกะต้องไปกับแม่

หลังจากที่หมอได้รับประทานอาหารกลางวันกับเราแล้ว หมอ
ก็กลับไป ยายกับผมจึงเตรียมการที่จะส่งแม่ไปโรงพยาบาล

วันรุ่งขึ้น ลุงขอยืมรถลากเขามาได้คันหนึ่ง ใช้คนขี่รถจักรยาน
สองล้อลากไป เราขนเครื่องที่หลับที่นอนใส่ไปในรถ แล้วอุ้มแม่วางลง
บนผ้าานวม เอาผ้าานวมอีกผืนหนึ่งห่มให้ แล้วเอากระดาษอาบนํ้ามัน
คลุมอีกชั้นหนึ่งให้ปิดข้าวของทั้งหมดด้วย เพราะกลัวว่าฝนจะตก แล้ว
เราก็ผูกร่มกระดาษคันหนึ่งกันให้แม่ ทางเบื้องหลังที่นั่งของแม่นั้นเรา
เอาผัก ข้าวสาร ชาม หม้อและกระทะใส่ไป ถนนขรุขระกระเทือน
มากสำหรับแม่ซึ่งกำลังเดินทางไปโรงพยาบาล แต่แม่ก็อดทนอย่าง

เข้มแข็ง ผมดีใจที่แม่ได้ไปอยู่โรงพยาบาล แต่บัดนี้งานรับผิดชอบที่
ในสวนทุกอย่างตกอยู่ที่ผม ผมนี้ก็อยากจะไปอยู่กับแม่เสียเอง แต่ไม่มี
เวลาว่างเลย ส่วนเรื่องไปโรงเรียนนั้นไม่ต้องพูดถึง

ไม่มีอะไรจะทำได้อีกนอกจากทำงาน บางเวลาคนในหมู่บ้าน
ก็มาช่วยผม แล้วในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน แม่ก็ตาย

คุณครูสองคนมาในงานศพแม่ พร้อมกับเพื่อนร่วมชั้นของผม
บางคนที่ได้รวบรวมเงินจากพวกเพื่อน ๆ มาช่วยงานศพ เมื่อเราจ่ายเงิน
ค่าสิ่งของที่ใช้ในงานศพเสร็จแล้ว ยายพูดว่า “เรายังมีเงินเหลืออีกตั้ง
๗,๐๐๐ เยน (ราว ๆ ๖๐๐ กว่าบาท) เรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตายอีก”
แต่เมื่อเราพยายามใช้หนี้สินไปเสียบ้าง เงินเจ็ดพันเยนก็หมดไป แล้ว

เรายังเป็นหนี้เขาอยู่อีก ๔,๕๐๐ เยน (ราว ๆ ๓๕๑ บาท) ยายคิดอย่างไร จึงเห็นว่าเรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตาย

พูดถึงเรื่องนี้ทำให้ผมนึกถึงการตายของพ่อ แม้ว่าตอนนั้นผม อายุเพียง ๖ ขวบ แต่ผมก็ทราบเรื่องอะไร ๆ ได้ดี เพราะแม่และยาย เล่าให้ฟังบ่อย ๆ จนกระทั่งผมลืมไม่ได้ หลังจากงานศพของพ่อนั้น เรามีเงินเหลืออยู่เพียง ๕ เยน แม้กระนั้นแล้ว ก็ยังต้องเสียภาษีไป จนหมด เราอยู่ในสภาพที่ร่อแร่ที่สุด ทุก ๆ วันแม่กับยายคาดไม่ถูกว่า ข้าวที่เราจะรับประทานกันพรุ่งนี้นั้นจะเอามาจากไหน ยายกับแม่ทำ รองเท้าแตะด้วยฟางแล้วเอาไปแลกข้าวสาร รองเท้าฟางที่ทำได้ใน วันหนึ่ง ๆ นั้นแลกข้าวสารได้ ๖ ปอนด์ นับว่าได้ราคาดีมาก ตาม คำบอกเล่าของแม่ ตอนนั้นพวกเราก็ยังเล็ก ๆ กันอยู่ ข้าวเพียง ๔ ปอนด์ ก็พอรับประทานกันแล้ว ทำให้มีข้าวเหลือเก็บไว้สำหรับเวลาที่ขาดแคลน จริง ๆ ได้บ้าง

แม่และยายทำงานอย่างหนักจนกระทั่งเก็บเงินไว้ได้บ้าง แม่หวังว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นเรื่อยไปจนกระทั่งผมเป็นหนุ่ม เราก็อาจจะอยู่ได้พอสมควร แต่แล้วก็เกิดสงครามขึ้น เราก็ต้องลำบากยากแค้นแสนสาหัสอีก ผม ได้ยินแม่พูดอยู่บ่อย ๆ ว่า “พอโคอิชิเขาโตเป็นหนุ่ม เขาก็จะช่วยเรา แล้วเราก็จะได้ใช้หนี้ได้บ้าง”

นี่เป็นการปลอบใจอย่างเดียวของแม่ แต่แม่ไม่มีโอกาสจะได้เห็น ความฝันนั้นเป็นจริง แม่จนลงทุกที งานหนักของแม่ไม่ได้ช่วยแม่ไปได้ ถึงไหน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผมยังสงสัยว่า แม่เชื่ออย่างสนิทใจหรือเปล่า

ที่ว่า ถ้าผมจบโรงเรียนและเริ่มทำงานแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างจะสะดวกสบายขึ้นกว่านี้ ผมจะทำอะไรได้มากกว่าที่แม่ได้ทำมา เมื่อผมนึกถึงตอนนี้แล้ว ผมนอนไม่หลับเลย ผมคิดมากจนกระทั่งต้องตัดสินใจเขียนโครงการของผมขึ้น แล้วนำไปให้คุณครูท่านอ่าน

ปีหน้าผมก็จะขึ้นชั้นประถม ๖ ซึ่งเป็นชั้นสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ ผมอยากจะไปโรงเรียนทุกวันโดยไม่ไปทำงานที่ไหนอีก นอกจากงานในสวนของผมเอง

ปีต่อไปผมจะทำงานให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อหาเงินใช้หนี้ ถ้าผมเก็บเงินได้เล็กน้อย ผมอยากจะซื้อที่นา เพราะไร่ผักรักเลก ๆ อย่างของเราผลิตอาหารให้เราไม่พอรับประทาน ผมอยากเห็นครอบครัวของผมมีความสุขสบายขึ้นอีกสักเล็กน้อย ผมจะต้องทำตัวให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ไป เพื่อจะทำงานให้ได้อย่างลูกผู้ชายคนหนึ่ง ไม่ใช่ให้คนอื่นเขาเลี้ยงเหมือนลูกแกะ นี่เป็นข้อความที่ผมเขียนเรียนคุณครู แต่ขณะที่ผมคิดใคร่ครวญกลับไปกลับมาถึงเรื่องเหล่านี้ ผมก็รู้สึกตัวว่า ผมคิดผิดไปเสียแล้ว

ประการแรกทีเดียว ผมจะเก็บเงินซื้อนาได้อย่างไร ประการที่สอง นาที่ผมจะซื้อนี้ก็จะต้องเป็นนาของครอบครัวอื่นที่เขาคงจะยากจนยิ่งกว่าผม ขณะนี้รายได้ทั้งหมดของเราได้มาจากใบยาสูบที่เราปลูกในเนื้อที่หนึ่งในสิบ (ประมาณ ๖๗ ตารางวา) ของที่ดินเพียง ๒ ใน ๓ เอเคอร์ เนื้อที่นอกนั้นเราต้องใช้เป็นที่ปลูกผักสำหรับรับประทานกัน

ในครัวเรือน ไม่ว่าผมจะทำงานหนักสักเพียงไหน ก็ไม่เห็นทางที่จะเพิ่มรายได้ เมื่อเดือนมกราคมปีนี้ เราขายใบยาสูบได้เงินมาหมื่นสองพันเยน เมื่อเราใช้หนี้ที่กู้เขาไว้ก็กลายเป็น ๗ พันเยนแล้ว เราก็เหลือเงิน ๕ พันเยน เงินจำนวนนี้ เมื่อรวมกับเงินที่เราได้รับอุปการะจากกรมประชาสัมพันธ์เดือนละพันหกร้อยเยนแล้ว ก็เป็นเงินที่เราจะใช้ตลอดปี รวมทั้งสิ้นสองหมื่นสี่พันสองร้อยเยน (ราว ๒,๑๐๐ บาท)

แผนผังต่อไปนี้ แสดงว่าแทบจะอยู่ไม่ได้กับรายรับรายจ่ายอย่างนี้

ค.ศ. ๑๙๔๕	รายจ่าย	รายได้	หนี้สิน
อาหารและ ค่าใช้จ่าย	๓๐,๐๐๐ เยน		
ยาสูบ		๕,๐๐๐ เยน	
เงินช่วยจากกรม ประชาสงเคราะห์		๑๕,๒๐๐ เยน ๒๔,๒๐๐ เยน	๒,๕๗๕ เยน

น่าแปลกใจหรือไม่ ที่ผมไม่ยอมเชื่อยาย เมื่อยายบอกว่าตอนที่แม่ตาย เรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตาย ก็เรายังมีหนี้สินและไม่มีหนทางที่จะเลี้ยงชีวิตยาย เลี้ยงตัวผมเอง และน้องชายน้องหญิง นี่เป็นเหตุผลที่เราต้องตัดใจขอให้ลุงช่วยรับเอาน้องไปเลี้ยง ถ้าแม้ว่าไม่มีน้องสองคนอยู่ด้วย ยายกับผมก็ยังคงใช้เงินอย่างน้อยเดือนละสองพันเยน เป็นค่าอาหารแท้ ๆ ไม่นับค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและไฟฟ้า ซึ่งจะต้องเสียอีก รวมเป็นเดือนละสองพันห้าร้อยเยน (ราว ๒๐๐ บาท) รายได้ก็มีแต่ค่าขายใบยาสูบและเงินช่วยจากกรมประชาสงเคราะห์ แล้วเรื่องหนี้สินจะว่าอย่างไร ดังนั้นโครงการอันสวยสดของผม ที่กะว่าจะซื้อที่นาจึงเป็นแต่เพียงความฝัน

ความยากจนของเราไม่ใช่เป็นเพราะไร้ความสามารถหรือเกียจคร้าน มันเป็นเพราะเราไม่มีที่ดินเพียงพอ ครอบครัวเรามีสมาชิก ๕ คน จะอยู่ได้อย่างไรในเมื่อมีที่ดินอยู่เพียง ๒ ใน ๓ เอเคอร์ (ประมาณ ๖๖๗ ตารางวา) ไม่มีอนาคตอะไร นอกจากการต่อสู้ซึ่งแน่ใจว่าจะมีแต่ความพ่ายแพ้ และในที่สุดก็ความอืดคัดขาดแคลน มันเป็นชะตากรรมของพ่อกับแม่และคงจะเป็นของผมด้วย

เมื่อคุณครูของผมกับคุณครูใหญ่เรียกผมไปหาท่าน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ผมตั้งใจจะเรียนถามท่านถึงเรื่องอนาคตของผม แต่ก่อนที่ผมจะมีโอกาสกล่าวสิ่งใด คุณครูผู้ชายก็พูดขึ้นว่า

“เธอยังไปชนไม้พินอยู่ทุกวันหรือ จะกินเวลาสักเท่าไรจึงจะชนพินไปไว้ให้พอสำหรับฤดูหนาวปีนี้ แล้วจะต้องทำอะไรต่อไปอีก”

ผมเรียนท่านว่า ทั้ง ๆ ที่ผมได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านอย่างนี้ ผมก็ยังต้องชนพินอีกมาก และหลังจากนั้นจะต้องคัดเลือกและรีดใบยาสูบ

“จะกินเวลาสักเท่าไร” คุณครูถามอีก

“ผมไม่ทราบครับ” ผมตอบ

“เธอไม่ได้จดไว้ดอกหรือ ทำไมไม่ดูจากสถิติที่จดไว้เมื่อปีกลาย”

ผมเรียนท่านว่า ผมไม่ได้จดเอาไว้

“ไม่มีสถิติอะไรเลยเชียวหรือ” ท่านร้อง “นั่นไม่ใช่วิธีทำงานเลย เธอควรจดไว้เป็นสถิติว่าได้ทำงานอะไร กินเวลาเท่าไรทุก ๆ ปี ถ้า

ไม่จดแล้ว เธอจะกะโครงการอย่างไรดีกว่า จะทำงานอะไรต่อไป เริ่มต้นทำเสียตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปทีเดียวนะ ต่อไปเธอจะทำอะไรอีก”

“ผมจะยกกล้าแพนขึ้นไปมุงหลังคาบ้านให้เสร็จก่อนหิมะตกครับ หลังจากนั้นแล้ว ผมคิดว่าคงจะมาเรียนหนังสือได้”

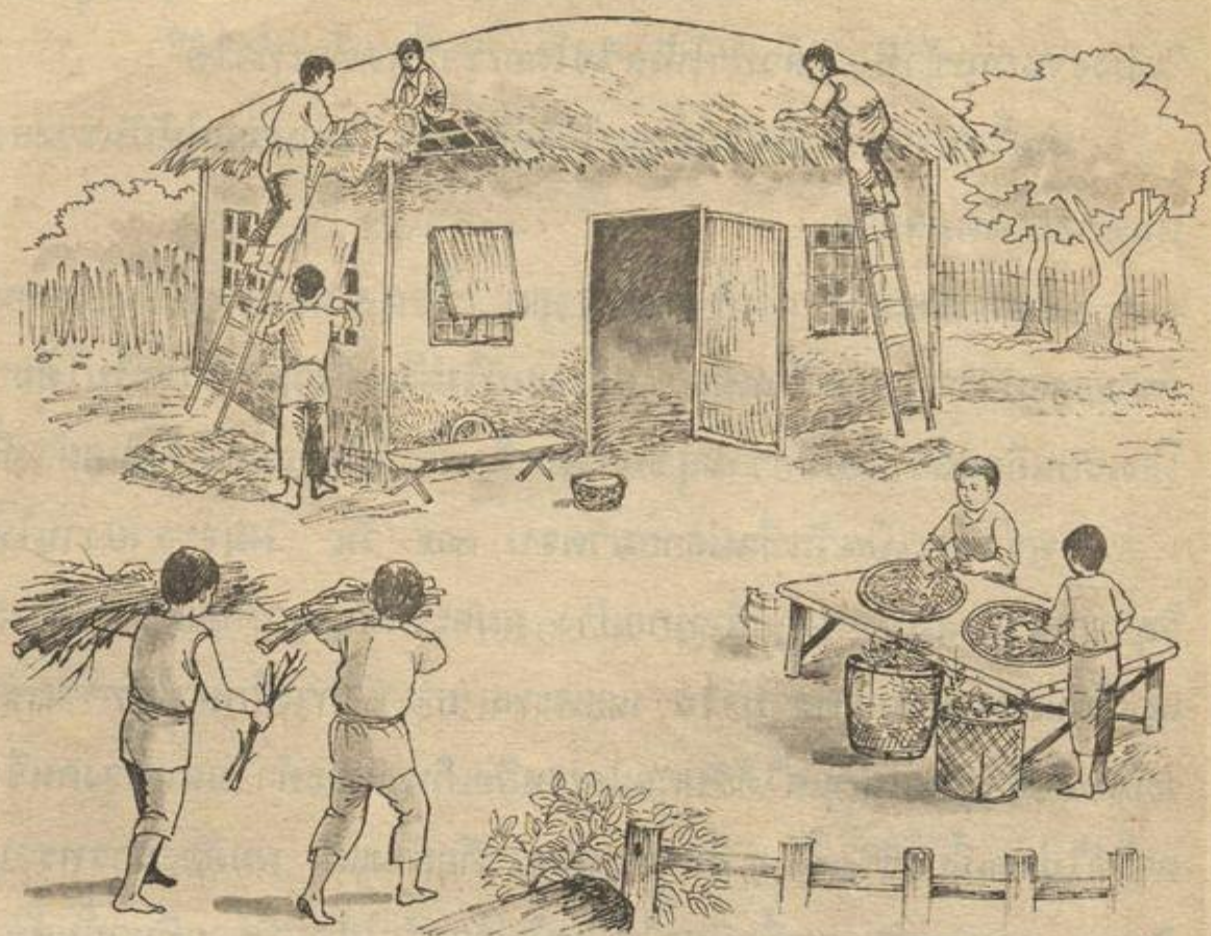
“หมายความว่า เทอมนี่เธอจะเรียนหนังสือได้เพียงสองสามวันเท่านั้นเอง” คุณครูพูด “ทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ พรุ่งนี้พอเธอไปรับข้าวสารปันส่วนมาแล้ว ก็ให้มาโรงเรียน เธอไม่ได้มาโรงเรียนตั้งเดือนกว่าแล้ว เธอควรจะต้องมาพบปะเพื่อนฝูง จะได้ขอบใจเขาที่เขาทำอะไร ๆ ให้เมื่อคุณแม่ของเธอถึงแก่กรรม เมื่อเธอมา ขอให้เอาโครงการที่เธอเขียนกะไว้ว่าจะทำงานอะไรบ้างนั้นมาด้วย เขียนให้ถูกแบบฟอร์มนะ ฉันจะดู”

เมื่อผมได้ยินเช่นนี้ ก็รู้สึกเหมือนยกภูเขาออกจากอก เมื่อผมเขียนรายการเสร็จแล้ว ผมจึงเห็นจริงอย่างคุณครูว่า คือรู้ว่า ในเดือนธันวาคมนี้ ผมจะไปโรงเรียนได้เพียงวันเดียวหรือสองวันเท่านั้น

วันรุ่งขึ้น ผมนำแผนผังการทำงานของผมไปโรงเรียนและไปส่งให้คุณครูมุซากุ ท่านอ่านอย่างถี่ถ้วนอยู่ ๒-๓ นาที แล้วจึงพูดว่า

“เธอ โตซาบุโร โซซุ ชุนิจิ และ ทสึโตโม ไปที่ห้องครูเวรกลางคืน แล้วคอยฉันอยู่ที่นั่นได้ไหม”

พอท่านมาถึง ท่านส่งแผนผังการทำงานของผมให้โตซาบุโร แล้วพูดว่า

“เธอคิดว่ายังไง”

โตชาบูโรอ่าน แล้วส่งต่อไปให้คนอื่น ๆ เมื่อทุกคนอ่านจบแล้ว
คุณครูก็พูดอีกว่า “เป็นยังไง”

“เราจะช่วยกันทำให้เสร็จได้ในไม่ช้าครับ” โตชาบูโรตอบ
“ใช่ไหมพวกเรา แล้วเขาจะได้มาโรงเรียนได้เหมือนพวกเรา” พวก
เพื่อน ๆ ยิ้มและพยักหน้า

ผมพูดไม่ออก ต้องกะพริบตาถี่ ๆ ไม่ให้น้ำตาไหล

“ระวัง ทำงานให้มีระเบียบและให้ได้ผลดีนะ” คุณครูบอก
 “แบ่งงานกันเข้าซี แล้วทำให้เสร็จโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้”

ผมไม่สามารถจะห้ามน้ำตาไว้ได้อีกแล้ว ผมปล่อยให้มันร่วงลง
 บนตักอย่างหมดอาย

พอถึงวันเสาร์ วันที่ ๓ ธันวาคม เพื่อน ๆ และชาวบ้านบางคน
 ก็ช่วยผมทำงานจนเสร็จหมด และผมก็ไม่ต้องกังวลใจว่าจะไม่ได้มา
 โรงเรียนอีกแล้ว ผมมีความสุขอย่างเหลือเกินที่มีครูและมีเพื่อนอย่างนี้

พรุ่งนี้จะเป็นวันที่แม่ตายมาครบ ๓๕ วัน ผมจะรายงานให้
 วิญญาณของแม่ทราบทุกสิ่งทุกอย่าง ผมจะให้สัญญากับแม่ว่า ผมจะ
 เล่าเรียนอย่างสุดความสามารถ และจะพยายามหาทางศึกษาให้ทราบว่า
 ทำไมแม่ทำงานหนักแต่ได้รับผลน้อยเหลือเกิน และทำไมคนบางคนจึง
 หาได้ไม่พอเลี้ยงชีวิตทั้ง ๆ ที่ทำงานทุกนาที่อย่างแม่ ผมต้องการทราบ
 ด้วยว่า ผมจะสามารถซื้อที่นาได้โดยไม่ต้องทำให้คนที่ขายที่นานั้นต้อง
 เดือดร้อนได้หรือไม่ ในโรงเรียนของเรา มีนักเรียนอีกผู้หนึ่งชื่อ
 โตชิโอ เขาโชคร้ายยิ่งกว่าผมอีก เขาเกือบจะไม่ได้มาโรงเรียนเลย
 เพราะต้องไปทำงานเกือบทุกวัน คือ ลากไม้จากภูเขาเอามาเผาให้
 เป็นถ่าน บางทีถ้าพวกเราร่วมมือกัน เราก็คงจะสามารถช่วยเขาได้
 อย่างที่เพื่อน ๆ ได้ช่วยผมมาแล้ว

คำที่ควรศึกษา

ไอกรน	โรคไอชนิดหนึ่ง
เอเคอร์	หน่วยวัดพื้นที่ ๑ เอเคอร์เท่ากับ ๒ ไร่ครึ่ง
กรมประชาสงเคราะห์	หน่วยงานของรัฐบาล มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ผู้ยากจนและผู้ประสบภัยต่าง ๆ
เพื่อ	พูดอย่างไม่มีสติ
หมัก	แช่ไว้
แปรรูป	เปลี่ยน กลับกลาย
ผ่านวณ	ผ่าห่มชนิดหนึ่งกรูดด้วยนุ่นหรือสำลี
เยน	ชื่อหน่วยเงินตราของญี่ปุ่น ๑,๐๐๐ เยน เท่ากับ ๘๗.๔ บาท (อัตราแลกเปลี่ยนเดือนสิงหาคม ๒๕๒๓)
ปอนด์	ชื่อหน่วยมาตราชั่งของอังกฤษ ๑ ปอนด์ เท่ากับ ๔๕๔ กรัม
การศึกษาภาคบังคับ	การศึกษาในระดับประถมศึกษา ๖ ปี ที่เด็กทุกคนจะได้รับจากรัฐบาลเป็นการให้เปล่า
ลำแพน	เสื้อชนิดหนึ่งสานด้วยไม้ไผ่
หิมะ	ละอองน้ำที่แข็งตัวเพราะเย็นจัดมีลักษณะเป็นปุย

กิจกรรม

๑. แบ่งกลุ่มเล่าหรือเขียนย่อ ๆ เกี่ยวกับเรื่อง “ความลำบากของเรา” ตามหัวข้อต่อไปนี้ (กลุ่มละ ๑ ข้อ)
 - ๑) ประเทศญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒
 - ๒) สภาพโรงเรียนเชิงเขาที่ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ เรียนอยู่
 - ๓) บรรยายสมาชิกครอบครัวของ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ หลังจากพ่อตาย
 - ๔) ลักษณะนิสัยของแม่ตลอดจนการเจ็บป่วยของแม่
 - ๕) อาชีพของครอบครัวนี้ก่อนแม่ตาย
 - ๖) สภาพสมาชิกครอบครัวหลังจากแม่ตาย
 - ๗) รายรับรายจ่ายของครอบครัวของ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ ในปี ค.ศ. ๑๙๔๕
 - ๘) ลักษณะนิสัยของเพื่อนบ้านและเพื่อนที่โรงเรียนของ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ
 - ๙) โครงการของ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ
๒. เขียนเหตุการณ์ต่อไปนี้เรียงลำดับตามสภาพเวลาที่เกิดขึ้นจริง (เขียนข้อความ)
 - ๑) ทสึเอโกะไปช่วยพยาบาลแม่ที่โรงพยาบาล
 - ๒) วันที่ ๑๓ พฤศจิกายนแม่ตาย
 - ๓) ต่อมาในปี ๑๙๔๕ ครอบครัวยากจนมาก แม่และยายจึงต้อง

ไปขอความช่วยเหลือจากกรมประชาสงเคราะห์

- ๔) โคอิชิ เอกุจิ เขียนโครงการทำงานและนำไปให้ครูดู
- ๕) เมื่อพ่อตาย แม่กับยายต้องทำรองเท้าแตะด้วยฟางไปแลกข้าวมาเลี้ยงครอบครัว
- ๖) วันที่ ๔ ธันวาคม โคอิชิ เอกุจิ ให้สัญญากับวิญญาณของแม่ว่าจะตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด
- ๗) หลังจากนั้นอีก ๑ ปี ๕ เดือน แม่เจ็บหนักและไปอยู่โรงพยาบาล
- ๘) ในวันที่ ๓ ธันวาคม เพื่อนบ้านและเพื่อนที่โรงเรียนมาช่วยทำงานบ้านจนเสร็จ
- ๙) หลังจากงานศพแม่แล้วมีเงินเหลือเพียง ๗,๐๐๐ เยน
- ๑๐) เพื่อนบ้านต่างมาช่วยขนฟืนระหว่างแม่ไปเจ็บอยู่ที่โรงพยาบาล

๓. อธิบายความหมายของประโยคที่ขีดเส้นใต้เพียงสั้น ๆ

- ๑) แม่ทำงานอย่างหนักเพื่อจะให้ที่ดินเพียงเท่านี้เกิดผลประโยชน์พอที่จะเลี้ยงชีวิตพวกเรา ที่ผมว่าเลี้ยงชีวิตนั้น ผมหมายถึงแค่นั้นจริง ๆ
- ๒) แม่ยิ้ม ผมจะลืมยิ้มครั้งนี้ของแม่ไม่ได้เลยจนตลอดชีวิต ผมนึกไม่ออกเลยว่าเคยเห็นแม่ยิ้มจริง ๆ อย่างนี้มาก่อน
- ๓) แม่กับยายไม่เคยลืมที่จะพร่ำเตือนเราว่า ครอบครัวเรานั้นต้องพึ่งสังคมให้เขาเลี้ยงเราแล้ว
- ๔) ผมนึกอยากจะไปอยู่กับแม่เสียเอง แต่ไม่มีเวลาว่างเลย

ส่วนเรื่องไปโรงเรียนนั้นไม่ต้องพูดถึง

- ๕) “เรายังมีเงินเหลืออีกตั้ง ๗,๐๐๐ เยน (ราว ๆ ๖๐๐ กว่าบาท)
เรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตายอีก”
- ๖) ขณะนี้รายได้ทั้งหมดของเราได้มาจากใบยาสูบที่เราปลูกใน
เนื้อที่หนึ่งในสิบ (ประมาณ ๖๗ ตารางวา) ของที่ดินเพียง
๒ ใน ๓ เอเคอร์ เนื้อที่นอกนั้น เราต้องใช้เป็นที่พักปลูกผัก
สำหรับรับประทานกันในครัวเรือน
- ๗) ดังนั้นโครงการอันสวดยศของผมที่กะว่าจะซื้อที่นาจึงเป็น
แต่เพียงความฝัน
- ๘) เมื่อผมได้ยินเช่นนี้ ก็รู้สึกเหมือนยกภูเขาออกจากอก
- ๙) ผมพูดไม่ออก ต้องกะพริบตาถี่ ๆ ไม่ให้น้ำตาไหล
- ๑๐) บางทีถ้าพวกเราร่วมมือกัน เราก็คงจะสามารถช่วยเขาได้
อย่างที่เพื่อน ๆ ได้ช่วยผมมาแล้ว

๔. แต่งประโยคโดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่อไปนี้

- ๑) เครื่องหมายวงเล็บ ()
- ๒) เครื่องหมายคำพูด “ ”
- ๓) เครื่องหมายยมก ๑
- ๔) เครื่องหมาย —

๕. ทำแบบฝึกหัดการเขียนต่อไปนี้ (เลือกทำ ๒ ข้อ)

- ๑) เขียนเรียงความสั้น ๆ เกี่ยวกับการวางแผนโครงการของ

นักเรียนที่จะทำในเดือนหน้า (เหมือนดังที่ ด.ช. โคอิชิ เอกุจิ
เขียนให้ครูและเพื่อน ๆ ดู)

- ๒) เขียนแผนผังรายรับรายจ่ายประจำเดือนของนักเรียน
- ๓) เขียนแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้เฉพาะตอนที่
นักเรียนชอบหรือสะเทือนใจมากที่สุด
- ๔) เขียนเรียงความสั้น ๆ แสดงความรู้สึกสะเทือนใจในเรื่อง
ที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์

ราชาธิราช

ตอน สัจจะสมิงพระราม

บทนำเรื่อง

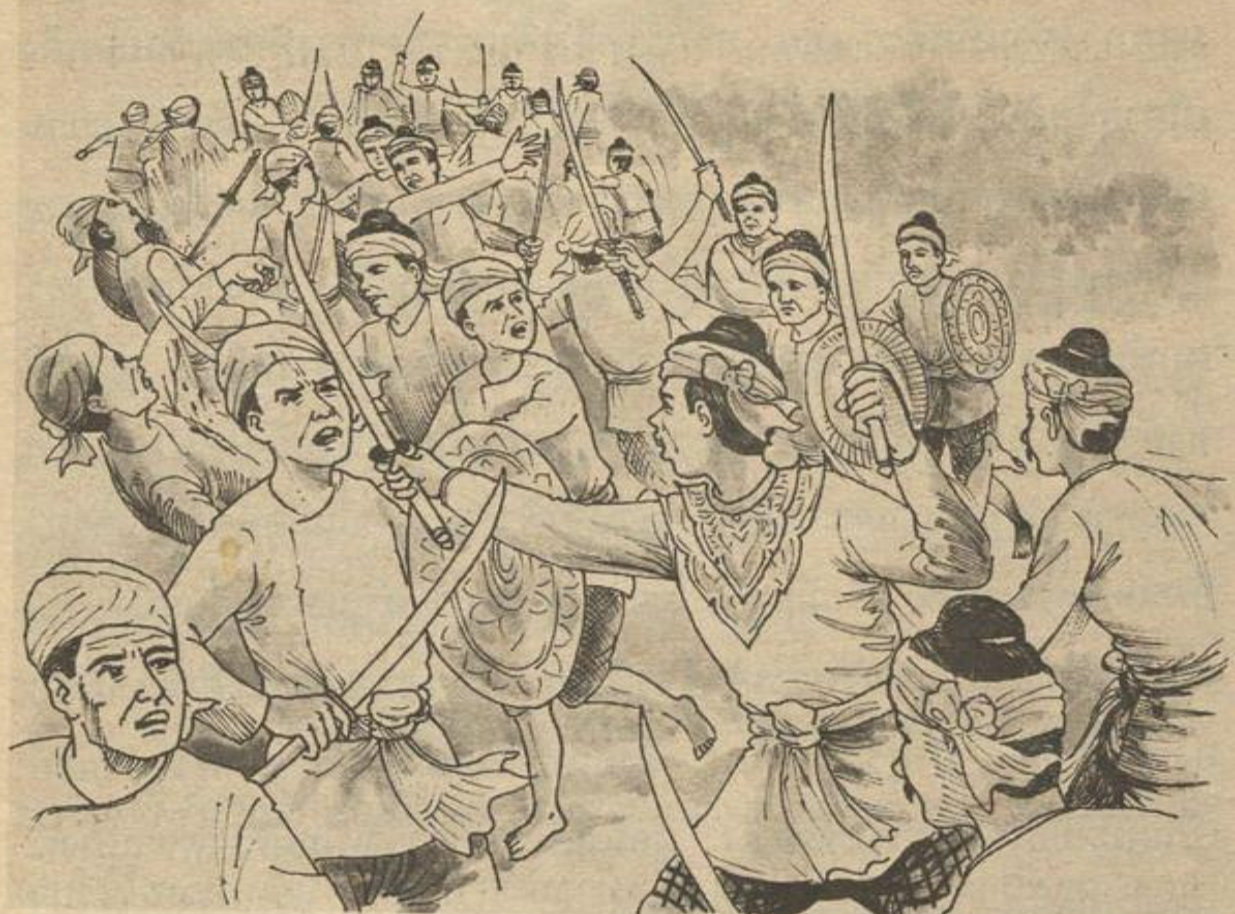
เรื่องราชาธิราชเป็นหนังสือวรรณคดีประเภทร้อยแก้วเรื่องที่
สองแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ถัดจากเรื่องสามก๊กซึ่งพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง
(หน) พระยาอินทอัครราช พระภิรมย์ และมีพระศรีภูมิปริชา
ร่วมกันแปลและเรียบเรียงจากพงศาวดารมอญ

พระเจ้าราชาธิราช เป็นกษัตริย์มอญซึ่งทรงอำนาจมาก
พระองค์มีทหารเอกที่มีฝีมือในการรบมากมาย มีเรื่องราวทั้งของพระองค์
และของทหารเอกที่น่ารู้ น่าศึกษาในลักษณะต่าง ๆ กันอยู่หลายตอน
ดังเช่นตอนที่กำหนดให้นักเรียนอ่าน เป็นตอนที่กล่าวถึงทหารเอกคนหนึ่ง
ของพระเจ้าราชาธิราช คือ สมิงพระราม มีคติสอนใจและอ่านสนุกมาก
และเนื่องจากเรื่องราชาธิราชนี้มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับราชวงศ์สุโขทัย
ที่นักเรียนควรจะทราบไว้บ้าง จึงขอแนะนำเรื่องย่อ ๆ มากล่าวไว้เป็นการ
นำเรื่อง เพื่อให้ทราบเนื้อความต่อเนื่องกันมาจนถึงตอน สัจจะสมิงพระราม

ความสำคัญเริ่มตั้งแต่ มะกะโท บุตรชายของพ่อค้า แขวงเมือง
เมาะตะมะ เดินทางมาค้าขายที่เมืองสุโขทัย ระหว่างทางปรากฏนิมิต
อัศจรรย์ มีผู้รู้ทำนายว่าจะมีพระมหากษัตริย์ทางทิศตะวันออกอุปถัมภ์

ให้มะกะโทมียศถาบรรดาศักดิ์ ต่อจากนั้นจะได้เป็นใหญ่มีบุญญาธิการ
 มากทางด้านทิศตะวันตก มะกะโทจึงเดินทางมาทางทิศตะวันออกถึง
 เมืองสุโขทัย ได้ไปอาศัยอยู่กับนายช่างของพระร่วง ได้แสดงความ
 เฉลียวฉลาดจนเป็นที่ประจักษ์แก่พระร่วงจึงทรงอุปถัมภ์ และได้รับความ
 ไว้วางพระราชหฤทัยจนกระทั่งได้รับตำแหน่งขุนวัง ต่อมาเกิดรักใคร่
 ผูกพันกับพระราชธิดาของพระร่วง มะกะโทจึงพานางหนีไป และไป
 ตั้งตัวเป็นใหญ่ขึ้นที่เมืองเมาะตะมะ พระร่วงก็มีได้ทรงถือโทษมะกะโท
 กลับพระราชทานนามมะกะโทว่า พระเจ้าฟ้ารั่ว จากนั้นมีกษัตริย์สืบต่อมา
 อีกหลายพระองค์ และมีสงครามรบพุ่งแผ่ขยายอาณาเขตเรื่อยมา จน
 กระทั่งถึงแผ่นดินของพระเจ้าช้างเผือก โอรสของพระเจ้าช้างเผือก
 องค์หนึ่งชื่อ มังสุระมณีจักร ซึ่งคนทั่วไปนิยมเรียกว่า พระยาน้อย
 เป็นผู้ฝีมือในการรบเข้มแข็ง ผู้คนนิยมยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีเดชานุภาพ
 มาก เมื่อสิ้นแผ่นดินพระเจ้าช้างเผือกแล้ว พระยาน้อยได้ปราบดาภิเษก
 ขึ้นเป็นกษัตริราชราชแห่งมอญ ทรงพระนามว่าสมเด็จพระเจ้าสิริราชา-
 ธิราช แต่ประชาชนทั่วไปนิยมเรียกพระนามของพระองค์ว่า พระเจ้า
 ราชาราช ตั้งเมืองพะโคเป็นราชธานี และโปรดให้เรียกว่ากรุงหงสาวดี
 เป็นราชธานีของมอญตั้งแต่นั้นมา

ขณะนั้นพระเจ้าฝรั่งมังศรีจะวา กษัตริย์พม่า ซึ่งมีราชธานี
 อยู่ที่กรุงรัตนบุระอังวะ ทรงทราบว่าทางฝ่ายมอญเพิ่งผลัดแผ่นดินใหม่
 บ้านเมืองคงจะไม่สงบเรียบร้อย จึงฉวยโอกาสยกกองทัพมาตีกรุงหงสาวดี

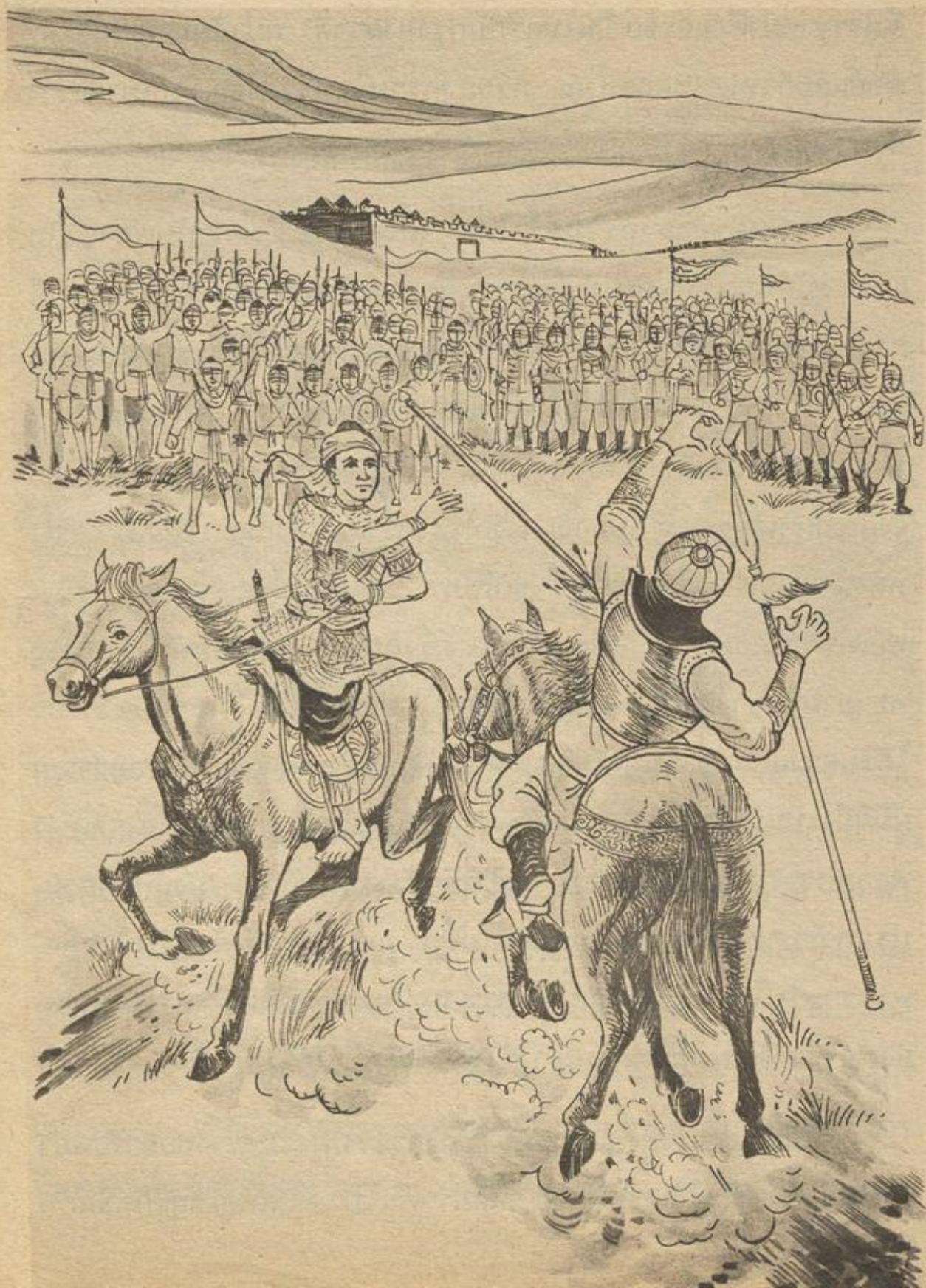

นับเป็นการเริ่มสงครามระหว่างมอญกับพม่า แต่พระเจ้าราชาธิราชนั้น
 ทรงมีเสนาบดีและแม่ทัพนายกองที่เฉลียวฉลาดและมีฝีมือในการรบ
 อยู่เป็นจำนวนมาก กองทัพพม่าจึงไม่อาจจะเอาชนะมอญได้ ต่อมา
 พระเจ้าฝรั่งมังศรีจะวาสันพระชนม์ ราชโอรสชื่อมังสุเหนียดได้ขึ้นครอง
 ราชสมบัติ ทรงพระนามว่าพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องหรือพระเจ้ามณเฑียรทอง
 ได้ทำสงครามรบพุ่งกันต่อมาอีกหลายปี เสียทหารและไพร่พลไปเป็น
 จำนวนมาก ก็ยังไม่อาจจะเอาชนะพระเจ้าราชาธิราชได้ ในที่สุดเห็นว่า
 ขืนทำสงครามยืดเยื้อต่อไป ก็อาจจะเพลี่ยงพล้ำเสียเมืองให้แก่ฝ่ายมอญ

จึงเจรจาย่ำศึกและขอเป็นไมตรีกับกรุงหงสาวดี พม่ากับมอญก็กระทำ
สัตย์และกำหนดเขตแดนกัน การสงครามระหว่างมอญกับพม่าจึงว่าง
ลงถึง ๒๒ ปี

สาเหตุของสงครามครั้งใหม่ เกิดจากชาวมอญกับพม่าวิวาท
แย่งชิงกันตักน้ำมันดินในบ่อน้ำมันดินชายเขตแดนซึ่งมอญกับพม่ามี
กรรมสิทธิ์ฝ่ายละครึ่งบ่อ พวกมอญไล่ทุบตีฟันแทงพวกพม่าบาดเจ็บไปเป็น
จำนวนมาก ความทราบไปถึงมังรายกะยอฉะวา ราชโอรสของ
พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องซึ่งมีน้ำพระทัยกล้าหาญและเกลียดมอญอยู่แล้ว
จึงถือเป็นเหตุตัดไมตรีกับมอญ เริ่มทำสงครามรบพุ่งกันอีก สงครามครั้ง
หลังนี้ ฝ่ายพระเจ้าราชาธิราชเสียดทหารเอกไปหลายคน เช่น สมิง-
พ่อเพชรซึ่งป่วยตาย สมิงนครอินทร์ซึ่งถูกพม่าหลอกจับตัวได้ แม้จะ
พยายามสู้อย่างสุดฝีมือ จนทหารพม่าไม่กล้าเข้าใกล้ ก็ถูกรุมขว้างปา
ได้รับความบอบช้ำจนถึงแก่ความตาย ส่วนสมิงพระราม นายทหารเอก
ผู้มีฝีมือเป็นที่เลื่องลือจนกระทั่งพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องขอดูตัวนั้น ชีข้าง
พลายประกายมาศออกรบ ขณะที่กำลังรบติดพันอยู่ บังเอิญพลาย-
ประกายมาศถล่นตกหล่มถอนตัวไม่ขึ้น ทหารพม่าจึงล้อมจับตัวสมิง-
พระรามไปได้ เนื่องจากสมิงพระรามเป็นทหารมีฝีมือ พระเจ้าฝรั่ง-
มังฆ้องจึงคิดจะเกลี้ยกล่อมเอาไว้ใช้ สั่งให้ขังไว้ในขังเสีย

สมิงพระรามถูกขังอยู่จนกระทั่งการรบพุ่งระหว่างมอญกับพม่า
ซึ่งยืดเยื้ออยู่ประมาณ ๓ ปีค่อย ๆ เลิกรากันไป จนมีเหตุใหญ่เกิดขึ้นกับ

กรุงอังวะ คือพระเจ้าต้าจิง เจ้ากรุงจีนกรีธาทัพใหญ่ลงมาประชิด
 กรุงรัตนบุระอังวะ ทำพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องให้ส่งทหารฝีมือดีออกไปรบ
 กับกามะนี ทหารจีนผู้มีฝีมือในการขี่ม้าและใช้ทวนตัวต่อตัว ถ้าฝ่ายจีน
 ชนะจะยึดเมืองอังวะไว้ในครอบครอง แต่ถ้าฝ่ายพม่าชนะพระเจ้ากรุงจีน
 ก็จะเลิกทัพกลับไป ทหารพม่าไม่มีผู้ใดหาญสู้กับกามะนี สมิงพระราม
 ซึ่งมีฝีมือเป็นเลิศในการรบด้วยวิธีขี่ม้าและใช้ทวน จึงอาสาเข้าต่อสู้กับกามะนี
 เพื่อหวังตัดศึกมิให้ไปถึงกรุงหงสาวดี ด้วยฝีมือและความเฉลียวฉลาด
 ของสมิงพระราม จึงสามารถเอาชนะตัดศีรษะกามะนีได้ พระเจ้ากรุงจีน
 จึงเลิกทัพกลับไป พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องบำเหน็จความชอบให้สมิงพระราม
 อภิเษกสมรสกับพระราชธิดา และแต่งตั้งให้เป็นมหาอุปราชแห่งกรุง
 รัตนบุระอังวะ สมิงพระรามบ่ายเบี่ยงไม่ยอมรับพระราชทานรางวัล
 ขอให้ฆ่าตนเสีย หรือมิฉะนั้นก็ขอให้ปล่อยตนกลับหงสาวดี ในที่สุด
 พระมเหสีของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องจึงทูลพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง ให้ทรง
 ใช้อุบายจัดงานพระราชทานเลี้ยงแก่สมิงพระราม แล้วให้พระราชธิดา
 ยกพานพระศรีมาตั้ง เพื่อให้สมิงพระรามได้เห็นรูปโฉมอันงดงามของ
 พระราชธิดา สมิงพระรามก็พอใจพระราชธิดา สมพระราชหฤทัยของ
 พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง

เรื่อง ราชาริราช ตอน “สัจจะสมิงพระราม” นี้ เป็นเรื่องที่
 แสดงให้เห็นการถือสัตย์มั่นในคำพูด เมื่อได้ตั้งใจและลั่นวาจาออกไปแล้ว
 ครั้นผิดไปจากวาจานั้นก็ไม่อาจที่จะทนได้ สมิงพระรามเป็นผู้มีสัจจะ

มาแต่ต้น เมื่อจะรับพระราชทานบำเหน็จรางวัลจากพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง คือรับพระราชธิดาเป็นภรรยาและรับตำแหน่งมหาอุปราชนั้น ได้ขอ สัญญาจากพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องไว้สองข้อ ถ้าพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องไม่ทรง กระทำตามสัญญาสองข้อนี้ สมิงพระรามจะหนีกลับไปกรุงหงสาวดีทันที พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องทรงรับคำ กาลต่อมาปรากฏว่า พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง ทรงผิดสัญญา สมิงพระรามจึงหนีกลับไปกรุงหงสาวดีตามวาจาที่ลั่นไว้ ถึงแม้จะมีความรักอาลัยในภรรยาและบุตรชายมากสักเพียงใดก็ตาม ก็ไม่ยอมเสียสัจจะแห่งความตั้งใจและวาจาของตน

นักเรียนจะได้อ่านเรื่องราวตอน “สัจจะสมิงพระราม” ต่อไป

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านบทนำเรื่องให้เข้าใจเสียก่อน
๒. อ่านตอน “สัจจะสมิงพระราม” ตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อจับใจความ และสังเกตคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย
๓. ศึกษาคำศัพท์จากคำอธิบายท้ายบทหรือพจนานุกรม
๔. อ่านบททวนอีกครั้งหนึ่ง พยายามจับใจความของเรื่องให้ได้
๕. หาหนังสือเรื่อง ราชานิราช ตอนอื่น ๆ อ่าน เช่น ตอนสมิง-พระรามรบกับกามะณี ตอนพลายประกายมาศ ฯลฯ

ราชาธิราช

ตอน สัจจะสมิงพระราม

ครั้นเวลาเช้าพระเจ้ามณฑิรทอง จึงมีรับสั่งให้หาเจ้าสมิงพระรามเข้ามาทูลเรียนบนพระราชมนเทียร สมิงพระรามรับพระราชทานเครื่องเลี้ยงพอควรแล้ว ก็เข้ามากราบถวายบังคมเฝ้าอยู่โดยลำดับ พระเจ้ามณฑิรทองจึงตรัสว่า เราเป็นกษัตริย์อันประเสริฐได้ออกกวางแล้ว ถึงจะตายก็หาเสียตายชีวิตไม่ เพราะรักสัตย์ยิ่งกว่ารักชีวิตได้ร้อยเท่า ซึ่งที่มหาอุปราชกับราชธิดาเรานั้น เราได้ออกปากแล้วว่าให้เป็นบำเหน็จความชอบแก่ท่าน ถึงมาตรว่าจะมีรับด้วยท่านคำนึงถึงพระเจ้าราชาธิราชอยู่ ก็จงรับเสียแต่พอเป็นเหตุตามสัญญาเถิด อย่าให้เราเสียสัตย์เลย อนึ่งเราเกรงคนทั้งปวงจะครหานินทาได้ ท่านรับอาสากู้พระนครไว้มีความชอบเป็นอันมาก มิได้รับบำเหน็จรางวัลสิ่งใด นานไปเบื้องหน้า ถ้าบ้านเมืองเกิดจลาจลหรือข้าศึกมาอย่ายี้เหลือกำลัง ก็จะไม่ มีผู้ใดรับอาสาอีกแล้ว เห็นเราจะได้ความขัดขวางเป็นมั่นคง ตรัสแล้ว จึงสั่งให้พระราชธิดายกพานพระศรีมาตั้ง ให้เจ้าสมิงพระรามกินต่อหน้าพระที่นั่ง พระราชธิดาก็อายุพระทัยยิ่งนัก ด้วยเป็นราชบุตรีกษัตริย์แต่ทรงพระเยาว์มาจนเจริญพระชนม์ ยังไม่เคยยกพานพระศรีให้ทหารและขุนนางผู้ใดกิน แต่ขยับขยับยังพระองค์อยู่มิใคร่จะแหวกพระวิสูตรออกมาได้ พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องก็ตรัสเตือนว่ามาเร็ว ๆ พระราชธิดาเกรงพระราชอาญาขาดรับสั่งสมเด็จพระราชบิดา มิได้ ก็ยกพานพระศรีมา

ตั้งลงเฉพาหน้าสมิทพระรามแต่ห่าง ๆ ช้อยข้าเลื่องดูสมิทพระราม
ไม่ทันจะเต็มพระเนตรด้วยความอายก็เสด็จกลับเข้าไป เจ้าสมิทพระราม
เห็นพระราชบุตรเรียกพานพระศรีออกมา นั้น ประกอบด้วยเยาวรูป
สิริวิลาสลักษณะเป็นอันงาม ก็แลตะลึงลึงตัวไม่เป็นสมประดีจนพระ-
ราชบุตรเสด็จกลับเข้าไป พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องทอดพระเนตรเห็นแล้ว
ก็ดีพระทัย ทรงดำริว่าเจ้าสมิทพระรามเห็นจะมีความรักธิดาเราว่า
รูปงาม สมคำพระอัศรมเหสีทูลไว้ ทรงพระรำพึงนั่งอยู่แต่ในพระทัย
แล้วก็เสด็จขึ้น

ครั้นเวลาวันหนึ่ง เสด็จออกพร้อมด้วยเสนาบดีข้าราชการทั้งปวง พระองค์จึงตรัสแก่สมิงพระรามว่า ท่านอาสาทูลพระนครเราไว้ได้ครั้งนี้ มีพระเกียรติยศปรากฏไปแก่ประเทศราชธานีทั้งปวงจนตลอดกาลปาวสาน ซึ่งท่านจะไม่รับรางวัลนั้นมิชอบ ดุจทำลายเกียรติยศเราให้เสื่อมเสีย เพราะจะเป็นที่ติเตียนแก่กษัตริย์ทั้งปวง ท่านดำริดูจงควรเถิด

สมิงพระรามได้ฟังดังนั้นก็คิดว่า เรารับอาสาทำความชอบครั้งนี้ คิดจะแก้ตัวกลับไปเมือง เมื่อพระเจ้ามณฑิรทองมित्रทรงพระอนุญาตจะ หน่วงเหนี่ยวไว้ฉะนี้ ครั้นเราจะหนีไปก็จะเสียสัตย์หาควรไม่ ทั้งนี้ก็ ตามแต่ว่าสนา เมื่อพระเจ้าอังวะจะโปรดพระราชทานพระราชธิดาแล้ว เราก็จะอยู่ชมรสนางพม่าเสียก่อน เพื่อจะมีโอชาหวานดีกว่ารสมอญ กระมัง ถ้าแม้บุญยังจะกลับไปเมืองหงสาวดีได้โดยสัตย์ คิดแล้วจึง ทูลว่าซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานที่มหาอุปราชแก่ข้าพเจ้า ๆ มิรับนั้น เหตุด้วยพระราชบุตรของพระองค์ยังจะมีอยู่ อนึ่งข้าพเจ้าเล่าก็ต่าง-ประเทศภาษา อุปมาดังนกเค้าถึงมีกำลังอยู่ก็จริง แต่ตกเข้าอยู่ในท่าม กลางฝูงกาเมื่อกลางวัน ข้าพเจ้าจะบัญชาารากิจฉันใด ครั้นข้าพเจ้า มิรับบำเหน็จรางวัลเล่าก็จะเสียราชประเพณีของพระองค์ไป ข้าพเจ้า จะยอมเป็นทหารอยู่กับพระองค์แล้ว แต่จะขอรับพระราชทานความ อนุญาตอยู่สองประการ หนึ่งห้ามมิให้คนทั้งปวงเรียกว่าเชลย ถ้าผู้ใด มิฟังขึ้นเรียกข้าพเจ้าได้ยินแล้ว ก็จะต้องบงคมลากลับไปเมืองหงสาวดี ประการหนึ่งถ้ามีสงครามสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชมาเมื่อใด ข้าพเจ้า

มิขอเข้าทำสงครามด้วยทั้งสองฝ่าย แม้มีสงครามกษัตริย์อื่นมาข้าพเจ้า
จะขอรับอาสาสู้รบกว่าจะสิ้นชีวิต ถ้าพระองค์โปรดอนุญาตความสอง
ประการนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็จะยอมรับพระราชทานรางวัลอยู่ด้วยพระองค์
สืบไป

พระเจ้ามณฑลทิพย์ทองได้ทรงฟังก็ดีพระทัยนัก จึงตรัสว่าเหตุเท่านี้
เราจะอนุญาตให้ได้ อย่าว่าแต่ท่านจะขออนุญาตเท่านั้นเลย ถึงจะให้
มากกว่านี้สักร้อยประการ ถ้าควรแล้วเราจะอนุญาตให้ท่านสิ้น จึงสั่ง
ให้เสนาบดีข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวง ให้ตีฆ้องร้องป่าวทั่วทั้ง
พระนครว่า ตั้งแต่วันนี้ไปให้คนทั้งปวงเรียกว่าเจ้าสมิงพระรามกู้เมือง
ถ้าผู้ใดเรียกว่าเชลยแล้ว จะฆ่าเสียให้สิ้นทั้งโคตร ถ้าเราแต่งการอภิเษก
สมิงพระรามขึ้นเป็นอุปราชแล้วให้ออกนามว่า พระมหาอุปราชผดุง
พระนคร เสนาบดีข้าราชการใหญ่ผู้น้อยรับรับสั่งแล้วก็ถวายบังคมลา
ออกจากเฝ้า จึงแต่งคนให้เที่ยวตีฆ้องร้องป่าวไปทั่วกรุงรัตนบุรีอังวะ
ชาวเมืองทั้งปวงรู้แล้วก็เกรงพระราชอาญา ต่างคนชวนกันสรรเสริญ
พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องว่า พระเจ้าอยู่หัวของเราทรงโปรดทแกล้วทหาร
รักยิ่งกว่าพระราชธิดาอันเกิดแต่พระอูระ หวังจะบำรุงพระนครให้
คนทั้งปวงอยู่เป็นสุข และจะให้ข้าศึกยำเกรงพระเดชานุภาพจึงทรง
ปลุกเลี้ยงสมิงพระรามไว้ ตั้งให้เป็นมหาอุปราชแล้วชมฝีมือและบุญญา
ธิการสมิงพระรามเป็นอันมาก

พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องจึงตรัสสั่งให้ปลุกตำหนักใหญ่อย่างทีมหา
อุปราช และแต่งการเฉลิมพระตำหนักเครื่องอภิเษกทั้งปวง เสร็จแล้ว

พระโหราจึงถวายฤกษ์อันเป็นศุภมงคลเข้าพิธีเฉลิมพระตำหนักพร้อมด้วยพระญาติวงศ์ พราหมณ์พฤตมาตย์ราชบุโรहितทั้งปวง อภิเชกพระราชธิดากับเจ้าสมิทพระรามเป็นมหาอุปราชตามราชประเพณีมาแต่ก่อนแล้ว พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องก็พระราชทานเครื่องยศสำหรับที่ลูกหลวงเอกให้สมิทพระรามเป็นมหาอุปราช ครั้นนั้นกรุงรัตนบุรีอังวะก็เจียบสงบศึกลง สมณพราหมณ์อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข

ครั้นอยู่มาประมาณสามเดือน พระราชธิดาพระเจ้ามณเฑียรทองก็ทรงพระครรภ์ ถ้วนไตรมาสแล้วก็ประสูติพระราชโอรส พระเจ้ามณเฑียรทองได้ทราบก็มีพระทัยเสน่หายิ่งนัก เสด็จไปรับพระราชนัดดาด้วยพระหัตถ์ของพระองค์ แล้วพระราชทานเครื่องประดับทั้งปวงสำหรับพระราชกุมารโดยขบวนลูกหลวงเอก

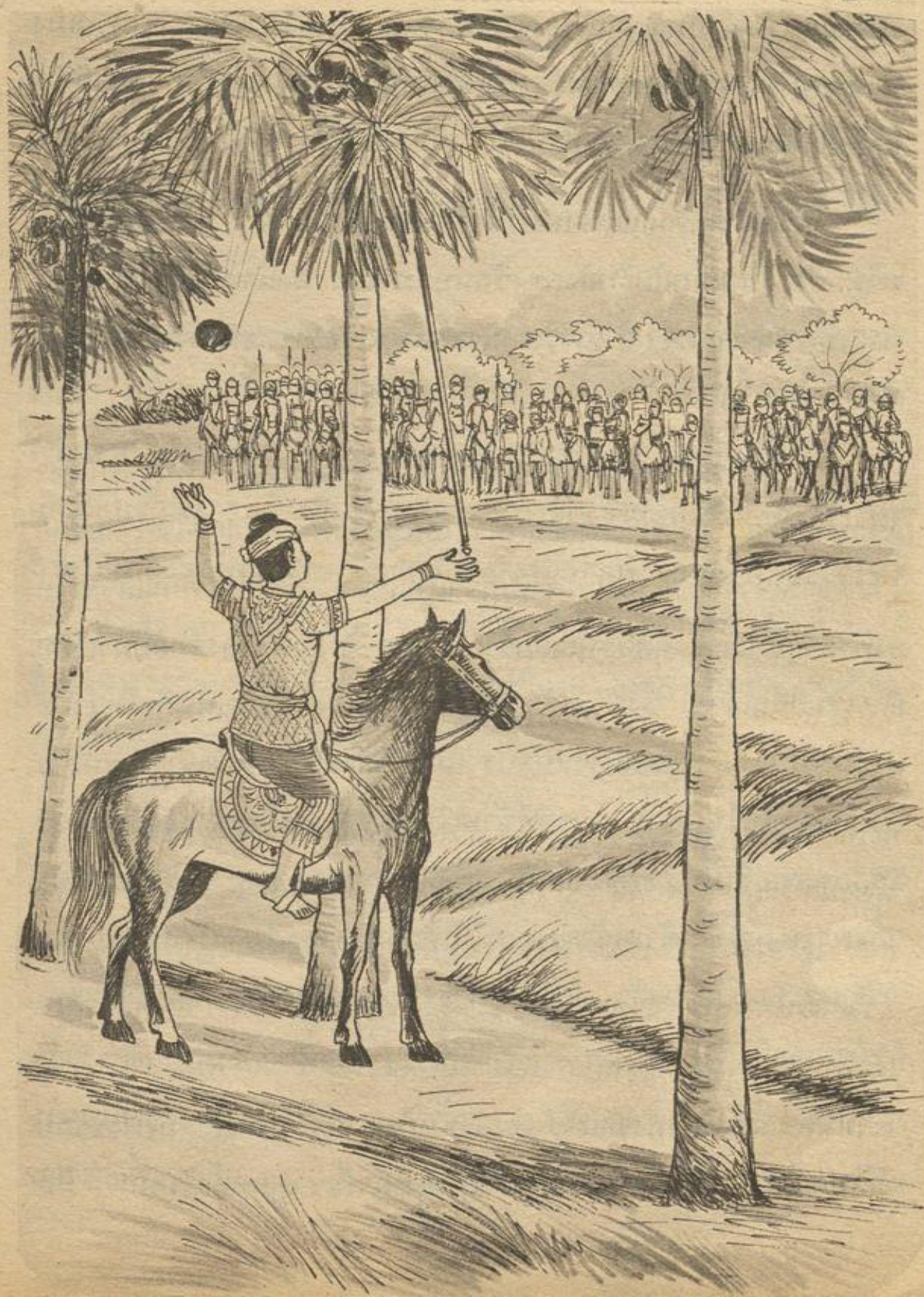
ครั้นพระราชกุมารมีชันษาได้ขวบเศษ พออย่างพระบาทดำเนินได้ พระเจ้ามณเฑียรทองเสด็จออกจากราชการครั้งใดก็ทรงอุ้มพระราชนัดดาขึ้นนั่งเหนือพระเพลาทุกครั้ง อยู่มาวันหนึ่งทรงอุ้มพระราชนัดดาเสด็จออก ณ พระที่นั่งพร้อมด้วยเสนาบดีทั้งปวง สมิทพระรามมหาอุปราชก็เฝ้าอยู่ที่นั่นด้วย

ฝ่ายพระราชกุมารเป็นทารกยังทรงพระเยาว์ ไม่แจ้งความกำดัด คะนองลูกจากพระเพลาขึ้นขึ้นยุตพระอังสาพระเจ้ามณเฑียรทองไว้แล้วเอื้อมพระหัตถ์ขึ้นไปเล่นบนที่สูง พระเจ้ามณเฑียรทองฝันพระพักตร์มา ทอดพระเนตรเห็นดังนั้น ก็ตรัสพลั้งพระโอษฐ์ออกไปว่าลูกอ้าย

เชลยนี้กล้าหาญนัก นานไปเห็นองอาจแทนมังรายกะยอจะว่าได้ สมิง
พระรามได้ยินพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องดังนั้นก็น้อยใจ จึงคิดว่าครั้งนี้สิ้น
วาสนากันแล้ว เป็นผลที่เราจะได้กลับไปเมืองหงสาวดีด้วยความสัตย์

ครั้นพระเจ้ามณฑิรทองเสด็จขึ้นแล้ว ฝ่ายสมิงพระรามก็กลับ
มาที่อยู่ จึงเขียนหนังสือสองฉบับ ๆ หนึ่งซ่อนไว้ใต้หมอน ฉบับหนึ่ง
เหน็บพกไว้ แล้วคิดเป็นห่วงอาลัยบุตรและพระราชธิดา แล้วหักจิต
ข่มลงได้ มิได้บอกผู้ใด พระราชธิดาอันเป็นที่รักนั้นก็มิแจ้งให้รู้ กลัว
จะห้ามปรามขัดขวาง ความจะทราบถึงพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง จึงเอา
เบาะบังเขียนมาผูกม้าซึ่งขี่อยู่กับกามะนีนั่น แล้วจัดแจงแต่งกายนุ่งห่ม
เสร็จ ถือทวนสะพายดาบแผ่นขึ้นหลังม้าควบหนีออกจากเมืองอังวะ

ฝ่ายพม่าชาวเมืองเห็นก็ร้องอื้ออึงขึ้นว่า มหาอุปราชผดุงพระนคร
หนีไปแล้ว ความทราบถึงเสนาบดี ๆ ก็รีบเข้าไปกราบทูลพระเจ้า-
มณฑิรทอง ๆ ได้แจ้งแล้ว ก็สะดุ้งตกพระทัย จึงสั่งให้จัดทัพม้าพันหนึ่ง
ไปตามเจ้าสมิงพระราม ๆ ก็ควบม้าหนีมาเต็มพักม้าแล้วก็หยุดพักม้า
นั่งคอยท่าอยู่กลางท้องนาไต้ต้นไม้แห่งหนึ่ง มีต้นตาลเรียงอยู่ที่นี่สามต้น
สูงประมาณสิบห้าวาสิบหกวา มีผลสุกต้นละสี่ทะลายบ้างห้าทะลายบ้าง
ครั้นแลเห็นทัพพม่ายกตามมาแต่ไกล จึงขึ้นบนหลังม้า ชักม้าฟ้อนรำ
เป็นเพลงทวน แล้วพุ่งผลตาลสุกทั้งสามต้นหล่นลงที่ละผล มือขวารับ
ทวนมือซ้ายรับผลตาลหล่นลงมา หาทันจะตกถึงดินไม่ แล้วก็โยนไป
ให้นายทัพนายกองพม่า ๆ เห็นดังนั้นก็ตกใจหยุดยืนอยู่สิ้น กลัวขยาด

ฝีมือนัก ไม่มีผู้ใดจะสามารถเข้าหักหาญจับกุมได้ ก็ค่อยรอตตามมาจนสุดแดน สมิงพระรามจึงเอาหนังสือนั้นใส่ไม้ค้ำปักไว้ แล้วก็รีบควมม้ากลับมากองหงสาวดี

ฝ่ายนายทัพนายกองพม่าทั้งปวงที่ติดตามมานั้น ครั้นได้หนังสือแล้ว ก็พากันยกกลับไปยังกรุงรัตนบุระอังวะ จึงนำหนังสือเข้าถวายพระเจ้ามณฑิยรทอง ๑ ทรงรับหนังสือนั้นมาทอดพระเนตรด้วยพระองค์เป็นใจความว่า

ข้าพเจ้าสมิงพระรามขอกราบถวายบังคมทูลไว้ให้ทราบใต้ฝ่าพระบาทยุดล ด้วยพระองค์ออกพระโอษฐ์ทรงพระอนุญาตให้ความสัตย์ไว้แก่ข้าพเจ้าว่า จะมีให้ผู้ใดเรียกว่าเป็นเชลย ถ้าผู้อื่นเรียกแล้วจะให้ลงพระราชทัณฑ์ ตัดศีรษะเสียสิ้นทั้งโคตร บัดนี้พระองค์กลับมาเรียกอ้ายเชลยอีกเล่า ซึ่งข้าพเจ้าจะอยู่ด้วยพระองค์สืบไปนั้นก็เห็นว่าผิดประเพณี แผ่นดินเมืองอังวะแปรปรวนมิได้ยั่งยืนแล้ว ข้าพเจ้าจะขอถวายบังคมลากลับไปเมืองหงสาวดีที่ข้าพเจ้าเคยอยู่แล้วเชิญพระองค์จงเสวยสิริราชสมบัติเป็นสุขพระทัยเถิด ซึ่งพระราชธิดาและพระราชนัดดาของพระองค์นั้น ข้าพเจ้าขอฝากไว้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทด้วย ถ้าเจริญพระชนม์ยี่ดยืนแล้ว จะได้อยู่ทำราชการสนองพระเดชพระคุณแทนตัวข้าพเจ้าสืบไป

พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องได้แจ้งดังนั้นก็ทรงทราบที่เจ้าสมิงพระรามหนีไปครั้งนี้ ด้วยมีความน้อยใจในถ้อยคำที่เราพูดพลั้งไปนั้น ก็มี

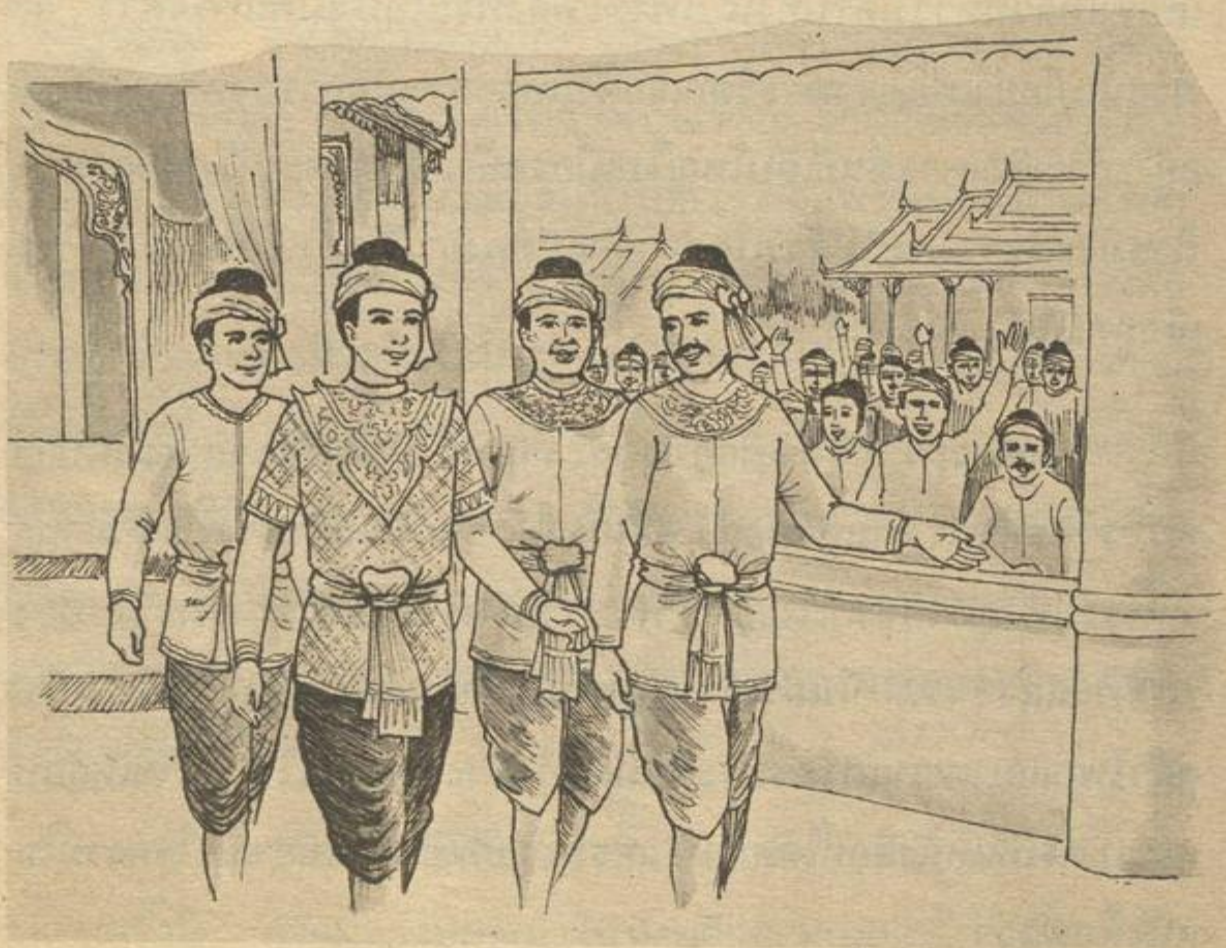
พระทัยอาลัยเสียดายนัก มิได้ตรัสประการใดแก่เสนาบดีทั้งปวง เกรง
ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยจะติเตียนได้ว่า พระองค์ไม่รักษาพระวาจา
ตรัสผิดไปเองสมิงพระรามจึงได้หนีไป อุปมาดังคนปลุกพฤษภาชาติ
ให้ใหญ่สูงแล้วตัดยอดหักกิ่งเสีย จึงเสด็จเข้าข้างใน พระราชทานหนังสือ
ให้แก่พระอัक्रमเหสี

พระอัक्रमเหสีรับมาอ่านแจ้งความแล้ว ก็เสียดายสมิงพระราม
ยิ่งนัก และเกรงว่าพระราชธิดาจะเป็นม่าย จึงทูลว่าเป็นธรรมดาสืบมา
พลั้งปากก็ยอมเสียการ พลั้งมีดพลั้งขวานมักจะบาดเจ็บ ซึ่งพระองค์
เสียทแกล้วทหารที่ดีไปทั้งนี้ เพราะพลั้งพระโอษฐ์มิทันทรงดำริ ถึง
กระนั้นก็อย่าเพ่อทรงพระวิตกเลยด้วยพระราชนัดดาของพระองค์ยังมี
อยู่ ถ้าเจริญพระชนม์เติบโตใหญ่ไปเบื้องหน้าแล้วเราจะให้ไปติดตามมา
ถึงสมิงพระรามจะไม่สู้รักใคร่อาลัยแมื่งคงอาลัยลูก ข้าพเจ้าเห็นที่จะ
เสียลูกมิได้ คงจะกลับมา

ฝ่ายพระราชธิดาเมื่อสมิงพระรามหนีไปนั้นเป็นเวลาตะวันตก
พระราชธิดาบรรทมหลับอยู่ ครั้นตื่นบรรทมขึ้นนางสาวใช้เข้ามาทูล
ว่าพระมหาอุปราชหนีไปแล้ว พระราชธิดาได้แจ้งก็ตกพระทัย ทรง
พระกันแสงร่ำรัก แล้วเข้าไปดูดาบในที่นอนสมิงพระรามก็หายไป
ดูผ้าโพกและแหวนเครื่องประดับมีค่าทั้งปวงก็หาเห็นไม่ จึงเหลือบ
พระเนตรเห็นหนังสือที่ได้หมอน พระนางก็หยิบมาคลี่อ่าน ใจความใน
หนังสือนั้นว่า

สมเด็จพระราชบิดาปลุกเลี้ยงให้เราทั้งสองอยู่ครองกันเป็นสุข
สถาพร แล้วบัดนี้พระองค์เสียดำรงทำให้เราได้รับความอภัยศ เราอยู่ด้วย
มิได้จึงหนีไป ขอฝากแต่หลานหลวงไว้ด้วยเถิด ชาตินี้เรามีกรรมจึง
จากกันทั้งรัก ไปในชาติเบื้องหน้าขอให้เราได้เป็นคู่ครองกัน อย่ารู้
แรมนิราศจนบรรลุนฤพาน

พระราชธิดาได้แจ้งในหนังสือนั้นแล้ว ก็ยิ่งทรงพระโศกด้วย
ความอาลัย แค้นสมเด็จพระราชบิดานัก

ฝ่ายสมเด็จพระรามเข้ามาถึงกรุงหงสาวดีแล้ว ชาวพระนคร
ทั้งปวงเห็นก็ร้องอื้ออึงไปว่า เจ้าสมิงพระรามหนีกลับมาได้แล้ว เสนาบดี
ทั้งปวงรู้ ต่างคนก็ออกมาพูดไต่ถามกันแล้ว จึงพากันเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระ
พระเจ้าราชาธิราช เจ้าสมิงพระรามจึงกราบทูลตามกิจการทั้งปวง
ซึ่งได้กระทำมาแต่หนหลังนั้นสิ้นทุกประการ

สมเด็จพระเจ้าราชาธิราชได้ฟังดังนั้นก็มีพระทัยโสมนัสยิ่งนัก
จึงสั่งให้เล่นการมหรสพสมโภชเจ้าสมิงพระรามเจ็ดวันเจ็ดคืน แล้ว
พระราชทานเครื่องยศและเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นอันมาก แล้วโปรด
ให้กินเมืองวาน ขณะเมื่อเจ้าสมิงพระรามกลับมาได้แต่กรุงอังวะครั้งนั้น
จุลศักราชได้ ๗๘๗ ปี

คำที่ควรศึกษา

พระราชมนเทียร	เรือนหลวง ปราสาท
มาตรว่า	แม้ว่า
ครหา (ละ-ระ-หา)	การดิเตียน
เห็นเราจะขัดขวางเป็นมั่นคง	เห็นที่เราจะได้รับความลำบากอย่าง แน่นอน
พานพระศรี	พานหมาก
พระวิสูตร	ม่าน

สิริวิลาสลักษณ์	ลักษณะอันงดงาม
อัศรมเหสี	พระมเหสีเอกของพระเจ้าแผ่นดิน
แม่บุญยัง	ถ้ายังมีบุญอยู่
เสนาบดี	ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แม่ทัพ
ประเทศราช (ประเทศ-สะ-ราด)	บ้านเมืองอิสระที่สังกัดประเทศอื่น
อุปมา (อุป-ปะ-มา)	การอ้างเอามาเปรียบเทียบ
นกเค้า	ชื่อนกชนิดหนึ่ง (เค้าแมว)
เชลย	พวกข้าศึกที่จับมาได้
โคตร	วงศ์ สกุล
พระราชอาญา	โทษที่ได้รับจากพระราชา
ทแกล้ว	ทหาร ผู้กล้า
พระอุระ	อก
พระเดชานุภาพ	อำนาจที่ยิ่งใหญ่ของพระราชา
ตำแหน่ง	เรือนของเจ้านาย
มหาอุปราช	เป็นตำแหน่งที่รองจากพระเจ้าแผ่นดิน
	ของสมัยโบราณ
ฤกษ์	คราวหรือเวลาซึ่งเหมาะเป็นชัยมงคล
ศุภมงคล	สิ่งที่น่ามาซึ่งความสุขความเจริญ
เฉลิม	ทำเสริม เพิ่มเติม เลิศ ยอด
ราชปโรหิต	พราหมณ์ที่ปรึกษาทางขนบธรรมเนียม
	ประเพณี (ปุโรหิต)

ลูกหลวง	พระโอรสของพระราชา
ทศมาส (ทศ-สะ-มาศ)	สิบเดือน
ประสูติ	การคลอด การเกิด
เสน่หา (สะ-เห่น-หา)	ความรัก
พระราชนัดดา	หลานของพระราชา
พระราชกุมาร	เด็กชาย (ใช้สำหรับลูกหลานของพระ- ราชา)
พระเพลา	ดัก
ทารก	เด็กที่ยังไม่เดียงสา
ก่ำดัด	เต็มที กำลังน่ารัก กำลังน่าชม
พระอังสา	บ่า ไหล่
บังเหียน	เหล็กสำหรับผ่าปากม้า ที่ปลายมีห่วง ๒ ข้าง สำหรับผูกสายบังเหียนและ เชือกขลุ้ม
ทะลาย	คำที่ใช้เรียกผลไม้บางชนิดที่รวมกัน อยู่เป็นพวง เช่น หมาก มะพร้าว ฯลฯ
พระราชทัณฑ์	โทษที่ได้รับจากพระราชา
พฤกษาชาติ	ต้นไม้
ม่าย	ไว้คู่ผัวเมีย (เขียน “หม้าย” ก็ได้)
กันแสง	ร้องไห้
สถาพร	ยืนยง มั่นคง

อัปยศ (อัป-ปะ-ยด)

นิราศ

นฤพาน (นะ-รี-พาน)

เครื่องยศ

กินเมือง

จตุศักราช

เสื่อมเสียชื่อเสียง น่ายายหน้า

ไปจาก การพราກไป

การตายอย่างหมดกิเลสอย่างพระอรหันต์

สิ่งแสดงยศ

ครอบครองเมือง

ศักราชน้อย ตั้งขึ้นภายหลังมหาศักราช

คือศักราชที่เราใช้กันก่อนใช้ศักราช

รัตนโกสินทร์

กิจกรรม

๑. ศึกษาหรืออภิปรายสำนวนเปรียบเทียบที่พบในเนื้อเรื่อง

- ๑) “อุปมาดังนกเค้าถึงมีกำลังอยู่ก็จริง แต่ตกเข้าอยู่ในท่ามกลางฝูงกาเมื่อกลางวัน ข้าพเจ้าจะบัญชาราชกิจฉันใด”
- ๒) “อุปมาดังคนปลุกพฤษภาชาติให้ใหญ่สูงแล้วตัดยอดหักกิ่งเสีย”
- ๓) “พลังปากก็ยอมเสียการ พลังมีดพลังขวานมักจะบาดเจ็บ”

๒. ศึกษาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน

- ๑) การพระราชทานบำเหน็จรางวัลแก่สมิงพระรามของพระเจ้าฟ้างุ้มมั่ง
- ๒) ความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของสมิงพระราม
- ๓) ความรักชาติของสมิงพระราม

๓. เขียนตอบคำต่อไปนี้

- ๑) พระเจ้าราชาธิราช พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง สมิิงพระราม
กามะนี บุคคลทั้งสี่เป็นคนเชื้อชาติใด
- ๒) ใครเป็นผู้ออกอุบาย หาวิธีให้สมิงพระรามยอมรับบำเหน็จ
รางวัลจากพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง
- ๓) พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องพระราชทานสิ่งใดเป็นบำเหน็จรางวัล
แก่สมิงพระราม
- ๔) เหตุใดพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องจึงพระราชทานรางวัลเหล่านั้นให้
แก่สมิงพระราม
- ๕) ราษฎรของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องคิดอย่างไรเมื่อทราบว่าพระ-
เจ้าฝรั่งมังฆ้องยกพระราชธิดาให้สมิงพระราม
- ๖) สมิงพระรามทูลขอสัญญาอะไรจากพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง
- ๗) อะไรเป็นต้นเหตุให้พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องทรงทำผิดคำสัญญา
- ๘) ก่อนสมิงพระรามหนีไป ได้เขียนจดหมายไว้สองฉบับ ใจความ
ของจดหมายทั้งสองฉบับนั้นว่าอย่างไร
- ๙) พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง พระอัครมเหสี พระราชธิดา แต่ละองค์
ทรงรู้สึกอย่างไรเมื่อสมิงพระรามหนีไป
- ๑๐) พระเจ้าราชาธิราชทรงรู้สึกอย่างไร เมื่อสมิงพระรามหนี
กลับมากรุงหงสาวดีได้

๔. เขียนแสดงความคิดและความรู้สึกของตนเองเรื่อง “ถ้าฉันเป็นลูกสมิงพระราม”

๕. เขียนย่อเรื่อง “สัจจะสมิงพระราม”

๖. ศึกษาเรื่องต่อไปนี้เพิ่มเติม

๑) เหตุใดสมิงพระรามทหารเอกมีฝีมือเป็นที่เลื่องลือจึงถูกจับเป็นเชลย

๒) สมิงพระรามมีฝีมือยอดเยี่ยมในการใช้อาวุธอะไร แสดงฝีมือให้ปรากฏเมื่อใด

๓) กามะนีคือใคร เกี่ยวข้องกับสมิงพระรามอย่างไร

๔) ม้าที่สมิงพระรามขี่ต่อสู้กับกามะนี มีลักษณะดีกว่าม้าอื่น ๆ อย่างไร

๗. เล่นเกมจับเชลย ชวนเพื่อน ๆ เล่นโดยแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ผลัดกันบอกชื่อตัวละครในเรื่องฝ่ายละ ๑๐ ชื่อ โดยให้ผลัดกันบอกครั้งละชื่อ แล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งทายว่าเป็นชื่อของฝ่ายมอญหรือฝ่ายพม่า ฝ่ายใดตอบผิดหนึ่งครั้งจะต้องส่งพวกของตนไปเป็นเชลยคนหนึ่ง เมื่อผลัดกันทายจนครบฝ่ายละ ๑๐ ชื่อแล้ว ใครมีเชลยมาก ฝ่ายนั้นเป็นฝ่ายชนะ ฝ่ายแพ้จะขอตัวเชลยคืนได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อความสนุกสนาน เช่น ให้อำนาจให้ทำเสียงสัตว์ ให้ทำท่าทางที่กำหนดให้ ฯลฯ

บัญชีคำประพันธ์

- บทที่ ๑๘ จากคำประพันธ์ของ นางรัชนี ศรีไพรวรรณ
บทที่ ๑๙ จากพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ ของรัชกาลที่ ๑
บทที่ ๒๐ จากคำประพันธ์ของ นางรัชนี ศรีไพรวรรณ

ประมวลคำศัพท์

ก

กรมพระอาลักษณ์	ชื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับหนังสือ ของพระราชา
กรอง	ร้อย ถัก ทอ
กระจุกกระจิก	เล็ก ๆ น้อย ๆ
กระดาษพัลสแก้ป	กระดาษพับเป็นคู่ มีเส้นบรรทัด สำหรับ เขียน
กระดาษอัดสำเนา	กระดาษไม่มีเส้นบรรทัด สำหรับอัด ข้อความ
กระบวนการ	วิธีการ
กระบือ	ควาย
กระรอก	สัตว์สี่เท้า หางเป็นพวง ชอบอาศัยอยู่ ตามต้นไม้ กระโดดไปมาเก่ง กินผลไม้ และอื่น ๆ โดยใช้ฟันแทะ
กรุงรัตนโกสินทร์	ชื่อสมัยที่ต่อจากสมัยกรุงธนบุรี
กรุงศรีอยุธยา	เมืองหลวงของไทยสมัยอยุธยาต่อจาก สมัยสุโขทัย
กรุงสุโขทัย	เมืองหลวงของไทยสมัยแรกทีก่อตั้งเป็น ชาติไทย

กลับกลอก

กลัวจนขนหัวลุก

กลางแปลง

กว้างต้ง

กะเทาะ

กาม

กาสร

กำหนด

กำแหง

กิจวัตร

กีฬาในร่ม

กีดกัน

กุมภภัณฑ์

เกษมศานต์

เกียงงอน

แก้บน

แกงส้ม

เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ไม่คงที่

เป็นสำนวน ใช้ในความหมายว่ากลัวมาก

กลางสนาม

ชาวจีนพวกหนึ่ง อยู่ในมณฑลกว๋างต้ง
ของประเทศจีน

หลุดออก ทำให้หลุดออก

ความอยาก ความใคร่ ความปรารถนา

ควาย

ความยินดี คิดถึง คิดถึงด้วยความรัก

กล้าแข็ง เข้มแข็ง แข็งแรง

สิ่งที่ทำเสมอ ๆ

กีฬาที่เล่นในที่ร่ม

ขัดขวาง กัน ขวาง

ยักยัก

สุขใจ สบายใจ ชื่นชมยินดี

ไม่เต็มใจ ไม่พอใจ รังเกียจ ทำง่อน
ทำการเช่นสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามที่ได้
ช่วยให้สำเร็จ

แกงชนิดหนึ่ง ไม่ใส่กะทิ มีรสเปรี้ยว
ด้วยส้มมะขามเปียก

โกสีย์

พระอินทร์

บ

ข่มเหง

ใช้กำลังรังแก

ขวานผ่าซาก

พูดตรง ๆ ไม่อ้อมค้อม

ข้อำ

ในที่นี้หมายถึงสิ่งที่ไม่ควรพูด

ของขบถเยว

อาหารกินเล่น เช่น ถั่วทอด กล้วย

ฉาบ ฯลฯ

ของป่า

ของที่ได้จากป่า เช่น สมุนไพร ครั่ง ฯลฯ

ข้าราชการ

ผู้ที่ทำงานในพระราชวัง

จีห่มูราชีหมาแห้ว

เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เรื่องไม่สำคัญ

เรื่องไม่มีประโยชน์

เข่น

ทุบตี

เขม้น

เพ่ง เจาะจง ตั้งใจ เขม่น แปลว่า

มุ่งเอาชีวิตกัน

เขไข

พระจันทร์ ดวงเดือน

ค

คนละไม้คนละมือ

ช่วยกันทำ

คณา

การนับ ในที่นี้หมายถึง มากมายจน

ไม่สามารถนับได้หมด

คลองตัว

คอมพิวเตอร์

คัลนาคต์

คัด

คัด

คาบเส้น

คำรน

คำรพ

คำราม

คีรี (คีรินทร)

คูหุ

เครื่องบวช

เครื่องสูบน้ำ

เครื่องอัดเทป

สะดวก ง่าย

สมองกล

ท้องฟ้า

จัด

เผ้า มักใช้ว่า บังคมคัด หมายถึง ไหว
เจ้านายเมื่อเข้าเผ้า

ในที่นี้หมายถึงสอบได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ
ที่กำหนดไว้พอดี

คำราม

เคารพ

เสียงดัง เสียงเอิกเกริก เสียงร้อง

ภูเขา

เพื่อนสนิท

เครื่องใช้สำหรับการบวช

เครื่องจักรที่ใช้สูบน้ำจากที่หนึ่งไปยัง
อีกที่หนึ่ง

เครื่องสำหรับบันทึกเสียง

ง

ง่วน

ง้าง

เพลิน เสมอ เรื่อยไป

เหนียวออก ดึงออก

จำ

งีบ

เจียบเจียบ

ปกปิด รักษา ไม่เปิดเผย

หลับชั่วคราวหนึ่ง

เจียบจนทำให้รู้สึกวังเวง

จ

จักร

อาวูรมีรูปเป็นวงกลม รอบ ๆ ทำเป็น
แฉก ๆ

จักรวาล

อาณาเขตกว้างใหญ่ ไม่มีที่สิ้นสุด

จับจอง

เข้ายึดครอง

จำรัส

สว่าง รุ่งเรือง แจ่มแจ้ง

จี

เอานิ้วชี้ เอาสิ่งของกดหรือแทง เอามือ
แหยให้สะดุ้ง

จุดเด่น

สิ่งที่มองเห็นได้ชัด

เจ้ากรมอาลักษณ์

ตำแหน่งผู้เป็นใหญ่ในกรมพระอาลักษณ์

ใจขึ้น

สบายใจขึ้น โล่งใจ

ใจลอย

ปล่อยความคิดไปเรื่อย ๆ โดยไม่สนใจ
เรื่องที่ทำอยู่

ใจอ่อน

ยอมให้เมื่อสงสารหรือเห็นใจ

ฉ

ฉัดฉาน

มาจากคำว่า “ฉาด” แปลว่า ชัดเจน
คล่องแคล่ว

ฉัตร
ฉันทา
ฉ่ำ
ฉุกฉิน
ฉา
โฉ่งฉ่าง
โฉดเขลาเบาปัญญา

เครื่องประดับเกียรติยศ ทำเป็นชั้น ๆ
ลำเอียงเพราะรักใคร่ชอบใจ
ชุ่มชื้น
เกิดขึ้นทันทีทันใด
เหี่ยว ไม่สดชื่น
เสียงเหมือนวัตถุกระทบกัน
ใช้เป็นสำนวน หมายถึง โง่มาก

บ

ขาญสมร
ขายตา
ขำนิ
ขำระความ
ชีวหา
ชีวประวัติ
ชีวาลัย (ชีววัน)
ขึ้นชอบ
เชิงกลอน
เชียร์
แซมเปียน

ขำนาญในการรบ
ขำเลื่องดู
คล้องแคล้ว ขำนาญ เชี่ยวชาญ
พิจารณาตัดสินคดี
สิ้น
เรื่องราวของชีวิต
ชีวิต
ชอบมากจนเกิดความนิยม
ความรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทกลอน
ร้องหนุนให้กำลังใจ
ผู้ชนะเลิศ

ข

ช่วย

เคราะห์ร้าย โชคไม่ดี ตกอับ

ชา

น้อยลง เบาลง

ฅ

ฅาปนกิจ

การเผาศพ

ฅาปนสถาน

ที่เผาศพ

ญ

ญัตติ

ข้อเสนอเพื่อลงมติ

ด

ดะ (ไถดะ)

ตะลุ่ยไป

ดงดาน (ดงดอน)

ป่าทึบ

ดำรัส

คำพูดของเจ้านาย

ดุสิต

ชื่อสวรรค์ชั้นที่ ๔

เด็กท้ายรถ

ผู้มีหน้าที่เก็บค่าโดยสารและดูแลการขึ้นลงของผู้โดยสาร

เดชา

กำลัง อำนาจ

เดินท่องน้ำ

เดินลุยน้ำตื้น ๆ

โด่งดัง

เลื่องลือ เป็นที่รู้จักกันทั่ว

ตกระกำลำบาก

ได้รับความทุกข์ ความลำบาก

ตกหลุม

หลงอุบายทำให้ต้องเสียที่

ต้นจิก

ต้นไม้พวกหนึ่ง ดอกเป็นช่อยาวห้อย
ระย้า มีสีขาวหรือแดง ชอบขึ้นในที่
ชุ่มชื้น

ตระหลบ

พุ่ง ย้อนกลับ ย้อนหลัง

ตรี

คิด

ตรีโลก

โลกสาม ได้แก่ โลกมนุษย์ สวรรค์
และบาดาล

ตะคันตะคอก

ตวาด ขู่เสียงดัง

ตะเฒ

เครื่องลากเข็นของหนัก มีล้อ

ดั่งค์

ภาษาปาก เรียกคำว่า สดางค์

ตัดบท

พูดกันไม่ให้ผู้อื่นพูดต่อไป

ตับ

คำใช้เรียกของที่ผูกเรียงกันเป็นแถว

ตัวการ

ผู้เป็นต้นเหตุ

ตีตนไปก่อนไข้

กระวนกระวาย ทุกข์ร้อน หวาดกลัว
ในข่าวร้าย ทั้ง ๆ ที่เรื่องนั้นยังไม่เกิดขึ้น
เที่ยวไปไม่อยู่เป็นที่ ที่ถูกใช้ว่า เตรีตเตร
เหลิง ที่ถูกคือ เตรีง

เตร็ด

เตรึง

เต้าฮวย

โต้วาทิ

ไตร

ไตรยางศ์

ถวายตัว

ถ้วเฉลี่ย

ถาโถม

ถากถาง

ถ่าง

ถ้ำแก่

ทรงธรรม

ทรลักษณ์

ทวยหาญ

ทศทิศ

ชื่อขนมชนิดหนึ่ง ทำด้วยถั่วเหลือง
การพูดถ้อยคำที่คมคายระหว่างคน ๒
กลุ่ม เพื่อแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือ
คัดค้านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สาม

สามส่วน ชื่ออักษร ๓ หมู่ คือ อักษร
สูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ

ถ

มอบตัว

ทำให้มีส่วนเสมอกัน

โผเข้าไปอย่างรวดเร็ว

แก่งว่าให้เจ็บใจ

แยกออก กางออก ทำให้ห่าง

คำเรียกคนจีนที่เป็นผู้ใหญ่

ท

ผู้รักษารธรรม พระเจ้าแผ่นดิน

ชั่ว เลว

พลรบ หมู่กล้า

ทิศทั้งสิบ

ทะเลสาบ

ทัศนมาตร

ทัศนاجر

ทายาด

ทายาท

ท่าตาปะหลักปะเหลือก

ท่าเล

ทิพยวิมาน

ทีวี

ทุนทรัพย์ (ทุน-นะ-ชัย)

ทุนรอน

เทพไท

เทพยดาฟ้าดิน

เทวราช

เทวสถาน

เทวัญ

เทเวศ

ไท

ห้วงน้ำใหญ่คล้ายบึง แต่โตกว่า

ชื่อเครื่องหมาย (°) ใช้เขียนเหนือตัวอักษร

ที่ไม่ต้องการออกเสียง

เดินทางท่องเที่ยว

มาก ที่สุด

ผู้สืบสกุล ผู้ควรรับมรดก

ท่าตากลับไปกลับมาเมื่อไม่พอใจ

ถิ่น ที่ ตำบล ที่ตั้ง

ที่อยู่ของเทวดา

คำที่นิยมเรียกแทนคำว่า โทรทัศน์

ทรัพย์ที่ใช้เป็นทุน

ทรัพย์ที่มีไว้ใช้สอยหาผลประโยชน์

เทวดาผู้เป็นใหญ่

เทวดาผู้รักษาฟ้าและดิน

ผู้เป็นใหญ่ในหมู่เทวดา

ที่อยู่ของเทวดา ที่ประดิษฐานเทวรูป

ชาวสวรรค์ หมู่เทวดา

หัวหน้าเทวดา เทวดาผู้เป็นใหญ่ พระ-

ราชา เจ้านาย

ผู้เป็นใหญ่

นขลิขิต

เครื่องหมายวงเล็บ ()

นิตยสาร

หนังสือที่พิมพ์ตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอ

นิราศ

การจาก เรียกหนังสือที่แต่งเป็นบทกลอนพรรณนาถึงการพลัดพราก

เนือย

ช้า เนือย ไม่กระฉับกระฉ่ง

บทเสภา

คำกลอนที่แต่งเป็นเรื่อง มีวิธีขับโดยใช้กรับเป็นเครื่องประกอบ

บทเห่กล่อม

ข้อความที่ใช้ร้องกล่อมเด็ก

บรม

อย่างยิ่ง ที่สุด มีคำว่า “พระ” นำหน้าเป็น “พระบรม” ใช้หน้าหน้าคำที่เกี่ยวข้องกับพระเจ้าแผ่นดิน เพื่อแสดงพระเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ เช่น พระบรมมหาราชวัง

บรรพตา (บรรพต)

ภูเขา

บะหมี่

อาหารของจีนชนิดหนึ่ง ทำด้วยแป้งสาลีเหลือง เป็นเส้น ๆ คล้ายขนมจีน

บังเกิดเกล้า	ผู้ให้กำเนิดที่แท้จริง
บัญชา	หน้าต่าง
บัณฑิตย์	ความรอบรู้ การเรียน
บันลือโลก	เปล่งเสียงดังก้องโลก เลื่องลือไปทั่วโลก ทำให้ดังก้องโลก
บันต้น	ตอนต้น ส่วนต้น
บันปลาย	ตอนท้าย
บาทบงสุ์ (บาด-ทะ-บง)	ละอองเท้า
บุกรุก	ล่วงล้ำเข้าไป ล่วงเกินเข้าไป
บุญญานุภาพ	อำนาจแห่งบุญ
เบญจ	ห้า
เบ็ง	จ้องดู
แบบแผน	ขนบธรรมเนียมที่นิยมกันมา
ใบทองดิ่ง	ใบไม้ชนิดหนึ่ง ใช้มุงหลังคาและกันฝน บ้านเรือน

ป

ประจัญ	ต่อสู้ ด้านทาน
ประเทศราช (ประ-เทศ-สะ-ราช)	ประเทศที่ขึ้นอยู่กับประเทศอื่น ประเทศ ที่ยอมอยู่ใต้อำนาจของประเทศอื่น
ปลดออก	แผ่นหนังหรือวัสดุอื่นที่ใช้ผูกคอสัตว์

ปวารณา (ปะ-วา-ระ-นา)

ยอมให้ใช้ ยอมให้ว่ากล่าว ยอมให้
ตักเตือน

ปัน

แบ่งให้

ปันน้ำเป็นตัว

โกหก แต่งเรื่องขึ้นหลอกลวงผู้อื่น

ปิงปอง

กีฬาในร่มชนิดหนึ่ง

เป็นต่อ

ได้เปรียบ

เป็นล่ำเป็นสัน

ทำจริงจัง ไม่จับจด ทำให้เกิดผลเป็น
ชิ้นเป็นอัน

เปราะ

แตกง่าย หักง่าย

เป้าหมาย

สิ่งที่ตั้งใจไว้

โปสเตอร์

ไปรษณียบัตร ภาพขนาด ๕ x ๑๔
เซนติเมตร โดยประมาณ

โปสเตอร์

ป้ายประกาศ

ไปยาล

เครื่องหมายชนิดหนึ่ง ใช้ละคำ มี ๒
ชนิด คือ ไปยาลน้อยและไปยาลใหญ่

ผ

ผดกรรม (ผน-ละ-ก่า)

ความสุขหรือความทุกข์ที่เกิดจากการ
กระทำ

ผดพลอยได้

สิ่งที่ได้เพิ่มเป็นพิเศษจากการกระทำ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ผีทะเล

เป็นคำว่าเมื่อไม่พอใจ

พ

พจนารถ (พด-จะ-นาค)

คำพูด

ฯพณฯ

ค่านำหน้าข้าราชการผู้ใหญ่ระดับรัฐมนตรีขึ้นไป

พนาเวศ (พนาศัพท์ พนาลี)ป่า

พรรณ

ชนิด สีของผิว

พระทรงญาณ

ผู้มีความรู้ ผู้มีปัญญา

พระบารมีปกเกล้า

คุณความดีที่คุ้มครอง

พระมหาอุปราช

ผู้ที่จะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

พระยาसारถัมภ์

ช้างที่มีกำลังมากตกมัน

พระลานชัย

ในที่นี้หมายถึง สนามหน้าพระราชวัง

พระสุลี

พระอิศวร

พระสยามภูวญาณ

พระอิศวร

พระอิศโรริราช

พระอิศวร (อิศเรศ)

พรายพรรณ

สีแวววาว สีแพรวพราว

พฤกษา

ต้นไม้

พล

กำลัง ทหาร

พ่วงพี

อ้วนล่ำ

พ่อค้าคนกลาง

ผู้ที่ซื้อของโดยตรงจากผู้ผลิต แล้วนำ
มาขายอีกต่อหนึ่ง

พ้อ

พูดอย่างน้อยใจ

พะ

พบ ปะ .

พักฟื้น

หยุดพักผ่อนชั่วคราวเพื่อให้ร่างกาย
แข็งแรงเป็นปกติหลังการป่วย

พานร (พานรินทร์)

ลิง

พาลา

พาล ชั่ว ร้าย โง่ เหลา

พิสวาส

ความรักใคร่ ความชื่นชม

พื้นเพ

ที่อยู่เดิม ฐานะ วงศ์ตระกูล

โพงน้ำ

ตักน้ำ วิดน้ำ

โพล์เพล้

เวลาจวนค้ำ

พ

พุบ

หมอบลง ย่อลง ทరుกลง

ไฟกัลป์

ไฟล้างโลกเมื่อถึงเวลาสิ้นโลก

ภ

ภาษาอังกฤษ

ภาษาของชาวอังกฤษ

ภีรมย์

มาจากคำว่า “อภีรมย์” แปลว่า ดีใจยิ่ง
ยินดียิ่ง รื่นเริงยิ่ง

ภูวนาถ

ผู้เป็นที่พึ่งของชาวโลก พระเจ้าแผ่นดิน

ม

มณฑา

ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ใบใหญ่ ดอกสีเหลือง

มนตรา

คำศักดิ์สิทธิ์ คำสำหรับเสกเป่า

มโนธรรม

ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

มรคา

ทาง ถนน ช่อง

มวนท้อง

อาการปั่นป่วนในท้อง

มหาวิบาก

ผลแห่งการกระทำที่ยิ่งใหญ่ ในที่นี้
หมายถึง ลำบากมาก ยากมาก

มหิงสา (มหิงส์)

ควาย

มहिมา (มहिมา)

ใหญ่ โต

มองข้าม

ไม่สนใจ

มัจฉาน

พระอินทร์

มิตรจิตมิตรใจ

ความมีน้ำใจดีต่อกัน

มีแก่ใจ

ทำดีต่อโดยไม่ได้ร้องขอ

มีน้ำมีนวล

ผ่องใส ผุดผ่อง

มีอันเป็นไป

เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน

มีอายุ

อายุมาก

มุ่งมัน

ตั้งใจแน่วแน่

มุ่งมาดปรารถนา

ตั้งใจที่จะทำได้

โม

โมหันธ์ (โมหา)

โมโครโฟน

โมเออาถ่าน

โม้กัลด

โม้โกลัฝ่ง

โม้ลัมจิงข้าม คนลัมอย่าข้าม

เครื่องบดชนิดหนึ่งทำด้วยหิน

ความหลง ไม่นึกถึงสิ่งใดเพราะความ
เข้าใจผิด

เครื่องใช้พูดให้เสียงดังขึ้น

เหลวไหล ไม่เอาใจใส่ที่จะทำตัวให้ดี
ไม้เล็กสั้น ปลายแหลมทั้งสองข้าง ใช้
กัลดของให้ติดกันมีอายุมาก แก่ชราเต็มที โกลัความตาย
ใช้เป็นสำนวน หมายความว่า โม้ลัม
ข้ามได้ เพราะไม่สามารถตั้งขึ้นมาได้
อีก แต่คนที่หมดอำนาจวาสนาไม่ควร
ถูถูกเหยียดหยาม เพราะเขาอาจกลับ
ได้ดีอีกในวันข้างหน้า

ย

ยวน

ยองโย

ยักยก

ยีนกระต่ายขาเดียว

ยุทธยง

โยธา

ยั่ว ล่อ ชวนให้เพลิดเพลนใจ

ผุดผ่องเป็นน้ำเป็นนวล

โกงเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ตนมีหน้าที่รักษา
พูดยืนยันอยู่อย่างนั้น ไม่เปลี่ยนแปลง
รบอย่างกล้าหาญ ต่อสู้อย่างกล้าหาญ
ทหาร พลรบ

รถจีป	รถยนต์ชนิดหนึ่งที่มีความทนทาน ใช้
รถไถนา	ในกิจการหลาย ๆ อย่างตามที่ต้องการ
ร่นหาที่	รถที่ใช้ไถดินให้เรียบ
รวีวรรณ	หาเรื่องเดือดร้อนมาสู่ตนเอง
รสมือ	แสงอาทิตย์
ร้องทุกข์	ฝีมือในการปรุงอาหาร
ระเห็จ	บอกความทุกข์เพื่อขอให้ช่วยเหลือ
ระอิดระอา	ไปโดยเร็ว
รังสรรค์	เบื่อน่าย หมดกำลังใจ
รัชสมัย	สร้าง แต่งตั้ง
ราชทูต	ช่วงเวลาการครองราชสมบัติของพระ-
ราศี	มหากษัตริย์องค์หนึ่ง ๆ
รำเบิกโรง	ผู้นำพระราชสาสน์ไปประเทศอื่น
รำไร	ผู้แทนชาติในประเทศอื่น
ริงรุ่ม	สง่า มีลักษณะดี
	การรำก่อนเปิดการแสดง
	เห็นไม่ชัด เห็นเล็กน้อย
	ร้อน ระอุ ร้อนรุ่ม

รุ่นไลท์ฟลายเวท

การแข่งขันชกมวยสากลรุ่นหนึ่ง ซึ่ง
ผู้แข่งขันจะต้องมีน้ำหนักไม่เกิน ๑๐๐
ปอนด์ (๔๕.๔๕ กิโลกรัม)

รู้เท่าไม่ถึงการณ์

กระทำไปโดยไม่รู้ว่าจะเกิดผลอย่างไร

ฤ

ฤทธิรอน

มีอำนาจทำลายล้าง

ล

ลมปาก

คำพูด

ลวดหนาม

ลวดหลายเส้นพันกันให้มีส่วนแหลมคม
ยื่นออกมาเป็นระยะ ๆ ใช้เป็นเครื่อง
กีดขวาง

ลองเชิง

ทำเพื่อดูท่าที ทำเพื่อดูชั้นเชิง

लग

บาง บ้าง ต่าง

ลูกน้ำเต็ม

เป็นสำนวน หมายถึง คนที่อาศัยอยู่
แถบชายทะเล

เลยเถิด

เกินสมควร เกินขอบเขต

เลิกลัก

สีหน้าแสดงอาการทำอะไรไม่ถูก ไม่รู้
จะตัดสินใจทำอย่างไร

ไล่เบี้ย

ชักใช้ไล่เสี่ยงเป็นรายตัวเพื่อให้ได้ความจริง

ว

วลาหก	เมฆ
วัยกลางคน	คนที่มีอายุประมาณ ๕๐ ปี
วาจาสิทธิ์	พูดแล้วเป็นไปตามที่พูด
วาทศิลป์	ศิลปะในการพูด ศิลปะในการใช้ถ้อยคำ
วายนม	สิ้นชีวิต
วิกฤตกาล	เวลาที่ไม่ปรกติ
วิมาน	ที่อยู่ของเทวดา
วิไลวรรณ	สีงาม ผิวงาม
วิสรรชนี	เครื่องหมาย “ ะ ” ใส่ไว้หลังพยัญชนะ
	ออกเสียง อะ
วีแวว	รื่องรอย

ศ

ศักดา	อำนาจ
ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	ที่ซึ่งเทวดารักษาเมืองอยู่
ศิลปวรรณคดี	ความงดงามของวรรณคดี

ส

สังเสริม	ช่วยเหลือให้ดีขึ้น ช่วยให้เจริญขึ้น
----------	-------------------------------------

สถาปนา

สถาวร

สบอารมณ์

สมจร

สมัญญา

สวาท

สหประชาชาติ

สักขีพยาน

สังขยา

สัญญาประกาศ

สันหลังยาว

สัประยุทธ

สารุ

สามภพ

สายชล

สายบัว

สายยู

ยกย่องโดยแต่งตั้งให้สูงขึ้น

ยืนยง มั่นคง

ถูกใจ

การผสมพันธุ์ของสัตว์

ชื่อ

น่ารัก น่ายินดี

ในที่นี้เป็นคำเปรียบเทียบกับว่า คำใน

ภาษาไทยมีที่มาจากภาษาอื่นหลายภาษา

พยานผู้รู้เห็นด้วยตาตนเอง

การนับ การคำนวณ ชื่อขนมทำด้วย
ไข่ กะทิและน้ำตาล

เครื่องหมาย - ใช้ขีดได้ข้อความสำคัญ

เกียจคร้าน

รบพุ่งชิงชัยกัน

ดี ถูกต้อง เหมาะ

สามโลก ได้แก่ สวรรค์ มนุษย์ และ
บาดาล

สายน้ำ

ก้านดอกบัวชนิดหนึ่ง รับประทานได้

สายไซ้หรือเหล็กทำเป็นข้อ ๆ เพื่อล่้าม
บานประตูให้ติดกับที่ใส่กุญแจ

สายใย	ความสัมพันธ์
สายัณห์	เวลาเย็น
สาหัส (สาหัส)	ร้ายแรง รุนแรง
สำอว	งาม สะอาด หมดจด
สิงขร	ภูเขา
สิงสู่	เข้าไปอยู่ด้วย
สิงหาสน์	ที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน ทำเป็น แท่นหรือเตียง ขาเป็นรูปงูกลิ้ง สี่เหลี่ยมปนแดง
สีสำถาน	การแสดงความรู้สึกทางใบหน้า
สีหน้าสีตา	ทำต่อเนื่องกันมา
สีบทอด	ละเอียด นุ่มนวล ประณีต
สุขุม	ทางดี สวรรค์ ผลของบุญที่ส่งมาให้
สุคติ	เกิดมีความสุขความสบาย
สุดแรงเกิด	เต็มกำลัง
สุดสวาสดี	รักมาก
สุรารักษ	เทวดาผู้คุ้มครองรักษา
สุริยฉาน (สุริยัน)	แสงสว่างของดวงอาทิตย์
สุริยวงศ์	เชื้อสายพระอาทิตย์
เสียคน	เสื่อมเสีย กลายเป็นคนไม่ดี
เสีย	คำเรียกชายจีนที่ร่ำรวย

เสียดสี

เสียวไส้

ว่ากระทบกระทั่ง พุดเสียดแทงใจ
อาการที่เกิดขึ้นเมื่อรู้สึกตกใจและหวาด
กลัว

เสียว

เสื้อผ้าสำเร็จรูป

ขวิด
เสื้อผ้าที่ตัดเย็บเรียบร้อยแล้ว สำหรับ
ขาย

เสอะ

ทำปากแเบะออกแสดงความเกลียดหรือ
เยาะเย้ย

ใส่ความ

กล่าวหาเรื่องร้ายให้ผู้อื่นได้รับความ
เสียหาย

ห

หย่าร้าง

เลิกเป็นผัวเมียกัน

หกคะเมนตีลังกา

อาการที่เอาหัวปักลงที่พื้น เอาเท้าขึ้น
ขึ้นข้างบนแล้วเลยไปข้างหลัง แล้วเอา
หัวกลับขึ้นมา สำนวนเปรียบเทียบ
การเล่นอย่างอิสระ

หทัย

หัวใจ

หน้านิ่วคิ้วขมวด

ทำคิ้วขมวดแสดงความสงสัย โกรธ
หรือเบื่อหน่าย

หน้ามือเป็นหลังมือ	เปลี่ยนไปไม่เหมือนเดิม
หม่นหมอง	ไม่สบายใจ ไม่ผ่องใส
หมับ	อาการอย่างเร็ว ทันทีทันใด
หยอย	เด็นหรือกระโดดเร็ว ๆ
หรีงเรไร	เสียงเรไรร้อง
หลู่	ไม่นับถือ ดูถูก
หลู่ลวงลาม	ลบหลู่ ล่วงเกิน ลามปาม
หัวเรียวหัวแรง	ผู้เป็นกำลังสำคัญในการทำกิจการต่าง ๆ
หัตถ์นัยน์	คำเต็มว่า สหัตถ์นัยน์ แปลว่าพันตา หมายถึง พระอินทร์
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	หัวหน้าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และส่งเสริมการประถมศึกษาในอำเภอ
หิมวา (หิมเวศ)	ที่อยู่อันหนาว คือ ป่าหิมพานต์ โดย ทั่วไป หมายถึง ป่า
หิรัญ	เงิน บางแห่งว่า ทอง
เห็นพ้องต้องกัน	มีความเห็นเหมือนกัน
เหน็บแนม	พูดเสียดแทงให้เจ็บใจ
เหนาะ	สะดวก คล่อง
โหยหิว	หิวมากจนอ่อนกำลัง ในที่นี้หมายถึง ได้รับความลำบากอย่างแสนสาหัส
ให้เลือด	การเพิ่มเลือดให้ผู้ป่วย

อกตัญญู	ไม่สำนึกถึงบุญคุณ
อโณทัย	เวลาที่พระอาทิตย์เพิ่งขึ้น
อดออม	ประหยัด
อนงค์	นางงาม
อมตนิทาน	เรื่องราวที่ไม่ตาย
อมฤตรส	น้ำทิพย์
อรร	งาม
อรัญวา	ป่า
อลงกรณ์	การตกแต่ง การประดับ เครื่องประดับ เครื่องแต่ง
อสภ	ไม่งาม ไม่สวย ไม่ดี ชากศพ
ออกโรง	ลงมือกระทำ
ออด ๆ แอด ๆ	อาการป่วยนิด ๆ หน่อย ๆ ไม่รู้จักหาย
อ่อนแอ	แบบบาง ชด้อย
อ้อยส้อย	ทำอาการเซื่องช้าเพื่อให้เกิดความสงสาร
อักร	ยอด เลิศ
อักรศ	มเหสีของพระเจ้าแผ่นดิน
อัจนริยะ	วิเศษ แปลก อัศจรรย์
อัประมาณ	อายุ ไม่มีที่สิ้นสุด กำหนดไม่ได้

อาคาร	โรง เรือน สิ่งทีก่อสร้างขึ้น
อาจอง	สง่า กล้าหาญ ฝั่งผาย
อาเจียน	ขย้อนเอาอาหารออกทางปาก
อาสน์	ที่นั่ง
อำไพ	สว่าง สุกใส งาม
อิมหน้าสำราญ	อิมเต็มที
อิงมี	เสียงดัง อึกทึก หนวกหู
อิงอล	ดังลั่น
อุ้งมือ	ส่วนกลางของฝ่ามือ
อุเบกขา	มีใจเป็นกลาง
เอกลักษณะ	ลักษณะเด่นเฉพาะ
โอภาส	ความเปล่งปลั่ง ความสุกใส แสงสว่าง
โอ้อ่อยชาย	ช้า ทำตัวตามสบายทำให้เสียเวลา

ฮ

ฮิปปี	คนที่ใช้ชีวิตตามใจชอบ	ไม่อยู่ใน
	กฎเกณฑ์ของสังคม	

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. ๒๖๗/๒๕๒๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักสูตร และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ดังมีรายนามต่อไปนี้

คณะที่ปรึกษา

๑. นายสมาน แสงมลิ
๒. นายโกวิท วรพิพัฒน์
๓. คุณลาวัลย์ ถนองจันทร์
๔. คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา
๕. คุณหญิงเบญจา แสงมลิ
๖. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๗. นางกุหลาบ มัลลิกะมาส
๘. นางสาวช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ
๙. นางกิตติวดี บุญเชื้อ
๑๐. นายวินัย เกษมเศรษฐ

- ๑๑. นางสาวรณิ สุนทรเวช
- ๑๒. นายสวัสดิ์ สุวรรณอักษร
- ๑๓. นายศิริ ศิริบุตร
- ๑๔. นายสมพงษ์ พลະสุรย์

คณะปฏิบัติงาน

๑. นางรัชนี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุวณิชย์	
๓. นางประภา สุชีนัย	
๔. นางสาวกาญจนา ศุกรสุยานนท์	
๕. นางสาวสมช้อย ยุติธรรม	
๖. นางนิตยา จรุงผลลิตี	
๗. นางสาวจินตนา ไบกาชویی	
๘. นางสาวพูนศรี อัมประไพ	
๙. นางสุชาดา วัชวุฒิ	กรรมการและเลขานุการ
๑๐. นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตั้ง ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๓

(นายรังสฤษฎ์ เขาวนศิริ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของครูสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์
๕. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดสุขภาพและจิต
๖. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดมนุษยกับสิ่งแวดล้อม
๗. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดบ้านเมืองของเราและประเทศเพื่อนบ้าน
๘. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน
๙. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 3
๑๐. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 4
๑๑. แบบฝึกหัด ENGLISH IS FUN BOOK 3
๑๒. แบบฝึกหัด ENGLISH IS FUN BOOK 4

01126010030

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายพนม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๓๗๐๐๐๕๘ (๒)